

Notes du mont Royal

WWW.NOTESDUMONTROYAL.COM

Cette œuvre est hébergée sur «*Notes du mont Royal*» dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

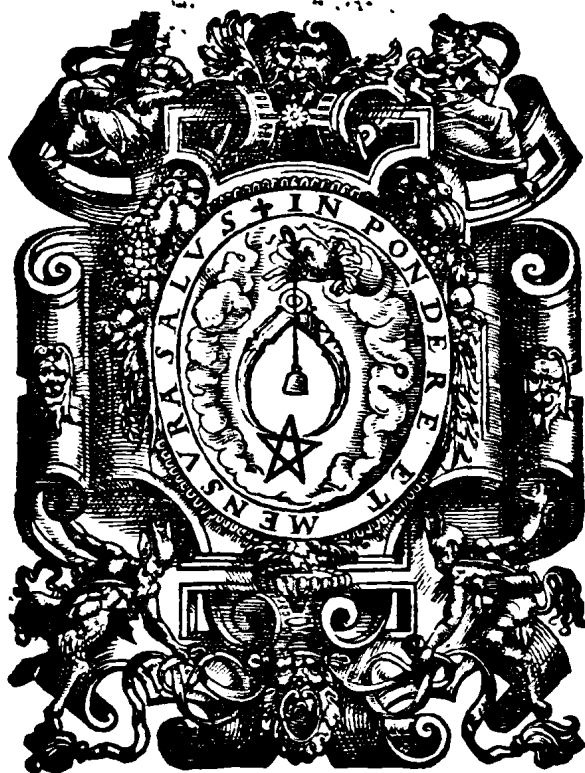
ARATI SOL-
LENSIS
PHAENOME-
NA ET PROGNO-
STICA.

INTERPRETIBVS.

M. TVLLIO CICERONE RVFO FESTO
AVIENO. GERMANICO CAESARE, VNA
CVM EIVS COMMENTARIIS.

IVLII GINI ASTRO-
ICO

locorum coll- mendata, & e-
elio, v. sane vt li-
rim iudicij, expon
exemplari autur, figuris affabre, ad Prole-
ationibus, RVFVM FE-
miffimus.

COLONIAE AGRIPPINAE,
APVD THEODORVM GRAMINAEVM.
ANNO SALVTIS M. D. LXIX.

Ne locus aliquis vacaret, hos
nium cœlestium siderun
tiam adiecimus, cui
rum

*Nomina disce puer vete.
Sydera, & cœli cognosce
Signa vocant, quibus ill
Sed numerum denum q
Vrsa summa tenent Aqu
Ingens in morem fluuij
Hunc subit Arctophylax
Inde Genu Nixus, post
Tum Cepheus & Cassi
Falcatum extollens ca,
Hinc Delcoron, & And
Delphin excipit, hunc
Signifer hac sequitur
In quo Aries, Taurus, &
Chela, Scorpius, Arcu
At Notus vndifero rei
Armatum, Oriona, Ca
Quis Procyonque Lepusque & Iasonis additur Argo,
Hydrusque & Centaurus & Ara incognita nobis,
Tum notius Piscis, Cetusque ac Eridani vnda.*

AMPLISSIMIS ATQVE OR-
NATISSIMIS VIRIS SÆPIVS ITERVMQVE
CONSVLIBVS, ET INCLITAE VNIVERSITATIS STVDII

COLONIENSIS RESPECTIVE PROVISORIBVS VIGILANTISSIMIS,

ciusdemque florentissimæ reipu. amplissimo Se-
natui, Dominis suis colendis, Theo-
dorus Graminæus
S. D.

*C*ANAM ac Venerandam esse rerum sublimium cœ-
lestiumque cognitionem, et ob beneficia quibus mortalium
vitam afficit, quam maximè excolendam, consensus gen-
tium, ac primorum parentum patriarcharum propheta-
rumque declarat auctoritas. Dum vltimæ memoriæ re-
cordamur, ac spaciū præteriti temporis respicimus, nul-
lum vnquā studij genus adeò excultum cum summa admi-
ratione mortalium, vt admirandam rerum sublimium cognitionem, vel artis
min. ignarus facile nobis dederit. Adamum primum omnium nostrorum paren-
tem, quem deus è puluere ac limo terræ formauerat, hanc artem & calluisse, ac
propagasse, affirmare non dubitauerim. Iosephus antiquitatum Iudaicarū scri-
ptor cum affirmet, ipsum Setheum Adami filiū vbi omnium rerum innouationē
& interitum mortalibus egris imminere, à parēte, intellexisset, duas columnas
erexisse, alteram latericiam, alteram æneam, vt his insculptæ artes, ab aquarū
impetu, si ad insolitam magnitudinem excrescerent, & ab ardore flammæ, si
mundus ignis conflagratione conficiendus, conseruarentur. Hæc itaque grata
fuerunt ocia primis parentibus, diuina dei opificia contemplātibz: qui se periu-
cunda illa rerum sublimium contemplatione oblectarunt, ex inenarrabili illa
cælorum structura perdiscentes, æternam aliquam mentem esse, quam patrum
traditione deum ipsum cognouerant, qui totius vniuersi compaginationem ex
nibilo simulcum tempore ab initio construxisset, & constructa cuncta Gigan-
teo Triumpho, supercilio, moueret. Parens itaque primus, harum rerum cogni-
tione imbutus ea Mathusalemo tradidit, Mathusalemus Noëo demonstrauit.
Ab ipso Noëo haud dubie Abrahamus ea percepit, quæ ad cultum veri dei &
cœlestium cognitionem pertinerent, qui postmodum hæc eadem, vt Berosus scri-
bit Aegyptijs communicauit. Hisce temporibus & Iobū vixisse constat, non in
diuina solum verum etiam in humana philosophia versatum, qui Arcturi, Orio-
nis, & Hyadum meminit, quæ non obscuræ eum cælo deditum fuisse declarant.
Ab hisce igitur luminibus humani generis rerum sublimium cognitio dum profe-
cta sit, nationes illæ in quibus ipsi versati sunt, veluti: Armenia, Mesopotania,
Caldea, Assyria, Aegyptus, Phœnicia, clariora ac magis illustria eius doctri-
na retinuerunt monumenta. Non mirū videri debet ipsos patriarchas & pro-
phetas, harum rerum cognitionē habuisse, eaque oblectatos, Cum spiritus etiam

in Ecclesia DEI stellis, atque præclarissimis luminibus cæli tanquam verbis visibilibus usus sit ad flectendos animos, ad veram DEI agnitionem, & inuocationem salutarem. quod Dionisio Ariopagite contigit, qui per defectum solis tempore passionis & plenilunij prodigiose contingentem, postmodum Paulo predicante in veri & ignoti DEI cognitionem peruenit. Huic fidem facit Magorum historia quorum patrocínio hætenus vestra vrbs vsa est, & DEO fauente in omne æuum fruitura, licet diris vndique ac horrendis perturbationibus Catholica Ecclesia à blasphemis hæreticis, qui Ouile CHRISTI san- nis & scommatibus spurcissimo sacriligoq; ore, omnia sacra, atq; adeo sanctorum reliquias prophanant, finitimæ regiones his annis conturbatæ sint, & ob nostra scelera, qui nobis iusti DEI pœnam ac punishmentem, prochdolor, accersimus, de- populandæ, nisi dominus DEVS ob paucorum fidem, & probitatem Ninuiuen conseruauerit. Magi itaque hi quorum dico precibus ac patrocínio iuuari nos, per stelle ortum mundi regem & saluatorem natum esse, vere in astrorum doctrina eruditissimi, iudicarunt & agnouerunt. Fuisse enim Natiuitatem DOMI NI NOSTRI IESU CHRISTI suspiciendam credimus, tantum enim illi, haud dubie, natura tribuit natali die, quantum concursu omnium cælorum excogitari poterit, Magi vt intelligere potuerint regnum nati regis æternum fore, & eius legem pietatis, iusticiæ, fidei, simplicitatis, cha- ritatis, optime institutam esse, nullumq; habiturum finem, nisi post reditum, ælip- ticarum, in quo noua forma, post mundi huius innouationem ac conflagrationem sordium, & status vniuersi videretur. Quod tamen non ita intelligi velim ac si diuinitatem Christi Iesu, Miracula, vitæ inculpata sanctitatem integritatemq; legis promulgationem, Euangelij doctrinam, ab astris dependere, & magos ex iisdem id perdiscere potuisse, iudicem. Verum quemadmodum natura ornauit eum optimo temperamento, pulchritudine corporis, grauitate intuitus, quæ omnia ferme ex Iosephi testimonio colliguntur. Sic DEVS admirabilis ac gloriosus, optima constitutione tempus, quo æterni patris æternus filius, in hunc mundum nasceretur, adornare ac constituere voluit, vt Magi ac gentiles per astrorum ac siderum cognitionem, in qua ea tempestate cæteris nationibus præualebant, non aliter quam princeps Apostolorum Petrus, in multitudinæ piscium, ad CHRIS- TVM adductus est, in veri DEI cognitionem accerferentur, & profano Idolorum dæmonumq; cultu relicto, Deum vnum ac verum in spiritu & veritate colerent. Hinc constare arbitror huic arti, & locum fuisse aliquem, tum in si- nagoga, tum in Ecclesia DEI. In quanto vero honore ac æstimatione fuerit apud gentiles fabulæ ingeniosissimæ, & sanctæ veterum historiæ comprobant: vi- delicet Saturnum, Iouem, Martem, Solem, siue Apollinem, Venerem, Mercu- rium, Dianam, siue Lunam, Castorem, Pollucem, Persea, Medusam, Cephea, Cassiopeiam, Arcturum, Berenicen, Herculem, Ariadnen, Astræam, Chiro- nem, & reliqua nomina stellis, imaginibusq; cælestibus indita, fuisse propria he- roibus, regibus, reginis, earum cultoribus, vt id ex Iulij Hygini Astronomico co- piofius videre licet. nec solum apud primos illos reges & principes hanc artem notam & perspectam, sed & apud Græcos postmodum et latinos, iam longo tem-
pore

pore in magna admiratione hominum fuisse colligere licet. dum omnes plerumque regum sese moribus accommodent. Apud Græcos Solon fuit, cum Thalete, post reges, insignes eorum artifices fuerunt. Meton, Calippus, Hyparchus, Ptolemæus. In Romana vero Republica, Numa, Iulius Cæsar, Augustus, Tiberius, Constantinus, Theodosius, FL. Valerius Martianus, Imperatores præclaris virtutibus præditi, tum vero hac laude celebriores quod summa diligētia & fouerint & adiuuerint rerum cælestium peritos, Vtinam hoc nostro æuo Reges & principes, ac rerum publicarū administratores idem agerent, studijs deditos, liberalibus stipendijs iuuarent, tantam nunquā perturbationē præclara ingenia excitasset, dum relictis studijs liberalibus, se teologicis ac diuinis imiscerent, Ecclesiæ constitutiones perturbantes, hæreses sectantes, atque ita parere sibi diuitias potius studentes, quibus cōiugem ac liberos alant, quā in Ecclesia Catholica pauperes perseuerent. Tantus enim hoc nostro æuo est artiū liberaliū contemptus, vt si quis in ijs delitescat, & non Theologicis studijs, aut Iurisprudentiæ operā accommodet, quibus solis honos est, & distēti loculi, vt malim alterius potius fortunā, quam philosophi. Sic enim ego sentio, cum iam annis quinque scholæ artiū, vt vocant, præfuerim, & studiosis ad Mathematicas artes viā demonstrauerim, nemine alio hæc eadē in Coloniensi vniuersitate profitente, parum tamen aut nihil inde comodi receperim. Verum non dubito meum laborē gratum atque acceptum vestræ amplitudini fore, si vnquam rectē negotiū quo pacto se nostrorum studiorum haberet, explicatum fuisset. Si itaque vestræ prudentiæ consultū visum fuerit, in hac professione, mea opera uti, me paratissimū atque obsequentem, vt vnum de numero suorum ciuium reperient. Munus enim quo iam fungor Typographicum scilicet, nō me impedire, sed adolescentum studia magis ac magis promouere ac iuuare potest, quod ex præsentī nostro labore facilius colligitur, quem eo potissimū fine suscepimus, vt studiosi cum voluptate quadam rerum sublimium scientiam perdiscerent. Eos auctores ijs cōiunximus qui apud latinos eandem pertractarunt materē, & Aratum Græcum poëtam nobis latino carmine reddiderunt. Quo vero eos omni difficultate remota, commodius in cognitionem sublimiū perduceremus RVFVM FESTVM figuris, figurarumq; explicatione exornaui. Figuras adiecimus nō secundum Arati aut eius interpretum descriptas rationem, sed Ptolemaicam, quam exactiorem iudicamus, Aratus enim οὐ πάλιν καλῶς vt Leontius inquit, Mechanicus neque πρὸς τὸ ἀκριβὲς, ἀλλὰ πρὸς τὸ χρησιμὸν τοῖς ναυτιλομένοις hoc est non optimè, neq; exacte admodū, sed quatenus nautis cōducere videbatur, de sideribus scripsit. Vestræ autem autem Amplissimi, ornatissimi que viri prudentiæ, quicquid laboris & molestiæ ac sumptus, in hoc adornando libro, ad bona ac honesta studia promouenda suscepimus, dedicandū duxi. Gratum enim id omne esse scio vobis, meis D. quod studia aut promouere aut illustrare soleat.

Valete feliciter, Datum in Republica vestra, ex Officina nostra Typographica. Anno Salutiferi partus

M. D. LXIX.

XVII. Calendarum Aprilis.

* 3

DE

DE M. T. CICERONE EX GREGORII GYRALDI
DIALOGO QVARTO.

E Marco Tullio Cicerone, quæ ad eius poeticam tantū attinent, afferemus. Puer igitur Marcus Tullius, vt Plutarchus scribit, poeti-
cæ aded operam impendit, vt plurimū omniū iudicio in ea faculta-
te profecerit, multaq; in ea etate poemata scripserit: inter quæ illud
ipse Plutarchus celebrat, quod Pontius Glaucias inscribitur, versu
tetrametro. Multa carmine ex Græco transtulit, vt tota Arati Phæ-
nomena, cuius etiam nunc par sextat, aliaq; quæ sparsim suis in dia-
logis inseruit. Nunquid ideo, inquit Piso, poeta Cicero? Nam tametsi Ciceronis Li-
monem, poematis id nomē, citat Donatus, vbi de Terētij poetæ vita agit, illudq; Vir-
gilij existimetur à Cicerone sumptum,

„ *spes altera Roma. & illud*

„ *corripuit, tremulus altaria flammis.* id enim Ciceronis vxori, dum sacrificasset conti-
gisse, dicitur: id quod & ipse Cicero quodā suo poemate testatū reliquit: & eius licet
elegiam, quæ Thalemastis inscribitur, afferat Seruius, ex qua carmē illud.

„ *In mare Tyrrhenium longè penitusque palumbes*

„ Reliquit: non ideo tamen ego illū poetam crediderim. Tunc ego, poeta necne
fuerit Cicero, non vobis dixerim, pictum tamē in tabula fuisse, multaq; præter ea quæ
tu modo attulisti carmina & adhuc legi, & ab auctoribus citari assero, vt quæ de ipsius
Consulatu à Lactantio in tertio diuinarū Institutionū, & quæ in secundo eiusdē Con-
sulatus Vrania Musa pronūciat, in primo de Diuinatione, ex verbis Quinti Ciceroni-
s fratris.

„ *Principio ætherio flammatus Iupiter igni*

„ *Vertitur, & totum collustrat lumine mundum.*

& reliqua: vsq; enim ad octogintā ver-
sus ibi leguntur. Fabius quoque, Quintilianus, Ciceronis quosdam ioculares libel-
los adducit, atq; ex ijs versus. Quin & de suis tēporibus tres se carmine libros scripsisse
ipsemet ad Lentulū in Epistolis testis est, quos eosdē esse existimant aliqui, qui de
eius Consulatu inscribuntur. Sed num parū vobis testimonium videtur de poemate,
quod Marius inscribitur, Scæuolæ & Q. Ciceronis? Nam cū in primo de Legibus
Atticus Pomponius dixisset de quercu in Mario lecta, Quale est istuc, quod poetæ fe-
runt: mihi enim videris fratrē laudando suffragari tibi: tum Attico respōdet Q. Fra-
ter, Sic ita fanē. veruntamen dum Latine loquentur literæ, quercus huic loco nō de-
erit, quæ Mariana dicatur, eaq; vt ait Scæuola de fratris mei Mario, canescet seclis in-
numerabilibus. De eodē Mario poemata idē Q. Frater in primo de diuinatione: Quid
est illo auspicio diuinius, ait, q̃ apud te in Mario est, vt vtar potissimū te auctore.

„ *Hic Iouis altis fons subitò permata fasces*

„ *Arboris è trunco, serpentis faucia morsu.*

& cætera quæ ibi leguntur. Sed & illud mul-
tis mirū videtur, quod de ipso Marco Cicerone legitur, non pauciores vnquam, cum
in vrbe esset, quingētis versibus quotidie scribere solitū, nisi vos de prope versibus in-
telligatis. Iure igit, inquit Piso, quisquis ille fuit, inter poetas marcū Tulliū reposuit.

DE GERMANICO CAESARE, EX PE-
TRI CRINITI LIB. III.

CAIUS Germanicus Augustus ex nobilissima Claudiorum familia ortus est, pa-
tre Druso, ac diligenti cura in vrbe eruditus. Tantū profecit sub primam adolescen-
tiam in optimis disciplinis, vt incredibile dictu sit, quantū ab antiquis scriptoribus
cōmendetur. Suetonius, ac Fabius Quintilianus maximis laudibus eius ingeniū, atq;
opera extollunt, etsi paulò iunior ea ipsa cōposuit. Idē Germanicus in Causis præte-
rea versatus est, & his quidē triūphalis. Inter alia studia Græcas comœdias à se editas
reliquit, & opus Arati de rebus cælestibus in latinos numeros conuertit, nihil com-
motus, quod à M. Tullio foret interpretatum, vt obseruatum est ab Hieronymo.
Quintilianus inter poetas heroicos hunc constituit, quo loco enumerat Val. Flac-
cum, Saleium Bassum, Rabirium, & Lucanum. Quid inquit, Germanici operibus
sublimius, doctius, & omnibus denique numeris præstantius? Quis bella canere
melius

melius potuit,quàm qui sic egerit?Reliqua omittimus,ne videamur plura nunc repetere,quàm institutum opus patitur. Cognomen Germanici à deuictis Germanis reportauit,cōtra quos magno exercitu,ac summis viribus dimicauit. Vxoré Agrippinam habuit M. Agrippæ filiam,& ex ea liberos plures procreauit. Traditum est eum obiisse in vrbe Antiochia,quum quartum ac XXX:annum ageret:neque sine suspicione veneni,Tiberioauctore talis facinoris,vt Suetonius putauit.Quæ res credita est,non modo propter liuores,qui toto corpore extiterunt:sed ex ipso etiam corde, quod igni admotum cremari haud potuit. Publius Ouidius opus suum de Romanis Fastis ad hunc Germanicū misit, eiúsq; doctrinam tanti fecit, vt inter egregios poetas illius nomen retulerit. Nec defuerunt,qui existimarent ab eodem Germanico compositum fuisse epigramma illud vulgatum de puero Thracensi: quod equidem propter egregiam,singularémque in eo genere elegantiam subiiciendum existimauit.

„ *Thrax puer adstricto glacie dum luderet Hebro, &c.*

Decodem

EX GYRALDI DIALOG. V.

GERMANICVS Cæsar Drusi filius,qui à Tiberio adoptatus, eiusdem,vt putatur iussu,veneno è medio sublatus in Syria à Pisone fuit,ætatis suæ anno quarto & tricesimo. Veneni signa,vt ait Tranquillus,præter liuores qui toto corpore erant, & spumas quæ per os fluebant,eius quoque inter cineres cor incorruptum repertū est, cuius ea natura existimatur,vt veneno tinctum non cremetur:Fuit vero Germanicus cūm domi,tum foris excellentis ingenij & virtutis,cuius quando vita à Suetonio & à Cornelio Tacito describitur,misiss cæteris,ego ea tantum quæ vel ad eius eloquentiam vel poeticam pertinent,attingam.Omnes,inquit tranquillus,Germanico corporis animique virtutes,& quantas nemini cuiquam contigisse satis constat, formā & fortitudinem egregiam,ingenium in vtroque eloquentiæ doctrinæq; genere præcellens,beneuolentiam singularem,conciliandæq; hominum gratiæ,ac promerēdi amoris mirum & efficax studium.Orauit causas etiam triumphalis, atq; inter cætera studiorū monumenta reliquit & cōcædias Græcas.Extant & in Græcis Epigrammatum voluminibus,quos legi,ipsius nonnulli versus in Themistoclem. Doctis fere omnibus persuasum video,elegans illud epigramma,quod numeris omnibus est absoltum, de puero Thrace,huius esse Germanici,quod dignissimū est,vt hîc & vbiq; recitetur.hoc autem ipsum est:

„ *Thrax puer adstricto glacie dum ludis in Hebro,*
 „ *Frigore concretas pondere rapit aquas.*
 „ *Dumq; ima partes rapido traherentur ab amne,*
 „ *Abscidit ben tenerum lubrica testa caput:*
 „ *Orba quod mouentis mater dum conderet vrna,*

„ Hoc peperit flammis,cætera,dixit,aquis.Extat & in manibus habetur eiusdem Cæsaris Germanici Aratea interpretatio,quam & D. Hieronymus post Cicero nianā agnouit.Celebrat Plinius Germanici carmen,quod in Cæsaris Augusti equū composuit.Ouidius verò poeta vbiq; Germanicū poetam facit,summisque laudibus effert,vt in Fastorum libris quos eidem dicauit:tametsi grāmatici quidā malint Tiberio Cæsari dicatos.At vos videte quā benè Germanico cōueniant,cūm sic canit:

„ *Quæ sit enim culti facundia sensimus oris,*
 „ *Cinica pro trepidis cūm tulit arma reis.*
 „ *Scimus & ad nostras cūm se tulit impetus arces,*

„ Ingenij currant flumina quanta tua tui. Sed id manifestius ad Suilliū,cui nupta fuerat ipsius Ouidij priuigna,quam omnem elegiam ne vos,quæso,legere pigeat.

DE RVFO FESTO AVIENO EX LIB. QVINTO EIVSDEM CRINITI.

R V F V S Festus Auienus,poeta eruditus & elegans,per eadē tempora floruit,qui bus Cæs.Diocletianus Imperator est appellatus:quæ res cum multis alijs argumentis colligitur,tum ex commentarijs Diui Hieronimi,qui(cūm loquitur de Arati Phæ nomenis)Auienum refert paulo ante in Latinum ea conuertisse,post M.Tullium,atque Germanicum.Quidam putant fuisse illum genere Hispanum:sed hoc mihi non

fatis compertum est in tanta rerum obscuritate. Illud minimè dubium est, eum magna doctrina, ac multiplici rerum scientia præstitisse. Nam præter opus Arati (quo maximam laudè adeptus est) cōposuit etiam librū de Orbe terrarū ijs versibus, quos vocant hexametros, imitatus Dionysium Græcū poetam. De maritimis quoq; scripsit Iambicis versibus: intactū opus Latinis ingenijs, tantæq; difficultatis, vt diu multumq; sibi elaborandū fuerit in eo absoluēdo. De hoc poemate sic idē Auienus refert.

” Laboris autem terminus nostri hic erit,
 ” Scythicum vt profundum, et æquor Euxini salis,
 ” Et si qua in illo marmore insula tument,
 ” Edisserantur: reliqua porro scripta sunt
 ” Nobis in illo plenius volumine,
 ” Quod de Orbis oris, partibusq; fecimus.

Plura in hoc opere inseruit ex varijs atq; recōditis auctoribus: præcipueq; secutus est (vt ipse testatur) Hecatæū Milesium, Hellanicum Lesbium, Philonem Atheniensem, Pauſanachum, Euctemum, Cleonem Siculum, alióq; per multos. vt prætermitamus Annales Punicos, à quibus conplura accepit. Neque defunt qui existimēt fuisse alia composita ab eodem Auieno. Seruius quidem grammaticus, cū de cometis differit, Auienum scribit fecisse. Virgilianas fabulas Iambicis versibus, & historica quædam ex libris Liuianis, Qua in re non satis habeo exploratum, an hæc ad eundem sint referenda, etsi ratio temporum maximè congruit. Inter amicos præcipuè coluit Myrmecium Flavianum, virum clarissimum, & probum: cuius virtutem atque probitatem magnopere commendat, dicato illi volumine de Maritimis. Hæc sunt quæ legimus de hoc Auieno apud veteres auctores. De Auieno poeta Græco (cuius leguntur Epigrammata) nihil dicendum est hoc loco.

De eodem.

EX GYRALDI DIALOG. IIII.

RUFVS Festus Auienus, in antiquis codicibus Abidnus dicitur, & in Seruij etiam commentarijs. Hic ab aliquibus Hispanus est existimatus, ego certè nihil habeo, quo vobis id affirmare possim. Hic Dionysij Punici de Situ orbis versus ex Græcis Latinos fecit: item Aratea Phænomena, quod vtrunq; opus extat carmine hexametro expressum. Et præter hæc de Oris maritimis librum edidit, carmine trimetro iambico, ad Probum, virum consularem, ad quem etiam Cl. Claudianus scripsit, quo argumento ducor, vt Auienum Claudiani, hoc est Theodosij imperatoris, & filiorū temporibus floruisse credam: id quod & facillè Hieronymi verbis astruere possumus, qui quodam suarum epistolarum loco, nuper illum scripsisse dicit. Alij Diocletiani Cæsaris, non satis firmo, vt mihi quidem videtur argumento, alij vtrunque inconfessum parūve compertum esse volunt. Seruius Grammaticus Auienū ait Virgilianas fabulas, & Liuium iambicis versibus descripsisse. Sunt qui hunc ipsum Auienum esse putent, quem Aurelius Macrobius in Saturnalibus cœnis loquentem induxit. Vt cunque tolerabilis est poeta, & dignus saltem ob rerum cognitionem, vt aliquando legatur. Sed ne quid à me desideretis, extat & libellus ad Theodosium inperatorē, huius, vt putatur, Auieni, nisi nos fallat inscriptio, in quo plerosque Aesopi apologoselego carmine complexus est, qui an legitimus sit, non multum esse precium operæ, vt disquiramus, existimo. cuius, quisquis ille fuit, hæc verba sunt ex Præfatione, Huius, inquit, materiæ ducem nobis esse Aesopum noueris, qui responso Delphici Apollinis monitus, ridicula orsus est, vt legenda firmaret. Verum has pro exemplo fabulas, & Socrates diuinis operibus indidit, & poemati suo Flaccus optauit, quod in se, sub iocorum communiū specie, vitæ argumenta contineant: quas Græcis iambis Ga-

brias repetens, in duo volumina coartauit: Phædrus etiam partem aliquam quinque in libellos resoluit. De his ergo vsque ad XLII.

in vnum redactas fabulas edidi, quas rudi Latinitate compositas elegi sum explicare conatus. Hæc ille totidem verbis, & simul de Auieno satis.

ARATI PHAENOMENA,
RVFO FESTO AVIENO PARA-
P H R A S T E.

ARMINIS inceptor mihi Iuppiter: auspice
terras

Liquo Ioue, excelsam referat dux Iuppiter æ-
thram:

Imus in astra, Iouis monitu: Iouis omine cælū,
Et Iouis imperio mortalibus æthera pando.

Hic statio, hinc sedes primi patris, iste paterni

Principium motus, vis fulminis iste corusci,
Vitæ elementorum, mundi calor, ætheris ignis,
Astrorūque vigor, perpes substantia lucis,
Et numerus celsæ modulaminis: hic tener aër,
Materiæque gravis concretio, succus ab alto
Corporibus cælo, cunctarum alimonia rerum,
Flos & flamma animæ, qui discurrente meatu,
Mentis primigenę penetralia dura resoluens,
Impleuit largo venas operatus amore,
Ordinis vt proprij fœdus daret iste, calorem:
Quo digesta capax solidaret semina mundus,
Inseruit ritè hunc primum, medium, atque secundum.
Vox secreta canit sibi: nam permixtus vtrinque,
Et fultus sese geminum latus, vnus & idem est
Auctor agendorum, proprijque patrator amoris,
Et mundi verè pastor sacer, hic chaos altum
Lumine perrumpit: tenebrarum hic vincula primus
Solvit, & ipse parens rerum fluitantia fixit:
Hic dispersa locis statuit primordia iustis:
Hic digestorum speciem dedit, iste colorem
Impoluit rebus, sexuque immixtus vtroque,
Atque æui pariter gemini, simul omnia lustrans
Sufficit alterno res semine: rerum opifex hic,
Hic altor rerum, rex mundi, celsa potestas
Aetheris atque Erebi, pigra inclinatio nodi,
In sociabilium discretio iusta deorum,

A

Cuius

Cuius & extremum tellus opus, ignea cuius
 Lumina sunt late, sol, & soror ille diei
 Tendat ut infusi rutilum iubar, altera noctis
 Ut face flammanti tenebrosos rumpat amictus:
 Nec desit genitis pater vlllo in tempore rebus.
 Istius ille anni pulcher chorus, alta ut hebescat
 Terra gelu, ver blandis adrideat aruis,
 Puluerulenta siti tellurem ut torreat æstas,
 Et grauis autumnus redeat foetura parentis:
 Hoc duce per tumidi ferimur freta gurgitis, isto
 Præceptore solum grauibz versamus aratris.
 Iste modum statuit signis, hic rebus honorem
 Infundit, tenebris hic interlabitur æthræ:
 Viscera, & æternos animat genitabilis artus. 1
 2 Denique ne longum marcentia corda iacerent,
 Mundanique ortus mens immemor, omnia sensim
 Vilia conciperet, neque se subduceret vnquam,
 Fontis in æterni primordia, quo velut amnis,
 Quem festina citis vrget Natura fluentis,
 Lapsu continuo ruituræ in corpora nostra
 Prorumpunt animæ, seriemque per æthera neant.
 Hic primum Cnidij radium senis intulit astris,
 Mortalemque loqui docuit conuexa deorum,
 Cur Hyperionios Nepa circumflecteret ignes,
 Autumnus reditu: cur sub gelido Capricorno
 Bruma pruinosi iuga tristia solueret anni:
 Cur spacium lucis, madidæ cur tempora noctis
 Libra celerque Aries demersi pondere Olympi
 Aequarent, qua parte Polus sublimior alto
 Cardine cæruleas Thetidis non tangeret vndas:
 Quis Polus vmbriifero lateat decliuus in axe,
 Et vaga pallanti cur signa errore ferantur.
 Quæ rursum ingenio numerisque Solensibus idem
 Iuppiter efferri melius dedit incola tauri,
 Musa ut Cecropios raperetur & Aonas Agros.
 Me quoque nunc similis stimulat furor edere versu
 Tempora, cum duris versare ligonibus arua
 Conueniat, cum veliuolo dare carbasa ponto,
 Et cum victicomo crinem tondere Lyæo.
 O mihi nota adyti iam numina Parnassei,
 O per multa operum mea semper cura Camœnæ,
 Iam placet in superum visus sustollere cœlum,
 Atque oculis referare viam per sidera: maior,
 Maior agit mentem solito deus, ampla patescit
 Cirrha mihi & totis se Helicon inspirat ab antris.

ARCTOS.

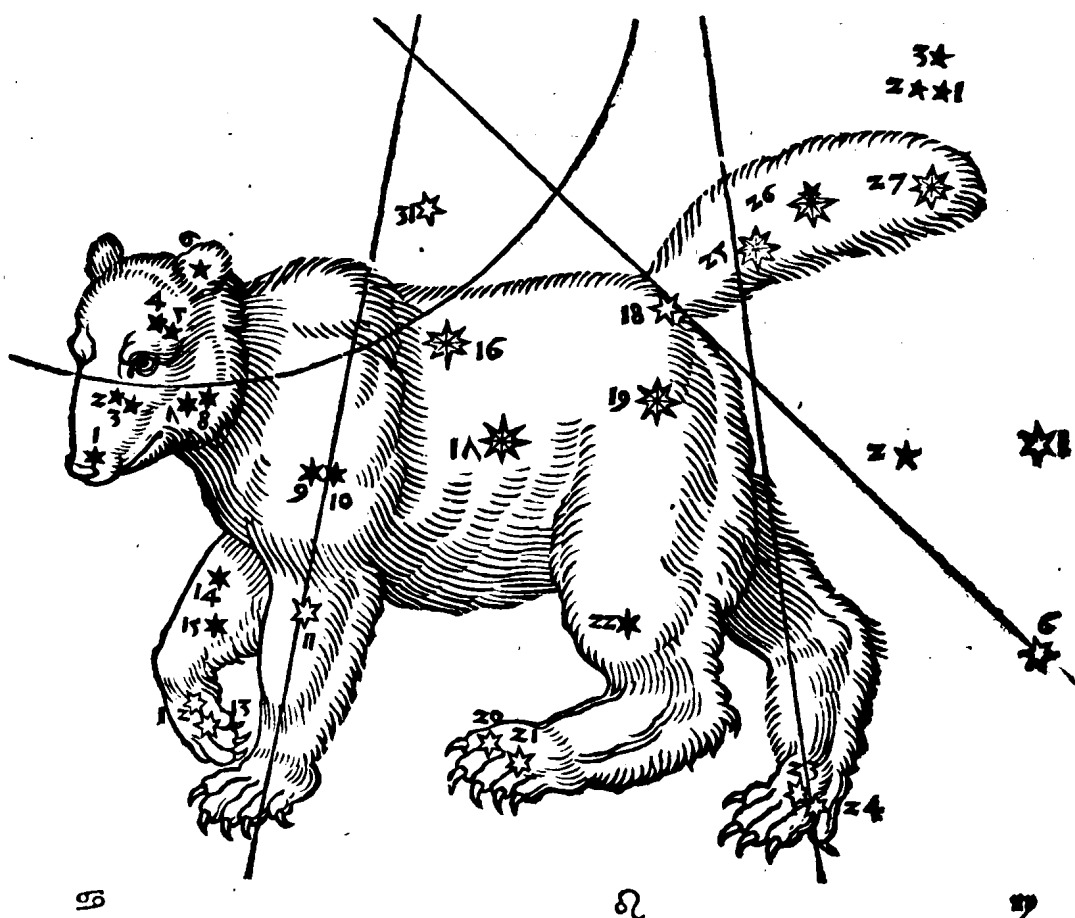
3 OMNIA quæ flammis pingunt radiantibus æthram,
 Nox & agit, verso ceu fixa trahuntur Olympo:
 At non cuncta tamen Signorum in lege putanda:
 Nam numeris & honore cærens micat omnibus ignis,
 Et rutilo cunctis flagrat coma flammea crine:
 Sed quia non certa formarum in luce notantur
 Omnia, sideribus cassum fit cætera volgus.
 Mobilis en etiam mundi se machina versat,
 Ponderis & proprii trahit inclinatio cælum:
 Sed non axis item curui vertigine fertur
 AETHERIS, vt stilus instabili conuoluitur orbi,
 Luce manente tenusque procul sacra viscera cæli
 Perforat, & mediæ molem terræ tenet: illum
 Non prolixa dies, non incumbentis Olympi
 Cursus agit, motusue loco labor, vt semel hærens
 Constitit, & ferri se circum cuncta remisit.

4 NEC minus extremo dispar polus: Oceano pars
 Sublime erigitur, subit altera mersa sub vndas
 Pars Erebum, & nigri iacet hæc vt conscia Ditis:
 Hic notus, horriferis aquilonibus illa rigescunt.
 Hæc teres in gemina stridit vertigine cardo.
 Alter in obtutum facilis latet, alter & alto

5 Deprimitur barathro. Sed quæ sublimior axis
 Tethyos vndosæ linquit cetosa fluenta,
 Contemplare sacras vt mundus subiit Arctos.
 Sic astrum dici Cnidius dedit, Aufone easdem
 Voce feras Vrsasque & Plaustra vocare solemus:
 Fabula nanque Vrsas, species dat Plaustra videri.
 Has pater omnipotens nemorosi in valle Lycæi
 Adfuetas duris quondam venatibus, æthræ
 Intulit, & raptu genetricis flore sacrauit:
 Vel ceu fama dehinc docet altera, Creta vbi fluctu
 Tunditur insanis latè circumsona cauris,
 Iuppiter has idem rerum memor indultarum,
 Et custodiæ referens pia dona salutis,
 Cùm puer agrestes inter Curetas, & inter
 Dictææ longum latuit crepitacula rupis,
 Scandere flammigerum victor permisit Olympum,
 Nescia signa salis, nocturnique inscia casus,
 Hospita & insanis aquilonibus: haud tamen ollis
 Ora, vel aduerso sunt obuia pectora motu:

Versa Lycaonijs sed suspectatur in vrsis
 Forma super: pariterque polo vestigia librant,
 In spinam & flammis ardentia dorsa iacentes.
 Sic Iouis altrices teretem prope cardinis axem,
 In caput, inque humeros Helice Cynosuraque versa,
 Præcia venturis dant semper signa procellis.
 Nanque Helice Graios, Tyrios Cynosura per altum
 Parua regit: non vlla facem succenderit vnquam
 Stella prior, neque flammigeros edixerit ortus
 Antè alia, immerso cum iam Titanius orbe
 Imbuit & tremulo Tartesia terga rubore,
 Crescia quàm flammans inter primordia noctis
 Maior agat, vultusque sacros ostendat Olympo.
 Illa licet paruo iaceat temone per æthram,
 Verior, infidum tamen est currentibus æquor.
 Cardine nam toto cōuertitur. haud mora, longos
 Pigra tenet gyros, neque ceu mollita parumper
 Flectitur, aut tardo cohibet cunctamina lapsu,
 Denique Sidonijs dux est Cynosura carinis:
 Rectior vndoso cursus fulcatur in æstu.

CIRCVLVS ARCTICVS.

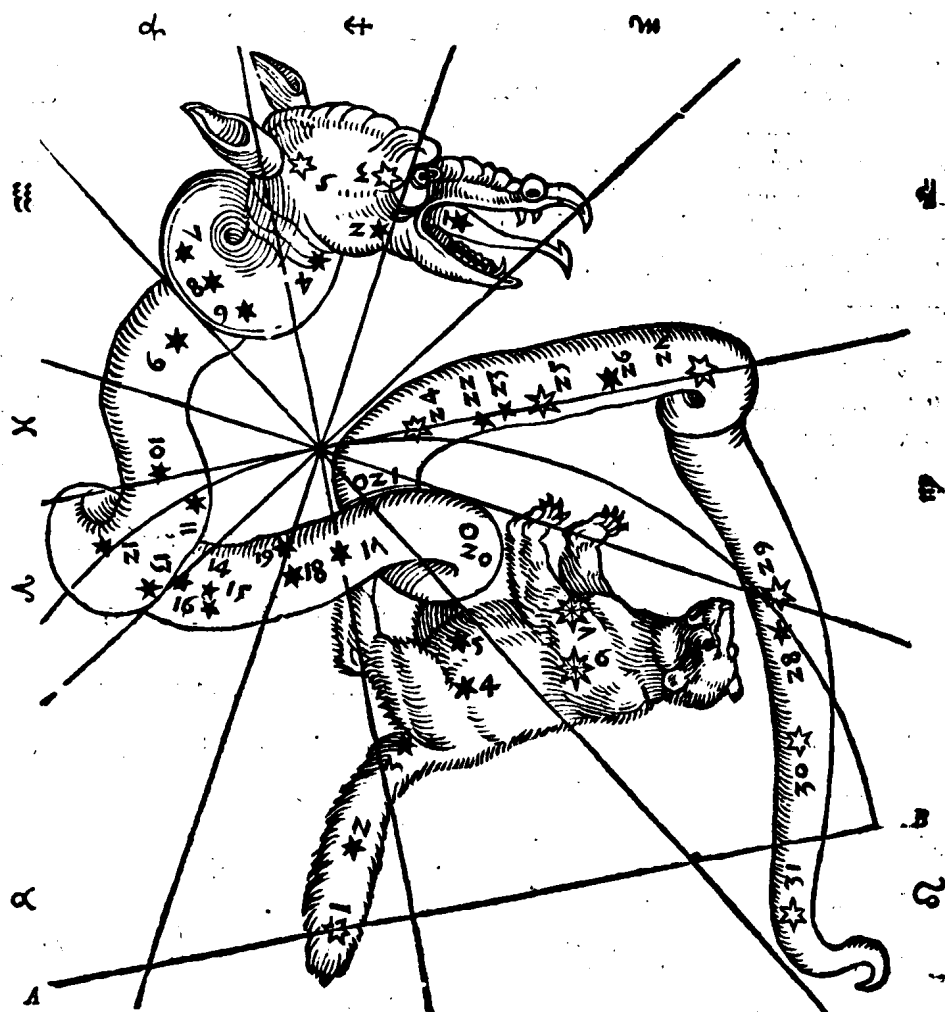
Vrsa maior quæ Græcis est ὀφειὸς μεγάλη ἢ ἑλίκα latinis Helice siue Plaustrum, capite attingit cir-
 culum arcticum. Caudam vsq; ad eleuatū brachium Bootis protendit. Quibus signis stella eius adhaerant,
 signorum

figurae characteres declarant. Stellas continet in uniuersum viginti septem, quarum praecipuae sunt istae 14.

27	In Caudae extremitate.	Secunda
26	In Caudae medio cui inhaeret stellula illa quam Alchy vocant.	Secunda
25	Ad Caudae exordium.	Secunda
24	In dorso in Angulo videlicet figura quadrilatera.	Secunda
23	In ventrem proclinans.	Secunda
22	Ante exortum caudae una est rotarum numero Plaustrum.	Secunda
21	In sinistro femore in angulo figura quadrata.	Tertia
20	In sinistro pede.	Tertia
19	In anteriori dextri pedis parte.	Tertia
18	In eodem pede.	Tertia
17	In posteriori sinistro pede.	Tertia
16	In eodem pede.	Tertia
15	In dextro pede posteriori.	Tertia
14	In eodem.	Tertia

Quam autem obtineat in caelo hac tota imago dispositionem atque fixum, figura ostendit.

6 INTER vtranque dehinc præclari nominis Arcton
 Ceu circumflexo sinuantur flumina lapsu,
 Squammeus agmen agens Draco voluitur, atque obit ambas
 Spirarum curuis anfractibus: hunc quoque, vt artus
 Longius effusum, spaciofa volumina tendunt.
 Compta Lycaonijs includunt Plaustra choreis:
 Quà caput est Helices, fundunt sese vltima monstri
 Agmina, & hac cœli vix cauda in parte quiescit:
 Altera qua spiræ sinus est, sublime reponit
 Verticis, & curuæ ceu circumclusa Dracone,
 In dorsum alterius dorso iacēt Anguis ab ore
 Vertitur, ac longe postremam lapsus in Arcton,
 Rursum maioris repetit confinia signi.
 Nec quæ stella caput flammæ in signet honore,
 Sola micat, solæue rubent incendia crista:
 Sed setosa duplex adolet duo tempora fulgor,
 Et duo sub geminis oculi fulgoribus ardent.
 Vnicus ignis item mento æstuat, ipsaque forma
 Verticis in nutum veluti curuata parumper,
 Quà per dimensos demittitur ordo meatus,
 Flectitur, atque Helices caudam spectare videtur,
 Cuius in extremum spacio propiore per æthram,
 Sibila protenti succedunt ora Draconis.
 Quin super illa etiam summa confinia cauda
 Stella subit, dextri quæ temporis igne coruscans,
 Aemula vicinis accendit lumina flammis:
 At decliue caput vertexque obliquior astris,
 Hac in parte sacri procumbere cernitur axis:
 Qua pater Oceanus rutili reparatus Eoi,
 Occasus ortusque solo moderante coercet,
 Et gemina alternæ miscet diuortia metæ.

II
A. B. AEQVINOCTIORVM COLVRVS.

DRACO, δρᾶκων, inflāmatu, flammiger, vociferās capite lauiū Herculi pedē ferē cōtingit, vētre ad Cepheā reflectitur. Deinde exiens extra Arcticum, rursus quasi circūdas Vrsam minorē, rediēsque, rursus versus caput maioris Vrsae, ingreditur. Nec ad vnū aliquod Dodecatemoriō referri potest, cum omniū fere extremas partes attingat quemadmodū id signa circūscripta declarant. Continet in vniuersum stellas triginta vnum, ex quibus precipue sunt ista sequentes.

3. Supra dextrum oculum.
5. In extremitate capitis prope aurem dextram.
24. Post tertium nodum sinuosi flexus serpentis.
23. Inter praecedentem & quartum nodum.
27. In vltimo nodo, quarto scilicet flexu cauda.
29. In sequenti cauda parte.
30. Prope caudae finem.
- In extremo cauda.
6. 7. 8. Tres in colli flexu posita.

Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Quarta
Quarta

1. In lingua.
- De harū situ quē in celo habent, figurā consule.

Vrsa minor, ἄρκτος μικρά, Cynosura, est iuxta polū Arctici, huius cauda attingit polū, caput vergit ad caudam maioris Vrsae, interposita cauda Draconis.

Sunt in minori Vrsa, stella septem, quarū nulla vnquā in nostro Climate occidunt, vti singula iam ordine recensentur.

1. Ea qua est in cauda extremitate, quā nauta vt plurimū obseruat, quoniā polo omniū maximē sit vicina.

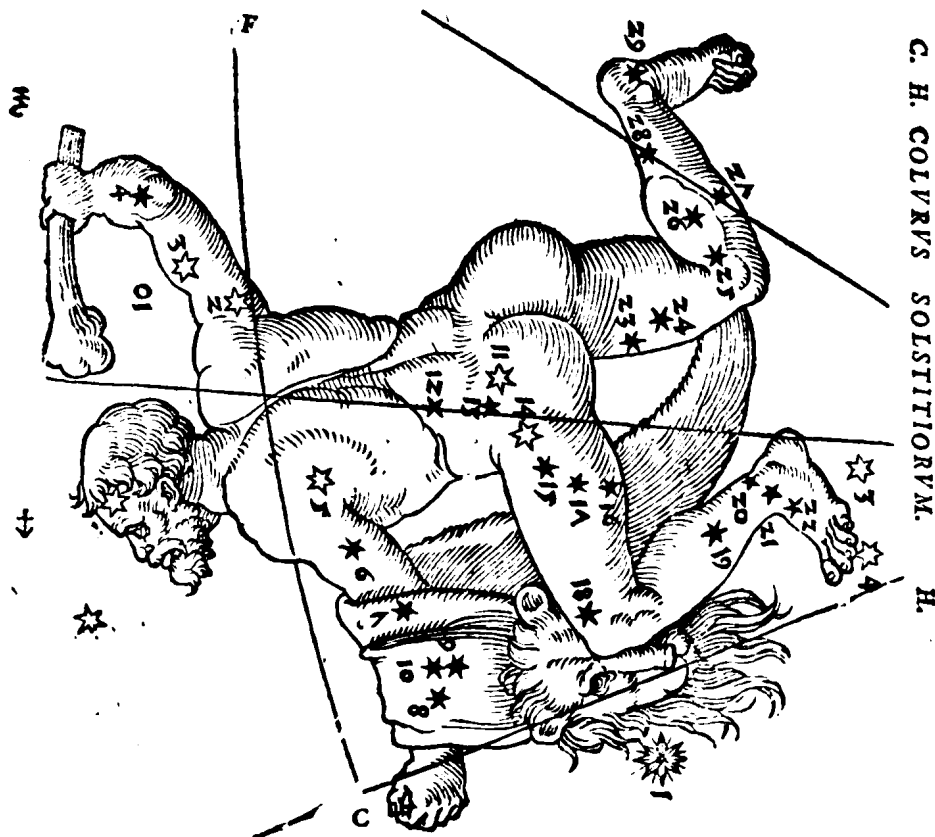
Tertia

- 6 Qua in angulo figura quadrilatera cōsistit, estque vna illarū duarū qua sunt in eius sinistro humero. Se.

7 Altera

EN GONASIN.

7 INDE pruinoso si lumen abusque Dracone,
 In conuexa feras, oculosque in proxima mundi
 Declines, qua parte globo tu met altior ortus,
 Illa laboranti similis succedet imago:
 Protinus expertem quam quondam dixit Aratus
 Nominis, & cuius latuit quoque causa laboris:
 Panyasi sed nota tamen, ceu longior ætas
 Eruit excussis arcana exordia rebus.
 Nam dura immodici memorat sub lege tyranni,
 Amphitryoniaden primæuo in flore iuuentæ,
 Quæ cedunt medijs longè secreta diei,
 Hesperidum venisse locos, atque aurea mala,
 In scia quæ lenti semper custodia somni
 Seruabat, carpisse manu: postquam ille nouercæ
 Insaturatæ odijs serpens victoris abiectu,
 Spirarumque sinus, & fortia vincula laxans,
 Occubuit, sic membra genu subnixa sinistro,
 Sustentasse ferunt, sic insedisse labore
 Deuictum fama est: actum Titynthius, Aethræ
 Inclytus & solio fultus sublime paterno est.
 Iuppiter hanc speciem, miseratus acerba laborum,
 Reddidit, & talem cerni permisit Olympo.
 En manus ipsa Dei violenta in verbera pendens
 Erigitur, dextræque dehinc impressio plantæ
 Tempora deculcat maculosi prona Draconis.

FESTI AVIENI
F. C. TROPICVS CANCRI.

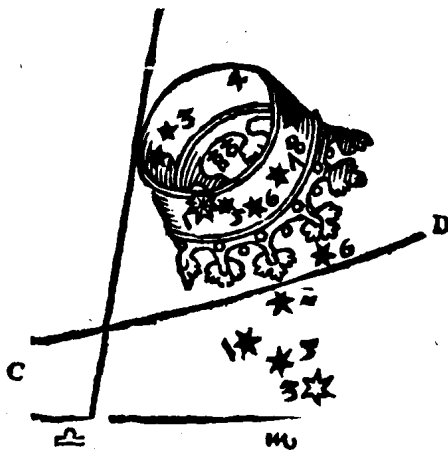
HERCVLES, Theseus, Tamyris, ἐν γόνασι, idest in genibus, Geniculator, capite Serpentariū prope tangens. Laeuā ad Vulturē vsque cadentem extendit, Genua nonnihil incuruat & c. pedē dextrum ad baculum Bootis, sinistrū ad caput Draconis conuersum tenens. Caput & dextrū brachium transcunt Tropi cum versus aequinoctialem. Duo dodecatemoria occupat Scorpij & Sagittarij. Quidam hunc saltatorē vocant, alij Lycaoni tribuunt. Stellis constat .29. quarum haec sunt praecipua

1	In Capite.	Tertia
2	In dextro humero.	Tertia
3	In dextro brachio	Tertia
5	In Sinistro humero	Tertia
11	In Coxa Sinistra	Tertia
14	In eius vicina parte	Tertia
7.8.9.10.	Quatuor illa quae sunt in Leonis exuuiis.	Quarta
23.24.25.	Illa quae in coxa dextra sunt.	Quarta
29	In dextri pedis extremitate, nempe ea quae est in fine claua Bootis, huius sideris 29. istius	
9.	quemadmodum ex Arctophilacis figura elucet.	Quarta
18	In genu sinistro.	Quarta

Quarum situs, figura atque complexus schemate proponitur. Verum stellam hanc primi ordinis, quā à sinistra imagini adiectam videmus, referimus ad testudinem seu fidiculam.

CORONA.

POPLITE succidui quā sideris ampla patefcunt
8 Terga dehinc mersumque iacet sublime humerorum,
Aspice ceu rutilis vibret lux Gnosia flammis.
Hec quondam Bacchi monumentum fulget amoris:
Hæc Ariadnei capitis testatur honorem.
Trina ter illustant hanc lumina, parsque Coronæ
Serpentem vicina subit, qua sibila in Arcton
Ora Draco inclinans stridet flabris aquilonis:
Post tergum Nixi pars voluitur, ac velut hærens
Rursum defessi referatur nuncia signi.

C. D. TROPICVS CANCRI.

CORONA Borealis, σὶ Φαῶς Κορώνη, Corona Ariadnes iuxta manum Bootis dexteram, non lōgo à Tropico distat Cancrī. habet stellas 8. quarum haec sunt praecipua.

1 Splendidissima

- 1 *Splendidissima omnium qua tanquam gemma emicat dicta Alpha.*
 2 *Iuxta splendidissimam ex vna parte.*
 3 *Iuxta splendidissimam ex altera parte.*
 4 *Quae hanc sequitur.*
 7 *Quae iterum sequuntur istam.*
 8 *Vltima stellarum omnium qua sibi hoc modo succedunt.*
Quarum situm atque complexum ex figura cognoscimus.

9
Secunda
Quarta
Quarta
Quarta
Quarta

OPHIVCHVS.

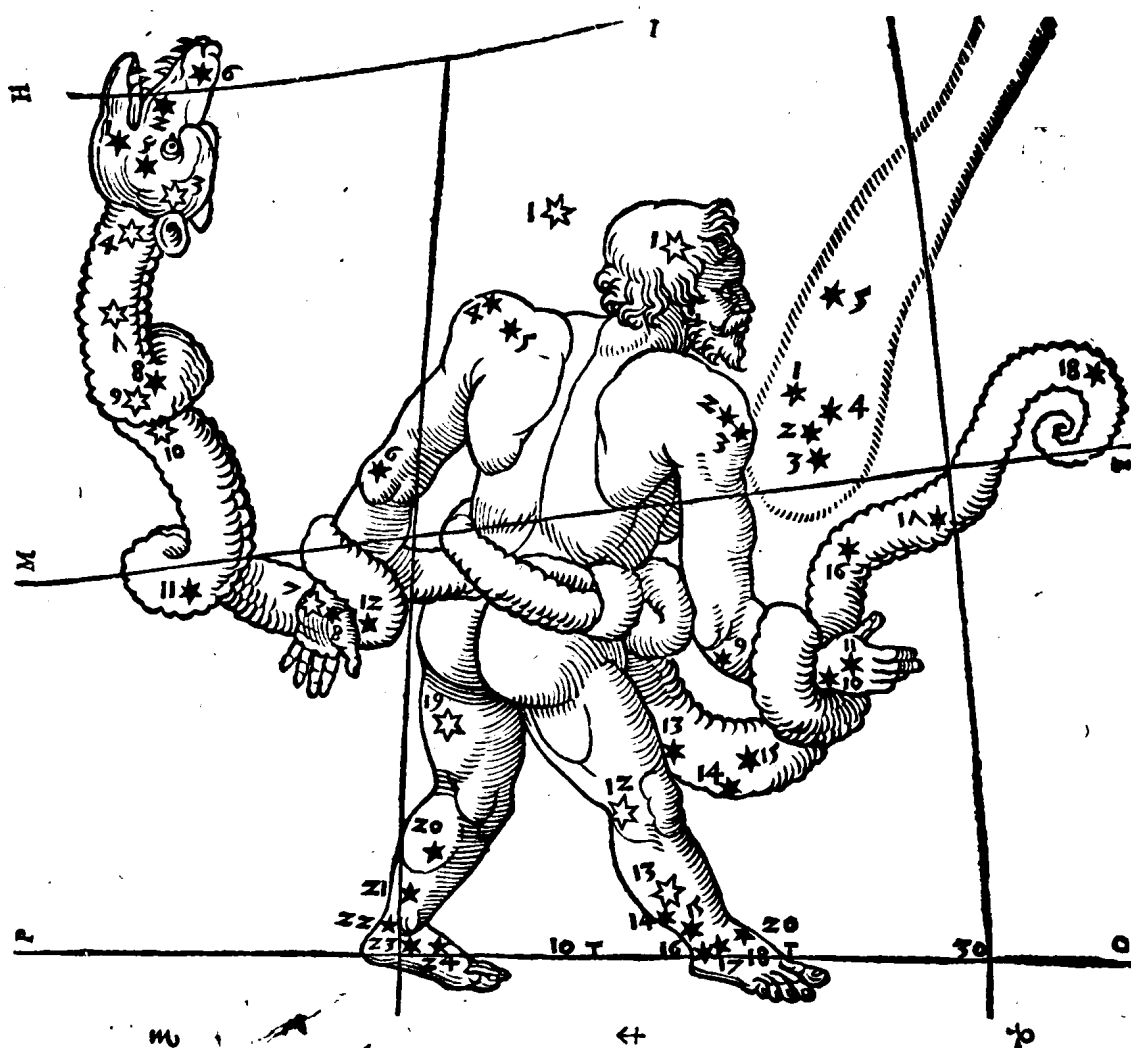
9 ISTIVS extremo sub vertice, vertice quippe
 Sideris Innixi, clarum nosces Ophiuchum.
 Triccae fidus stat nominis, & cui pingui
 Thure Epidaureæ fumant altaria sedis.
 In styga decursis Parcarum ab origine fuis
 Merferat Hippolytum fors vltima: iamque per imas
 Cocyti tenebras & stagna nigrantia Ditis,
 Portitor ille Charon Theside fata vehebat.
 Hic immaturi sed enim miseratus acerbum
 Lethi supplicium, Neptunique aspera iussa,
 Argentes artus Erebo procul intimo ab usque
 Suscitavit, atque animæ rursus tepefacta calore
 Viscera, mundanas reuocat medicator in oras.
 Non tulit omnipotens ortu cuiquam generato
 Deucalioneo, fas esse nouissima fata
 Vincere, & incassum decurrere pensa sororum:
 Moxque trifulca polo iaculatus fulmina celso,
 Et super aëriæ vibrans incendia flammæ,
 Morte repertorem medicinæ audacis in umbras
 Deijcit: ac gnato reparans solatia Phœbo,
 Asperaque extincti miseratus fata nepotis,
 Surgere nocturno iubet inter sidera motu.

Hic ergo insignes ardens venas Ophiuchus,
 Hic rigidos artus formæ Anguitenentis honore
 Arduus, hic tantos humeris vibrantibus ignes
 Euomit, ut pleno cum Luna nitescit in orbe,
 Menstruæque ingenti iam temporadiuidit ortu,
 Nequaquam lentis obscurior ex humeris lux
 Marceat: at manibus non compar flamma rubescit.
 Nam suffusa leui resplendent vltima luce:
 Sed cerni sunt prompta tamen: postremaque parco
 Igne nricant. ille angue manum confertus vtranque
 Erigitur, serpensque dehinc elabitur ambas
 Flexilis, & medium cingit spiris Ophiuchum:
 Quem super hærentem plantarum mole duarum

B

Scorpios

Scorpios in geminas effusus viscera parteis,
 Afflictusque oculos, maculosaque pectora pressus,
 Sustinet. attiguas euoluitur Anguis in auras,
 Agmine non æquo, neque tanta volumina compar.
 Nam quæ dextra manus sinuoso affigitur Angui,
 Parcius ab domino terga explicat, altera porro
 Plurimus, ac multo per læuum pondere lapsus
 Funditus: & rutilo quæ lux sedet ignea mento,
 Usque Ariadnæ se se vicina coronæ
 Lubricus inclinat. post spreta brachia quondam
 Formidata truci suspexeris Orioni:
 Hæc concessa etenim curuis mercatio velis.
 Huc falcata Hiodij repserunt cornua monstri,
 Sidereæ nimium facis indiga: nanque hebes ollis
 Ignis & obtuso marcent incendia crine.

H. I. TROPICVS CANCRI. L. M. AEQVATOR
 O. P. ECLIPTICA.

Ophiuchus, Serpentarius, ὄφις ἄχως, qui tenet Serpentem, seu Aesculapium, Anguiger, caput proximum Herculis vertici habet. Ytraque manus à corpore longius protensa, Serpentis circumuoluentis se amplexu circumducuntur, pes uterque vsque ad Scorpionis signum descendit & ob id capricorni tropico insistit cum angue tria occupat dodecatemoria, + & ♄

Constituitur autem hoc astrum, prater eas quibus serpens componitur stellis viginti quatuor, quarum insigniores magisque conspicuae sunt istae.

1	In capite.	Tertia
7	Vna duarum quae sunt in sinistra manu.	Tertia
8	Altera earum duarum quae licet hic figuram habeat quartae magnitudinis, in caelo tamen quantitate conspicitur.	Tertia
12	In genu dextro.	Tertia
13	In tibia dextri pedis.	Tertia
19	In sinistro femore.	Tertia
2	Vna ex illis duabus, quae in dextro humero sunt.	Quarta
4	Vna ex duabus quae in sinistro humero sunt.	Quarta
15	Vna e quatuor, quae sunt in dextro pede.	Quarta
23	In sinistro pedis planta, quae Scorpii pedem attingit.	Quarta
10	Vna e duabus quae in dextra manu sunt.	Quarta
11	Earum duarum altera.	Quarta

Ostenditur autem schemate, quisnam sit earum in caelo positus.

ὄφις ὄφις ἄχως sinu flexuoso implicat Aesculapium in magnam sese expandens amplitudinem, caput enim eius cum sinistra manu Ophiuchi quam complectitur se girans in spyrā serpens, in ♄ signo apparet, maxima eius corporis pars, cum figura Anguinenentis, in signo + cauda sinuosus ambitus, in signo ♄

Sunt autem stellae quibus componitur. 18. e quibus praecipuae sunt quae subijciuntur.

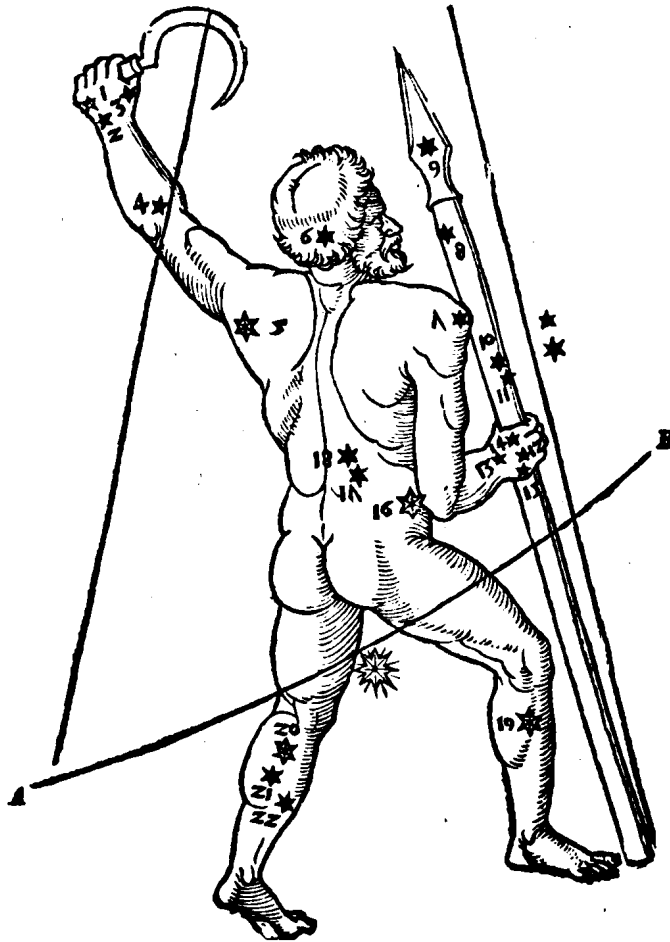
3	In capitis initio	Tertia
4	Vna e duabus quae in colli initio sunt.	Tertia
7	Earum duarum altera.	Tertia
9	In primo Serpentis flexu à capite ad sinistram manum Aesculapij.	Tertia
10	Earum duarum altera.	Tertia
2	Quatuor quae dextrum oculum circumstant.	Quarta
15	Iuxta dextram Aesculapij manum in cauda flexu.	Quarta
16	Post dextram manum quae cauda adhuc inflectitur.	Quarta
17	Iuxta cauda extremitatem	Quarta
18	In extremo totius Cauda.	Quarta

Monstrat autem figura, quam illa in caelo dispositionem habeant.

BOOTES.

10 CALLISTO rutilat stellis, quibus utque ferinam
 Prona sit effigiem, quo cardine torqueat axem,
 Semper in occiduis attollens lampada flammis
 Arctophylax, siue, ut veteres cecinere, Bootes,
 Famosa Arcadici testans commenta tyranni.
 Et licet instanti similis, similisque minanti
 Terga Helices iuxta premat arduus, haud tamen vnquam
 In picturatae plaustrum procurrere matris
 Fas datur, antiqui quoniam contagio in illo
 Criminis, & veterum prohibetur culpa malorum.
 Nec minus in membris lux olim maxima vibrat

Omibus, ardet apex capiti, micat ignea late
 Dextra flammam, humeri flammam mouet instar
 Inter vtrunque femur, quâ se confinia lucis
 Diducunt pedibus, maior quâ luminis auras
 Verberat, & rutilo sidus magis æstuat astro.
 Nam locus Arcturo sacer * adscribitur, illinc
 Aurea quâ summos adstringunt cingula amictus,
 Ebria flammanti confurgit stella rubore.

A. B. CIRCVS AESTIVVS CVIVS IN VICINA PARTE
 HERET ARCTVRVS RVTILANS.

*Bootes seu Bubulcus, COWTUS, Arctophylax custos Plaustrum, laeuum brachium ad caudam maioris
 Vrsa extollit, pedes ad virginis sidus deflectit, vltra Tropicum intra crura illustris stella collocatur, clara
 & rutilans Arcturus & Alramech dicta.*

*Sunt autem in Boote stella 22. precipue hoc loco mentionem facimus earum quæ magis illustres
 sunt.*

1 Intervtrunque femur quæ Arcturus appellatur.

5 Supra sinistrum humerum.

Prima

Tertia

20 In

ARATEA PHAENOMENA.

20 In sinistro genu duabus alijs vicina.

6 In capite.

7 Supra dextrum humerum.

10 In medio claua quam manu tenet.

9 In eiusdem sine qua Hercules vnum pedem attingit vt monuimus in explicatione eius imaginis

16 Sub dextro brachio prope spinam dorsi.

18 In media spina dorsi.

19 In dextro femore iuxta genu.

Quæ vero sit earum situs atque figura, in cælo monstratur presenti schemate.

19

Tertia

Quarta

Quarta

Quarta

Quarta

Quarta

Tertia

Quarta

Tertia

VIRGO.

II QVA protenduntur vestigia summa Bootis,
Quaque per immensum circumflagentibus astris,
Circulus obliquo late iacet Astriger orbe,
Contemplare sacros subiectæ Virginis artus.
Quam te quam memorem, siue est genitor tibi summus
Iuppiter ex Themide in terras demissa parente:
Seu patris Astræi clarum es genus, aurea cuius
Sidera sunt proles, & qui pro munere morum
Inculpabilium nomen dedit omnibus astris:
Aut Pelusiaci magis es dea littoris Isis,
Digna Poli consors, & cura latrantis Anubis.
Seu tu diua Ceres, sic nam tibi flagrat arista,
Et ceu Siriaco torretur spica calore:
Protentata manu ter quæ pernicibus alis,
Nec fat certa gradum, viduatæque vertice summo
Fluxipilæ vestis vestigia, lubricum vt æuum
Sors agat, & subitis obrepat mobile fatum
Temporibus, precor in terras procul æthere ab alto
Flecte oculos, placidamque meis venerabilis oro
Pande sacris aurem. Tu cum sincera priorum
Vita hominum nullis ageret sub legibus æuum,
Aureæque innocuos seruarent secula mores
Sponte sua, nec criminibus via prompta pateret,
Inter confusos populorum libera cœtus
Versabare libens, nullique obnoxia culpæ
Corda inhibens media, casto res more tenebras;
Nullus telluri limes datus, indice nullo
Culta secabantur, neque iam discretio campum
Metiri in dominos monstauerat: omnia rerum
Usurpantis erant, promiscua thura per agros
Præstiterant cunctis communia cuncta videri.

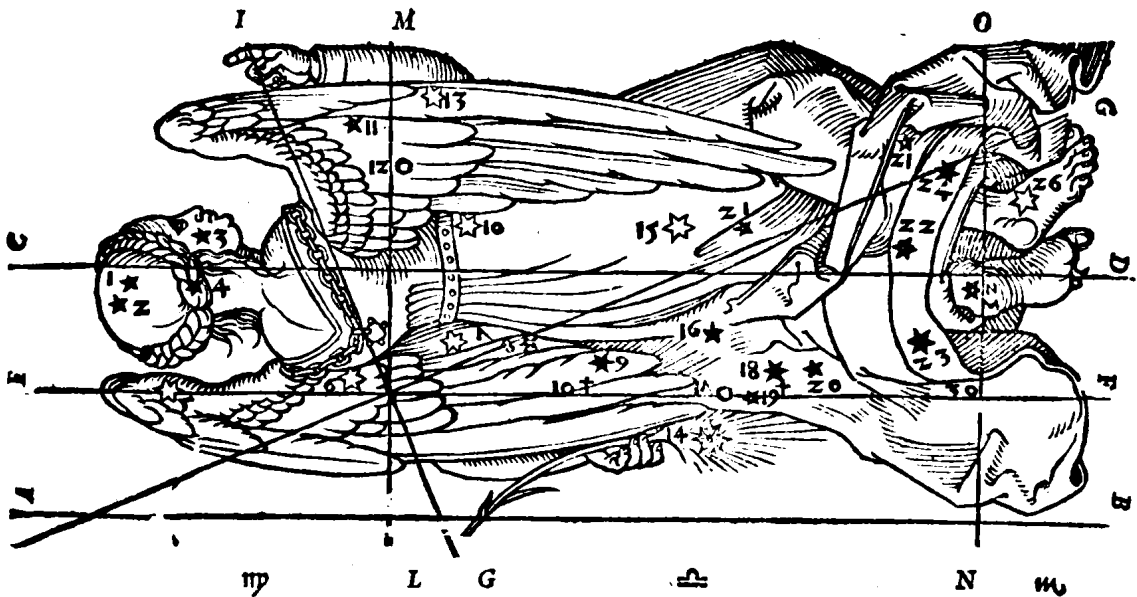
Denique cū placidas crebrò Dea viferet vrbes,
 Tectaque iusta virū passim succederet illa,
 Feruentis late pelagi natura, salumque
 Fluctibus instabile, & glauci vada turgida ponti,
 Quà senior cano nutrit sub gurgite Nereus
 Delphinos virides, & phiseteras anhelos,
 Ignorata suo seclusaque fine iacebant.
 Nulla fides vndis, tumido commercia fluctu
 Nulla petebantur: neque longis nauita terris
 Insinuare ratem ius fecerat, exul vt oris
 Omnibus externas veheret per inhospita gazas
 Aequora, & infanq penderet sæpe profundo
 Omnia: sed cunctis nasci dabat aurea terris
 Iustitia, & nullo discreuerat aëre regna.

At postquam argento deformis viluit ætas,
 Rarius in terras os inclinabat honestum
 Iam Dea, vix summos ad labens denique monteis,
 Cū cedente die Phœbus sub nocte propinqua
 Occiduus pronos vrgeret in æquora currus,
 Vsurpandam oculis se dabat adcurrentum:
 Non vt fessa virum repararet gaudia vultu,
 Sed crepula vt latè vomeret conuicia voce.
 Parcite vile genus, lacrimis aiebat obortis:
 Causa querelarum vestrum est scelus, aurea quondam
 Iudice me vestri vixerunt secla parentes.
 Degener in vobis animus, solertia vobis
 Peruigil, arte noua vitam traducere mos est:
 Omne æuum studijs excuditis: hinc quoque rursus,
 Proh pudor atque dolor, nascetur vilior ætas.
 Et lacerata genas ibit Bellona per vrbes
 Saucia, vt infidas agitent certamina mentes.
 Hæc vbi permœsto rauco congesserat ore,
 Alite procursu sese in conuexa ferebat
 Protinus, atque oculos fugiens exosa sequentum
 Linquebat cœtus hominum. ruit hæc quoque rursus
 Viuendi series, ac successere pudendo
 Aerea secla habitu: fraus ilicet, & furor ardens,
 Atque cruentus amor chalybis, segnisque libido,
 Et male suada lucri rabies subit omnia, terror
 Degener, ac mœstæ facies formidinis implet:
 Secreti immodicus vada gurgitis vltima versat
 Tiphys: Agenoreo color hinc mentirier ostro
 Incipit, Assyriūmque bibunt noua vellera succum,

Ebria

Ebria vt extremo splendescat lana veneno,
Sic iusta in populos mox Virginis inculpatae
Exarsere odia, & cœlum pernicipibus intrat
Diuaalis, spaciumque sibi subiecta per auras,
Vnde procul terras summa vix cerneret æthra,
Propter anghela libens late capit astra Bootis.

12 ISTIVS extremis humerorum partibus vrget
Stella faciem, qualique rubent incendia flamma,
Quæ subiecta procul caudam maioris ad Vrsæ
Vertice brumalis circumuoluuntur Olympi:
Talis vtrique modo simul & fulgore micat lux
Plurima: quippe procul clarè fax ardet in Arcton.
Nec contemplandi labor anxius, omnia primis
Obuia ceu vibrant obtutibus, vnus ob ora
Quæ sunt prima ferè vestigia, præminet ignis:
Altera quâ pedibus regio est clunalibus, ardet
Stella itidem, genibusque dehinc se tertia promit,
Aemula qua rutilæ flagrant confinia caudæ.
Non tamen his species, non sunt cognomina certa,
Sed permixta simul vulgi vice conuoluuntur.

A. B. ET C. D. LIMITES AC TERMINI ZODIACI. E. F. SOLIS
VIA. A. G. AEQVATOR QVI IN LINEA L. M. ECLIPTICAM
INTERSECANS AEQVINOTIVM FACIT.
N. O. FINIS LIBRAE.

Virgo, πρὸς θεὸν plus quam gradus decem sideris quod Leo occupat obtinet. Pedes quoque priores librae inserens, manu dextra ultra Aequinoctialem (ibi enim Zodiacus ultra aequatorem egreditur) illustrem tenens stellam vnde clariores quidam proijciuntur radij, & dicitur Spica. Graecis Σπικα, Arabicè Azimech. Alas habet. Ala vero à latere dextro Zodiacum egreditur, in hac stella maxime Borealis πρὸς τρυφῆν id est vindemiator dicitur. Sunt autem stella quæ hanc virginem illustrent 26. quarum praecipua sequuntur.

B 4

4 Splendida

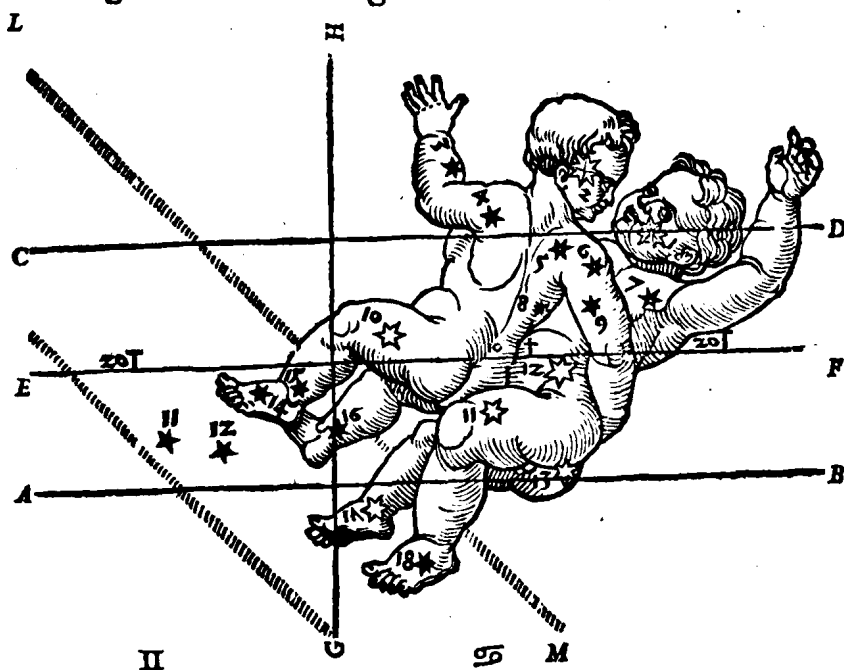
- 4 Splendida illa in sinistra manu qua appellatur Spica.
 6 Ad sinistra ala exortum.
 26 In dextro pede qui magis ad boream accedit.
 13 In sinistra ala extremis ate.
 24 In tibia dextra.
 10 In cintura à latere dextro.
 15 In dextro femore.
 7 In sinistra cintura parte
 25 In sinistro pede.

Earum situs quem in cælo obtinent, ex figura fuerit petendus.

Prima
 Tertia
 Tertia
 Tertia
 Quarta
 Tertia
 Tertia
 Tertia
 Quarta

GEMINI.

13 ILLA quidem supero conferta relabitur axe,
 Inscia piscosi semper salis, ipsius autem
 Subiectos capiti Geminos tibi cernere fas est,
 Spartanam Geminos sobolem, prolémque tonantis
 Egregiam, & proprio pòst reddita numina cælo.
 Nam Lacedemonijs Mars cùm caluisset Aphidnis,
 Castora Cecropij tulit inclementia belli:
 At frater lucémque & fata superstitis æui
 Exosus, sortem lachrimis efflagitat æquam:
 Protinus alternæ germanos tempore vitæ
 Iuppiter attollit, cælique in celsa receptans
 Aeternæ flagrare facis iubet ignibus ambo.

A. B. ET C. D. LIMITES ZODIACI. E. F. ECLIPTICA. L.
 M. ET E. G. LACTEAM VIAM NOTANT.

Gemini, δ'ιδυμοι, Castor & pollux. Apollo & Hercules capitibus parum transeunt zodiaci limites, itemque pedes, alias verum suum locum occupant. In vtriusque capite præ lucida stella constituitur.

Sunt

Sunt stellæ quibus ornantur in vniuersum 18. & quibus hæc quæ sequuntur magis conspicuæ sunt.

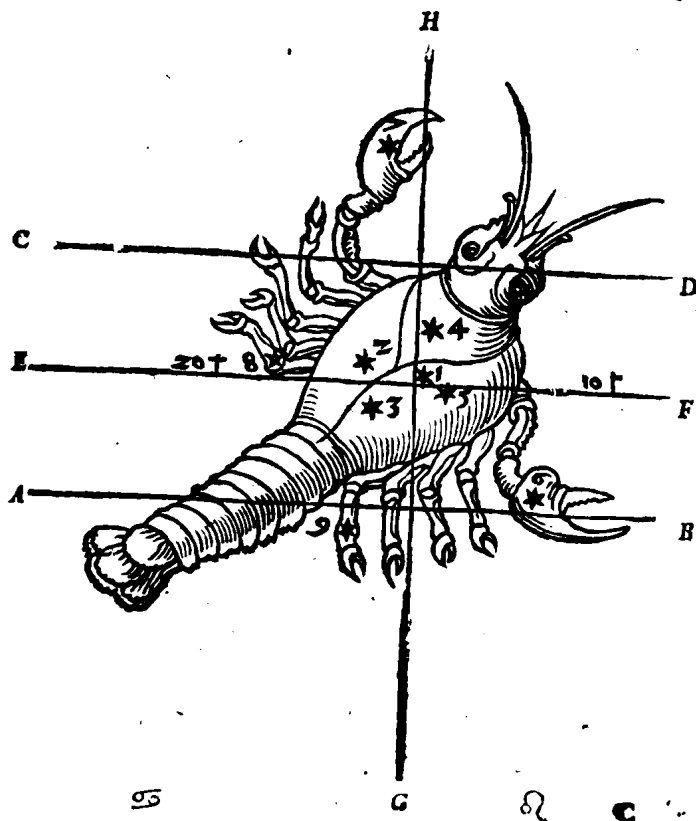
- 2 In capite eius, quo ad Boream propius accedit.
- 6 In capite alterius, aliquantum rubescens.
- 17 In dextro pede eius qui Australior est.
- 13 In eiusdem clunibus.
- 11 In eiusdem sinistro femore.
- 12 In sinistro ilio eius qui Australior est.
- 7 In eiusdem dextro latere.
- 14 In sinistro calcaneo eius qui ad Boream magis est situs.
- 5 In eiusdem dextro humero.
- 4 In eiusdem sinistro humero.
- 10 In femore dextri pedis.

Secunda
Secunda
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Quarta
Quarta
Quarta
Quarta
Tertia

Earum autem situs atque figura, per schema exprimitur.

CANCER.

ALVO Heleces Cancer subuoluitur: astraque Cancro
Iuno nouercales vt semper proderet iras,
Præstitit. hic etenim Lernæi gurgitis Hydram
Vreret Alcides cùm flammiger ausus in ipsum
Repere victorem, quâ duro concava dorso
Tegmina curuantur, geminus micat ardor in auras:
Hos dixere Asinos, ortos Thesprotide terra,
Et sidus Lenæ tuum determinat aër
Crassior, hos itidem qualis præsepibus esse
Forma solet, dispar Chelarum flamma coruscat
Nanque tribus stellis adoletur dextera Cancro:
Leua duas pigro succendit fomite flammæ.

A. B. C. D. ZODIACI LIMITES. E. F. ECLIPTICA H. G. LINEA
AD ANGULOS RECTOS SECANS VIAM SOLIS,
INCHOAT LEONEM AC TERMINAT
CANCRI SIGNVM.

Cancer, καρκινος nouem stellarum. Inter quas praesepe Quartum nebuloſa in pectore & Afelli duo, ὄνος & κόρεος & ῥόλος, stella obscura, ſed mira efficacia in ciendis tempeſtatibus ſecundum Aratum. Hic ad Geminos irrepens, multum ſpacij ibi occupat, vnum atque alterum brachium quoque ex Zodiaco extendens. In ſua ſede parum loci obtinet. ſunt autem haec ſtella praecipua.

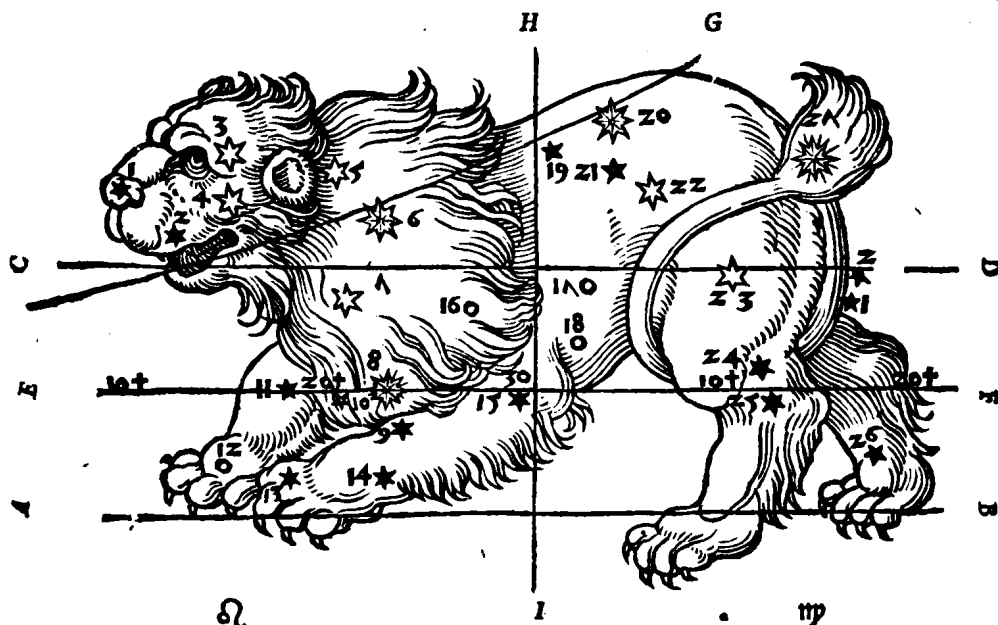
1	Vna illarum quatuor, qua in eius medio corpore quadrilateram figuram conſtituunt, qua afinum nuncupatur.	Quarta
4	In vicina & contigua parte capitis, ad Septentrionem.	Quarta
2	In ſiniſtra doſi parte, vna illarum qua quadratum conſciunt.	Quarta
3	Altera earum quatuor qua ſunt in corpore, quam maxime proclinans in Austrum.	Quarta
5	Prima qua in medio & ymblico cancri conſiſtit, adhaerens.	Quarta
6	In brachio dextro.	Quarta
7	In ſiniſtro boreali.	Quarta
9	In pede verſus Austrum	Quarta
8	In pede verſus Aquilonem.	Quarta
- Earum autem ſitus & complexus mutuum ex figura petendus eſt.

LEO.

Hic verſus quibus Leonis Aſtrum exornatum eſt in Pariſienſi exemplari, quod figuris caret Cancri coniunguntur. Verum nos licet continuus textus videatur malimus eum diuidere, vt figura aſtorum ſitum continentes carminibus quibus explicari aſtriſimi ſunt ſubiungi poſſint.

QV A poſtrema pedum rutilant veſtigia in Arcto,
Maxima flammigeri mundus trahit ora Leonis.
Membra dehinc longi qua ſeſe ſemita cæli
Plurima protendit, torrentur fomite acuto
Singula, & aſiduis ardet Leo viſcera flammis.
Hic Hyperionij flagrat viæ ſolis, & iſto
Se duce cærulei referunt momenta caloris.
Tunc ſuccifa Ceres ſtatim cum mergite culmi
Conſtruitur, flauos tondentur ſemina crines
Omnia, & auctas late coquit area meſſes.
Tunc & Threicij repetunt animoſa aquilones
Flabrapolo, tunc Oceanum ſtata flamina cæli
Propellunt pelagus: longis hoc tempore in anni
Ocia ſunt remis: pontus vehit ipſe carinas.

A. B. C. D. LIMITES AC ZODIACI TERMINI. E. F. SOLIS ITER.
C. B. SOLSTICIALIS CIRCVLVS. H. L. DODECATEMORII
LEONIS FINIS ET VIRGINIS INITIVM.

Leo, λέων pulcherimum fidus, in quo multa sunt lucida stelle, dimidiatum ferè signum occupat in quo regnat Cancer. Dorsum, cauda, & caput, extra zodiacum progrediuntur planè sub Vrsa maiore collocatur, quod eo accuratius monemus, ut habita alicuius vnus signi certa cognitione reliqua eò facilius deprehendantur. Præterea & illud diligenter hoc loco notandum est circa Leonem, inter eius extrema & vrsa, stellas esse nebulosa inuolutionis, informes tamen, quas vocant Berenices crines, ab harum situ Plinius terram secundum latitudinem, formam orbis absoluti globatam habere declarat. Berenices crines inquit, non cernit Aegyptus nec Trogloditarum sedes (qui in terra cauernis & specubus morantur. Ha stella autem, ob id Berenices coma vocantur, quod cum Ptolomæus Aegypti rex, in Asiam olim expeditionem suscepisset, Berenice eius coniunx, comam suam pulcherrimam Veneri deuouerit, si modo rex victor rediret, Et cum deinde superatis hostibus redisset & optatam victoriam obtinisset illa comam absciderit, & Veneri vti prius vouerat suo in templo sacrarit, qua cum paucis post diebus, non amplius in templo, vbi suspensa erat, appareret, ab Astrologis quibusdam in cælum euecta, et iuxta Leonem collocata, dicebatur.

Sunt autem stelle quibus hoc astrum splendet 27. quarum ista qua sequuntur præcipua sunt.

8 In eius corde, quam vulgo cor Leonis & Regulam, latini Regiam, Græci βασιλικὸν vocant. hac omnium qua in cælo herent, efficacissima esse creditur, quod prope Eclipticam existens, solis lumine maxime adiuuetur.

Prima

27 Splendida illa, qua est in cauda extremitate.

Prima

6 Media illarum trium qua sunt in collo. Hac vt facile videre est linea C. G. qua Tropicum cancri notat contigua est.

Secunda

5 Altera earum qua vltra Tropicum est versus Boream.

Tertia

7 Tertia earum, amplitudini zodiaci inherens. Ha stella, τρεῖς εἰς τὸ τραχὺλῶν, id est, in ceruice, sunt satis nota in cælo, cum oculi & visus earum quantitas facile distinguatur.

3 Vna earum qua sunt in capite, ea qua supra oculum est.

Tertia

4 Altera propius ad terminum Zodiaci Borealem accedens.

Tertia

22 Supra sinistrum femur.

Tertia

23 In sinistro femore.

Tertia

Pater autem illarum in cælo situs ex schemate Leonis.

AVRIGA.

14 AVRIGATOREM par sit quoque cura videre:

D 2

Namque

2 Altera duarum qua existit in capite.

6 In dextro cubito tertij ordinis est, licet in figura quarta magnitudinis videatur.

39 In sinistro brachio qua $\delta\pi\phi\alpha$, id est Hædi vocantur horum in auctoribus frequens usus est.

5 In dextro brachio.

7 In sinistro cubito.

Talem in cælo dispositionem obtinent, qualis figura exprimitur præfenti.

Quarta

Tertia

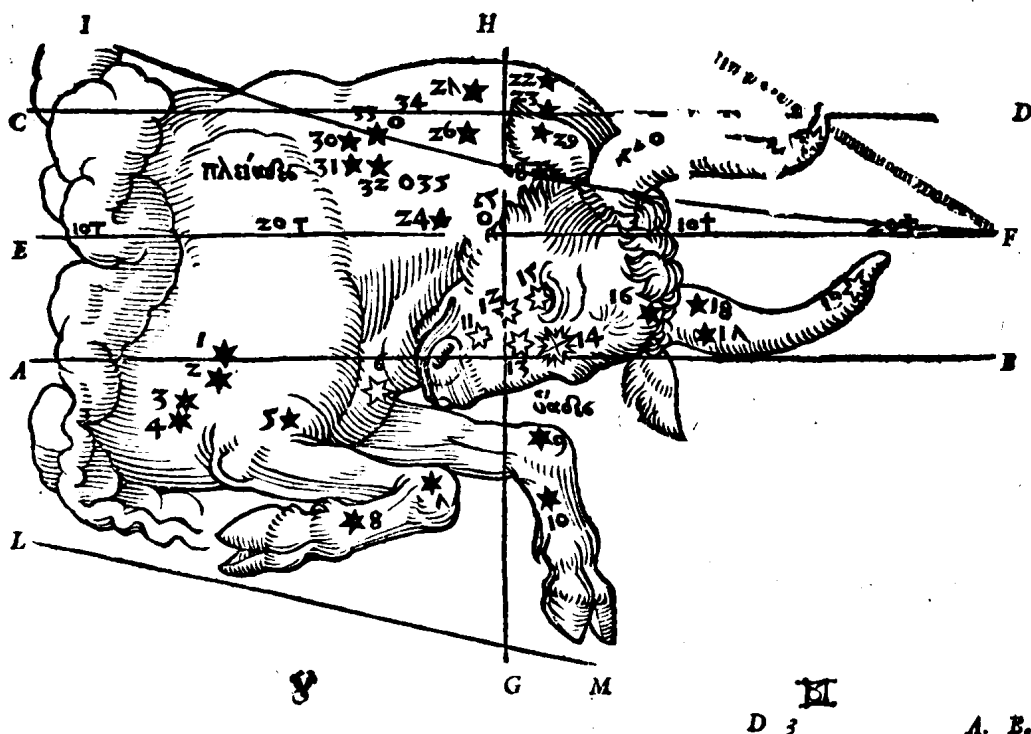
Quarta

Quarta

Quarta

TAVRVS.

15 NEC minus Aurigæ quæ sunt vestigia curui,
Cornigeri late tenduntur pectora Tauri.
Illic fetosam pecoris perquirere frontem
Esto memor: flexo iacet illic crure, minaces
In terram figens oculos tum cætera signa
Flammarum similem procul inter sidera formam
Ostentare valent: gemino sic cornua ductu
Erigit ætherij rigor ignis & ignis vtrunque.
Sic camuris ardet protractibus, haud tibi signis
Perquirenda alijs pecoris frons æqua resurget:
Oceano proprio Taurum deprenderis ore.
Cornua sic vera sub imagine curua dehiscunt:
Sic media creber pecori frontem asperat ignis:
Sic Hyades Tauri toto procul ore coruscant.
At boream læuo quæ Taurus acumine pulsat,
Desuper Aurigæ dexter pes imminet astro.
Vna pedem Aurigæ dextrum cornuque sinistrum
Stella tenet pecoris: simul in conuexa feruntur:
Sed prior occidui Taurus subit æquoris vndas

A. B. C. D. LIMITES ZODIACI. E. F. ECLIPTICA. I. F. TROPICVS CANCRI. L. M. AEQVATOR H. G. LINEA TERMINAS TAVRVM, ET INCHOANS GEMINOS.

TAVRVS ταῦρος magna ex parte recumbit in illo spacio quod Arieti deputatum videmus, vix dimidium capitis cum cornibus suis imponens gradibus seu regioni suae, pedes seu crura extendens ultra Zodiacum versus Aequi noctialem. Cum autem dimidiatum signum sit dubitatum est Taurum ne, an Vacca censeretur debet an ad Europae vectorem, an Ius potius immutationem referendum. Verum consuetudo obtinuit ut Taurus haberetur. Ovidius.

Vaca sit an Taurus, non est cognoscere promptum
Pars prior apparet, posteriora latent.
Seu tamen est Taurus, siue hoc est faemina signo
Iunone inuita munus amoris habet.

Habet autem stellas, quibus insignibus praeclatus Taurus est. 23.

1 Splendida illa & rubescens, quae in sinistro oculo existit, ingens & rutilans, Caldaice Aldebaran Graece λαμπαδίας, Latine palilicium nominatur. Prima

11. 12. 13. 14. 15. Totum hunc manipulum stellarum, de earum maxima diximus Latini veteres succulas dixerunt, usque enim idem quod sus valet. Sed Graeci nominauerunt ὕδαρ ἀπὸ τῆ ὕδρ, quod non sine pluuia exoriantur. Tertia

21 In eius cornu extremo quod ad Boream tendit illa scilicet, quam supra diximus herere in ipsius Erichtonij dextro pede. 11. numero, quemadmodum eo in loco cornu Tauri pedibus adherens declarat. Tertia

19 In extremitate cornu Australis. Tertia

6 In pectore, iuxta dextram scapulam. Tertia

7 In dextro genu. Quarta

8 In dextro calcaneo. Quarta

9 In sinistro genu. Quarta

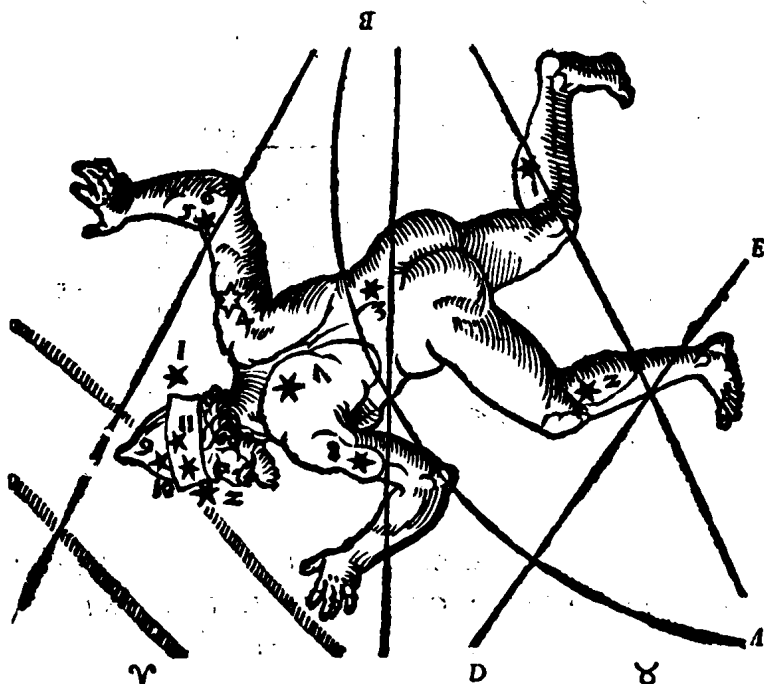
10 In calcaneo sinistro. Quarta

1. 2. 3. 4. Ille quae in ventre sunt Taurum terminantes. Quarta

Est autem earum situs quem in caelo habent, ipso schemate expressus. Sunt autem & aliae stella in dorso Tauri collocatae, quae à Babylonij dicuntur Atarage, Graeci πλειάδης, ἀπὸ τῆ πλειᾶ, quod ortu suo navigationis tempus ostendant: Latine dicuntur Vergilia quod extremo vere, cum aestas incipit, exoriantur. Verum cum speciali tractatu harum meminerit auctor, suo loco de his dicemus.

CEPHEVS.

16 NEC mea musa senem tacitum Cephea relinquet:
Iasidem quoque summa poli Cephea reuoluunt:
Illum quinetiam rutilae pater intulit æthræ,
Donauitque polo. tergum Cynosuridos Vrsæ
Post habitat, geminasque manus à pectore tendit.
At diducta pedes tamen huic mensura seniles
Diuidit, extrema quantum pede distat ab Vrsæ.
Non eget huius enim sedes sacra numinis hilum.

A. B. CIRCVLVS ARCTICVS. D. E. COLVRVS AEQVINOCTIORVM.

CEPHEVS, κεφείης, maritus, Cassiopea, Babilonijs Ficareus, succensus, & dominus flamma ad alterū
latus poli arctici Vrsa maiori opponitur, partim intra Arcticum cum ventre & pedibus, partim extra
Arcticum cum brachijs & capite. Constat autem Cepheus stellis 12. ex quibus praecipua magisque conspi-
cuae sunt haec sequentes.

1. In dextro pede.
4. Supra dextrum humerum.
10. In pileo, quae media est, inter duas vicinas.
2. In pede sinistro.
3. In cinctura, prope dorsi spinam.
6. Supra dextrum cubitum.
8. In brachio sinistro.
7. In dorso.
12. In fronte.

Quarta
Tertia
Quarta
Quarta
Quarta
Quarta
Quarta
Quarta
Quarta

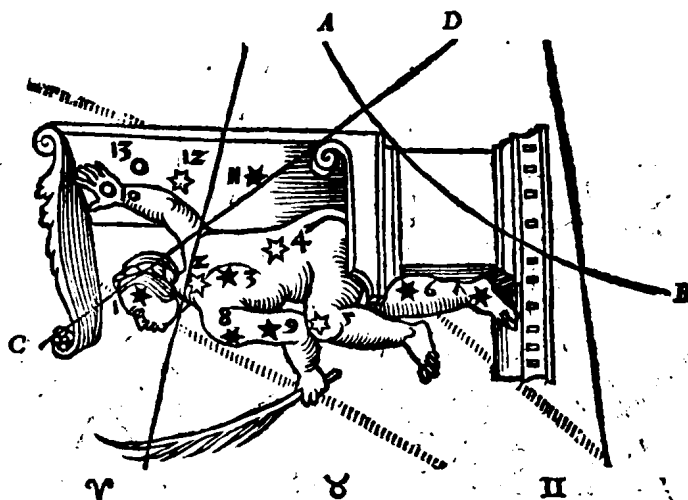
Monstrat autem earum situm atque complexum quem inter se habent, in caelo figura flammigeri.

CASSIEPEIA.

17 R VRSVM decliui si visum tramite vergas,
Prima tibi vt flexi linquatur spira Draconis,
Infortunatam spectabis Cassiepeiam.
Sed nec multa tamen, cum caelum lumine toto
Luna replet, terram vt superet fax aurea noctem,
Occurret genitrix oculis quærentibus: adsunt
Lucida mœrenti, tenuis rubet ignis, & ægrè
Lux hebes est matri: vix qualem Caria quondam
Nouerat intrantem per claustra tenacia clauem,
Formatur stellis distantibus, inque humeros vix
Tenditur angustos, natæ fera fata tetundunt.

D 4

A. B.

A. B. CIRCULVS ARCTICVS. C. D. COLVRSV AEQVINOCTIORVM.
NOTVLIS DVAE DVCTAE LINEAE, TERMINI
SVNT LACTEAE VIAE.

*Castiopea, κασιόπεια, iuxta pedes Andromeda sedet, erecta paululum versus Cepheum maritum
Constituitur autem illa atque sedile, cui incumbit brachia ad sidera tendens, stellis in uniuersum tredecim,
e quibus illa qua hic subiiciuntur magis clara atque conspicua sunt.*

- 4 In renibus.
- 3 In sinistro genu.
- 12 In medio eius sedis.
- 2 In dorso prope collum.
- 1 In capite.
- 7 In dextro pede.
- 6 Sub genu dextro.
- 9 In sinistro brachio.

Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Quarta
Quarta
Quarta
Quarta

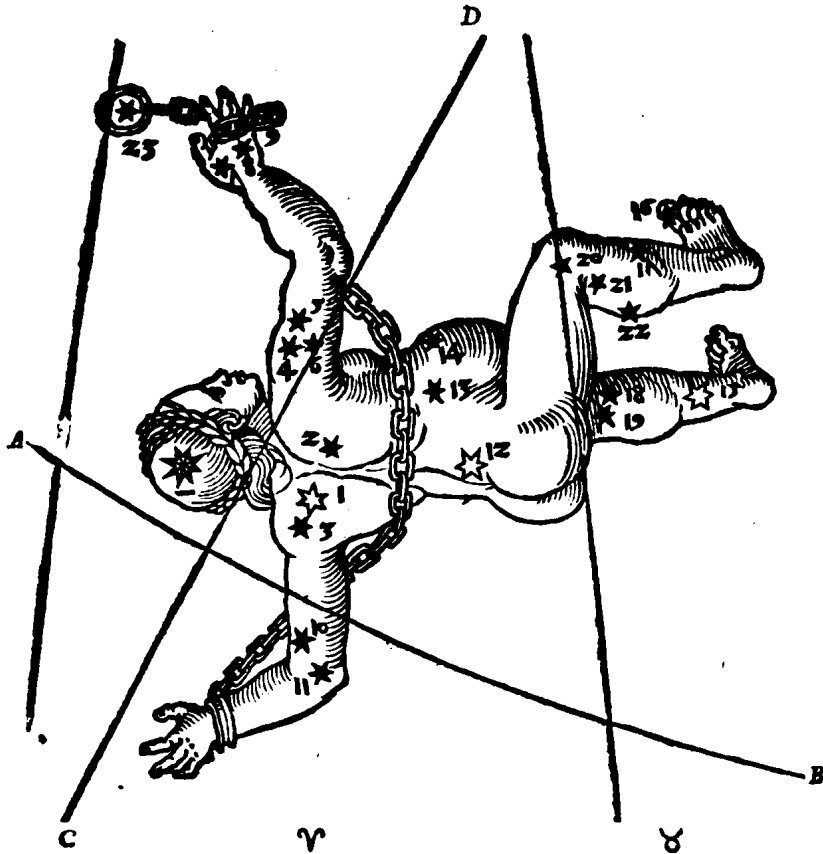
Quo fitu se inuicem in caelo complectantur monstratur figura praefensi.

ANDROMEDA.

18 NANQVE subest, teretisque poli simul orbe notatur,
Andromeda incendi, quæ semper luce coruscans
Sponte oculos im membra rapit: face denique vertex
Ardet anhelanti, geminamque per aëra fundunt
Lucem humeri, & summis lux æstuat ignea plantis:
Ignea quinetiam per cælum singula flagrant
Andromedæ, & toto vibrant in corpore flammæ.
Sed tamen hic etiam viua est pœna dolenti:
Nam diducta vlnas magna distendit in æthra,
Vinculaque in cælo retinent quoque tenuia, quippe
Brachia contortis adstringunt nubila nodis.

A. B.

A. B. CIRCULVS AESTIVALIS LONGISSIMAM DIEM
CONFICIENS. G. D. COLVRVS AEQVINOCITIA
CONTINGENS.

ANDROMEDA $\alpha\upsilon\delta\rho\omicron\mu\epsilon\delta\eta$ catenata, capite ad Pegasus eleuatur, ibi est praefignis quadā stella. Extensis brachijs in cœlo consistit quorum dexterum tendit ad Galaxiam, ea parte qua Cephei caput conspicitur. Sinistrum ad pisces, imo vni piscium quasi incumbere videtur. Catena aurea à sinistra vsque in dextram manum per dorsum ei transit. Stellis non procul à Perseo 23. illustrata fulget, quarum praeipua magisque clarae sunt haec, quas iam subiiciemus.

- 1 In sinistro humero.
- 12 In spina dorsi.
- 15 In sinistro pede.
- 11 In cubito sinistro.
- 23 Iuxta dexteram manum in qua tres aliae conspiciuntur.
- 7.5.6. In dextero humero.
- 15 In calcaneo dextero.
- 7.8.9. Tres in dextera manu.

Tertia
Tertia
Tertia
Quarta
Tertia
Quarta
Quarta
Quarta

Atque harum dispositio per schema exprimitur, in quo praeter stellas iam enumeratas aliam in capite fulgentem cernimus secundi ordinis, veram illam dum in alato equo quadratum constituat tribus alijs coniuncta, non huc, sed ad Pegasus referimus.

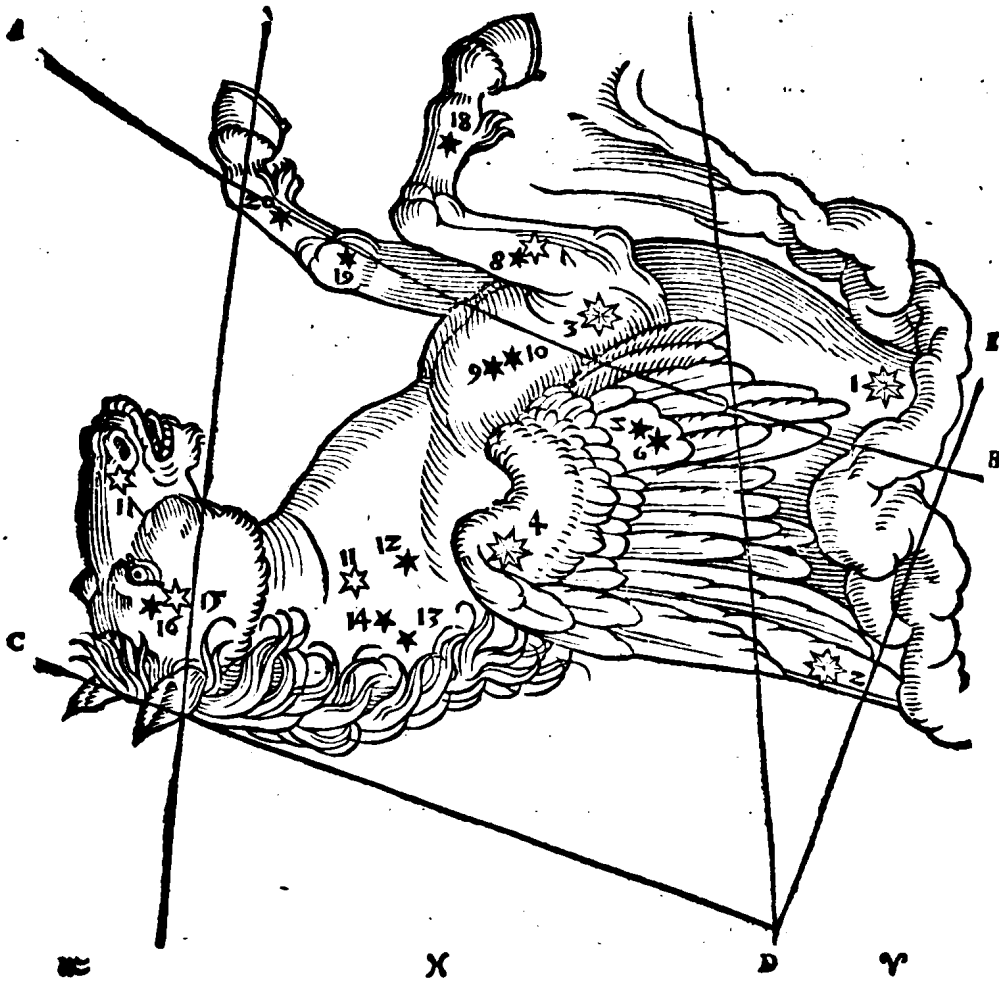
EQVVS.

EQVVS.

19 R V R S V S odorato quæ vertex crine tumescit,
 Andromedæ capiti succingitur indiga pleni
 Aluus Equi, sommo quam fax in vertice vibrat
 Virginis, inque auras cornu vice surgit acuti.
 Ipsa sub abscisso latè micat aurea ventre,
 Cornipedis simul hunc lux indiscreta rene&tit.
 Communique rubent duo semper sidera flamma.
 Treis latus atque armos aliæ pecoris pinxere,
 Et spacio disiuncta pari fax æmula flagrat.
 Plurimus ignis inest, vasto globus æstuat orbe.
 Sed non & capiti similis rubor, ipsa quæ ceruix
 Quauis procero surgat iuba maxima collo,
 Languida marcenti vix est spectabilis igne.
 Vltima quæ mento sese explicat, haud minor illa
 Quattuor est primis quæ formam lumine claro
 Cornipedis simulant: non hinc Equus integer artus.
 Non quadrupes cælo sustollitur, at tenus aluo
 Erigitur, media iam cætera ponè negantur,
 Et quatit ætherias primis modo cruribus auras.
 Nunc hunc Aonio quondam memorant Helicone
 Inclita post Lyciæ redeunt em bella Chimææ,
 Mystica qua rupes doctis obmurmurat antris,
 Herbarum carpisse comas, & gramine odoro
 Expleuisse famem, sed cum sitis arida fauces
 Vreret, ac nullo manaret gurgis hiatu,
 Illisisse pedem, cornuque excita repente
 Lympha camœnalem fudit procul Hipprocrenen.
 Aones hoc latici posuerunt nomen equino
 Pastores: strepit hæc placido inter saxa susurro,
 Atque Helicone cadens sese sitientibus herbis
 Inserit, Ascræas donec vaga gurgite valles
 Viuificet, rigat has animas & Thespia pubes
 Semper, & in latices inhiat gens fontis alumni.
 At Equus alterno redit inter sidera motu,
 Oceanique salo caput exerit, haud tibi magni
 Cura laboris erit cælo spectare sereno
 Cornipedem: micat ille procul flagrantibus astris,
 Et perfusa recens educit pectora ponto.

A. B. TROPICVS CANCRI SIVE CIRCVLVS SOLSTITIALIS,
C. D. AEQVIDIALIS SIVE AEQVATOR. D. E. LINEA
DISTERMINANS AEQVINOCITIA QVAM PAVLO
SVPERIVS COLLVM ANDROMEDAE SECA-
RE VIDIMVS.

PEGASVS, ἵππος seu equus alatus, Equus volans, Maior Equus, Equus secundus, cum duobus ran-
sum pedibus prioribus pingitur, alis quoque insignitus, vltima parte caput Andromeda, pede sinistro alam
sinistram Gallinae contingens, malum potius alam dexteram Cigni.

Exornatur autem stellis 20. inter quas insigniores sunt istae quas subiicimus.

1	In umbilico quam paulo ante in capite Andromeda herere diximus, hac una est quadrati, ex stellis se-
cundi ordinis in Pegasi corpore constitutis.	Secunda
2	In dextera ala extremitate.	Secunda
4	In dextera ala summitate, quatuor stellae triangulum constituunt.	Secunda
3	In exordio dexteri pedis in coxa scilicet illa quae tribus aliis coniuncta quadrangulum constituit.	Secun.
7	Supra genu dextro.	Tertia
11	In collo.	Tertia
15	Supra dextrum oculum.	Tertia
17	In naribus.	Tertia
6	Una earum quae sibi in pectore vicina sunt.	Quarta
10	Altera dictarum duarum.	Quarta
		18 In

18 In dextero calcaneo.

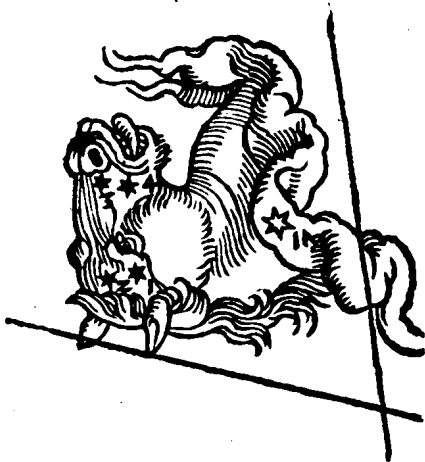
20 In sinistro calcaneo.

Quarta

Quarta

Quia autem sit harum stellarum situs in celo per figuram exprimitur. Hunc Ovidius, ē sanguine quā ab exciso Medusa capite defluxit, genitum esse in Fastis refert.

Creditur hic cæse gravidæ cervice Medusæ
Sanguine respersis profiluisse comis.

DE EQVO PRIMO SIVE MINORI.

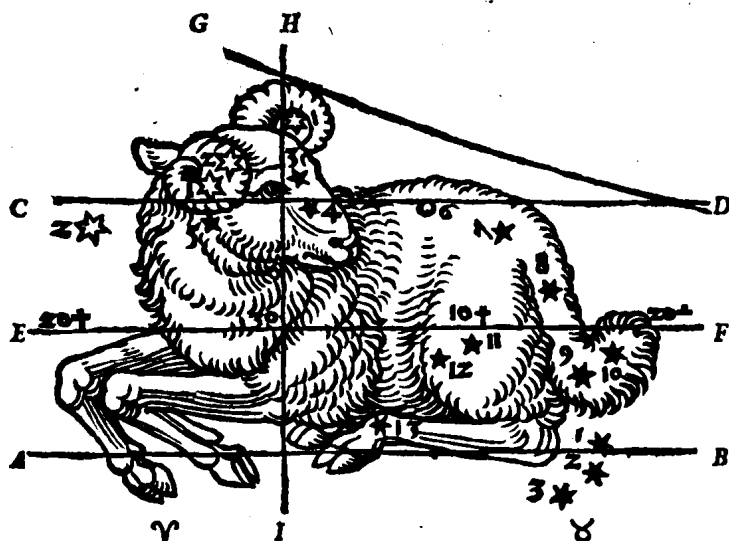
EQVISESTIO, seu equus primus πρτομὴ ἵππῃ Equulus, Equi caput siue rostrū, alias Hinnullus, Item praeisio equi, collo attingit caput Pegasi (neque enim plus habet sectio equi dicta) & aliquo modo capiti Aquarij incumbere videtur: Stellas non nisi in capite quatuor habet easdemque tam parvas, ut ab Astrologis nebulosa occultaeque dicantur: quapropter nec mihi operepretium facturus videor, si copiosius de ijs disseram cum figura eas satis exprimat, stella autem qua in collo haeret eadem est cum illa quā paulo ante in naribus maioris equi apparere diximus quod & numerus 17. adiectus declarat, qui non huius sed superioris imaginis est. Nihil de hoc equo dignum memoria legimus, quare ab ijs auctoribus quī hanc tractarunt materiam plerunque omisus est. Aratus non meminit eius neque hic eum (ut recte) Paraphrastes neque Caesar Germanicus, neque Hyginus in suo Poëtico Astronomico, Sic nec Manilius, Ausonius, Vitruvius: Verum dum ex sententia Ptolomei ac Procli Astriferi globi conscripti eum habeant ne quid adesset cum adicere volumus.

ARIES.

20 TVNC celer ille Aries, longi qui limitis orbe
Aethera percurrent, nunquam Cynosuridos Vrsæ
Segnior ablapsu conuertitur, haud procul astro
Visus Equi, magno celsum secat aëra motu.
Parcior hic rutilæ semper facis, indigus ignis
Spectatur iusti. nam quanti luminis astra
Esse solent, aciem quibus aurea Luna retundit,
Marcida lanigeri tantum se forma sub auras
Exerit: in tenui quanquam primordia Phœben
Orbe habeant, nullōque decus dea proferat ore.
Sed licet hunc oculis frustra sectere per æthram,
(Nam semper proprijs caret ignibus) en tibi propter

Andro.

Andromedæ claro rutilantia cingula in astro
 Suspectanda parent. vocat ingens balthæus vltro
 Quærentem, non longa Aries statione locatus,
 In conuexa redit paruo se tramite: subter
 Distinet & medio cœlum citus ordine currit,
 Vltima Chelarum qua brachia, quaque corusco
 Circullsaxe means rutilum secat Oriona.

A. B. C. D. LIMITES AC TERMINI SVNT ZODIACI. E. F.
 ECLIPTICAE. G. D. TROPICVS CANCRI. H. I. LINEA
 TERMINANS TRIGESIMVM GRADVM ARIETIS, ET
 INCHOANS PRIMVM TAVRI.

ARI ES, αρίος, eo loco ponitur ex opposito versus æquinoctialem, quo Perseus tendit ad Polum Arcticum plane intra Zodiacum, nisi quod caput nonnihil prodit. Stellis exornatur 13, admodum enim in cælo non potuit splendere quod Aureum vellus in terris reliquerit, cuius gratia & hoc nostro ævo magni bellorum motus & ingentes perturbationes in rebus. Christiana exorta sunt, quas si non Agnus imaculatus pro nostra sese offerens salute sedauerit ingruentibus obruemur malis. Stella autem eius præcipua quæ me diocriter fulgent sunt hæc.

1	Vna è duabus quæ in cornu dextro existant nempe ea quæ magis vicina est termini Septentrionali Zodiaci.	Tertia
2	Altera illarum magis ad Doream proclinans.	Tertia
	Sunt alia quæ non imaginis continentur implexu sed parum ab ea distant quæ præcedit & cornu continetur sinistro.	Tertia
9	Vna illarum Trium quæ sunt in cauda.	Quarta
8	Altera.	Quarta
10	Tertia.	Quarta
13	In posterioris dextri pedis extremitate.	Quarta
	Monstratur autem earum in cælo situs ipso schemate.	

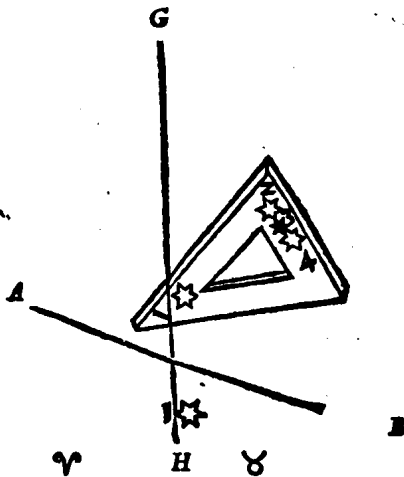
DELTOTON.

21 EST etiam Craio quod semper nomine nostri,
 Deltoton memorant: simile est latus istud vtrunque:

E 3

Porrigitur

Porrigitur summum signo caput: angulus arctat,
 Et gemini suprema iugi vicinia mordet.
 Tertia quę stantes sustentat linea ductus,
 Parcior, haud simili sese sub limite tendit,
 Et contracta modum gemina face flammigerarum
 Stellarum superat. quin & quę subter in astro
 Lanati marcent pecoris, pluuióque tepescunt
 Iam vicina noto, minor istic linet luce
 Et fulgore facis peruertitur: at locus olli
 Post tergum Andromedæ, sic se tulit ordo dicatus.

A. B. SOLSTITIALIS CIRCULI LINEA.

TRIGONVM seu δὲ ἄτοτον, Triangulus, ē regione Arieti opponitur, consistens extra Tropicū sero iuxta caput Gorgonis, Triangulū hunc ob id in cælum relatū volunt vt per eum Arietis astrū quod aliqui obscurius est, melius atque facilius cognosceretur. Alij volunt Cererem obtinuisse à Ioue olim, vt in cælum aliqua figura referretur, qua Siciliam exprimeret, qua quoniam triangulus quasi est, Triangulū hunc in cælum transferri contigerit. Nec desunt qui dicunt hoc triangulo significari totius terra in tres partes diuisionem. Stella qua hanc figuram constituunt sunt quatuor numero.

1 In Angulo occasum versus.

2 In angulo superiori

4 In latere dextro.

3 Inter hanc & superiorem.

Vt autem earum situm atque figuram intelligas, schema aspice.

Tertia

Tertia

Tertia

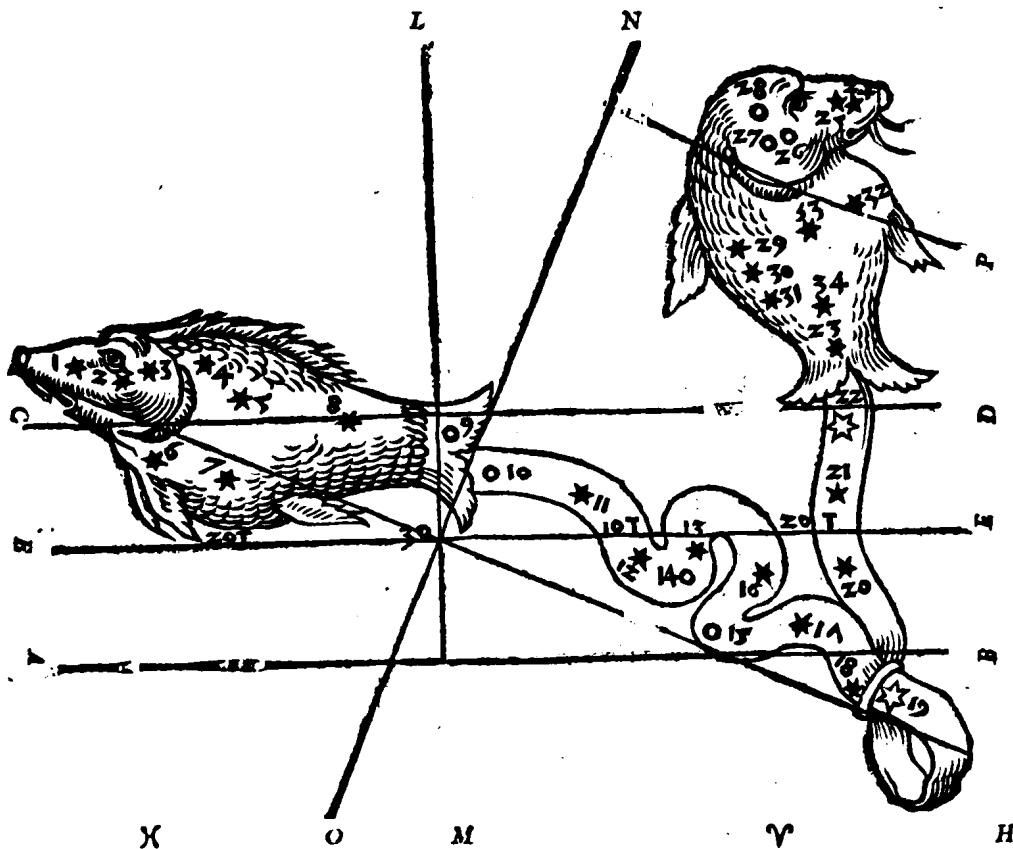
Quarta

PISCES.

22 HINC si vicino flectaris lumina visu,
 Inque notum sensim boreali ab cardine doctus
 Inclinare oculos, proles tibi tertia Pisces
 Surgent Bombycij: sedes data quippe duobus
 Piscibus, ingenti quā celsam circulus æthram
 Orbe secat, tendit quā penna extrema sinistræ
 Ales equus, mundo à pectora Laniger alto
 Vrget, & aduerso surgentem corpore Taurum
 Respicit, hinc medio signantur sidere Pisces:

Quorum

Quorum alius rigida confurgit in aëra forma
 Celsior, & boream propior sapit alter aquarum,
 Troicus haurit aquas, funditque ephebus ab urna:
 Ponè audus iacet in notialia nubila pronus.
 Sed tamen hi latè stellis ex ordine fufis
 Ne&untur caudas, & lenta trahuntur vtrâque
 Vincula per cœlum coeunt quæ cingula rursum,
 Et rutilo confixa quasi super igne tenentur,
 Cœlestem memorat quem solers Græcia Nodum.

A. B. C. D. ZODIACI TERMINI E. F. ECLIPTICA G. H. AEQVATOR:
 SIVE AEQVINOCIALIS L. M. LINEA, ECLIPTICAM AD ANGVLOS
 RECTOS SECANS, TERMINAT PISCIVM PRISTINAM SEDEM, ET
 INCHOAT ARIETIS SIGNVM. N. O. COLVRVS AEQVINOCIO-
 RVM QVI HOC LOCO VERNVM AEQVINOCIVM FA-
 CIT. N. P. LINEA TROPICVS CANCRI.

PISCES, quorum vnus vltor alter ῥόπος filo quodam cōiunguntur, quod alij linum, alij lineolā, alij ligamentū vocant. Non vt facile cernimus coniuncti imponuntur sed vnus in sua fere regione delitescit, alter in regione Arietis extra Zodiacum iuxta adromedā heret: adeo vt ex astriferis globis colligere licet vt eum brachio aliqua sui parte tegat. Sunt autem stella quibus exornantur 24. e quarum numero he lucidiores sunt.

22 In ligamine quo duo Pisces coniunguntur, iuxta nodum qui Piscis Borealis caudam stringit, hac ea dem est qua Arietis imaginem tamquam informis precedit, vt & monuimus.

19 In nodo, qui hisce piscibus cetum coniungit.

4.5. In eiusdem dorso.

7 In eius ventre.

13 In medio quasi eius ligamenti.

Tertia

Tertia

Quarta

Quarta

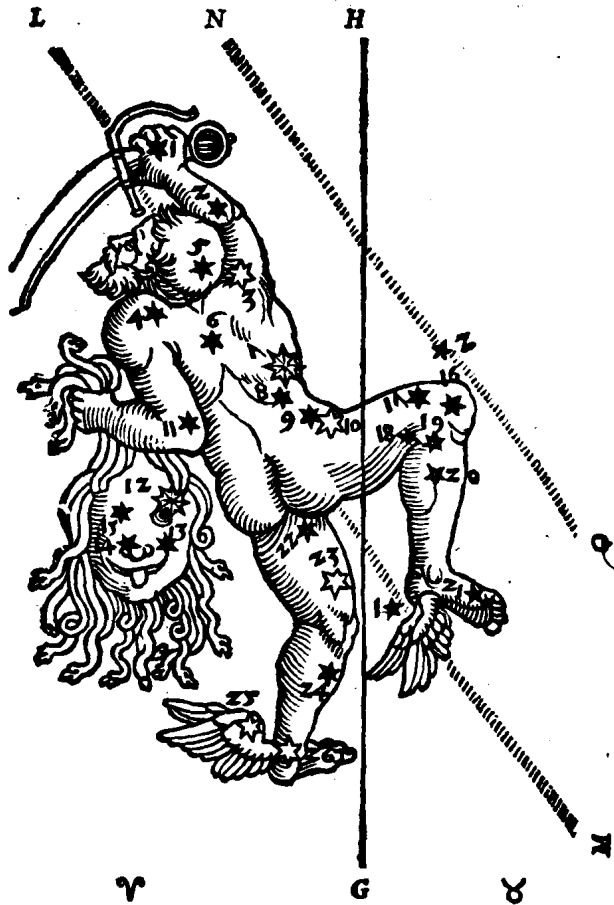
Quarta

33 In ventre

33 *In ventre piscis Borealis, in numero assignando à sculptore erratum est cum 53. posuerit pro 33. Exprimatur autem illarum situs quem in caelo habent ipsa figura.*

PERSEVS.

23 EX humero Andromedæ læuo quoque noscere Piscem,
 Qui rigidum celsi suspectat cardinis axem
 Perfacile est: vlnæ nam proximus iste sinistræ
 Cærus erigitur. Quin & vestigia propter
 Persea sub volucris par est tibi quærere forma
 In caput inque humeros rotat ægram machina mundi
 Andromedam: Threici nam sub flabris aquilonis,
 Nititur alato vindex pede, maxima cuius
 Dexteræ mœrentis solium prope Cassiopeiæ.
 Tenditur, ingentique dehinc vestigia passu
 Puluerulenta quasi cano procul aëre pandit.

G. H. LINEA PER VERTICES ZODIACI DVCTA, TOTVM COE-
 LVM DVABVS PARTIBVS AEQVALIBVS DISTERMINANS,
 FINIT ARIETEM, AC INCHOAT TAVRI SIGNVM.
 L. M. N. O. TERMINI SVNT LACTEAE
 VIAE CANDORE PERFVSÆ.

PERSEVS

PÉRSEVS, Περσεύς, Andromeda liberator, in manu dextera ensē tenet, id est ἀπὸ τῆς sinistra tenet caput quod à Babylonij caput Algol, à Græcis γοργώνιοι à nostris Gorgonis seu Medusa caput, & propter infelicitatem perniciemque suam κακοδαίμων dicitur. Videtur autem quod fabula illa qua fertur Medusa caput gladio abscissum à Perseo, non ab re huic fideri sit accommodata, cum illi, cui iniqua radiatione natali die fulserit, ut veteres tradunt, minetur, eum aut securi aut gladio feriendum esse, aut capite triuncandum.

Habet autem stellas 26. quarum hæc quæ sequuntur insigniores sunt.

- 7 Splendida illa quæ est in dextero latere.
 12 Insignis etiam illa quæ est in capite Medusa, quod sinistra manu tenet
 05 In sinistri pedis extremitate.
 3 In humero dextero.
 26 Una ex tribus quæ sunt in dextero latere.
 23 Supra genu sinistro.
 25 In ala sinistri pedis.
 5 In capite.
 16 Una illarum quatuor quæ in dextero genu consistunt.
 13 Iuxta splendidam illam quæ est in capite Medusa.

Secunda
 Secunda
 Tertia
 Tertia
 Tertia
 Tertia
 Tertia
 Quarta
 Quarta
 Quarta

Atque ista talem in cælo situm atque complexum tenent, qualis figura exprimitur.

PLEIADES.

24 PLEIADES femoris pariter sub fine sinistri
 Perseus protollit: locus has habet arctior omnes
 Connexas. lente facis haud procul istas
 Ostentat rutili lux sideris, ægra sororum
 Lumina, nec claro flagrat rubor aureus astro.
 His genitor, vero si fluxit fabula fonte,
 Pœnus Atlas, subijt celsæ qui pondera molis,
 Cælifer, atque humero magnum super æthera torquet.
 Fama vetus septem memorat genitore creatas
 Longæuo: sex se rutila inter sidera tantum
 Sustollunt. septem fert fabula prisca sororum
 Nomina, sex sese tenui sub lumine reddunt,
 Electra, Alcyone, Celæno, Taygetéque,
 Et Sterope, Meropéque, simul famosaque Maia.
 Prole dei cerni sex solas carmine Mynthas
 Afferit: Electram cælo abscessisse profundo
 Obformidatam memorat prius Oriona.
 Pars ait Idææ deflentem incendia Troiæ,
 Et numerosa suæ lugentem funera gentis,
 Electram tetrīs mœstam dare nubibus orbem,
 Sæpius obscuris caput ut sit cincta tenebris:
 Nonnunquam Oceani tamen istam surgere ab undis,
 In conuexa poli, sed sede carere sororum:
 Atque os discretum procul edere destitutam,
 Germanóque choro sobolis lacerata ruinis,
 Diffusámque comas cerni, crinísque soluti

E

Monstra-

Monstrari effigiem: diros hos fama cometas
 Commemorat tristi procul istos surgere forma.
 Vultum ardere diu, perfundere crinibus æthram,
 Sanguine sub pingui rutiloque rubere cruore:
 Quin Meropen addit postquam Sisyphæia vincla.
 Et thalamos sæuo sortita est omine diuûm,
 Indignam aëria credunt mage sede fuisse.
 Sic anceps numeri fit fabula, sexque per æthram,
 Vergilias cerni tenet vsus, sed simul omnes
 Arctauere globum: ter in auras angulus exit
 Flammiger, & mixtis Atlantides ignibus ardent,
 Nec tamen est famæ similis vigor, ampla sorores
 Fabula nobilitat: modus ollis parcus, & ignis
 Vix tenui longè face sit spectabilis istas
 Alterno redeunt cum bina crepuscula mundo,
 Seu nox australes adolet cum cœrula flammæ,
 Seu matutinus cum sidera disijcit ortus
 Conuolui cœlo summæ pater annuit æthræ.
 Nec minus arenti cum crine attollitur æstus,
 Et cum cana comas redit anno bruma rigenti,
 Tempora designant. nam si se gurgite tollunt
 Vergiliæ, curuas in flaua noualia falces
 Exercere dies: si condunt æquore flammæ,
 Tellurem pressa proscindere tempus aratro.

Pleades ut supra diximus, alio nomine Vergiliae appellatae, in Tauro cernuntur. quare nullam hic earum figuram adijcimus. Dicuntur fuisse Atlantis & Pleones filiae, & quod Iouis seu Bacchi nutrices ut testatur quidam fuisse cœli sede remuneratae fuerunt, & in Tauri dorso collocatae, ibi continuo saltare & choreas ducere visuntur. Vna autem ex illis cui Electra nomen est, vix cerni potest: quod post Troianorum ruinam mœsta cum sororibus amplius choreas ducere noluerit, sed ab eis disceserit, seque iuxta circulum Arctici occultarit, ibi sola latitans, non nisi rarissime ac mestissimo vultu apparet & quoniam lucem suam veluti comam quandam spargere videtur Crinita seu Cometa nominatur. Earum etiam vna Maia Mercurij mater est quae non raro pro omnibus sumitur ut Virgilius in Georgicis de sativione tritici.

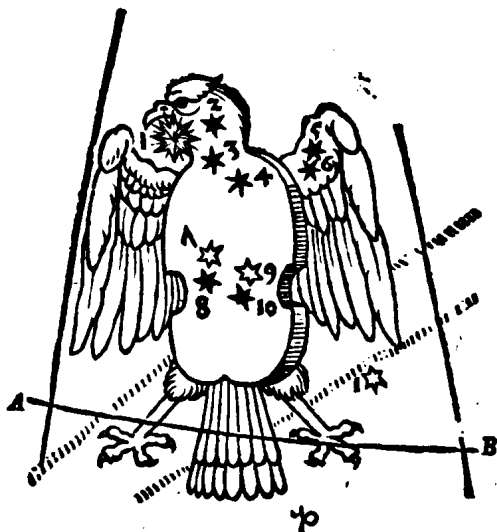
*Multi ante occasum Maiæ capere sed illos
 Expectata seges vanis elusit Aristis.*

LYRA.

25 EST Chelys illa dehinc, tenero qualusit in ævo
 Mercurius, curua religans testudine chordas,
 Ut Parnasseo munus memorabile Phœbo
 Formaret neruis opifex deus. hanc ubi rursum
 Centus superi compleuit pulcher Apollo,
 Orpheus Pangæo docuit gestare sub antro.
 Hic iam fila nouem docta in modulamina mouit,
 Musarum ad speciem: Musa satus ille repertor

Carmina

Carmina Pleiadum numero deduxerat:at cum
 Impia Bassaridum carpsisset dextera vatem,
 Et deuota virum tegeter Libethra peremptum,
 Intulit hanc cœlo miseratus Iuppiter artem
 Præstantis iuuenis,pecudes qui & flumina vates
 Flexerat:Adnixa quâ semet sidera porro
 Sustollunt,læuum propter Chelyshæc femur adstat.
 Aduolat ast aliud latus Ales,& ore canoros
 Tenditur ad neruos,media est Lyra sede dicata
 Cycneo capiti,& curuo contermina signo.

A. B. TROPICVS CANCRI.

LYRA, λύρα seu, fidicula Chelys, Tympanum, Vultur cadens, Testudo, Falcon, inter Herculem & Cygnum constituitur, habet autem lyra qua aeterna Orphei memoria causa in cœlum sublata est, stellæ decem quibus exornatur.

1 Splendida illa in Lyra in initio, quæ etiam lyra nuncupatur, hæc illa, est quam supra huc retulimus quæ exuuiis Leonis in imagine Herculis adhaeret.

9 In lyra dorso seu in media eius latitudine, quo loco quatuor, efficiunt quadrilateram figuram. Tertia

7 Altera duarum.

2 Vna duarum, quæ iuxta splendidas sunt.

3 Altera duarum.

5 Vna e duabus quæ sunt in ala dextera Lyra.

6 Altera earum.

8.10. Duæ illæ quæ quadratum in lyra dorso faciunt.

Schemate exprimitur illarum situs atque figura quem in cœlo obtinent.

Prima

Tertia

Quarta

Quarta

Quarta

Quarta

Quarta

Quarta

CYCNVS.

26 NANQVE & fidereis Cynus secat æthera pennis.

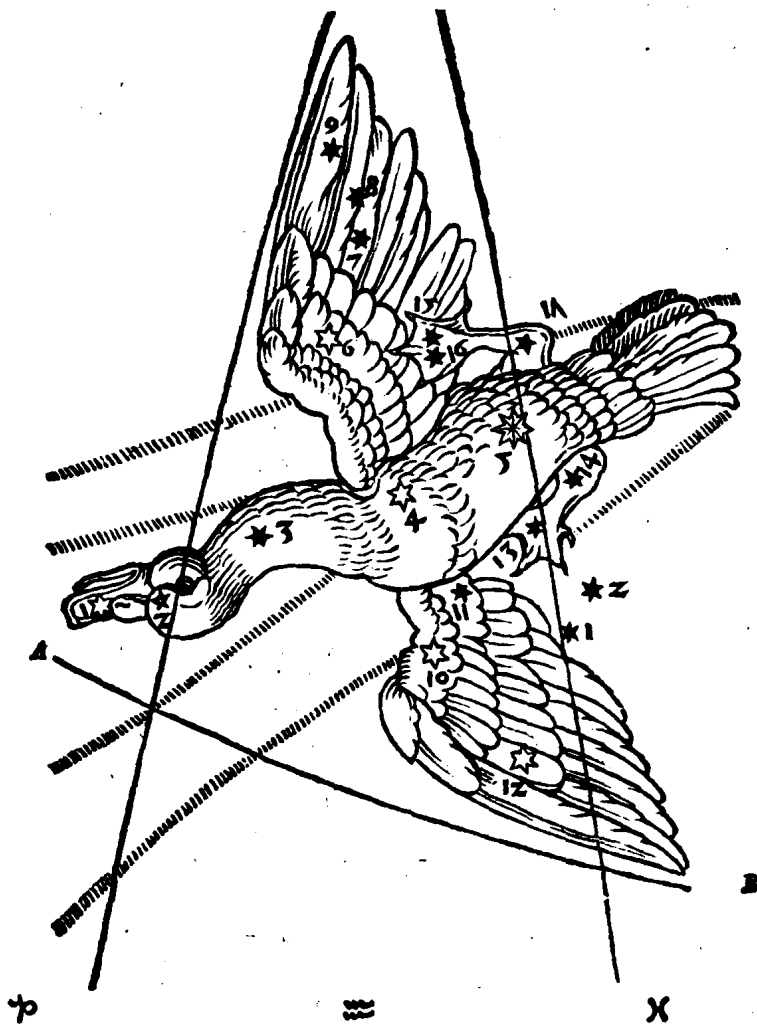
Donatus cœlo, non claro lucidus astro,

Sed tamen os flagrans, & guttura longa coruscans,

Grandibus haud equidem stellis, non his tamen atris

Obscurisve micat, trahit in conuexa volatum

Perfacilem & dextro latè Cepheida dextram
 Radens remigio, summa ad vestigia læuam
 Declinatur Equi: sic magno præpes Olympo
 Subuehitur, subit occidui sic marmoris vndas.

A. B. CIRCVLVS TROPICI CANCRI.

Olor autē ōvis vel uovos Gallina, Cygnus, latè patentes expandit alas: finistram vsque ad collum Draconis: dextrā, ad finistrum pedem Pegasi equi, capite contingens Vulturis cadetis alam dextram. Sunt autem in ipso Cygno stella 17. ē quibus præcipua, magisque splendida, sunt ista sequentes.

5	Splendida illa qua in eius cauda consistit, vna videlicet earū quinq; ex quibus crux cōstituitur. Secun.	
1	In extremo capitis, rostro scilicet.	Tertia
12	In dextera ala flexu.	Tertia
4	In pectore vna earum quinque.	Tertia
6	In sinistra ala.	Tertia
10	In dextera ala.	Tertia
7.8.9.	In extremitate sinistra ala.	Tertia
15.16	In sinistro pede.	Quarta
13.14.	In dextro pede.	Quarta

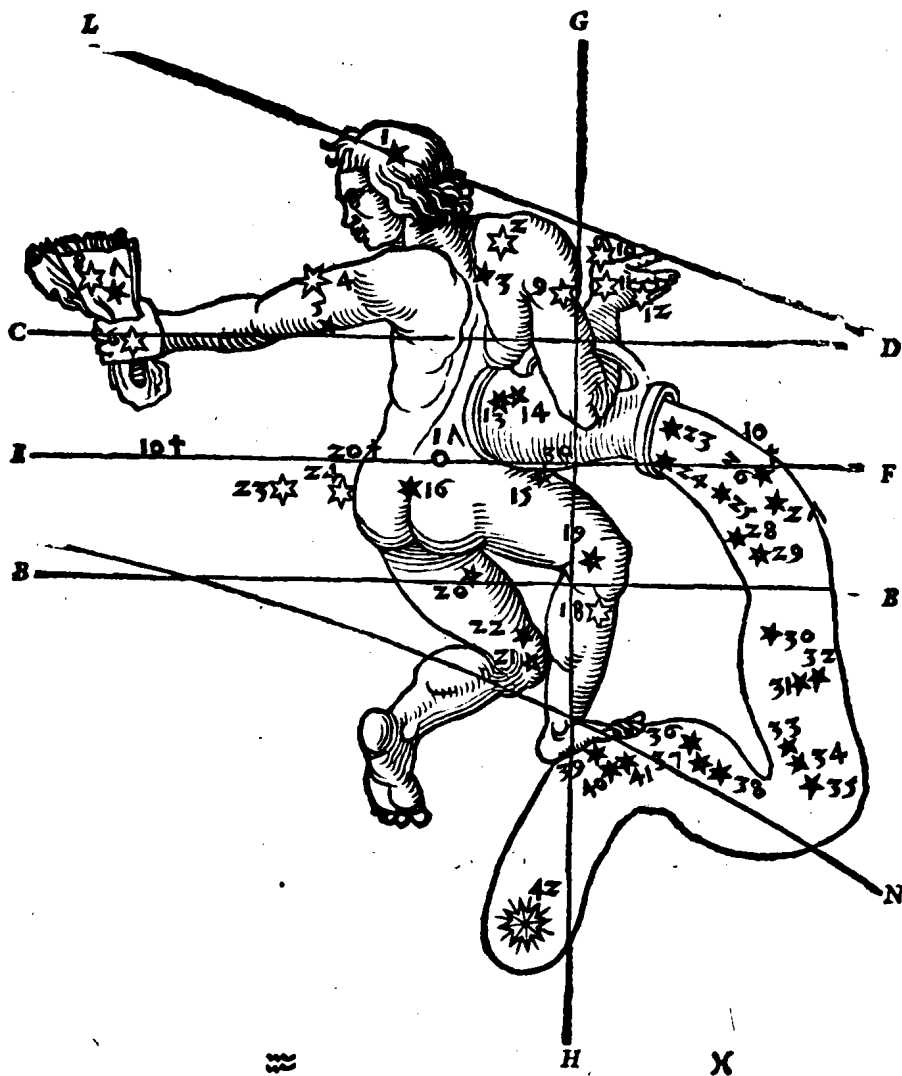
Monstratur autem earum situs quem in cælo habent schemate præfenti.

AQUARIUS.

27 NAM post Cornipedem flagrant duo sidera Pisces,
 Pisces Bombicij: caput autem subter equinum

Laome-

Laomeduntiadæ se dextera tendit ephebi.
Ipse dehinc longos insignis Aquarius artus
Adstat ad hirsuti caudam pulcher Capricorni.

A. B. ET C. D. LIMITES AC TERMINI ZODIACI E. F. ECLIPTICA
L. D. AEQUATOR. B. N. TROPICVS CAPRICORNI.
G. H. LINEA, INCHOAT PISCIVM SIGNVM, ET
TERMINAT AQVARIIL.

Aquarius ὡς ὁ γανυμήδης, Non desunt autem qui putent *Aquarii* signo, Deucalionem significari & continua aquae effusione maximū illud Diluvium exprimi, quod suo tempore fuisse legimus, manū sinistram fere ad caput *Capricorni* extendit, capite attingit caput prioris equi. In dextero latere tenens urnam, effundit aquam qua multis stellis usque in piscem cadit sidus Australe quod pedibus attingit. Illius stellae omnes sunt 42. inter quas non nisi istae clariores apparent.

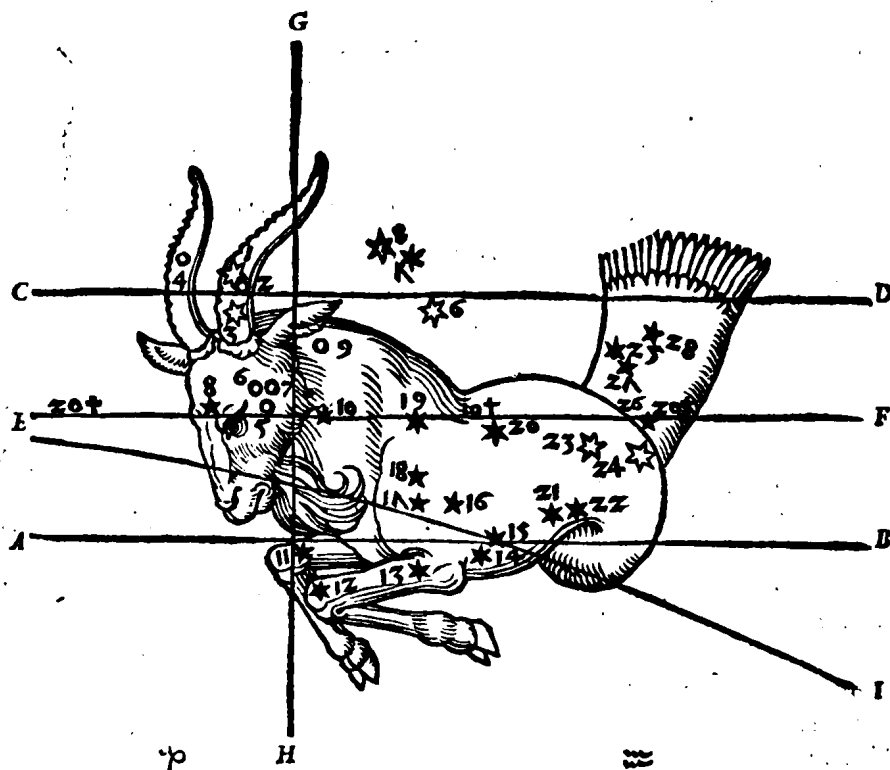
- 42 In extremitate aquae effusae, illa nempe splendida quae est iuxta os piscis Australis.
11 Vna illarum trium quae sunt in dextera manu.
6 In sinistra manu.
8 In vicina & contigua parte sinistrae manus.
2 In dextero humero.
9 In dextero brachio.
4 In brachio sinistro.

Prima
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia

*Stella illa dua qua in vicina parte Aquarij sunt, ad signum Capricorni spectant.
Monstrant autem earum situs quem in cælo habent, figura præsent.*

CAPRICORNVS.

28 IMVS vt australi descendit circulus axe
Signifer, inque notum rutili cadit orbita solis,
Hispidâ setosi marcet species Capricorni.
Huc cùm Threicio veniens à cardine Phœbus,
Vertit iter, pulsusque deum, mirabile dictu,
Brumalis redigit, non tum mihi longa phaselis
Aequora tententur, non tum freta turbida pinu
Quis petat: angusto decurrit tramite nanque
Parua dies, vastoque dehinc deprensus in alto,
Nequicquam pigræ clamarit sidera lucis:
Interea totis notus acer sæuiet vndis,
Excitumque salum verret notus aurea solis
Cùm rota cornigeri sidus pepulit Capricorni,
Tum dirum cælo frigus redit: aspera nautis
Tunc sunt fluctuagis: tamen isti sæpe malorum
Immemores, agitant totos in fluctibus annos,
Mergorum & focæ similes, trahit vnda pauentes,
Ac retrahit: quærunt oculis distantia longè
Littora, & in pontum cogunt lucra semper hiantes.

A. B. C. D. LIMITES AC TERMINI SVNT ZODIACI E. F.
ECLIPTICA G. H. LINEA, FINIT CAPRICORNI SIG-
NVM, ET INCHOAT AQVARI. E. I. CAPRICOR-
NI TROPICVS.

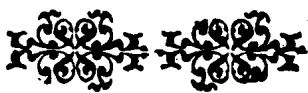
CAPRICORNVS αἰγώνιος pedibus proiectis extra signiferum, capiti anteriori parte imisso ad Sagittarim, pingitur. Eius stellæ sunt in vniuersum 28. quarum precipuæ sequuntur.

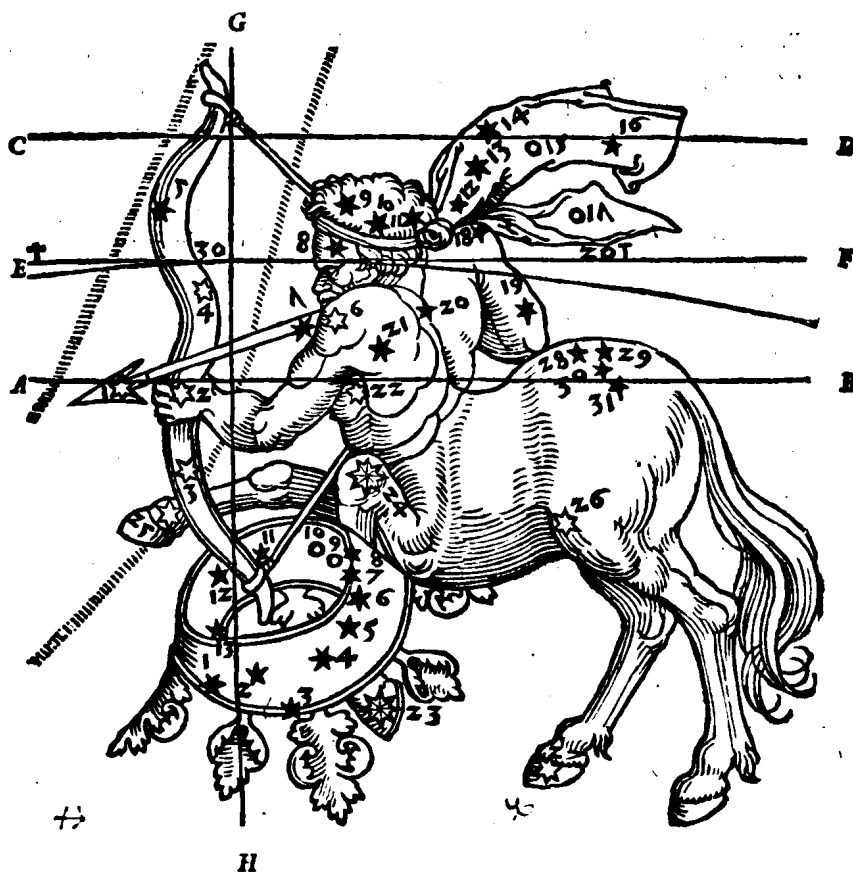
1	Vna duarum quæ in cornu dextero existunt.	Tertia
2	Altera earum quæ Boreali zodiaci termino continetur.	Tertia
23	Vna duarum quæ sunt in cauda principio.	Tertia
24	Altera earum quarum etiam paulo ante mentionem fecimus, hæc enim illæ sunt quas tanquā informes in vicina parte Aquari herere cernimus, quod & numerus eo loco stellæ ascriptus declarat, qui in hac figura idem est. Sic & hoc loco quæ ascribuntur, referimus ad manum sinistram Aquarij.	Quarta
12	In sinistro genu.	Quarta
17	In pectore.	Quarta
19	Vna duarum quæ sunt in spina dorsi.	Quarta
14	Vna duarum quæ sub ventre habet.	Quarta
28	In cauda extremitate.	Quarta

Earum situs quem in cælo habent ex figura eris petendus.

SAGITTARIVS.

28 PAR metus ex pelago tibi sit quoque, sole Sagitta.
Cum leuis adflat, cum lux in arundine flagrat,
Ignis mundani cum tela extrema coquuntur.
Cumque Sagittiferi torret vapor aureus Arcus.
Tum quoque si piceam spectaris surgere noctem
Informem tetræ tellurem ut vestiatur alis,
Littus ama, fuge solers cærulea tegmina noctis,
Exitiumque sali, rabidique pericula ponti
Anteueni, iam solue memor vaga carbasa malo,
Iam prolixarum iacet rigor antennarum.
Mensis at infauti vel duri sideris index
Scorpius exoritur sit tempore noctis adultæ.
Huc matutino veniens procul æquore cælum
Exigit è pelago, telum trahit vltima cauda.
Cunctatur pigro post tergum sidera iuxta,
Arcitenens tardos et gurgite liberat artus.
Tum Cynosura et iam maturæ in tempore noctis
Altius in boream sustollitur, abditus autem
Orion redeunte die, tum brachia Cepheus,
Protentæque manus, mediâque immergitur aluum.

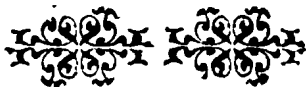
A. B. C. D. LIMITES AC TERMINI ZODIACI E. F. ECLIP-
TICA. G. H. LINEA INCHOANS CAPRICORNI SIG-
NVM, ET TERMINANS SAGITTARII
DODECATEMORIVM.

SAGITTARIVS, τοξότης, Arcitenens, cuius pectus cum capite & cum dimidio arcu, sunt in zodiaco, cetera sub ipso zodiaco apparent, numero stellarum copiosus est, cum & Corona quae prioribus pedibus adiecta est hoc sidus exornet $\sigma\epsilon\phi\omega\sigma\ \rho\omicron\tau\iota\omicron\varsigma$ dicta. Stella autem quibus in vniuersum cōstitunt sunt 31. sed inter earum non nisi istae sequentes aliquantulum splendere visuntur.

23	In calcaneo sinistri pedis anterioris scilicet, in vicina & contigua parte Corona harena.	Secunda
24	In genu sinistro, inter hanc & superiorem, Corona interiecta est.	Secunda
1	In sagitta ferrato acumene.	Tertia
2	In sinistra manu qua arcum tenet.	Tertia
3	In ea arcus parte qua in Austrum proclinat.	Tertia
4	In illa parte arcus qua septentrionem respicit, in vicina & contigua Ecliptica sede.	Tertia
6	In humero sinistro.	Tertia
22	In latere sinistro.	Tertia
23	In dextro calcaneo anterioris pedis.	Tertia
27	In pede dextro posteriori.	Tertia
26	In femore sinistri pedis posterioris.	Tertia

Inter Australem piscem, & caudam, eiusdem magnitudinis quadam stella conspiciuntur in caelo, eas ad caudam Sagittarii referre licebit.

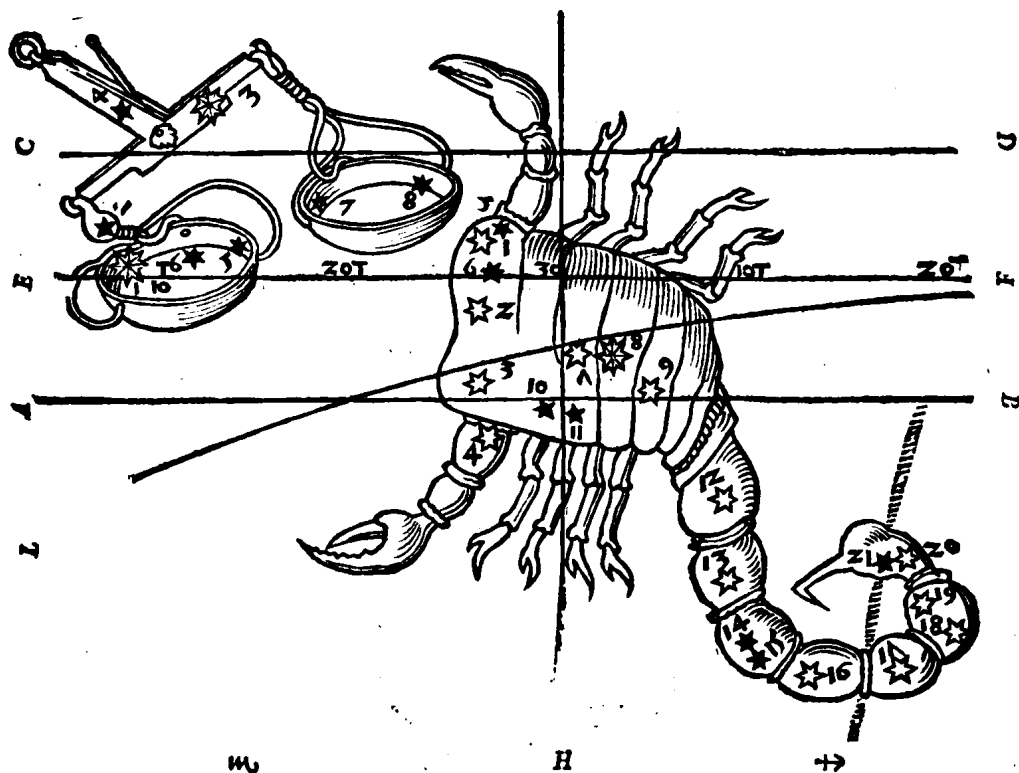
Exprimitur autem situs earum quo sese in caelo amplectuntur ipsa figura.

ARATEA PHAENOMENA.
LIBRA ET SCORPIVS.

41

Antiqui illi Astrologi, qui Zodiacum primi in duodecim partes secuerunt, singulis ijs partibus animalis cuiuspiam nomen imposuerunt, seu quod stellæ quæ eo loco essent, aliquam eorum animalium formam exprimerent: aut quod earum natura vis atque efficacia, aliquam cum ijsdem affinitatem haberent: siue etiam vt immortalem hoc modo redderent alicuius memoriam, qui aliquid præclare hic in terris gessisset: quod vt commodius facere possent ex multis stellis quæ in quaque Zodiaci parte essent, eas assumebant, per quas figura quam ipsi volebant aptissimè fingetur, Cum autem in hac Zodiaci diuisione animaduernerent Scorpij figuram tantam esse. vt duarum partium Zodiaci spacium occuparet eam in duo signa diuiserunt, & ex prioribus eius stellis aliud signum formantes, illud, libram nuncupauerunt, siue quod libræ per similem figuram referat, siue etiam quod vbi sol ad eius initium peruenit diem nocti æqualem, ac si certa statera libraret, efficiat. quod autem ex posterioribus efformatur stellis Scorpionis destinatum est. Quemadmodum itaq; veteres vnum signum volunt duplici tamen astrisimo exornatum: eandem rationem in figura constituenda obseruare voluimus, quam adiiciendam esse putauimus etiam si ipse auctor nullam vel exiguam horum signorum mentionem faciat. In decorum enim esset dum signa Zodiaci primum locum inter Phaenomena obtineant omnia non explicare, & partim ea figuris proponere, partim negligere. Explicabimus primum eo ordine, quo hætenus consueuimus primas Scorpij partes quibus libræ signum adheret, deinde, Scorpij quæ eam sequitur imaginem.

A. B. C. D. LIMITES AC TERMINI SVNT ZODIACI, E. F. ECLIP-
TICA G. H. LINEA, INCHOANS SAGITTARIVM ET TER-
MINANS SCORPIONEM, F. L. TROPICVS HT-
BERNVS QVI ET CAPRICORNI DICITVR,

*Libra Chela χαλαι. Veteres Chelas brachia Scorpij vocarunt, alias dicitur ξυγος siue Iugum,
Sunt autem libra stelle, quæ ex Scorpio mutuat a octo, quarum precipue sunt istæ.*

F

3 In eius

3	In eius parte oris Scorpij, quæ Septentrionalior est, prope trutinam hærens.	Secunda
1	In Australi parte Scorpionis, in ipsa ecliptica, quæ eius alteram lancem constituit.	Secunda
2	In initio chorde, quæ Australis lanx suspenditur.	Quarta
6	In australi lance.	Quarta
8	In Septentrionali.	Quarta

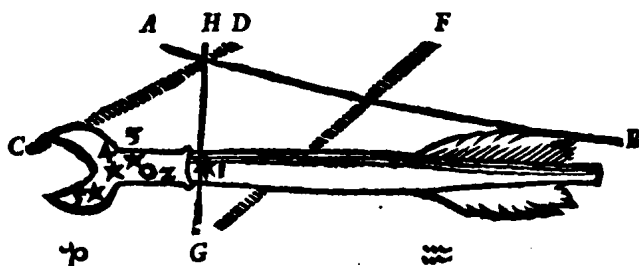
Exprimitur ut in cælo sunt sita, figura ipsa.

SCORPIVS $\sigma\kappa\omicron\rho\pi\iota\omicron\varsigma$, Cauda eius longe extra Tropicum Capricorni progrediens, vsque ad fidem australe, quod dicitur Ara. Galaxia se quoque in sine inserit. Qua occasione Scorpius in cælum venerit ex sequentibus liquet. Orion ex Iouis, & Mercurij, & Neptuni, vrina natus, ubi adoleuisset venator egregius enasit, ac cum in ea arte diu multumque fuisset exercitatus, neque reperirentur qui cum eo posset conferri, gloria quadam cupiditate motus, se valde iactabat, ac nullum posse animal tam ferum ex terra generari dicebat, quod non sua venandi peritia vellet interficere. Qua de causa, irata terra, Scorpium produxit, cum quo decertans Orion superatus est et occisus. Iupiter autem ut quid de nimia audacia nocumento sentiret aliquod signum posteris relinqueret, Scorpium victorem ad sidera euexit, & stellis pluribus ornauit, præter eas quas Libram constituere diximus. E quarum numero præcipua sunt hæc quæ sequuntur.

8	Media illarum trium quæ in eius corpore mediocriter splendent, quæ Scorpij cor nuncupatur lucida & magis rutilans existens, Græcè $\alpha\upsilon\tau\alpha\pi\sigma$ dicta.	Secunda
9	Alteræ prædictarum trium quæ in eius corpore sunt.	Tertia
7	Tertia harum quæ magis ad Libram accedit.	Tertia
2	Vna ex tribus quæ sunt in eius fronte, illa scilicet, quæ ecliptica ab Australi parte adhæret.	Tertia
1	Alteræ harum quæ à parte Boreali est.	Tertia
3	Tertia ad Austrum proclinans, terminum Zodiaci prope contingens.	Tertia
12	In primo Caudæ spondilio.	Tertia
13	In secundo.	Tertia
14. 15.	In tertio.	Quarta
16	In quarto quæ quasi incidere videtur in galaxia contactum.	Tertia
17	In quinto hac cum sequentibus Galaxiam occupat.	Tertia
18	In Sexto.	Tertia
19	In eodem.	Tertia
20	Ea quæ extremam caudæ præcedit.	Tertia
- Exprimuntur autem uti in cælo sunt & se mutuo amplectuntur, schemate præfenti.

SAGITTA.

QVIN norunt alia superum conuexa Sagittam:
Sed tamen hæc arcu tereti caret, infcia nerui:
Infcia nam domini est: cælum super aduolat ales,
Ales Olor, sed Threicio conterminus axi,
Cana pruinofas extendit colla sub Arctos.

A. B. TROPICVS CANCRI C. D. F. G. EXTREMITATES
LACTEÆ VIAE SVNT. G. H. LINEA. PER AQVA
RII INITIVM TRANSIT.

SAGITTA

SAGITTA, δ isos, Telum, Demon meridianus, hac voce Galaxiam aliquos appellare refertur Scho-
nerus, in cuius splendidissima parte hoc Telum cernitur. Est prope alam dexteram Vulturis volantis, atque
illud Telum refert, quo Hercules vt Prometheus ad Caucasum montem alligatum è vinculis atque cru-
ciatibus liberaret aquilam, eius viscera dispascentem interemit. Hac Sagitta deinde in memoriam tanta
virtutis, qua in Hercule apparuisset, ad cælum euecta est, & stellis quinque exornata: qua iam sequuntur.

1 In Sagitte illa parte qua ferro iungitur, qua in linea incidit.

Quarta

5 Qua vicina est priori in acumine existens ferreo.

Quinta

4 In precedentis eius vicina parte.

Quinta

3 Quam proxime huic accedens, qua tres, linea recta coniunguntur.

Quinta

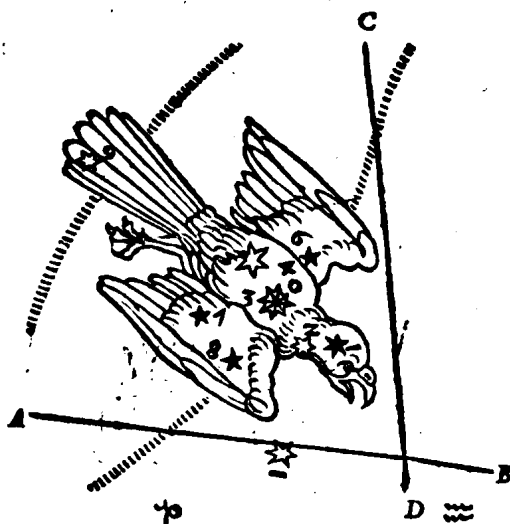
2 Est & minuta quantitas at is alia vix conspicua.

Sexta

Figura situm declarat.

AQVILA

29 **ARMIGER** hanc etiam Iouis aduolat, arbiter ignis
Aetherij, sed membra minor: procul hic tamen alto
Cum redit à pelago, & mouet in conuexa volatum,
Fine tenebrarum, summæque in margine noctis,
Spumofum latè mare subruit, omnia cæli,
Omnia terrarum mox flabra procacia verrunt.

A. B. AEQVATOR, IN CVIVS VICINA PARTE HAERET AQVILA.

C. D. LINEA TERMINANS CAPRICORNVM.

ET INCHOANS. AQVARIVM.

AQVILA, Merops, α etos Vultur Volans, iuxta æquinoctialem sita, qua parte Galaxia transit ad
Sagittarium. Hac non illa est Aquila quam paulo ante Promethei Iecur atque intestina deposuam & ab
Herculis Telo interemptam diximus: sed illa qua Ganymeden rapuit & ad cælum transtulit. Fuit enim hac
avis praeter ceteris omnibus Ioui dilecta, solaque aduersus Solis radios apertos oculos intente tenere potest.
Aquilâ igitur ob expertis hanc prædâ quâ illi attulit cælesti sede adherere voluit, et stellis nouè decorare.

3 Media illarum trium lucida in picta α etos Aquila, siue α etos dicitur. Arabica Alkair. Secunda

Tertia

2 Illa que in collo haeret vna ex tribus dictis.

Tertia

5 Tertia harum qua ad caudam proclinant.

Quarta

1 In capite.

Tertia

4 In fine cauda.

Illâ qua paulum ab Aquila distat numero 1. notata est in capite Antinoi.

Figura monstrat earum in cælo positionem.

DELPHIS.

50 T V M curuus caudam subit inter sidera Delphis,
 Dux Neptune tui quondam super æquor amoris.
 Hic iam detrusæ in latebras procul Amphitrites,
 Arduus occiduos humeris vbi sustinet axes.
 Pleiadum genitor, perruperat hic vagus omni
 Gurgite dilectam domino maris ultimo ab orbe,
 Mollis dorfa tulit: breue signo corpus in astris,
 Et super auritum ponto surgit Capricornum:
 Hic medios artusteter stupet, altera porro
 Quatuor illustrat facibus rubor aureus, atque
 Bis gemino discreta situ micat ignipotens lux.
 Omnia quæ soli & rigido interfusa aquiloni
 Aetheris incurui moles rotat, inque frequentes
 Occasus ortusque trahit moderator Olympi,
 Sunt digesta mihi, quæ rursum limite abúsque
 Sese Hyperionio, pluuiialis concaua in austri
 Dimittunt, tetram donec notus ambiat æthram,
 Dicere Romuleo conuitor carmine solers.

A. B. TROPICVS CANCRI. C. D. AEQVATOR A. C. LI-
 NEA. TERMINANS SIGNVM CAPRICORNI
 ET INCHOANS AQVARIL

DELPHINVS, de $\Delta\phi\iota\nu$ intra Valterem & Equum minorem occupans spaciū, caudam depri-
 mens ad aquatorem, caput erigens ad Tropicum, sed tamen nonnihil depressum versus Pegasum. Dupli-
 cem causam reddunt quod Delphinus in cælum sublatus sit: prima est eorum qui asserunt Neptunum

olim

olim Amphitriten adamasse, cumque sibi coniugio iungere niteretur, illam, qua perpetua virginitate vivere decernisset fuga Atlantem montem petiuisse, in extremis videlicet occidentis partibus. Postea vero Neptuno diuersos homines ablegante, vt inuestigarent quonam illa terrarum peruenisset solum Delphinum piscem, aut vt alijs placet, hominem quendam Delphinum nomine, illam inuenisse, ac persuasisset etiam ei vt secum rediens Neptuno nuberet. Cuius rei causa is tali nuptiarum apparatui praefectus deinde etiam in caelum translatus fuit. Altera eorum est, qui putant Arionem musicum illum excellentissimum, cum olim mare iuxta Siciliam traiceret, ac secum ingentem pecuniam ueheret, quam diuersa loca peragrans incundissima lira sua cantu meruerat aduertisse periculum sibi a nautis atque famulis impendere: qui dicerent satius esse, opibus illis inter se diuisis, dominum in mare praecipitem dare quam perpetua seruitute premi. Itaque cum sibi insidias ita structas esse vidisset, petiuisse ab ijs, vt sibi morturo tantum temporis concederent quo veluti Cygnus exequias sibi ipsi canere & ex suauissimo lira sua cautu, vltimam voluptatem precipere posset: cumque id ei fuisset concessum tam dulce melos cecidisse in suum obitum, vt eius suauitate mori Delphini ad audiendum vnde quaque accesserint: cantuque finito super eos, tamquam ad vltimum suae vitae refugium prosiliisse, & per vnum ex illis qui tergum ei sponte porrexerat, ad tenarum litus fuisse aduectum. hanc Arionis fabulam & plura alia qua ipse vera esse contendit, narrat Plinius de Delphino. Hac occasione antiqui Astrologi locum Delphino inter sidera tribuerunt eumque stellis 10. ornarunt.

7 Illa qua in eius capite fulget.

Tertia

6 Huic qua proxime adheret in ventre existens.

Tertia

5 Altera earum

Tertia

4 Tertia earum qua iuncta duabus praecedentibus, triangulum facit.

Tertia

1 Illa que caudam respicit.

Tertia

2. 3. Aliae duae que huic coniunguntur.

Tertia

Quarum situs vti in caelo sunt dispositae, ipsa figura exprimitur.

De Delphino hanc Plinius libro 9 cap. 8. ex quibus non immerito caelum occupare Delphinum colligitur, cum primum locum inter beluas marinas habeat. Velocissimum omnium animalium non solum marinarum Delphinus: sed ocior volucris: acrior telo: ac nisi multum infra rostrum os illi foret medio pene in ventre: nullus piscium celeritatem eius euaderet. Sed affert morem prouidentia naturae: quia nisi resupini atque conuersi non corripiunt qua causa praecipue velocitatem eorum ostendit. Nam cum fame concitati fugientes in vada ima persequi piscem diutius spiritum continuere: vt arcu emissi ad respirandum emicant. Tanta vi exiliunt, vt plerumque vela nauium transuolent vento. Agunt vere coniugia, pariunt catulos 10. mense, astiuo tempore. Interdum & binos nutruunt uberius sicut Balena. Atque etiam gestant foetus in infantia infirmos. Quinetiam adultos diu comitantur magna erga partum caritate. Adolescunt celeriter. 10. annis putantur ad summam magnitudinem peruenire. Viunt & tricenis. Quod cognitum praecisa cauda in experimentum. Abduntur tricenis diebus circa canis ortum occultanturque incognito modo. Quid eo magis mirum est, si spirare in aqua nequeunt. Solent in terram erumpere incerta de causa. Et statim tellure tacta moriuntur: multoque ocus fistula obturata. Lingua est his contra naturam aquatiliu mobilis, breuius atque lata, baud differens suilla. Pro voce gemitus humano similis, dorsum repandū, rostrum simum. Qua de causa nomen simonis omnes miro modo agnoscunt, malunt qua ita appellari. Delphinus non tantum hominis amicum animal, verum & musica arte mulcetur symphonia cantu & praecipue Hydraulico sono. Hominem non pauescit vel alienum. Obuiam nauigij euenit. Alludit exultans, cerat etiam, & quamuis plene praeterijt vela.

ORION.

31 SVBTRAHIT obliquo qua se circulus orbe
Signifer, in boream australes egerit umbras:
Vt medij iam mole polifera pectora Tauri,
Suscipit Orion: neque quisquam nocte serena
Transierit, celsolatē se cardine pandit,
Auratūque rubens dimittit balthæus ensē.

A. B. AEQUATOR CVI MEDIO CORPORE INHAERET ORION. C. D. LINEA, TERMINAT TAVRI SIDVS ET INCHOAT GEMINORVM. E. F. DISTINGVIT GEMINOS A CANCRO.

ORION, $\omega\phi\iota\sigma\pi$, qui veteribus latinis Virgula seu ligula est, recentiores sublimatum & fortissimum nominarunt. huius mentionem fieri in sacris literis docti iudicant, cum per לִיכָה Orionem, vnde & menseni לִיכָה denominatum volunt intelligant. vnde haud dubijs argumentis colligi licet stellarum observationem Phenicibus à sanctis patribus post diluuium, velut per manus traditam esse, Phenices hac apud graecos latius propagasse, vt ita caelestium rerum admirandam cognitionem acceptam ferre debeamus sanctis patribus. Orion sinistra sua, ad Tauri cornua erecta, in qua viridem pannum tenet dependentem cum aliquot stellis, dextra vsque ad Geminos eleuata consistit, pes dexter pertingit vsque ad Leporè qui iuxta Capricorni Tropicum collocatur. Ensis iuxta pendens affixus Orioni, aliquot stellis constat, in dextra manu clauum tenet.

Imago autem Orionis constat stellis 38. sed inter omnes praecipua sunt ista quae sequuntur.

- 2 Rubescens quae in dextero humero resulget.
- 35 Splendida illa quae est in sinistri pedis extremitate.
- 27 Media illarum trium splendarum quae sunt in cingulo.
- 26 Altera harum quae aequatori magis vicina est.
- 28 Tertia earum quae magis proclinat in Austrum.
- 3 Illa quae in sinistro humero haeret.
- 22 Vna ex quatuor quae sunt in panno viridi quem alij Clypeum vocant.
- 23 Altera earum quae magis ad aequatorem accedit vicina superiori.
- 24 Tertia quae aliquantulum distat à superiori.

Prima
Prima
Secunda
Secunda
Secunda
Secunda
Tertia
Tertia
Tertia
Quarta

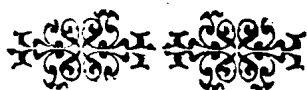
25	Quarta qua cum superiori in ipso aquatore haeret.	Tertia
29	In gladij Manubrio.	Tertia
31	In vagina initio ubi gladium recunditur.	Tertia
32	Altera earum qua in eodem conspicitur.	Tertia
38	In genu dextero.	Tertia

Exprimitur autem situs quem in caelo stella habent, ipsa figura, quae admirandum illud fidus praclarissimis luminibus decorum, & cana ac veneranda antiquitate celebratum firmi ratione, quem in caelo habet, refert.

Qua ratione Orion in calum venerit non alienum erit hoc loco narrare. Sunt qui asserunt Dianam Orionis amore captam fuisse, nec violata virginitatis suspicione caruisse, quapropter ab Apolline sapius fuisse reprehensam. Et cum propterea Orionis e medio tollendi occasionem quereret, quodam die in mari natantē conspicatus, ubi nihil supra aquas nisi caput habebat: Diana dixerit, non es tam sagittandi perita, ut signum tam exiguum atque remotum, ut illud nigrum quod in mari cernis (Orionis caput demonstrans) possis Sagitta pertingere. Dianam autem ut insignem suae artis peritiam monstraret, sumpro telo Orionis caput, aliud esse suspicata, subito transfixit. Et ubi errorem suum postea cognovisset, vehementer doluerit, cumque nihil illi iam posset amplius prestare, in calum ad reliqua sidera euekerit, quo in loco stellis fulget Orion.

SIRIVS.

32 TALIS & ipse virum gemina ad vestigia custos
Insequitur, sic flammigero distinguitur astro
Aetheriae Canis ille plagae, cui plurimus ardor
Aestuat in mento, multus rubor imbuit ora,
Stridit anhelanti face pestifer aëra motu,
Torret & immodicis terras coquit ignibus astri.
Hic varios ardet stellis rutilantibus artus:
Sed non est similis cunctis vigor: vndique quippe
Aluus cyanea est, mento grauis effluit ardor,
Qui formidato sub nomine Sirius æthram
Vrit: huic rutilos si sol adflexerit axes,
Quantus corporibus, quantus labor imminet agris:
Marcebunt sata cuncta: diu nanque indiga succi
Si qua iacent, cedunt, valido penetrata calori,
Ac decoctorum languebunt germina florum:
Illa autem interno quæ sunt animata vigore,
Si prius attollit blandusque illabitur herbas
Sirius, & dulci nutrit tepefacta sereno.
Hunc hunc flammanti cum primum vibrat ab ortu,
Auribus atque animo capimus procul altera si qua
Stellarum fulgent, rutilant quæ plurima, longi
Bellua fert lateris, neque multa luce coruscant.
Et designandis tantum sunt addita membris.

A. B. TROPICVS CAPRICORNI LONGISSIMAM NOCTEM BREVISSIMAMQUE DIEM CONFICIENS. G. H. LINEA PER CANCRI PRINCIPIVM ET GEMINORVM FINEM, TRANSIENS.

CANIS maior, vbiq; ex vtroque latere Tropici Capricorni stellas habet, commoratur autem sui ali qua parte in via lactea, cauda attingit nauem qua Argo dicitur, ingens autem illa atque maxima stella, qua in ore eius lucet, Canicula item α π ι ο ς dicitur. Hac matutino in exortu in speculo etiam in die medio, impositis aquis contra Solem cernitur. Solisque calorem mire adauget. Solus enim splendor, radij Canicula, ardentibus Leonis astris dum coniunguntur intentiorem aestum procreare solent quam Sol in longissimo reflexu constitutus Cancrum percurens. trium enim siderum eiusdem qualitatis comixtio mirum in modum auget aestum. quod Horatius sensisse videtur dum rusticae vitae amantates describit.

Ponendaeque domo quaerenda est area primm:
 Nouisti ne locum potiolem rure beato?
 Est vbi plus tepeant hyemes? vbi gratior aura
 Leniat & rabiem canis & momenta Leonis,
 Quum semel adcepit Solem furibundus acutum

Canis autem hic stellis 18. exornatur, inter quas magis splendens ista quas modo subiiciemus.

1	Lucidissima in eius ore qua Canis vocatur, & saepius scintillat, arabice dicta Alhabor.	Prima
15	In ventre, inter posteriora femora.	Tertia
18	In clunibus.	Tertia
14	In latere sinistro.	Tertia
9	In pede anteriori sinistro.	Tertia
17	In posteriori dextero pede.	Tertia
2.3.	In capite.	Quarta

Quem inter sese situm in caelo obtineant monstratur ipsa figura.

LEPVS.

33 PARVVLVS in stellis Lepus est quoque: nanque

Emicat

Emicat Orion gemina ad vestigia subter
 Vrgetur cursu rutili Canis: ille per æthram
 Effugit instantem, premit autem Sirius ore.
 Auritum primis emittit gurges ab vndis:
 Ille minax pauidum supereditur, & procul idem
 Cùm Lepus occiduum sese inclinavit in æquor,
 More latebrarum repetens freta, Sirius alto
 Defluit ab cœlo, merfùmque per humida quærit.

A. B. TROPICVS CAPRICORNI, C. D. LINEA TRANSIENS
 PER GEMINORVM INITIA, E. F. PER CANCRI,

LEPVS, λεγώς sub pedibus Orionis, qui haud dubie non alia de causa eo in loco consistit, quam ut
 pereum, aeterna memoria proderetur, quantopere Orion venandi peritia excelluisset. Insignitur autem
 stellis 12. numero, inter quas sunt istae lucidiores.

- 7 In medio eius corpore.
- 8 In femore sinistri pedis anterioris.
- 5 In capite.
- 6 In sinistro pede anteriori.
- 10 In sinistro pede posteriori.
- 9 In pede dextero posteriori.
- 11.12. In dorso.

Tertia
 Tertia
 Quarta
 Quarta
 Quarta
 Quarta
 Quarta

Exprimitur autem illarum situs quem habent in cœlo, ipsa figura

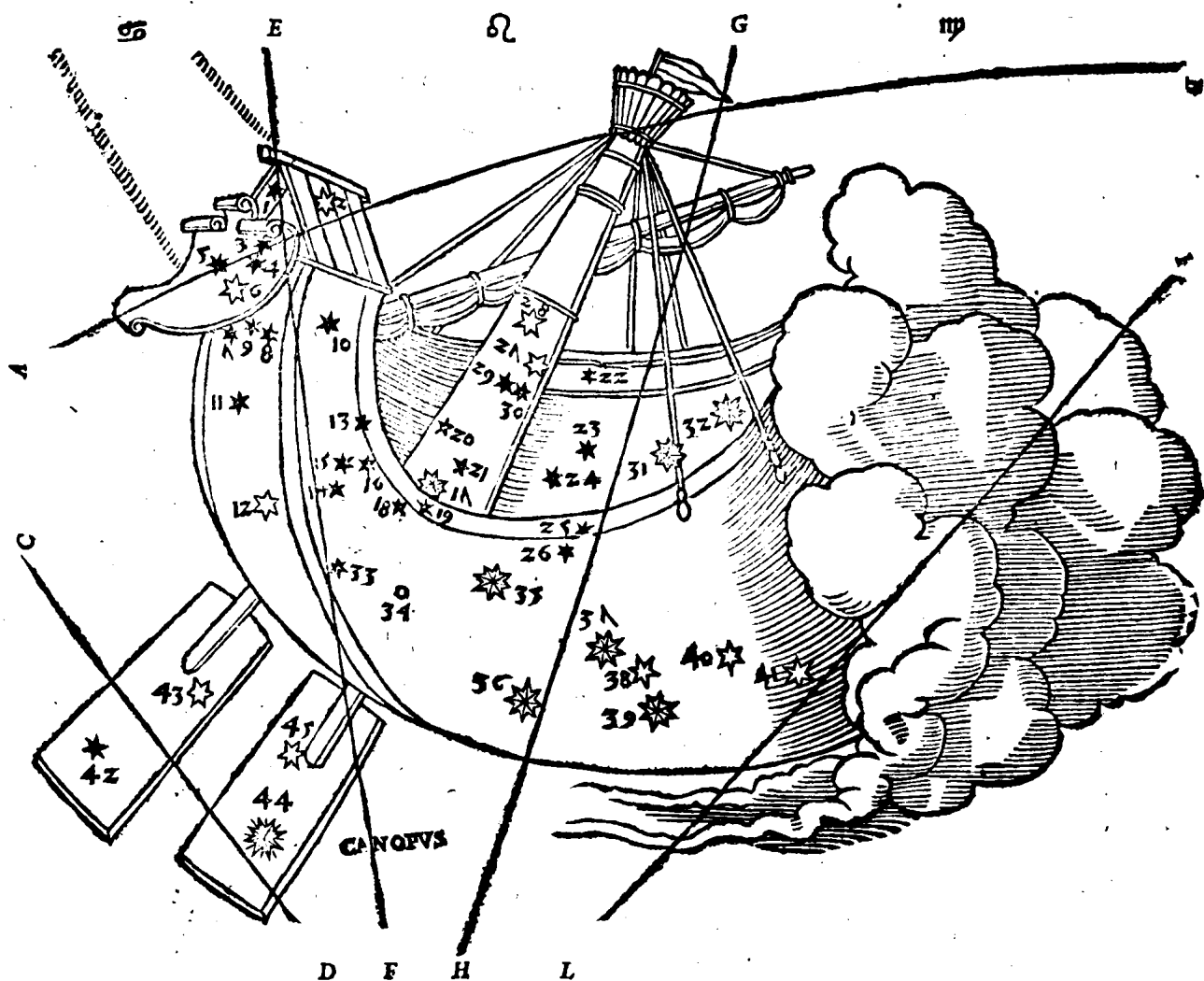
ARGO.

34 MAGNVS Iasoniam cauda Canis extrahit Argo,
 Puppe refulgentem: neque enim se Theffala cymba
 Solenni in faciem monstro mouet extima puppis.
 Surgunt oceano velut alto à gurgite nautæ,
 Cùm portum tenuere auidi, volitantia raptim
 Sipara conuertunt, tergóque in curua remucló
 Littora certatim subeunt simul, illa marinas
 Iam defuncta vias, procul imi littoris algas

G

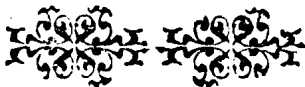
Pone

Pone subit, terrámque tenens secura quiescit:
 Sic Argo rutilam tantum inter sidera puppin
 Ducitur, occultat rigido tenus altera malo.
 Sponte gubernaculum pupis dimittit in vndas,
 Celsior, ac merso descendit in æquora clauo.

A. B. TROPICVS CAPRICORNI. C. D. COLVRVS SOLSTITIORVM, CAN-
 CRI SIGNVM, A GEMINORVM SIDERE DISTERMINANS. E. F.
 LINEA, TRANSIT PER FINEM CANCRI ET LEONIS INI-
 TIVM. G. H. FINIT LEONEM ET INCHOAT VIRGI-
 NEM. I. L. LINEA INCIDIT IN AEQVI-
 NOCTIVM AUTVMNALE.

ARGOS ἀργώ, Nauis Iasonis, arca Noe praclarissimum & caleberrimum Ant. arctici cæli fidus,
 hanc nauem inter sidera relata volunt, quod prima omnium fuerit, quo & ob nouitatem eius, & mortu-
 alium audaciam temeritatemque omnibus conspicua forer. Illi enim est triplex circa pectus erat, qui fra-
 gilem truci commisit pelago ratem. Alij autem appellant arcam Noe quæ ille, aquis ad insolitam magni-
 tudinem excrescentibus ab ingenti aquarum diluuiio ac inundatione, deo duce euasit. Exornatur autem
 stellis in vniuersum 48. inter quas præcipue sunt istæ, quas modo subijciemus.

44. Omnium illarum quasunt in Argo, naui, lucidissima, qua in argos gubernaculo Australi, haerens καὶ νόστος dicitur, quemadmodum dictio latinis caracteribus adiecta declarat. Hac quemadmodum Canicula sidus toto caelo notissima est, adeo, ut ipse Aristoteles & post eum Plinius orbis habitari rotunditatem ab ipsis approbent. Canopum inquit non cernit Italia, quasi dicat propter deuexitatem terre, cum tamen in Aegypto appareat, & Alexandria tertia parte hora supra horizontem conspiciatur, & in Sicilia horizontem stringat. Americus Vesputius tradit tres Canopos cerni circa verticem Australem non bis in hac terra parte degentibus perpetuo occultatum & demersum: quod tamen non ita intelligendum quasi plures Canopi sint: sed potius cum eandem formam & habitudinem, quantitatem, & splendorem prefeferant cum Canopo, hoc nomine eas appellari voluit. est autem magnitudinis Canopus. *Prime*

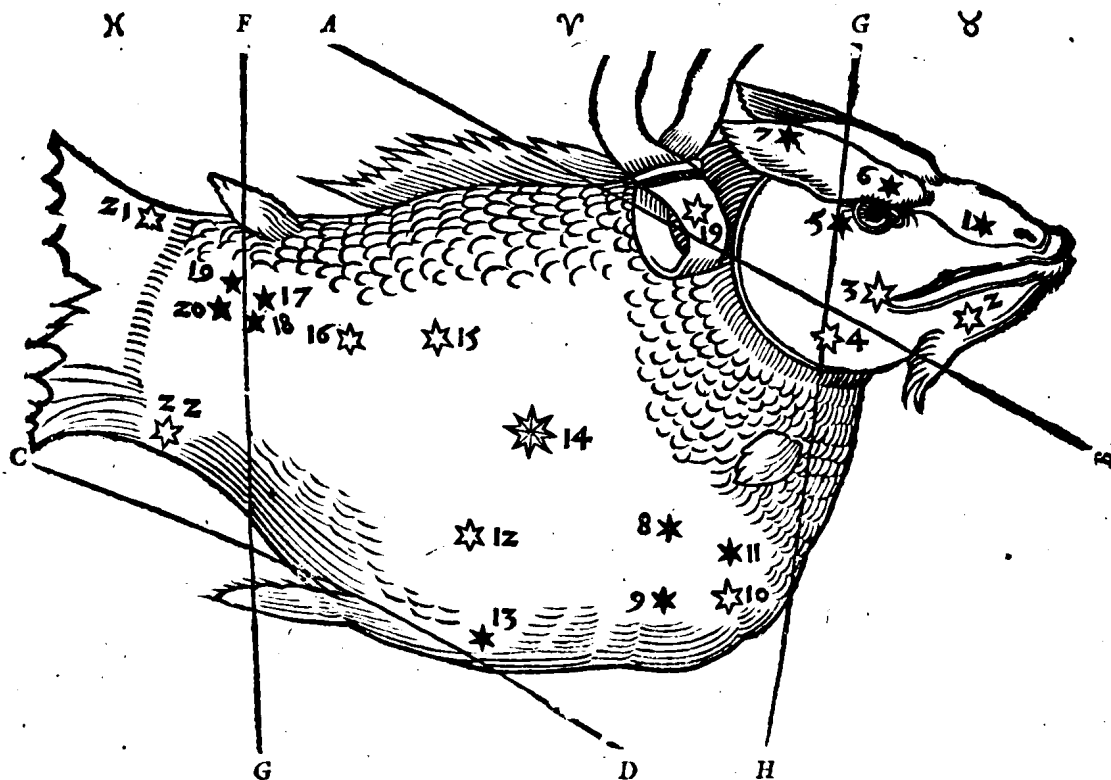
43	Altera in eodem gubernaculo haerens Canopo vicina.	<i>Tertia</i>
43	In altero gubernaculo.	<i>Tertia</i>
17	Splendida illa qua est in imo mali.	<i>Secunda</i>
31	In ipsa naui.	<i>Secunda</i>
32	Huic vicina & contrigua.	<i>Secunda</i>
36	In fundo nauis.	<i>Secunda</i>
35	Inter praecedentem & illam qua est in mali imo.	<i>Secunda</i>
37	Illa qua his duabus coniuncta triangulum constituit.	<i>Secunda</i>
39	Non procul ab hac distans.	<i>Secunda</i>
38	Inter hanc & superiorem.	<i>Tertia</i>
40. 4.	Dua illa qua aliquantulum ab his remouentur in virginis sede collocata.	<i>Tertia</i>
12	In illa parte nauis ubi regnat Cancer.	<i>Tertia</i>
6	In nauis clypeo.	<i>Tertia</i>
2	In suprema & excelsa nauis parte.	<i>Tertia</i>
27	In mali medio.	<i>Tertia</i>
28	Altera earum praecedenti vicina.	<i>Tertia</i>

Quem vero in caelo situm atque complexum habeant, monstratur praesenti figura.

CETOS.

35 'DISTANTEM Andromedam prolixi tramite mundi,
 Perterret Cetos. nam Threicij prope flabra
 Andromedam boreæ celsa rotat æthere cardo.
 Bellua dira noto vehitur: trahit auster in arcto
 Ora inimica fallo: nam qua se laniger alto
 Cœlo Aries tollit, qua Piscibus astra duobus
 Augentur, rutilat subter Nereia Pistris,
 Efflua percurrrens non multi fluminis astra.
 Illa memor longæ formidinis, illa duorum
 Inter signa tenax, horret squalentia monstri
 Terga procul, pauidumque super caput inserit vndis

A. B. AEQVATOR. C. D. TROPICVS BRVMALIS, F. G. LINEA TRANSIENS PER FINEM PISCIVM ET ARIETIS INITIVM. G. H. TRANSIT PER FINEM ARIETIS ET TAVRI INITIVM

CETVS, κῆτος, Balena, quem quidam marinum Leonem, quidam vrsū appellant, capite attingit Arietem, pectore Eridianum, cauda in vno latere Aquarij locum, altero Tropicum Capricorni, occupat raras ob magnitudinem stellas habere videtur, cum tamen non sint vsque adeo rarae. Paucis admodum explicant causam ob quam astrum hoc, & nomen & cæli locum sortitum. Afferunt, à Neptuno Andromedam vehementer fuisse adamatam cumque non posset ille precibus vllis quod cupiebat impetrare, fuisse supra modum indignatum, adeoque vt ob eam causam ingentis magnitudinis Cetum immiserit, qui illam deuoraret. Sed accidisse tunc vt Perseus nescio quo felici fidere, acceperit, tunc forte victor reuertens ab expeditione contra Gorgonas: qui cum generosis, matrem pulcherimamque puellam in Saxo, vt illi bestia marina esca fieret, alligatam vidisset, misericordia quadam motus illam liberavit, vxoremque duxerit, Cetum vero interemerit. Neptunum, quod Balena sua causa mortem appetisse poterat videri, illam in cælum transtulisse ac 22. stellis conspicuam reddidisse. e quibus magis lucida sunt ista sequentes.

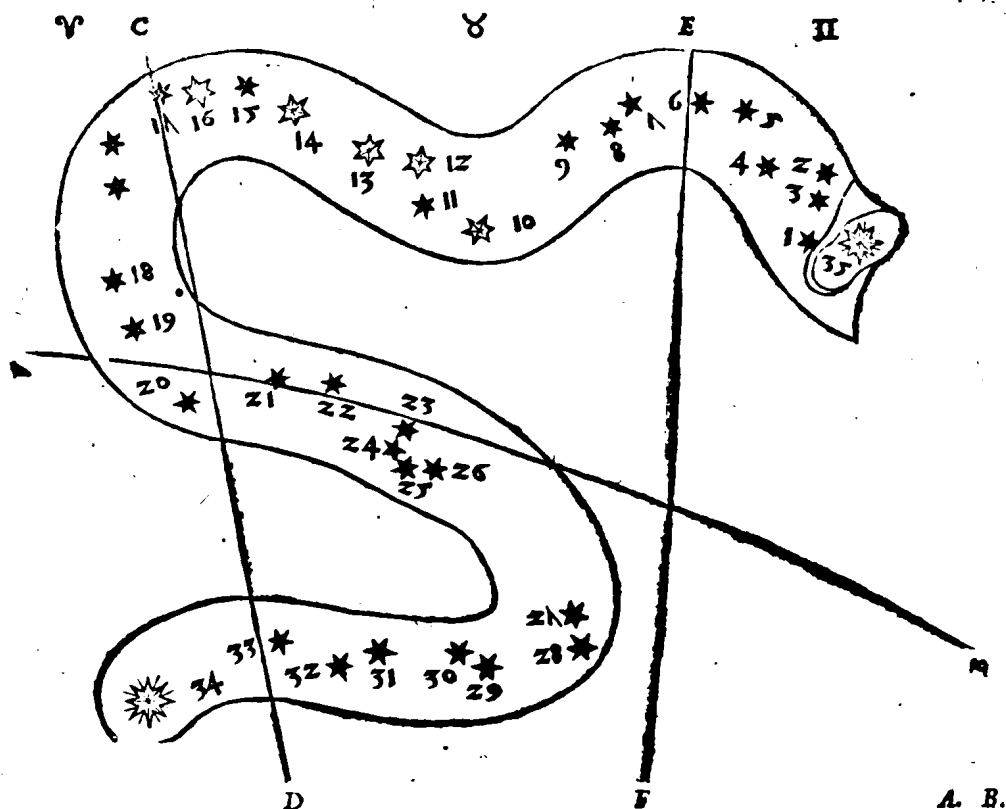
14	Splendida quæ est in medio corpore ipsius beluæ, quæ venter Ceti nuncupatur.	Secunda
3	In ore.	Tertia
2	In labro inferiori.	Tertia
4.19.	In capite ea quæ incidit in initium Tauri, & illa quæ in nodo hæret.	Tertia
22	Vna earum quæ sunt in eius cauda nempe ea quæ magis vergit ad Austrum.	Tertia
21	Altera harum quæ non in Austrum sed in septentrionem proclinans in sede piscium hærens.	Tertia
15	Illa quæ est in dorso.	Tertia
16	In præcedentis vicina parte quæ magis ad caudam deflectit.	Tertia
12	In ventre.	Tertia
10	Vna illarum quatuor, quæ in eius pectore quadrilateram figuram efformant.	Tertia
89	Due alia vicina.	Quarta
- Earum situm atque imaginem exprimit ipsa figura.

FLVMEN.

36 QVIN & cæruleo flumen quoq; gurgite manans

Astra

Afrainter sedesque deum, pars æquoris esse
 Credidit Aufonij: nanque hunc dixere priores
 Eridianum, Venetos latè qui lapsus in agros,
 Alpino Adriacos impellit gurgite fluctus:
 Hic fufum cælo quondam Phaethonta sub vndas
 Excepit senior, leue cùm fenere iugales
 Aetherij rectoris onus, cùmque ignifer axis.
 Tramite sub mundi mortales spreuit habenas,
 Dijs data tum latè texere incendia terras.
 Astra vorax ignis, flammæ sola cuncta coquebant,
 Donec fata fui miseratus Iuppiter orbis,
 Redderet ætherij Phœbo moderamina cursus.
 Illum prolixis duræ Phaetontides vlnis
 Planxerunt, redijt supero pax aurea mundo.
 Eridanumque senem nutu Iouis omniparentis
 Astra receperunt. Pharium pars altera Nilum
 Commemoratur, largo fegetes quòd nutriat amni,
 Arentis que locos, vnda foecundat alumna,
 Vel quod de medij prolapsus parte diei,
 Vastus in æquoreas pelagi sese inferat vndas.
 Iste pedem leuum rutili subit Orionis,
 Fusæque quæ geminos adstringunt vincula Pisces,
 Eridani coeunt anfractibus, vt procul ille
 Tenditur effusi vi gurgitis: huc quoque cristæ
 Cedit apex, summa quæ lux Piltrice coruscat
 Desuper, & flamma caudarum cingula figit.

A. B. TROPICVS CAPRICORNI C. D LINEA INCHOANS
TAVRVVM ET TERMINANS ARIETEM, E. F. IN-
CHOANS GEMINORVM SIGNVM, ET
TERMINANS TAVRI.

ERIDANVS fluuius πότημὸς Nilus, illustrem habet stellarum tractum. In vtroque fine insignes habet stellas, vtrique vnam. verum illa qua in fine Boreali est qua parte flumen Orioni iungitur, non est huius loci quod & numerus adiectus 35. & figura pedis Orionis, satis declarat, ab hac itaque qua est pedis sinistri, ductus satis densus stellarum exit vsque ad pectus Ceti. Inde rediens, transit extra Tropicū Capricorni, & Meandrico quodam flexu curuatur, donec veniat ad alteram illustrem stellam in medio Capricorni tropici, & antarctici circuli sitam, hanc, pulcherimam huius fluuij stellam, Canopum nuncupant cum Canopus Insula quadam sit in Nilo, verum vt paulo ante in nauis explanatione monuimus non desunt qui Canopum stellam eam esse existiment, qua est in Australi remo nauis.

Sunt autem in hoc flumine 34. stellae, inter quas lucidiores sunt istae.

34	Splendida illa in fluuij fine	Prime
6	Prima illarum quinque, qua occurrit in regione Tauri cum à pede Orionis progredimur.	Tertia
12	Secunda harum qua magis in septentrionem proclinat.	Tertia
13	Tertia harum qua cum prioribus obtusum Triangulum facit.	Tertia
14	Quarta qua cum prima & tertia per rectam lineam iungitur.	Tertia
16	Quinta qua est vltra tertiam fluuij partem, si eius longitudinem ab initio metiri volueris.	Tertia
18.19.	Quae sequuntur ex descriptione innotescunt.	Quarta

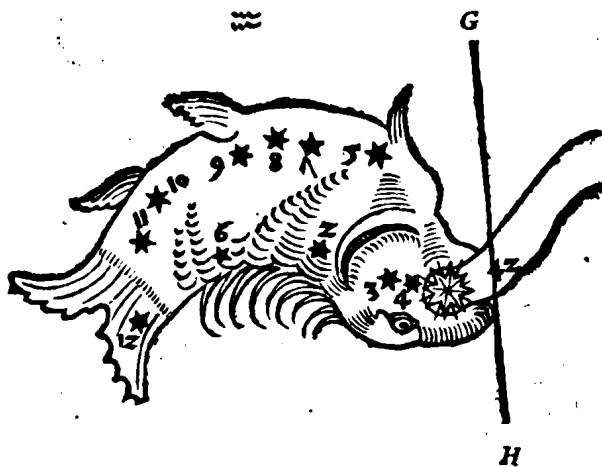
Illarum autem quam in caelo describunt figura, ipso schemate exprimitur.

PISCIS MAIOR.

37 INTER demissum procul in vada cærulea clauum
Puppis Iasoniae depictaque terga carinae,
Et Pistrim vndicolam, Leporis quæ tenditur aluus
Stellarum creber rutilat rubor, haud tamen istis
Vel lux multa micat, vel fit memorabile nomen:
Nulla etenim forma flammæ Iuppiter ignes
Discreuit, nullos simulant hæc corporis artus,
Qualia digesto mundus sacer ordine voluit,
Semper in antiquum retrahens iter omnia secum
Seclorum serie longa: istas denique signant
Interualla faces, similis quoque lux habet omnis
Pars modus, occasu pariter referuntur & ortu,
Ne expectanda forent ponto quod sola carerent,
Cætera descriptis aptantur singula membris,
Formarum flagrans leporem, quæ Sirius vrget
Languida, nec certo sub nomine cuncta feruntur:
Vltra fetosi rursum speciem Capricorni,
Cardinis immergi quæ sunt australia flabra,
In Pistrim horrificam conuersus viscera piscis
Subuehitur. notium vocat istum Græcia piscem.
Stellæ aliæ mundo quæ pulcher Aquarius instat,
Et quæ cristato confurgit bellua dorso,
Vsque sub aërij rutilantia sidera Piscis,

Sunt

Sunt mediæ flammæ steriles ac lucis egenæ:
 Nam passim ignoti vice vulgi semet in æthrem
 Protollunt dextram, sed tantum propter ephebi
 Pocula, quem diuûm mensis gestare loquuntur,
 Efflua se species liquidarum fundit aquarum
 Partes in geminas: lux illic clara duabus
 Est solum facibus, non hæ spaciofa per æthram
 Interualla tenent, neque lumen lumine forte
 Collidunt, vni Phrygium nam subter ephebum
 Ardet apex, alij quæ curuam bellua caudam
 Terminat insignis, lato vomitur globus igni.
 Cunctis nomen Aqua est, quæ stellæ denique propter
 Ora Sagittigeri, quæ si vestigia prima
 Cornipedis simulant, circumuoluuntur Olympo
 Quies face sub tenui tenebrosus marceat ignis.

G. H. LINEA TERMINANS AQVARIJ SIGNVM ET INCHO-
 ANS DODECATEMORIVM PISCIVM

PISCIS Austrinus Ἰχθὺς νότιος Marinus seu magnus, qui ideo in cælum translatus esse dicitur quod olim venerem in fuga Gigantû excepere. habet in ore stellam lucidam primæ magnitudinis, Arabica Formahant vocatam. Constat autem stellis 12. ex quibus istæ quæ sequuntur sunt præcipuæ.

1 Splendida in eius ore, ea ipsa, quæ est in fine aquæ quæ effundit Aquarius, hæc supra vetulimus, ut in aquarij explicatiõe videre est, ad effusam ex vrna Deucalionis aquâ, quæ admodum id et iâ numerus adiectus declarat.

8 In dorso.

Quarta

9 Quæ huic proxime adhaeret magis in caudam proclinans

Quarta

7 Ab alio latere superioris.

Quarta

3 Vna duarum quæ sunt in ore iuxta splendidam.

Quarta

4 Ea quæ quasi media est, inter splendidam & superiorem.

Quarta

5 In summo capite.

Quarta

11 Prope caudam.

Quarta

10 Magis versus dorsi spinam.

Quarta

12 In extremitate caudæ.

Quarta

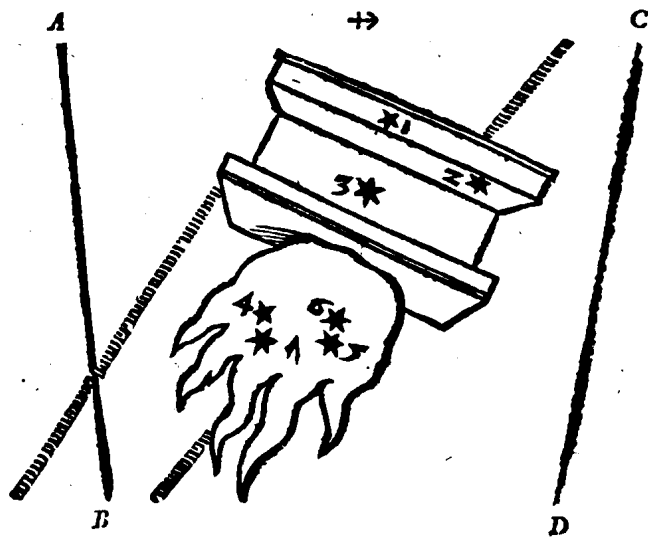
Earum collocatio atque situs quem in cælo habent, ex schemate fuerit petendus.

ARA.

38 ECCE venenatæ quæ Scorpius agmine caudæ
 Plurimus erigitur, tepidumque supermicat austrum,
 Paruulus hic Aræ locus exprimit hoc satis arcto

G 4 Tem-

Tempore suspicies mundo rutilante referri
 Nam polus aduerso qui tollitur axe Bootis,
 Quantum suspenso vada linoquit turbida cœlo
 Ociani, tantum in sibimet contraria tendit.
 Arcturum vertex leuat arduus, imbrifer austri
 Aram cardo premit: breuis olli semita cœli,
 Occasusque celer, tamen isto luciparens nox
 Fata hominum miserata prius, miserata labores,
 Certa procellarum statuit procedere signa,
 Ne tibi cum denso conducitur aëre cœlum,
 Inter nimbiferas nubes spectabilis extet
 Ara poli, longa ut glomerent, circumque supràque
 Fœta pruinarum se vellera, qualia tristi
 Coguntur vento, terraque excita per æthram
 Nubila conceptos effundunt de superi imbres.
 Non Aræ, non sit tali sub tempore vertex
 Clarior hoc: nam sæpe nouum prænoscere signo
 Nox docuit, noctis si quis præcepta sequatur,
 Incassum zephyri voluunt mare: si quis at ista
 Respuat, incautas percellent flabra carinas:
 Vix, scis, sera Iouem subeat miseratio rerum,
 Pigra salus nautis redeat fluitantibus alto.
 Certior ast ollis veniet spes, axe supremo
 Si boreæ stringat rutili coma fulguris auras.
 His signis austri raptabunt flabra fluentum,
 Donec de boreæ rutilum iubar emicet axe.
 At si Centaurum medio sub tramite cœli
 Videris, ut fluctu tantum discedat eo,
 Quantum adit occasum, sit tectus de super autem
 Nube humerum, & cœlo sint omnia signa priora,
 Eurus erit, verret falsi vada gurgitis eurus

A. B. INITIVM SAGITTARII ET FINIS SCORPIONIS C. D.
FINIS SAGITTARII E. F. CAPRICORNI INITIVM

ARA seu Thuribulum Θυρίατιον, Sacrarium, recentiores puteum vocant, fidus non vsque adeo illustre, intra Antasticum & caudam Scorpij collocatum. Non procul à Centauro distans, septem stellis exornatum.

1	In primo altaris gradu, quæ nunquam nobis oritur, cum Itali conspicua sit.	Quinta
2	In secundo gradu.	Quarta
3	In medio Ara.	Quarta
6	Vna illarum quatuor quæ sunt in medio igni.	Quarta
5	Superiori vicina.	Quarta
7	In fine ignis quæ apparet.	Quarta
4	Omnium vltima.	Quinta

Hæ stelle in nostro Hemisphærio non conspiciuntur, verùm q̃s qui minus obliquum horizontem habent & oriuntur vt cætera, de earum autem situ consule figuram.

Titanum Gigantum sæpius quoque à nobis facta mentio est in superioribus: Hi cum Iouẽ summo odio prosequerentur, conabantur magno cum apparatu illam cœlesti sede deicere, & montes vastissimos, vt ad sydera vsque posset pertingere, congerebant. Quæ de causa, cum cæteri quoque Dij sibi periculum imminere viderent, conueniendum, & aduersus hostis immanitatem fœdus arctissimum inter sese faciendum esse existimauerunt, quod vt maiore religione atque fide seruaretur, ab Cyclopibus Vulcani ministris Alcare sibi fabrefieri curarunt, ad quod omnes vbi conuenissent, iurarunt sese coniunctis viribus immanissimo hosti vnanimis resistere velle: cum autem victoriam postea obtinuissent, voluerunt eam Aram inter sydera collocare, in perpetuam cœlestis regni à sese defensi memoriam. Posuerunt ergo illam non procul à Centauro.

CENTAVRVS.

39 CONTEMPLATOR enim geminæ rutilantia formæ
Viscera, quod signis subtextit membra duobus.
Nam qua parte hominem quadrupes sustollit equino
Ventre superstantem, versatur Scorpius ingens:
At qua cornipedem media vir fundit ab aluo,
Curua venenati sunt tantum brachia signi.
Ille autem dextram protendere visus ad Aram
Cælicolum, iustæ persoluit munera vitæ,
Agrestemque manu prædam gerit: hic vbi celfo
Pelion adfurgit dorso, nemorosâque latè
Inferit ærijs iuga nubibus, arbiter æqui
Egerat Alcide legum post bella magister.

A. B. LINEA TERMINANS LIBRAM ET INCHOANS SCOR-
PIONIS SIGNVM. C. D. TÈRMINANS SCORPIQNEM
ET SAGITTARIVM, INCHOANS.

CENTAVRVS, qui etiam Typhon dicitur, χένταυρος monstrum, sidus factum, conficit Lupum, eodem parique fere modo, iuxta ant arcticum circulum ponitur, quo vrsa maior circa arcticum. Sunt stel-
lae eius numero 37. inter quas ista sunt pulchriores.

- 16 In dextero brachio.
- 6 In dextero humero.
- 5 In humero sinistro.
- 2.3. In capite.
- 13.14. In medio dorso.
- 18 Equina species, humana vbi coniungitur.
- 35 Splendida illa in dextero pede priori.
- 29 In ventre ad latus dexterum proclinans.
- 28 In vicina & contigua superioris, parte.
- 36 In crure priori sinistro.
- 31 In dextro pede posteriori.
- 32 In posteriori dextroque Calcaneo.
- 34 In sinistro pede posteriore.

- Tertia
- Tertia
- Tertia
- Quarta
- Quarta
- Tertia
- Prima
- Secunda
- Tertia
- Secunda
- Secunda
- Secunda
- Secunda
- 26 In cluni-

26 In clunibus.

Tertia

23 In dorso.

Tertia

Licet haec stella quas in equina specie Centauri herere diximus, nunquam nobis exoriantur: tamen dum certum sit eas tali forma caelo adhaerere describendas putauimus. Situm igitur si cognoscere velis figuram consule.

FERA, Lupus, & Scorpion, quam bestiam tenet Centaurus, & transfigere videtur. Hac quasi cadens capite, ad Scorpionem usque prolabitur, cauda erecta fere ad pectus Centauri, Sunt autem in Lupo stella 19. quarum precipua sequuntur.

1 In posteriori dextero crure.

Tertia

2 In posteriori dextero pede.

Tertia

16 Vna illarum quatuor quae in eius capite & collo quadrilateram figuram constituunt.

Quarta

13 Vna duarum quae sunt in cauda.

Quarta

19 In priore pede sinistro.

Quinta

3 In ventre.

Quarta

Earum situm figura ipsa demonstrabit.

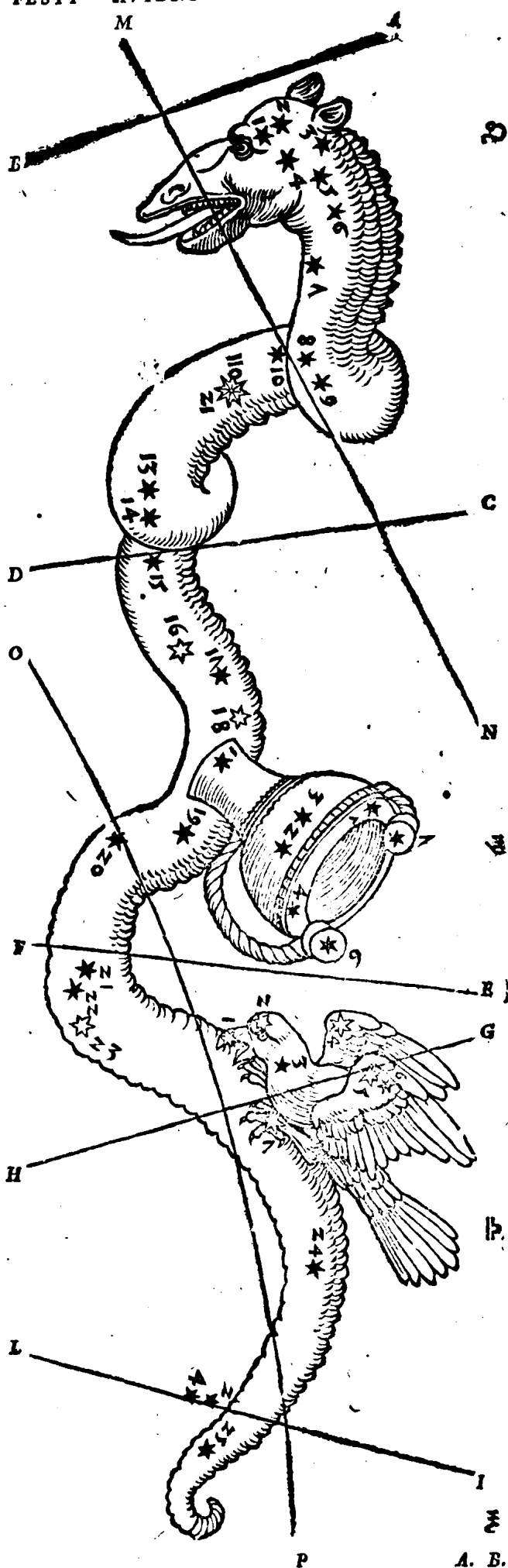
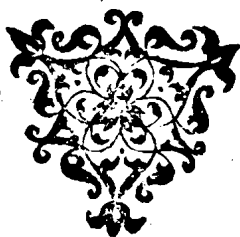
Chiron Centaurus est Saturno & Phyllira natus fuit, cuius tanta iusticia atque religio fuisse dicitur, ut non modo Centauros reliquos omnes, verum etiam homines ipsos ea superauerit: adeoque ea ipsa meruerit in Astrorum numerum referri. Sunt qui asserant Herculem cum illo olim colloquutum de suis rebus copiose, cumque ei sagittas demonstraret, quibus à diuersis monstris victoriam obtinisset, ei forte vna ex manibus ceciderit super Centauri pedem, eumque tam grauius leserit, uti mortem, ob eam rem, obire fuerit necessum. Iouem vero illius pietate motum, illum in caelum translulisse ibique ita expressisse, ut prope Altare, de quo diximus constitutus, sacrificare velle videatur, & antiquam probitatem etiam nam testari.

HYDRA.

40 DESUPER ingenti sese agmine porrigit Hydra,
Quæ prolata falo longè latus explicat æthra.
In Cancrum protenta caput, caudamque feroci
Centauro inclinat, transit spaciofa Leonis
Viscera, & ingenti sub Virgine summa quiescit.
Quinetiam spirare putes, sic agmina cælo
Lubrica conuoluit, sic spiras pendula torquet,
Sic & flammigero linguam iacit ore trifulcam:
Spirarum medio gestat Cratera coruscum,
Vltima cæruleum sustentat agmina Coruum,
Ales ut intento fodiat vaga viscera rostro.

Inter caelestia signa numeratur etiam in caelo Hydra siue serpens quidam iuxta Craterem plenum a qua situs, qui Coruū siti propè confectum, quo minus bibere ausit, deterreret. Cuius rei rationem reddunt hanc. Appollinem olim sacra facientem, Coruum, vt sibi aquam è fonte quodam hauriret misisse, quòd hac aus praeter ceteris in eius tutela esset: ille verò cum iuxta fontem vnde aquam haurire debebat, ficum cum immaturo adhuc fructu cōspiceret, iuxta eum confederit, donec maturi fructus fuissent, & tunc tandem postquam multos ex ijs deuorasset, Craterem cum aqua Apollini attulerit. Apollinem autem cum tantā eius moram ferre nequiuisset, & alia aqua vsus esset, mox vbi aduolantē cum Cratere vidisset, ex aue candidissima, qualis tunc erat, eum in atram commutasse, & hanc praeterea pœnam adiecisse, vt dum ficus maturefcunt aquam bibere nequeat. Quares vt aeterna memoria proderetur, hanc Hydra imaginē in caelo Antiqui illi Astrologi atq; Poeta fixerunt, qua & Corui sitis relementia, & Crateris ne inde bibat custodia, vti diximus, exprimeretur. Eorum autem opinio, qui putant hanc esse Lerneā illius Hydrae effigiem, quam Hercules superauit, bonis autoribus minime probatur, neque nos hoc loco recensemus eam historiam, praesertim: quod neque Corui neq; Crateris cur in hoc astro existant, rationem contineat.

ARATEA PHAENOMENA.

A. B. LINEA, PER INITIVM LEONIS TRANSIT. C. D. PER FINEM
EVS, ET INITIVM VIRGINIS. E. F. PER PRINCIPIVM LIBRAE
SEV AEQVINOTIVM AUTVMNALE, CIVVS COLVRVS, LITE
RIS G. H. NOTATVR. I. L. TERMINAT LIBRAM. M. N.
AEQVINOTIALEM. O. P. TROPICVM CAPRICORNI.

HYDRA, ὕδρως, longissimum sidus, caput Cancro fere annectit: deinde preteriens Vrsicum, Coruum, peruenit vsque ad caput Centauri, adeo, vt fere per 90. gradus transeat, vbi in caelo Cancer, Leo, & Virgo fixa sunt. Stellas autem habet 25, ex quibus celebriores sunt ista quae sequuntur.

12	Post primum Hydra flexum, non procul à collo, in numero assignando erratum est à sculptore, cum	
21.	pro 12. sculpsit.	Secunda
16	Vna duarum quae sunt in medio eius ventris, prope Craterem.	Tertia
18	Alteram harum quae propius ad Cratera accedit.	Tertia
23	Iuxta caudam, fere inter Coruum, & Craterem.	Tertia
1	Supra sinistrum oculum.	Quarta
2	Vna earum quatuor, quae in capite quadrilateram figuram constituunt.	Quarta
3	Vna duarum quae in primo nodo sunt.	Quarta
10	Illa quae post primum eius flexum deinceps sequitur.	Quarta
14	Vna duarum quae sunt in secundo flexu.	Quarta
20	Illa quae vas ipsum sequitur, in Tropico Capricorni haerens.	Quarta
21. 22.	Duae illae quae sunt in regione Librae.	Tertia
24	Quae subiecta est cula Corui.	Tertia
25	Illa quae est in cauda extremitate, & proxime adheret vertici ipsius Centauri, quemadmodum cauda hydre capite Centauri adpicta, declarat.	

Exprimitur harum situs uti in caelo locata, figura hydra.

CRATER, κρατήρ, Vas, seu urna, Vrsicum, iuxta aequinoctialem ponitur, vbi zodiaco iungitur: sed paulo est depressior versus Tropicum Capricorni. habet autem stellas quibus exornatur septem.

1	Illa quae est in eius pede cui insistis.	Quarta
7	In ansa boreali.	Quarta
6	In ansa Australi.	Quarta
4	In orificio seu labro extremo.	Quarta
5	In illa parte marginis, quae ad Septentrionem spectat.	Quarta
2	Vna è duabus quae in medio eius corpore sunt.	Quarta

Exprimitur autem harum situs ipso schemate.

CORVVS, κόραξ, qui hydra insistit, fabula legatur de Coruo li. 2. Fausto Ouid. Sunt stella Corui 7.

1	In rostro.	Tertia
2	In capite.	Tertia
5	Ad sinistra ala exortum.	Tertia
6	In vicina praecedentis, parte.	Quarta
4	In ala dextera.	Tertia
3	In collo.	Quarta
7	In pede sinistro.	Tertia
- De earum situ vide schema Corui.

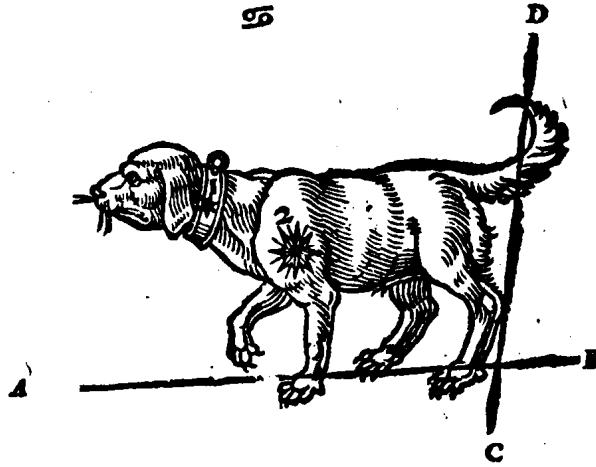
PROCYON.

41 VLTIMVS est Procyon Geminorum subditus astro,

H 3

Ore

Oremicans rutilo, trina face viscera lucens.
 Ista volutatos cernuntur cuncta per annos,
 Hæc vehit Oceanus pater omnia, mersaque rursus
 Hauriet Oceanus, trahit ingens machina cœli,
 Cuncta superpingunt rutilam sua sidera noctem.

A. B. EQVATOR C. D. LINEA TRANSIENS PER LEONIS
 INITIVM ET CANCRI FINEM.

MINOR Canis, seu Canicula, $\pi\rho\kappa\upsilon\omega\upsilon$ duarum stellarum. est quarum lucidissima à Plinio Canicu-
 la dicitur, Arabibus Algomeisa, Alias dicitur Antesania, cum ante canem oritur.

2 Splendida qua Canicula nuncupatur.

1 In collo.

Earum situm atque imaginem exprimit ipsa figura.

Prima
 Quarta

PLANETAE.

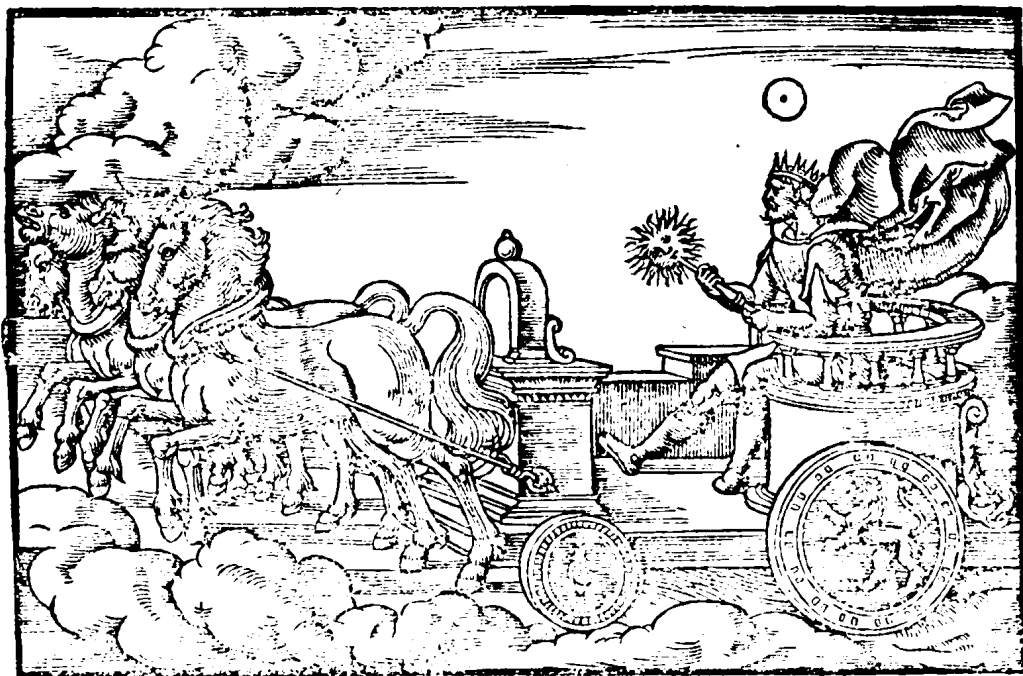
42 QVINQVE itidem stellæ, similis quibus haud sit imago,
 Nec quas formarum doctus notet adfixarum,
 Per bissenæ poli volitant rutilantia signa.
 Nullus eas alio pacto deprendere certet:
 Tam vaga per totam cunctis via defluit æthram,
 Semper & aduerso referuntur tramite mundi.
 Mundus ab Eo trahitur reparabilis alto,
 Pronus Atlantei procul in vada cærule ponti:
 Illæ in subiecti cogunt iter ætheris orbem,
 Nitentes in summa poli, motuque feruntur
 Aduerso Solis radijs, ceu cum vada cymbam
 Prona vehunt, si quis prora nitatur ab alta
 In pupim proferre pedem, via carpitur olli
 Cursibus inceptis contraria: vis tamen istis
 Obuia, labenti semper sustollitur æthræ,
 Vnicæque in Solis adolent incendia flammis,
 Longa volutandis tamen ollis tempora currunt,

Pigræ-

Pigrâque se referunt, sedes sortita priores
 Omnia: non illas animis audacibus ergo:
 Carmine non cæco tentauimus, hoc satis vnum
 Musa mihi, fatis hoc longi labor egerit æui,
 Si defixarum cursus & signa retextam.

Corpora cælestia bifariam diuidi potissimum hoc loco obseruandū erit: in stellas fixas, de quibus iam diximus: & in stellas erraticas seu Planetas. Ratio nominis inde sumpta, non quod innumera ille stelle, omnino adhaereant & affixæ cælo sint: sed quod eandem inter se distantiam & habitudinem perpetuo obseruent: sic Vergiliarum compago nunquā soluitur, nec Anguis qui inter vtramque Vrsam labitur semel circumfusus non mutat amplexum, sed eosdem semper asterisimos, seu animalium effigies, seu Geometrica ὀγκύματα, conficiunt. Non enim consentaneum est, ac rationi conuenit, hunc inenarrabilem & infinitū stellarum numerum, pluribus contorqueri sphaeris, cum cælestes imagines omnium seculorum testimonio sibi eodem modo constent, nec inuicem distrabantur. Erantes autem, qui & Planetae dicuntur, non quod incerta lege vagentur ac errēt, sed propter diuersitatem & dissimilitudinem vniformis & regularis motus ipsorum: miram enim varietatem oculis nostris obijciunt: occultantur enim aliquando, & rursus aperiantur, tum accedunt, tum recedunt à Sole: Aliquando etiam antecedunt, & aliquando subsequuntur, tum mouentur celerius tum tardius, tum omnino ne mouentur quidem, sed ad quoddam tempus subsistere videntur. Quod autem ad motum attinet, alium, atque cælum ipsum habent: dum enim extremum cælum, immensa celeritatis impetu, in lauam mundi partem, hoc est in occidentem, cōuertitur: ipsi Planetae, in aduersam partem nituntur, & propria incitavi vortigine, suos passus absoluunt. Sunt autem numero septem, Saturnus, Iupiter, Mars, Sol, Venus, Mercurius, Luna, verū nos in sequentibus, eo neglecto ordine, primo loco, de Sole dicemus. Hunc enim Plinius, Mundi totius animum, ac planius mentē appellat, principale naturæ regimen, ac Numen.

DE SOLE.

SOLEM varijs appellationibus (vt hinc ordiatur) & ὕψίλει sanè quam appositis, priscos rerum cæli & naturæ interpretes, merito insigniuisse semper existimaui. In quibus, vt poeticis omittam, celebres habentur, Phœbus, & Apollo. Illa, quod Φῶς τοῦ βίου, hoc est, lumen vitæ omnibus infundat. Hac, Ensebio teste, quod ἀφ' ἧς τῶν νόσων, id est, morbos deleat. Vnde primam medicinæ originem, vitæ sibi in-
 auctorare, sequæ opificium, apud Nasonem, iure vocare, mihi videtur.

Cur Sol dicatur
 Phœbus et
 Apollo.

Inuentum (inquit) Medicina meum est: opiferq; per orbem
 Dicor.

Cur Sol, siue
Apollo medi-
cine inuictor.

Nam salutariis suis radijs, adhuc vitali motu, & tepore planè diuino, quacunque de vastissimo tellu-
ris vtro prodeunt: & materiam curandis, abigendisq; morbis idonea sufficiunt, desuper vegetas, fouet,
ac facultatibus partim cognitis, partim abstrusis, aspirante reliquo stellarum choro, efficaciter illustrat.
Ex quo fit, vt apud eundem Poëtam de se etiam merito dicat.

Herbarum subiecta potentia nobis.

Ille enim vnus est, qui & luce, & viribus, & calore, adhuc magnitudine, energiea, ac spiritu, vniuersa
tam in superiori, quàm inferiori mundo excellit: leniter calefaciens, & fouens: cum effectione sensibus
manifestiore, quàm reliquorum planetarum. In quam rem fidiissimè accersam testem Claud. Ptolem. sua
sic lingua nobiscum loquentem, ὁ ἅλιος κατέλιπται τὸ ποικιλικὸν ἔχει τῆς οὐρίας ἐν τῷ θερμοῖν
ἀποταλαμὰ ἔχει μὲν ταῦτα ἡ μάλα τῶν ἄλλων ἡμῖν ἐναὐτὸ τέρας γένηται. Δὲ τε τὸ μέγεθος
αὐτῆς, καὶ τὸ τῶν κατὰ τὰς ὥρας μεταβολῶν ἐναργές. Quod est: constat Solē vim habere calefaciē-
di, & leniter desiccandi: qua effectiones facilius sensibus percipiuntur, quàm aliarum stellarum: propter
eius magnitudinem, & euidentes mutationes in anni & temporibus. Hac ille. Quæ dum argutissi-
mus inter Peripateticos Auerrhoës, praeclare, vt multa, intelligeret, cum antiqua philosophia, vitæ & ge-
nerationis seminaria, penes Solem constantissimè deponere nihil est veritum, vt, qui moderatum calorem,
primigenium rerum humidum, modificantem, foueat, & excitandum, vegetandūque suscipiat: sicut
succisina rerum mundi generatio quotannis indicat. Quotusquisque enim est, qui naturæ seriem contem-
plans, non videt de Solis accessu & recessu, vitæ, ac interitus signa in omnibus infundi? quid inquam sig-
na? imò verò vitam ipsam, & interitum præsentissimè immitti? Quis non obseruat quotannis expor-
tissimum telluris gremium, solares radios (in quibus tepor ille atherens, & aura planè cælestis omnia ex-
bilarans delitescit) tanquam semen aliquod vitale, & prolificum, non dicam excipere, sed vteri muliebris
modò, ad verum generationem, quasi emulgere, ac pertinacissimè retinere. Quod in animalium, nedū ve-
getabilium generatione, & per certos gradus incremento, cum Peripateticis locū etiam habere tibi per-
suadebis. Nam Sol & homo, vt scribit Aristoteles, hominem generant, Sol & planta, plantam. Qui homo,
(nam de illius corporis sympathia, & ὁμοιοιὰ cum cæli hic maximè agere institui) quia quandiu spirat,
viuere dicitur, ideo spiritus (quos pro innato calore incomparabilis ille Galenus quandoque agnoscit) cor-
pus mouentes, sensus excitantes, & cogitationes, mentemque fouentes, Soli qui vniuersa mouet, agitque,
& viuentium omnium, post Deum, est causa, iure optimo veneranda ascripsit antiquitas. Qui spiritus, Ho-
mero omnis philosophia fonti vberissimo, tales quotidie nobis inesse traduntur, quales Sol, planetarū prin-
ceps ac dominus, afflat, mouet, irradiat, & per medium aërem apparat, excoquit, ac elaborat. Quem vnū
(aërem dico) quia Hippocrati & Galeno, qualis qualis est, velimus nolimus, continenter, ac necessariò in-
spirare cogimur: & pulmonum adminiculo, per os, & asperam arteriam, attrahere: & hinc rursum in si-
nistrum cordis ventriculum, spirituum corpus vegetantium, & animalem vim, vt alibi docuimus, instau-
rantium, & fouentium plenissimum, emittere: Adhuc in cerebrū, per nares, & in corpus vniuersum, quod
totum est conspirabile & conflatile, per arteriarum anastomoses, & poros excipere: mirum videri non de-
bet, si pro aëris motu & temperatura, de Sole & vniuersa cæli facie pendente, vno die, quàm alio hebetio-
res nobis spiritus, aut acutiores inesse deprehendantur. Præsertim animales, & qui ab his manant sensus,
rationi perinde seruietes, atque sanguini spiritus ipsi. Vnde, illi tales nobis adesse solent, quales sunt spi-
ritus, & spiritus tales, qualis est sanguis humores reliquos complexus. Quos humores, ab aëre, & his, qua
intra corpus iniiciuntur, sic, vel sic temperari, ac modificari, docet medicus, assentitur philosophus. Ex quo
rectè dixisse mihi semper sunt visi Hippocrates, & illius ὁμοιογενὸς Democritus, cum plerisque omnibus
medicis & philosophis, permultum referre, sub quali cælo & solo corpora locentur ac viuāt. Quod in plan-
tis, nedum in solis hominibus etiam locum habere existimabim.

Virgilius in
Georgicis.

Hic segetes (inquit Poeta) illic veniunt felicius vnae:

Arbori factus alibi: atque iniussa virescunt

Gramina.

Et rursum.

Nec verò terræ ferre omnes omnia possunt:

Fluminibus salices, crassisque paludibus Alni

Nascuntur: steriles saxosis montibus Orni.

Littora Myrtetis letissima denique apertis.

Bacchus amat colles, aquilonem, & frigora Taxi.

In brutis præterea, & auium omni ferè genere, idipsum etiā tibi licebit, dū voles, explorare. Quibus na-
turale hoc esse solet: vt per serenum aërem & lymphidissimum cælū, exbilarantur, cantillent, & (vt sic di-
cam)

cam)rideant: per obscurum verò & pluuium, triscentur & gemant: vel fidem faciente eodem Poëta.

Verum (inquit) vbi tempestas & cœli mobilis humor

Mutauere vias: & Iupiter humidus austris

Densat erant quæ rara modo, & quæ densa relaxat:

Vertuntur species animorum, & corpora motus

Nunc alios, alios dum nubila ventus agebat,

Concipiunt. Hinc ille auium concentus in agris,

Et læta pecudes, & ouantes gutture Corui.

Sed de his copiosius leges in nostris Phaenomenis, aut (si mauis) Ephemeridibus aërijs. Erit itaque Sol, vt eò redeam vnde abij spirituum, corpus & animum per aërem modificant iū, & impellerium, fautor ac illustrator. Qui, quandiu suam symmetriam, seruabant, mentem sanā in corpore sano, tantisper ruebuntur, donec cum innato calore vtrunque deserere cogentur. Qui sanè calor cōmune hoc habet cum solaribus radijs (vnde ignē cœlestem, & radium alicubi vocat Galenus) vt quaquauer sum citò, nisi fortasse in refractione materia, penetrret: sensuumq; titillationes varias, & motiones cum corporis, tū animi multiplices exciter. Quod, vel rustica muliercula ad colum & pensa nata, cognouerunt stupidos, bebetes, & obtusos, non sine graui nota, eos inflamantes, quibus calidum hoc paucum adest: & proinde paucos è sanguine spiritus educit: quos Hippocrates, Galeno teste, ὀρεμώνας, hoc est imperiū facientes, scita appellatione omnium primus nuncupauit. Caterum quia in humanis corporibus sedem aliquam esse oportuit, in qua calor ille verè diuinus, tanquam in praetorio, ius suum exerceret, & in reliquum corpus aurigante spiritu, radios suos vitales effunderet, familiāq; vniuersam foueret, & totam moueret: prisci verum corporis nomenclatores, illam ipsam sedem cor dixerunt: Soli, vt alibi monuimus, destinatum, eiq; sanè quam simile, (in quo trise iacet hoc viuere nostrum, partim cauum, & sinuosum, vt sanguinem caloris hospitem, dextro suo sinu contineat, & artificiosa natura æconomia, per venam arteriosam, quasi per canalem & tubulum à prædiuite fonte, & verè aureo manantem, pulmones nutriat, ac refocillet, partim etiam spiritum, & pariete crassiore, sinistro sinu obuallatum: ne dictus calor, vnā cum spiritu (cuius est comes) diffletur & exhalet: præpediatq; ne hac & illac, ob partium tenuitatem, adminiculante valuarum multitudine, totus sensim effluat: & corpus moribundum, frigidum ac inutile relinquat: non secus atque Sol terram: dum ab ea viuiticos suos radios longius euocat: & subducit. Sed hic me dies potius disciat, quàm verba. Itaque à Sole ad Lunam, aut (si placet) à fratre ad sororem, viam præmonstrante mihi natura opportunè transeo. In qua parcius calamum exercebo, cum ob alia, tum quòd de varijs eius effectis in hac inferiora sensui manifestissimis, fusissimè in nostra Luna & oceaniconcordia, tibi sum propediem scripturus. Verum enim verò, prius Sol & Luna, quàm hinc abeam, monuisse non pigebit, quòd Sol & Luna in humanis corporibus peculiare quicquid propriè non agnoscunt. Nam vniuersales rectores rerum omnium mundi, nedum corporis, secundum Deum, antiquis, & maxime Trimegisto habentur. Vnde particularia quæque dedignantur. In reliquis planetis, potius rectores secus accidere audies. His positis, institutum nostrum, aspirante Mercurio, hunc in modum & sequor, & res. perficio.

Pontanus hac de Sole.

Ad medios cœli tractus, medijs at heris oram:

Fons lucis Sol auricomus Sol igneus ambit,

Sol qui terrarum flammis opera omnia lustrat.

Ipsè quidem superum princeps ductorq; choreæ,

Ad cuius numeros & dij moueantur, & orbis

Accipiat leges, præscripta quæ fœdera seruet.

Agnoscent aura imperium, maria alta tremiscunt,

Audiet & longè tellus fatalia iussa.

Atque hunc ne qua opere in tanto decor vllus abeget,

Præfecit luciferum pater, ipse nitentes

Spargeret vt radios, ipse vt lustraret olympum

Et terras simul, & magnas liquidi aëris oras.

Vnde dies, quique in sua terga reuoluitur annus

Atque cui simulacta fluunt, & tempus & ætas. &c.

Volueres vt etiam homines aere subijci. Ibid. Georgij.

Calor innatus, quid commune habeas cum solaribus radijs.

Cor humanū Soli destinatum sedes est & fundamentum caloris naturalis. Cordis pulchra anatomia.

Vniuersales sunt rerum mundi & corporis rectores.

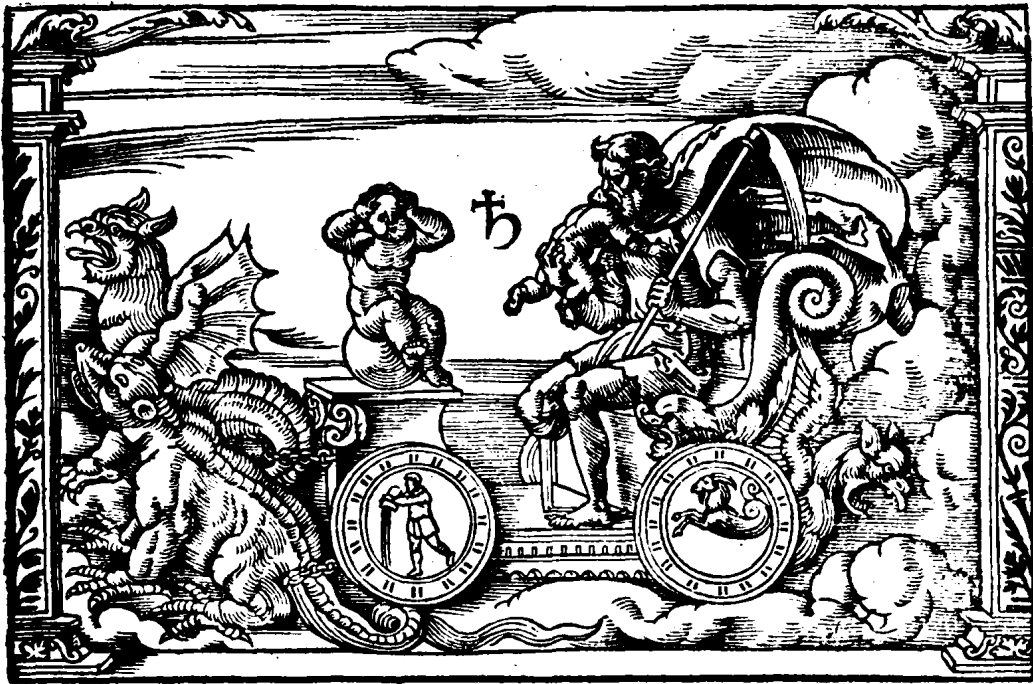
Luna à primis Græcorum nomenclaturis Ζελώνι dicta est, quod τὸ σέλας, hoc est lumen, ἀνὰ desu-
 Humanū cor per, habeat: vel, quod παρὰ τὸ σέλας αὐτὸν νύκτιν ἔχειν, quia lumen semper novum habet. Sed omīsa no-
 pus motui Lu- minis ratione, medicæ & astronomicæ de Luna philosophemur. Posteaquā perfectum hominem vitæ alia
 na subijci. aura suscepit, seque diuinæ mentis spiritus, corpori infudit, certū est (ut scripsit Firmicus) quod cōposita
 natura, pro qualitate cursus Luna moderatur, eiusque motū ac vires agnoscit. In quā rem verba Claud.
 Aphor. 61. Ptolemæi Firmico subscribētis, tibi profero ἢ Ζιλώνι (inquit) δαλοῖ τὰ τῶ σώματος, ὡς ὁμοιοῦντα
 αὐτῇ κατὰ τὴν κίνησιν: quod est. Luna significat ea quæ corporis sunt: ut quæ ei pro motu similia cen-
 Galeni sentē. seantur: profero & Claud. Galeni, Ptolemæo concinentis sententiam alteram, ex tertio dierum decreto-
 ria medicis tiorum libro, ne quis cōmentum putet. Porro illud (inquit) denuo reperendum, quod nos observantes verissī-
 summē aduer- mum esse comperimus ab Aegyptiis astronomis inuentum, Lunam non modò ægris, sed etiam sanis, dies
 munda. quales tandem futuri sunt posse præmonstrare. Omīto reliqua tibi in sequentibus suffisimè describen-
 da. Est itaque Luna progressio sagaci inquisitione cum alijs, tum medicis non indigna: cuius statum
 nisi ad vnguem tenuerint, propria cecitatis duces, & stolidæ mentis præcones, in errores quāpluri-
 mos prolabantur, ut auctor est Maternus. Quod viderint scioli aliquod, rerum cæli vniuersarum, nedum
 solius Luna derisores, & contemptores: de quibus per occasionem alibi. Cōstat sanè quod Luna in rerum
 Luna mate- generatione, ob humidū cui præest, materia subministratrix habetur: perinde atque Sol, ob calidum, for-
 ria est submi- mia quorum alterum sine altero, indiuiduo, & fraterno societatis vinculo, quā agere stare possit, vel phi-
 nistratrix, & losophia tyrunculo tam notum esse arbitror, quā est cocū suum (quod dicunt) piper. Adducā tamen Pro-
 Sol forma. lemaï testimoniū, ἢ Ζελώνι inquit τὸ μὲν πλείον ἔχει τῆς διαμέμεως ἐν τῷ ὕδατι διὰ τὴν
 Li. 1. Apotel. πᾶσι γινώσκται δαλονότι, καὶ τὴν τῶν ὕδατων ἀναδυμίαν καὶ διατίθειν, οὗτος ἀντικρι-
 σαῖ σώματα πεπαιγμένα τὰ πλεῖστα, κακωνώνκε δὲ πρῶτα καὶ τὸ θερμαίνειν διὰ τοὺς ἀπὸ
 τῶ ἡλίου φωτισμούς. Quam rem dum primi admirandarum & sublimium rerum artifices &
 cæli observatores animaduertissent, proxima & coniuncta in Zodiaco domicilia, vtrisque apposi-
 tissimè statuisset mihi semper sunt visi: Soli in Leone masculino signo, diurno, calido & sicco. Lu-
 na verò in Cancro, fæminino, nocturno, frigido, & humido, cuiusmodi Luna esse perhibetur. Vn-
 de illa matris vices, ob humidū prouentum & Sol patris, ob calidi largam manum, in rerum ge-
 Solis & Luna- neratione, non ineptè sustinere traditur. Quibus addes, quod quemadmodum natura negatum est
 proxima in- animal nasci, nisi ex viriusque gignentium maris, inquam, ac fæminæ copula & consortio putredinē
 cælo domici- excludo ita vbi Soli & Luna congressus ac præsentia desiderantur, in inferiori hac rerum materia pro-
 lia. duci commodè potest nihil. Quod egregiè intellexisse mihi videtur Orpheus in suis hymnis: vtrunque vi-
 uificos & prolificos mundi oculos nuncupans: & verè ter maximus Hermes, duo rerum nature organa
 Solis & Lu- præstan-

præstantissima, Μοῦσα τ' ἑμφρασι Luminaria dicta, isidem inscribens. A quibus non longè recessit Platonem, ac dignitas, na præstans, et: Solem & Lunam magnos mundi deos alicubi nominans, & legîslatori Moysi acquiescens, Ptolemaeum, et ἀφώτα, hoc est lumina, & hanc & illum perapposite dicens ac vocitans. Ergo, ut è diuerticulo in viâ redeam: sicuti se habens in generatione materia & forma, adhuc genus, quod è mare constat & sæmina, Sol & Luna insuper tempus, quod die & nocte metitur, sic se habere solent Sol & Luna, generationis rerum omnium generationis post deum aut hores, & penè dixerim, parentes. Nam Luna materiam aptat & præstruit, Sol formam interducit. Hic, quia mas, diurnum tempus moderatur: illa, quia sæmina, nocturnum. Rursum, hæc corpori alimoniam præstat, ille, animalitatem, ut ita dicam, seruat ac tuetur. Nihil ille negligit eorum quæ spiritui & sensibus, quæque animato corpori conferunt, hæc, nihil eorum quæ ipsi corpori, & eius materiali compagini debentur. Quæ, & alia multa, cum erudita antiquitas animaduertisset, Lunam Solis sociam, vicariam, & sororem (vnde ut ille Phæbus, ita hæc Phœbe dicitur) necnon vitæ rerum omnium cum illo cuncticia, vicaria, & soror. Hodem rectè admodum statuisse mihi semper est visa. Nec temere meo iudicio. Nam ex eodem parte eodemque vtero, ut egregie sunt philosophati poetæ, utrunque in Delo edidit Latona, mater, & parens. Vnde, fraterni ligari legibus, pariaque habere multa, & furtiuam copulationem olim admisisse, ut hodie singulis mensibus manifestum, non est quod legendo, imò verò videndo, post hæc mireris: nec admodum mouearis, si Lunam morborum testem, ac indicem esse audis: adhuc eorum serè omnium quæ incidunt, in his, aut alibi, sociam, & causam cum Sole, penè dixerim magistram. In quam rem duorum in rebus cæli & naturæ exercitatusissimorum virorum, testimonia, ne quicquam à me hic commentum putes, in medium tibi ac index, proferam: Galeni primum, deinde Ptolemai. Quæ incidunt (inquit Galenus) omnibus hiis quæ subsistunt, horum causam Luna habere obseruat a est, maximeque in tetragonis, & diametri stationibus ea immutans. Nam si in Tauro existente illa, semen concipiat, vel partus, vel alterius cuiusdam principium contigerit, magnas eius mutationes inuenias, cum in Leone, Scorpio, & aquario signiferum ambiueris. deinde hæc subnectit. Porro, illud denuo repetendum, quod obseruantes verissimum esse comperimus ab Aegyptijs astronomis inuentum, Lunam non modò ægris, sed etiam sanis dies quales tandem futuri sunt posse prænuntiare. Si enim cum planetis temperatis steteris, (quos etiam salutes Latini, ἀγαθοποιῆς Græci Galenus totò ei nominat) illos faustos, ac bonos producat, si cum intemperatis eris (quos Latini maleficos, Græci κακοποιῆς dicunt) graues ac molestos experietur. Fingamus (inquit) hominem quodam nascente, salutes planetas in Ariete, malignos verò in Tauro esse. Is homo, cum Luna in Ariete, Cancro, Libra, & Capricorno fuerit, pulchrè deget. Cum verò Taurum ipsum, vel eius tetragonum aliquod, vel diametrum signum occupabit, male, & moleste vitam transiget. Atque morborum initia huic cum Luna in Tauro, Leone, Scorpio, & Aquario fuerit, pessima erunt: sine periculo autem, & salutaria, cum Arietem, Cancrum, Libram, & Capricornum permearit. Hactenus Galenus. Sequitur Ptolemai testimonium, quo in rebus cæli (quod sciam) nullus quæ in ὁ τῶς, Si quis rectè considerauerit (inquit) facile intelliget non modò constitutiones rerum affici, à Solis, Luna, & stellarum moribus necesse esse, sed etiam seminum initia, & perfectiones fingi ac informari. addit paulò post. Quicquid in vniuersum accidit, hoc non contemplatione naturæ, sed sola obseruatione de euidetibus Soli & Luna, necnon reliquarum stellarum configurationibus manare solet. Hæc summi illi viri: qui quantum Luna tribuant: nisi ad illorum sententias, seu ad ἐπὶ δὲ vocem obsurdescis, vel me tacente, audire facile potes. Quæ si paruam adhuc fidem tibi faciunt, vnum atque alterum eiusdem Galeni testimonium tibi rursus depromam. Luna (inquit) ut Princeps non mediocris inter Solem & nos medius constitutus, terrestrem regionem merito gubernare censetur, non potentia modò cæteros planetas, sed vicinitate etiam superans: crescente ea, augmenta in corporibus sentimus, decrescen- te verò, damna & detrimenta. Hanc Galeni sententiam Iulius Firmicus, celestium interpretum, apud Latinos primus & princeps, tibi hunc in modum obfirmabit. Scire (inquit) debemus, quid humani corporis Luna susceperit: & quid illius potestati deputatum sit. Nam & crescentis in ea luminis augmenta: & deficientis, damna sentimus. Medulla humani corporis cum illa crescunt. cum verò luminibus coeperit inanis destitui, tenuati corporis fatigatione languescunt: sed & humanum corpus deficiente ea, deficit: & crescente, solennibus complementis inundatur. Fitque ut omnis substantia terreni corporis, istius luminis providentia gubernetur. Hæc ille, vbiq; sanè magnus: quo dimisso, Claudim Galenum, & item Testimoniorum eius contemporaneum Ptolemaum repeto, ne tibi tota (quod dicunt) testimoniorum plaustra desint: ex multitudine ad faciendam suam est effectus quibus, seu de quodam copia cornu, leuiter accipere poteris quas vires, & quantam energiam Luna in hæ inferiorum corporum substantias exerceat, & suo sibi iure merito arroget. Luna (inquit Galenus) vna est quæ menstruum statum tempus in mulieribus conseruat, comitialium circuitus custodit, prout radiorū Solis plus, minùsue sibi vendicatis: omnia siquidē quæ facere nata est, vbi falcis figuram repræsentat, languida fiunt, dum plena fuerit, conualescunt. quapropter, & fruges interea adauget, maturatque ra magna, celerrimè,

- Lib. eod.** celerrimè, ferarum occisa corpora in tabem viso suo resoluit, somno sopitis sub eius lumine, vel alter diutius immoratis, pallorem & capitis dolorem conciliat: in summa humifico spiritu omnia replet. Galenus sic Ptolemaeus subscribit. Luna inquit, ut proxima terris, manifestè in terrena influit: cum illa enim consentiunt & commutantur pleraque omnia, & animata, & inanimata, Germina, & animantes, aut omnino, aut aliqua ex parte, una cum ea incrementa, & decrementa sentiunt. Vt iterum, imò verò tertio, & quarto, Galenum Ptolemaeo concinentem, ceu ἐκ τῆς πηγῆς (quod Graci dicunt) audire? Ceterum (inquit) quòd alia res vniuersa à Luna qua mutantur, omnibus non perinde constat, sed ijs duntaxat, qui huiusmodi accuratè obseruauerunt: Addit paulò post. Hoc axioma non Astronomis tantum, vel Luna cursum naturalibus philosophis, sed agriculis quoque, & nautis, hominibusque omnibus receptum est, Lunam ter sentiant omnia, restrem plagam, veluti principem quendam magni regis Solis immutare. In posterioribus enim & ultimis cœli regionibus, ut scribit Firmicus, collocata, & terra imperium ex vicinitate sortita, omnia corpora que diuina mentis inspiratione animantur, cursus sui multiplici varietate afficit, mouet, ac cum Sole fecundat. Nam & occulto spiraculo, & assidua peruagatigne, visione, ut ita dicam, ac reuisione, cum Sole primum, deinde cum reliquis stellis, via omnem sensum fugiente, humiditatis, corporum, prout illas inuenit fermentat, & cum prouentu in hunc, vel illum statum exagitat. Quod omnium maxime, vel inuiti consentiunt, qui fluxionibus ad articulos tentari solet. Sed in Luna viribus versatum satis, de quibus in nostra Luna & Oceani harmonia (ut dictum est) ampliorem commentationem, cum fusissima exemplorum demonstratione aliquando es habiturus. Itaque reliqua ad institutum nostrum pertinentia commodum sequor & expedio. Luna in humano corpore, partes peculiare, & propria organa sibi vendicat. In quibus utrum ac vuluam connumerant: eamque humani diuersorij cellulam, que hodie à Latinis medicis matrix, à Gracis verò μήτρα, dici consuevit, in quibus & fœtus concipitur, & conceptio ipsa fouetur, donec imperante Lucina, partus materna claustra ruperit. Quod vel de Claudij Galeni verbis tibi constabit: quem vnum de medicis omnibus, honoris, & eruditionis nomine, tibi multoties obijciam. Post seminis conceptionem inquit omnis impregnatio, & post partum adauctio, magnas alterationes in septimano Luna per Zodiacum circuitus retinet. Mammæ præterea sibi inauthorat Luna id quibus, tanquam ex lymphido fonticulo, lac infantulorum alimentum manat. Quæ, ut muliebria sunt membra, ita muliebri planetæ appositissime destinata fuerunt. Porro quia Luna solaris luminis ut toties cecinimus est vicaria, & ut scripsit Aristoteles, paruulus quidam Sol, idcirco in humano corpore, finitimum oculum, perinde atque Sol dextrum, de antiquo sibi vendicat priuilegio. Vt enim dextra masculina esse traduntur, ita sinistra, feminina. Volunt insuper illam eandem cum Sole dominari stomacho, omnium quibus corpus alitur receptaculo nobilissimo: vel ob id vnum, quòd coctio sit à calido in humido. Adhæc cerebro, quod qui male affectum habent, & Luna metamorphoses de inconstantia ex interuallu agnoscunt, Lunatici vulgò nuncupari solent. Ex facultatibus humanum corpus dispensantibus, Ptolemaeus naturalem illi adscribit. ἡ χεῖρ τοῦ φυσικοῦ δυνάμειος ἐστὶ πύλη: quod est. Luna naturalis facultatis fons est. Eadem ex humoribus corporis, antiqui pituitam addixerunt: quæ crescente Luna, crescere plurimum solet, decrecente verò minui, aut saltem minus molesta esse. Sed de Luna, quòd ad hunc locum attinet, pauca hæc de multis erunt satis. Itaque, ab imo planetarum ad summum & supremum me conféro: nimirum à Luna ad Saturnum falciferum vetulum tardigradumque Deum.

ARATEA PHAENOMENA
DE SATVRNO.

Saturni Stellam, Chaldei, Atabes, Graci, & Latini rerum cœli interpretes peritissimi, cum Claudio Ptolemaeo & Galeno, intemperatam, ac maleficam, ubique nuncupans, fortasse ob melancholicum humorem, molestum sanè & grauem: cuius prouentum, vi occulta, in humanis corporibus vberimum promouet: & hinc illa aggrauat, & saturat (vnde Latinis Saturnus fortasse dictus) necnon senio ante tempus, ac verustate conficit: ex quo κρόνος, etiam dici Gracis potuit. Illius aridum simul & frigidum, modò suifuerit, in his inferioribus, nedum in solis hominum corporibus fouet abundè, & excitat. Cuius rei testimonium dabit Ptolemaeus ὁ δὲ τῆς κρόνου ἀστὴρ inquit πλείον ἔχει το ποιοῦντος ἐν τῷ ψυχρῷ, καὶ Lib. 1. Apu-
ἀρῆμα ἔχει ἰσχυρὸν, quod est, Saturni stella maximè frigidifica est, sed & nonnihil arefacit. Qua duo vitahumana calido & humido temperata, quantum incommodent: imò verò quantum ex diametro pugnet, nemo est qui nesciat. Est itaque ad corrumpendum procliuus stella huius natura. Verùm in omnibus, & omnia, vt etiam humor ipse melancholicus, suas vires aquè non exerceat: nec tam obstinatè agit, quin suū aliqua ex parte commodum non habeat. Nam vt ex venenis arte temperatis, citra noxam magna aliquando cōmoda proueniunt, ita de sideris huius quanquā in auspiciis proba cum alijs stellis temperatione Saturnus ubi que malus non est, sed sua aliquando habet, comoda.
mistura, & radiatione, non vulgaria manant emolumenta. Ex quo factum videas, vt ad quam artem melancholici plerique animum appulerint, in ea præter ceteros, vel leuissimo labore; valeant plurimum. In quam rem, post Platonem fidsissimus accersetur testis Aristoteles: scribens melancholicos fuisse omnes qui ingenio floruerunt, vel in philosophia, vel in reipublica administratione, vel cudendo carmine, aut artibus alijs excolendis. De quorum classe cum Socrate, Pericle, Demosthene, Archimede, Vliße, Scipione, Aiace, Aenea, & alijs. Democritum, Platonem, Galenum, Cæsarem, Virgilium, Herculem, & huius pluma innumeros tibi proferam: quos de lucubrationibus, & laborum: erumnarūque pertinaci tolerātia, ingenti cogitatione, & inuentionū miro studio, ceu de tabella quadam, tales fuisse, historiarū & vitarū scriptores diligentissimi representarūt. Verū de his alibi. Tacendū tamen non arbitror, quòd melancholicus humor, cui vt diximus, præsidet Saturnus, cogitationis firmitate, studiorū assiduitate, & pertinaci labore, ubiq; comites ferè secū ducit voluptatē ac dilectationē: quā sunt a illi inest, vt in vnius eius rei adeptione quā semel animo conceperunt melancholici, summū ac pecuniare bonū existimēt collocatū: præterq; illud, aliud nihil aut expetāt, aut sequātur: etiā neglecta re familiari, neglectis ciuibus, neglecta vxore & liberis. Vnde paupertas, ceu de voto, illis familiaris esse solet, ac domestica. Ceterū, hic etiā ignorandū non est, quòd Saturni defluuiū cum suo humore, in omnibus corporibus suas vires ex aquo nō erigit, perinde atq; vinū: quod ob corporū ἰδιότητας, et naturarū varietates, a se inebriatos oēs vno modo nō afficit, nec eodē motu agit. Nam quosdā ad garrulitatē & hinc ad rixas, alios ad vomitū, nonnullos ad taciturnitatem, somnū, vel risum, plerosq; ad strepitū & gladios rapit. Sic Saturnus, & sub illo militans melancholicus succus, quosdā ad risum mouet, vt Democritus: alios ad lachry-

choliam compo-
ratio.

ad lachrymas, ut Heraclytum: nonnullos ad loquacitatem, ut Therfitem: aliquot ad facundiam, ut Nesto-
rem: ad silentium & patientiam, ut Socratem, ut Uliſsem: ad metum, ut Pisandrum: ad bylaritatem, ut Lu-
cillum: tristitiam, ut Craſsum: cogitationem, ut Archimeden: in summa, alios ad alia, pro sua qualitate
& quantitate componit ac excitat. Quia omnia fuligini, fumis ac vaporibus de saturnino sanguine, hoc est
melancholico, pro varia maioris & minoris sua latitudine (quod ad lunum & craſſitatem attinet) ascribe-
re si videbitur, per me liberum tibi erit. Qui fumus, quia arcem animi recta petunt, spiritumque animalē illi re-
mistis obturbant: atque cerebrum, (in quo sensuum, & principum animae actionum officina latet) longē

Vnde melan-
cholicis varijs
cogitationibus
& studijs
tenentur.

laseque occupant, ac obsident: ideo varias imaginationes, apprehensiones, cogitationes, ratiocinationes,
studia, ac phantasmas a ciens, fouent, & mentiuntur: pro varia, ut dictum est, natura in qualitate & qua-
ritate dicti sanguinis melancholici, hos vel illos spiritus, & fumos sursum exhalant non secus atque ex
ignita & incensa materia fieri solet. Ex abiete enim, vel picea, fumos craſſiores & turbulentiores, peius-
que olentes attolli constat, quam ex aluo, aut carpino. Sic ex querno stipite, quam populeo, ex lapideo car-
bone, quam ligneo: ex sulphure, quam thure: facie vini vsta, quam calce, & ita deinceps. Quarum rerum

Saturnini &
melancholici
humores &
ex ingenia
tarde mouen-
tur.

imaginem in melancholico succo, & ex eo fermentato sanguine, ut cunque potes agnoscere: simulque fa-
teri, Saturnum cum suo radio, vi abstrusa, humores in hominum corporibus altius infixos, atque ob id per-
niciosos saepe numero excitare, qui tales esse solent, ut tardissime, sicuti illorum aut hor Saturnus, mouean-
tur: moti tamen & incensi grauiter seuiant. Quod cum suis periodicis indicant morbosa dispositiones hinc
cōciliata: cuiusmodi sunt quartana, cancri, melancholia, & similes. Citra morbum, summam nonnunquam

Humoris Sat-
urnini &
melancholici
varia natu-
ra.
Melancholia
ut sulphur.

& inexpugnabilem praestant contemplationem: adeo, ut poenas Saturni pendere mihi videantur, non
dissimiles his, quas ob caeleste furtum Prometheus rerum caeli contemplator indefessus, adhuc soluere in
Caucaso fabulatur. Itaque ex Saturnino humore, hoc est ex atra bile, ubi concaluit, tanquam e quodam
seminario, pullulant, tum simulacrorum, tum cogitationum germina, quaedam in hominum ingenijs
ceu in agro quodam fruges, ac fructus vberimos proferunt. Addam quod etiam stella haec cum suo humo-
re & fermento, nonnunquam audaciam conciliat, ut in Hercule: & ob aduſtionem, formidabilem quan-
doque ferocitatem, ut in Aiace, longo tempore, propter stabilitatem terrena qualitatis, persenerantem.
Quod si extreme refrigerit, aut ad frigiditatem latius potius quam caliditatem & siccitatem deflexerit, timo-
rem etiam sibi adiungit, cum extrema ignauia, ut in Pisandro, Therſite, & alijs. Ex quibus manifestum
euadit, quod sideris huius defluxus, cum suo limoso succo, in craſsa materia intempestiue exceptus, sit qua-
si venenum, quod equidem in viuētibz quibusdam corporibus latet sopitum, ceu sulphur a flamma re-
motum. In alijs vero flagrat, atque ut sulphur accensum, non comburit tantum, sed vapore etiam noxio

Saturnini
hominum mo-
res & natu-
ra.

omnia circumplent ac propinquantia insicit. Saturnus sui iuris factus, & in natali caelo fortis ac potens
quia Ptolemeo & Galeno, maleficus esse solet cum suo humore melancholico: & quandoque anceps, id-
circo cum animis, tum corporibus nunc mala, nunc bona, quandoque varia ut antea dictum est, quadam
tenus appingit. Vnde homines reddit natura odio plus quam nouercali pradtos: semel cum Craſso in vi-
ta ridentes, de face, exhausto ab alijs dolio, bibentes, lente in omnibus festinantes: acetum in pectore ge-
stantes: spem pretio ementes: lupum vbique auribus tenentes: nanno & alia laborantes: metum ex consci-
tia sustinentes: sinapi victitantes, & cepas olfacientes, in occipitio multos oculos gestantes: de proximo
nihil curantes: in amicitia querulos, & ut solent edentuli, edentium dentibus inuidentes: curru vtentes
neglecti bobus: Heracliti familiam agnoscetes: in Arcopagitarum schola educatos, & qui sapientū octa-
ui sibi videantur, aliud stando, aliud sedendo cogitantes: raro cum annosis simijs laqueo sese iniicientes,
odia amicis praferentes: ex eodem ore & frigidum & calidum sufflantes: dextram cuius non facile con-
cedentes: Rhodamanto inexorabiliores: in re certa incertos: duro alloquio Scythia morosiores, defixis in
terram oculis conuēntes, supercilium vbique contrahentes, cenam Hecates plerumque cenantes, in nocte
concilia capientes, ut vultures cadauera expectantes, a fronte & tergo, ut Ianus, videntes, aureis machi-
nis omnia oppugnantes, oculatas manus habentes, quae nihil credant, nisi quod vident, nihil, nisi quod Ari-
stophanis & Cleantis lucernae oleat emittentes, habendi cupiditate insatiabiles, oia trutinantes, ad
vini cuncta refecantes, & obaratos ad ossa vsq; rodentes, spe vulu simulantes, & alium dolore corde premien-
tes, nomine potius quam consuetudine notos, anethum & mentha decimantes, quod verba, tot sensus plerumque
habentes, cum Fabio cunctantes, rosam quae praeterit rursum quarentes, panem lapidosum maducantes, vltio-
res animos occultantes, omnia, ut Midas, in aurum vertentes, dissimulandi aequae ac simulandi artifices, pilum ut
lupi, agre mutantes, cunctado Scipione imitantes, saluginosam viciniam, amantes dicenda & tacenda callentes,
altera manu panem, altera lapidem circūferentes, veluti ab afino delapsos, ignauos, quibus serax semper esse
solent, censores, castigatoresque virorum, sordidos, & ut hyrundines, ingratos, veluti auro subaratus, pro por-
ca scorpionem reddentes, cumuni sectores, amicū, quam verbum perdere charius habentes, sobrietatem oſores, nihil
nisi cum moriantur benefaciētes, lucrum ex re qualibet odore bonum & suauem existimantes, vel a statuis, &

Mira melan-
cholicorum pi-
ctura.

mor-

mortuis tributæ exigentes: multas aures & oculos habentes: lucrum pudori præferentes: inexplabile dolium animo gerentes: cum larvis luctantes: ingenium, mori farina varietatum, sustinentes: sardonio risu omnia cœdientes: magis mutes quam pisces: pauperculum Christi pecus degluberes, potius quam tendentes: caput sine lingua circubferentes: ne grypsdem in mensis & catu diceres: suos loculos, ut medici, inanis ubique prædicantes: suspendio arborē plerunque diligentes, salē lingentes, & lapsana victitates: ante tubam trepidantes: pilos pro lana reddentes: Tantali panem sustinentes: in publici morsu Deū inuocantes: spem dum animæ est, habent res: ubique, scrupulū inijcientes: cochleæ vitæ agentes: sacrum sine fumo facientes &c. Quod hic reliquum est, ignorandum non venit, saturnini cum suo humore, de antiquorum præceptis & observationibus peculiare habet morbos quibus sua sobole plerumque tentat, in quorum catalogo sunt quartana, epilepsia, elephantiasis, morphea, cæcer, scirrhus, hydrops, paralytis, hæmorrhoides, dysenteria, colli & renū dolores ac huius notæ alij qui vel de humoris melancholici, cuius aut hor & motor est Saturnus, largo, proventu & effusione, vel de sanguinis facta ab eo corruptela, cacochymia itē, flatibus, cruditatibus, imbecillo calore, vel abundante pituita, oboriri plurimum solent aduersus quos præcautiones cum idoneis remedijs quisquæ volet à rerū cœli et medicina perito opportune exigat. Quod ad alia pertinet, melancholici, pulsus habent tardos & paruos: sudorem acidulū & grauē: deiectiones subatras: somnia terribilia, ut mortis, cadauerū, sepulchrorū, tenebrarū, cruciatuū, demonū, et rerū nigrarū. Ex facultatibus humanā vitā cum corpore dispensantibus, ob innatā malitiā Saturnus nullam agnoscit, quamquā nō desunt qui in retērice qua naturali ancillatur, nonnihil illa scribat, sed de Saturno festināsi mihi ad aliorū planetarū maiestatem, pauca hæc satis erunt.

Melancholicus humor varia corporibus & animis impingit.

Saturnini morbi de antiquorum observationibus.

Nota Saturninorum ab his quæ excernuntur & alijs.

DE IOVE.

Iouis Stella, vires non dicā naturales, sed cum Sole oēs penē, in humanis corporibus si quæ est alia clemētiſſimē fouet. Quod poëta tū Graci quā Latini cognouerunt, Iouem ubique, decenti epitheto, sospitatore, seruatorem, fructiferū, satorem hospitalem, beneficū, salutare numen & benignū, nec non patrem hominumque; Deūque nuncupantes. A quorū vestigijs non longē declinauerunt Grammatici, poëtarū interpretes diligētissimī, & linguarū Quintilianus custodes doctissimī: quibus et quid aliud sonat Iupiter, quā iu-uans pater, & Zeūs, ut alibi dixi, quam Ζῶν, hoc est, vitā? Iouis, ut ex Arato trāstulit Maro, sunt omnia plena: ille colit terras, ille de superis omnibus solus est, qui ob beneficia, ut in Clodiū testatur Cicero optimi titulū, et ob vim, maximi sibi demeruit. Quod elo-giū reges, quos à Ioue nasci et educari vult Homerus, non tenere sibi adoptasse mihi videntur. Nam benefacere primum, & non subditos expilare, deinde viribus regnandi illis à Deo concessus uti non abuti, iūtorum maxime proprium esse debet. Quid est quod in planetæ huius mense altero, nimirum à conceptu secundo, vitam, ut tradunt ἰατρομαθηματικοί, factus in vtero accipit, & in altero, nono scilicet, in lucem vitalis emit titur, nisi quod propter summū radiorum temperamentum, vitæ, quā in calidi & humidi symmetria positam esse diximus, cum sole præſe creditur? Est itaque Iouis stella, natura temperata. Quod ex Claud. Ptol. hunc in modū confirmat.

Iouis appositionissima epitheta.

Mirè beneficia Iouis natura.

Regum officium de Iouis numine.

Lib. I, Ast.

72
 bo, ὁ δὲ τῆς Διὸς αἰθήρ, ἑυκράτορ ἔχει τὸ ποίτισμα τῆς δυνάμεως μεταξὺ γινόμεναι τῆς κιν
 σως αὐτῆς, τῆς τε κατὰ τοῦ κρότου ἰκτικῆς, καὶ τοῦ κατὰ τοῦ ἀέρος κινεῖται, δευκαίνετα
 καὶ γὰρ αἶνα. Quod interpretamur Stella Iouis temperata est natura, propterea quod media fertur in
 ter frigidum Saturnum, & astuantem Martem, unde calefacit & humectat. Ceterū, pulmonibus qui
 cordi aërem astrabunt, condunt, & elaborant, praesidere traditur nec non arterijs, qua pulsatorij con
 tinent spiritum: partem in vitali facultate cum Sole habens & in animali, cum Luna. Sed omnium maxi
 me in naturali se agnoscit, qua sanguifica est, & ex huius qua naturali ancillantur coctricem fouens. Nam
 coctio est à calido temperato, in humido: quas re vera qualitates, una Iouis stella suas esse predicat. Sed
 vegetatricem vim, ad quam incrementa referuntur, etiam sibi inaurhorat vel ob id vnum, quod qui cres
 cunt, ut ἀρχίατρος ille Hippocrates praclare admodum scripsit, calidi plurimū habent. Huius addere πᾶ
 ρεργον, non erit, quod Iuppiter sui iuris factus, sicuti Ptolemaeus & Galenus salutaris est planeta & benefi
 cius, nec non temperatus, ita temperatam reddit sanguinis miscellaneam. Unde tam animis quàm corpori
 bus, qua laudabilia sunt & probata, ac temperata instillare solet. Efficit itaque homines, qui, non ut volū
 sed ut possunt libenter alijs bene faciunt: insuper, quod adest, boni consulunt & pro suis opibus mœnia con
 ficiunt: mese tenus propria viuunt: amicus fidi sunt amici: cetera tractabiliores, & colūba mitiores: genio
 indulgent, & sine rivali diligunt: sicuti quandoque, & pergracantur: sermonibus festiui dubiā men
 Vera pictura Jam instrunt, omnia enim amicum habent communia: benefactorum sunt memores, alia dant, alia negāt:
 hominum ut equis & canibus gaudent, nec non aprici gramine campi: ad vindictam proclives videntur quandoque, re
 dicunt sangui Etiam viam ingrediuntur, genuinum habent pudorem: digni sunt, quibus cum in tenebris mices: tempore
 merum. feruiunt, & mutuas tradunt operas: de vultu uterque iudicant, & vicissim iudicantur: gestus habent ma
 gna cum dignitate spectabiles: laudis & gloria studiosi apparent: sunt vxoris, ac liberorum amantiissimi,
 & publici boni procuratores solliciti: fores tristas habēt, ac nullos à se reijciunt: risu omnia condunt, dua
 bus at: coriis nauigant: in suo loco & sano gaudent: extra lutum pedes perpetuò gerunt: & in vitranis autō
 Morbi Ioue les. ac utrunque oculum securè dormiunt &c. Ceterum hisce morbi plurimum tentari solent: syncho, oph
 thalmia, capitis grauitate, colicis cruciatibus, peripneumonia, homoptoe, calculo, pleuritide, apoplexia,
 phlegmonis, excohematibus, conuulsionibus, gonorrhœa, lethargo, tyentaria, & alijs huius pluma: qui de
 sanguine, in qualitate aut quantitate peccante, vel de plethora aut cacochymia, necnon obstructionibus
 putrefactione, item ac cruditatibus promanare solent. Iuppiter ex quatuor humoribus corporis sanguinē
 Iuppiter ex re bus corporis quidnā suum agnoscat. Nota ab inte rioribus & excretis ho minum Iouia luno. habet cum Sole, ob qualitates cum illo communes: ex sensibus, auditum, qui, ut ille, planē est aërius. Ioue
 les homines leui quacunque occasione, sanguinem ē naribus, vel de opportuno corporis meatu alio, identi
 dem excernunt: & quia calidi sunt & humidifacile sudant, atq; hinc grauiter hircū olent, pulsus plenos
 habent, & quandoque vndantes: somnijs læti, & rerum pulchrarum pleni gaudent: in quibus plurimū,
 vel rubra vident: vel hamorrhagias, & nationem in sanguine, aut similia sibi representari sustinent. Sed
 hac de Ioue plus satis esse, grauius Mars conqueritur: ad quem nunc deniū transire & iuuat, & expedir:
 ne ille sua in nos tela contorqueat

DE MARTE

MARTIS

Martii stellam, ignea natura esse & planè astuantem, vel deopubero annuerunt Græci, quibus Mars ipse πύρρος dictus est. Nam vrentem calorem, & ob intemperantiam maxime noxiū habet: quapropter flaua bilis, omnium quæ in corpore sunt calidissima, præse merito existimatur: & qualitates vnà cum radio, propter naturalem malitiam, ad perdendū quā generandum procliuiores deorsum refundere. Quod Græcorum antiquissimi, postea atem lasere noluerunt, apud quos ἄρης id est Mars, ἀπὸ τῆς ἀναίρεσις, hoc est à sustollendo & corrumpendo: aut, ἀπὸ τῆς ἀφῆς, vt Pburmisus scribit, id est, à damno, & intuitu, nomenclaturam est adeptus. Propterea inauspicatum sidus, & cum Saturno maleficū esse rectè cum Ptolemaeo asseuerat Galenus. Nam huius caloris, vt dictum est, vrere & perdere proprium est magis, quā fouere. Id quod in humanis corporibus flaua bilis præstat, & agnoscit. Quid enim ex igni producas ac genes: Hinc vitia & mala cum corporis, tum animi quamplurima inducit: de quibus postea. Ex intemperato enim ardore, & bilis vehementi commotione, intemperatas perturbationes innumeras excitari certū est: quas incompotas quoque actiones, & violenti, inconsideratique affectus sequuntur. In quorum acie militant rixe, contentiones, homicidia, bella, & similia. Vnde Mars belli, & armorum deus, à Ποῦς non semere dici ac fingi mihi censetur: nutricem habens Belonam, vel, vt alijs placet, matrem, aut sororem. Quid enim à calore immodico qui iam efferbuit, ac suapte natura vrendo cuncta conficit, & in flammæ euolat (qualis est biliosus, astus merè martius) sperari, aut expectari queat? nihil me hercule, nisi immoderatum & præceps, breuiq; periturū. Est itaq; ad vrendum, arefaciendum, & perdendum in primis apta Martii stella: modò non aliunde impedita, sui iuris fuerit. Quod Ptolemaum, summum rerum cæli philosophū innuisse audies. ὁ δὲ τοῦ ἄρης ἀστῆρος (inquit) ἐφαρμόνυμ, μάλιστα καὶ καυσοῦν ἐχὺ φύσιν, τῷ πύρρῳ χρώματι οἰκείας, καὶ τῇ πρὸς τὸν ἥλεος ἐγγύτητι ὑποκειμένης αὐτῷ τοῦ ἡλιακῆς σφαίρας. quod verti potest. Martii stella, & arefacit, & vrit, sicut congruit igneo ipsius colori, & Solis vicinanti, vt qui illius sphaeræ subiectus sit. Hinc factū facile crediderim, quod ex facultatibus corpus humanum, & vitam dispensantibus, ob innatam malitiam, Marti nullam ascripserunt antiqui: sicuti etiam nec Saturno, vt supra est dictum. Sed ex his quæ naturali subseruiunt, attracticem ei tribuerunt: & ex visceribus hepar, aut potius fellis vesiculam eidem appendulam: quā Græci, καὶ σφι χολιδόχορον nuncuparunt, Latini bilis folliculum, seu biliosi humoris, cui Mars præfidet, armariolum. Ille in natali cælo potens, & sui iuris factus, quia Ptolemaeo, & Galeno maleficus esse censetur, ac bilem flauam astuantem, ac præcipitem sibi inuadit, idcirco homines cum animo, tum corpore tales agnoscit, qui gladiatorie & minaciter loquuntur ac incedunt: perque enses, perque ignes irruunt: non mouenda mouent: caput cerebro vacuum gestant: alterius potestatis, æque ac iniuriarum sunt impatientes: præposterū consilijs omnia agunt: sese periculis temere præcipitant: propositum sapennumero mutant: sui sunt profusi, & alieni appetentes: summis viribus res arduas tentant: arcem ex cloaca faciunt: cornua & supercilium vbique attollunt: cælum, ceu digito attingentes, omnia terrant: tragicè, vt Gygantes, loquuntur: sanum in cornu habent: cælum terra miscent: pennas nido maiores vbique extendunt, pugnis ac calcibus in omnes, & per omnia graßantur: plaustrea conuicijs onerata circumferunt: in sermento iacentes frenum mordent: ceu æstro quodam perciti, cadunt omnes, inque vicem committunt crura sagittis, Manliana & Phalaridis imperia sustinent: litem vbique mouent: nec magis humilibus, quā lupi parcunt: currenti ad iras calcat ad dunt: corpus sine pectore gestant: infreni ore columnas rumpunt: ferrum ferro exacuunt, et litem lite componunt: ignem igni addunt & oleo incendium extinguunt: sunt vbique vt Martii pulli, fel in ore habent, & ignem in corde, iura sibi data negant, de alieno corio liberales sese præstant, &c. Quod ad morbos attinet huic stelle familiares, & congeneres, salem de priscorum obseruatione illorum habito catalogum, Terziana febris, icterus, phrenitis, causus, erysipelas, hemoptoem, dysenteria, vrina ardor, hemictania, huius nota alijs, qui de bilis flauæ quantitate, vel qualitate, vt dicunt, peccant, adhuc de sanguinis adustione, igneis scintillis & vaporatationibus. biliosis, nec non torius corporis incendio, & similibus causis emergere plurimum solent, aduersus quos tam præcauendo, quā curando, peritus aliquis medendi magister, re prorsum immunem reddere poterit. Caterum qui Martiam naturam agnoscunt, hi pulsus habent magnos & celeres, vrinam flauam, igneam, ac mordacem, sudorem acrem, salsum, vel amarum, deiectiones flauas, linguam siccam, narium mucum paucum, eumque subflauum, cum simili oculorum lippitudine, aurium sordes multas & biliosas, somnia, ignis, incendiorum, homicidiorum, litium, armorum, & huius pictura aliorum. Sed de Marte, quod adhuc locum attinet satis.

Martii stella
ignea & as-
tuant.

Martii certa
ex episteto
natura.

Martii pluri-
morum malo-
rum est an-
tior & concu-
liator.

Li. 1. Apotol.

Ex rebus cor-
poris quā-
sibi vendices
Mars.

Martialis
hominum mo-
tus & natu-
ra.

Mars bilioso-
rum hominum
pictura.

Morbi Martii
sunt & ceteri
leues.

Nota tam im-
terna quā
externa maro-
tialium homi-
num & bilio-
sorum.

FESTI AVIENI DE VENERE.

Venus unde
appellata, cum
sua natura.

Veneris stella quod ad res omnes veniat, Ciceroni simpliciter est dicta. Alijs genitale astrum, & prolificum, ob humidam temperaturam, instamque vim beneficam, quam habet ac infundit. Cui ea inesse fertur natura, ut corporibus, & substantijs inferioribus, tantisper dum generantur, vel fouentur, succum blandum, & humidulum suggerat: ita tamen, ut irroret, magis quam mergat & inundet: sequaturque torus potius naturam, quam imbrum. Qua res (o pinor) effecit, ut Venus decenti epitheto apud priscos poetas, homines te vera φιλοσοφωτάτους καὶ ἀσπολογωτάτους, ab alendo, alma passim nuncupetur. Quod attinet ad alteram illius qualis atem, nimirum frigiditatem: quemadmodum ex calore, alium posuimus qui foueat & alat, qualis est Solis, deinde Iouis, & qui illum emulatur calidi inat: alium insuper qui urat & perdat, qualis est Martis, & qui illum agnoscit flauibilis. Sic in frigidi natura, vnum utcunque temperatum statuemus, quale est in Veneris radio, & pituita dulci, cui praeest Cypria: alterum corrumpens & intemperatum, quale est in Saturno & melancholico succo. Ex quibus facile moueor, ut Ptolemaeo assentiam, ac Galeno subscribam, qui de numerosissimo stellarum choro, duas simpliciter adiutrices, beneficas, & natura amicas dixerunt, Iouem scilicet ac Venerem: duas vero alias, Saturnum inquam & Martem, corruptrices, natura inimicas, ac maleficas. Sed ipsius Ptolemai sententiam

Venus quo
modo frigida
esse intelligatur.

Duae stelle be
nefica, & to
tidem malefi
ca.

Lib. I. Apo.
tel. sub finem.

Veneris tem
peramentum
& qualitas.

Venus, qui
bus corporis
partibus pre
sit.

Quibus corpo
ris sensibus
imperet Ven
us.

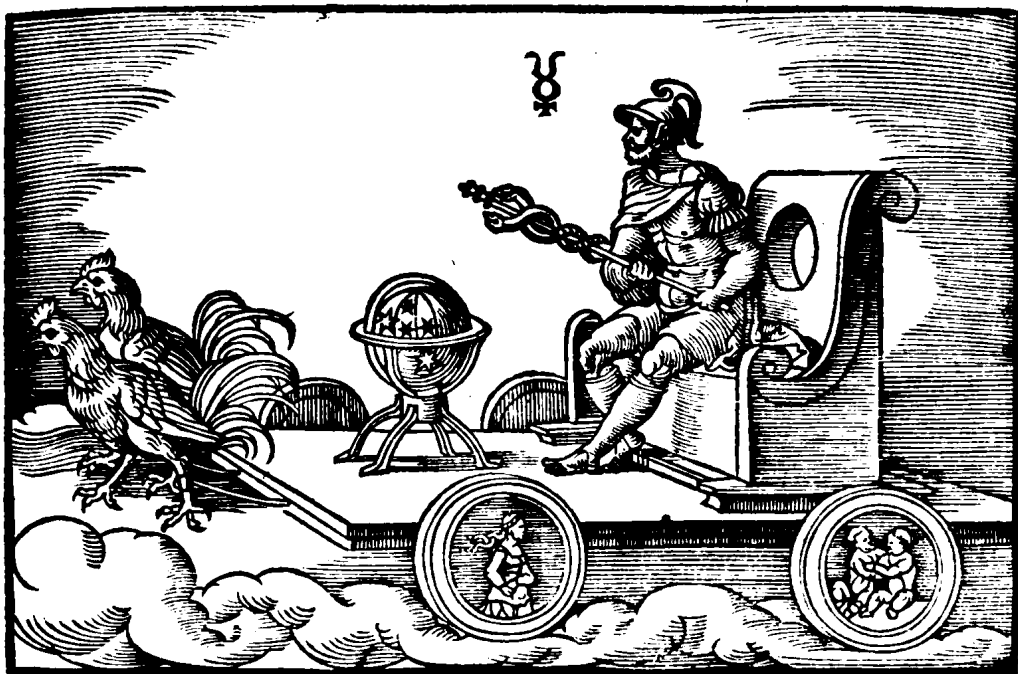
Latinam, ne nimium sim longus, hic adscribere consultius erit. Cum quatuor sint humores (inquit) seu prima natura, dua secunda & vniuersa, nempe calidi & humidi, ex quibus omnia coalescunt ac roborantur: itemque dua exitiales & detrimentosa, aridi & frigidi, unde rursus dissipantur & debilitantur omnia: tradidere veteres stellas beneficas esse Iouis, Veneris & Lunae, eo quod temperata natura sint: & in quibus plurimum insit calidi & humidi. Stellas vero Saturni & Martis maleficas, quod contraria sint natura & effectus: alteram enim frigidissimam, alteram feruentissimam esse voluerunt. haecenus ille. Existimabis itaque Veneris spiraculum humidum esse sed absque villo excessu, cum paucis, eoq; temperato tepore. Quod antiqui poetae, fortasse respexisse voluerunt, dum Venerem esse spumam (qua est veluti aquarum spiritus & medulla) genitam fabulati sunt: a qua & φέρον nomen habet. Vel, quod spumosa sint animalium semina, vel quod omnia humore gaudeant. Vel, ut vere commentus est Euripides, quod & φέρον sint, & parum sana mentis, qui se a Venere superari sinunt. Quibusdam, hepar inter alias corporis partes, illi cum Ioue scribere visum fuit: in quo concupiscibile facultas est, cupidinesque omnes phantasmata (quibus Venus mater esse creditur) necnon titillationum, & appetituum sedem statuerunt I. Lato, & Galenus: sine quibus, an animal vllum sentiens esse possit, quum materia ex qua aliquid sit. forma sit appetens, iudicabunt philosophi. Sed genitalia animalium membra illi rectius addicta existimarim: unde voluptatum ministra, & libidinis dea suo quodam iure esse censetur. Cum his etiam in odoratu, & gustatu partem habet: in quibus cum animi, tum corporis delicias sitas esse ambigit nemo. In quam rem alluisse mihi videtur Lucretius poeta in omni philosophia summus: apud quem Venus, hominum, diuinumque voluptas or

natur

natur titulo conueniente rei. habet insuper de facultatibus appetitricem, & ex humoribus pituitam vt dixi, dulcem, insipidam, ac naturalem: qua in sanguinem vita amicū transire, & nisi omnes mentiūtur Asclepiada, à nativo calore excoqui facile potest. Caterum, quia Venus cum suo radio, planeta est vt diximus, temperatus, idcirco homines agnoscit, in quibus est cygnea canrio, & atticus lepos: qui mores amicorum noscunt magis, quā odio habent, floribus gaudent & vnguentis munditiarum sunt amanti-
Veneriorum hominum mores & natura.

Et lesbiantur ac corynthiantur: summis vnguibus incedunt: lentiscum mandentes, Lydio more viuunt, auricula infirma, & quauis spōgia sunt molliores ac delicatiores: cuticulam splendide curant, ac sibi ipsis placent: mellis modullas ubiq; in ore habent: caput demulcentes cauda blandiuntur: oleum in dextra auricula gestant: statū corporis & oculorum decorum habent: molliculo sunt capillitio, & cute delicatula, gignenda proli, & propagando generi deditissimi: rebus amatorijs ac catilenis vacant: pietatis misericordia, & fauoris sunt studiosissimi: omnibus gratijs insignes habentur, in vtriusque autem, & vtrunque oculum dormiunt. &c. Huius proles, peculiares & suos morbos habet, in quibus catharri, coryze, branchi, letargus, paralyfis, apoplexia, gonorrhea, obstructions, renum, vesicę, vteri, & pudendorum dolores, quosidiana febres, capitis affectus, Lynceria, diarrhea, hydrops, diabete, salua stomachalis, & huius farina alij, qui de cruditatibus, cacochymia, abundante plus satius pituita, flatibus, imbecillo calore, perfrigeratione, & similibus prodire plurimum solent: quorum omnium & praeuentionē & curationem, à praestantissimis medicis, ceu à Deorū manibus, opportune exiges. Quod ad pulsus attinet, paruos, tardos, & molles habet: muccum per naves copiosum emungunt: ructus acidulos expectorant: sudorem insipidum exhalant: lotiū album pallidum & tenue reddunt, crasum nonnunquam & turbidum in alui deiectiones albis excernunt humidas: mucosas, lentas, & cruditatum plenas. Aquas plurimum somniant, balnea, piscationes, colubros, & similia. In quibus hanc de Venere commentatiunculam tibi claudimus.
Morbi Veneris & pituitae foris.
Note tam interne, quā in excernis venereorum.

DE MECVRIO.

Supereft de vniuerso feptem planetarū theatro fanēquam vererando, vnus Mercurius: cuius stellā verfatilis eſſe natura, & Protheum quendam imitari, cum Ptolemao, & priſciſ reſū cœli interpretibus omnibus, fidē facit experientia. Nam alio tēpore frigidū eſſe illius ſpiraculū, alio humidū, quandoq; calidum, & retorridum, nonnunquam ventofum, excommotionibus quas in aëre ciet, facile eſt deprehendere: Nūc enim Solis naturam, nunc Luna, nunc aliorum quibuſcum miſceretur, celerrimē induit. Vnde factum videas, vt nunc vir, nunc femina fiet, quēadmodum ſcripſit poëta. Qua reſ, locū fortāſe dare poruit hiſ quę de Hermaphrodito apud Naſonem ſub cortice enigmatice circumferuntur. Habet itaq; hic planeta naturam mirē variam: quod de Ptolemai verbis probare aggredior. Mercurij ſtella (inquit) vim ſerē parem
Mercurij ſtella inconstans, verſatilis & varia.
Lib. 1. Apol.

Mira Mer-
curialis stello-
le natura: &
ingeniorum
quibus pra-
est.

Mercurius
quibus rebus
corporis pra-
est.

Mercurij stel-
la qualem me-
lancholiam
quandoque
efficiat.

Mercurialis
hominum mo-
res & natu-
ra.

Morbi Mer-
curiales.

Res cæli, cū
rebus corpo-
ris magnum
habent com-
mercium.

habet in desiccando & absorbendis humidis atibus: propterea quod non valde longè à Sole recedit. Aliquādo vero in humectando, quia vicina est Luna: qua terra proxima vehitur. Subitarū autem mutationū in vtrāq; partem est effectrix, concitata celeritate sua, qua mouetur circa Solem. Hac ille. Itaq; quia concitatoris motus est, idcirco eam concitationē in corporum qualitatibus & humoribus eorundem permiscendis, ac alternandis retinere fertur. Vnde, quia ubiq; dubitant Mercuriales, vnde cūq; etiam querunt as-
sciscitabundi perscrutantur singula. perscrutandoq; ad secretiora penetrant: & quæ prius erant obscura aperiunt. Quinetiam proficiscuntur ulterius ad intentata, dum non solum suos, legendo, audiendo, & scribendo, exacuunt spiritus: sed etiam fidentiores faciunt, redduntq; indefessos. Caterū, humor ipse quē Mercurij stella ciet, mirū in modum est acutus, & penetrabilis. Quæ ex refit, vt hominum, cogitationes ad eloquendum, scribendum, & ex tempore dicendum ac discendū vehementer promoueat: atque animū ad rerum subtilium, & ingeniosarū peruestigationem promptissimè exacuat: adeo, vt querendo Mercuriales quiduis facile inueniant, inueniendo cognoscant, & cognoscendo scientes euadant. Hinc rationalem animam vim, quam Peripatetici artium omnium artem & officinam dixerunt, (propterea, quod sola reliquas potestate comprehendit, vnā cum intelligentia, & phantasia, (qua receptaculum est eorum omnium quæ sensibus offeruntur) illi merito sacrarunt antiqui. Insuper, facundiam (vnde Gratiarū dux fingitur) cum oratione, quæ concepta rationis est explicatrix. Rursum & linguam, quæ cum vocalibus instrumentis, orationis est artifex, & intelligentia ministra. Ex quo epūm à Græcis Mercurius dictus fuit: quod ἐρμῆς, hoc est interpretationem auspiciatum stella illius defluuium ingeneret. Fel præterea eidem nonnulli addiderunt, quod Aristoteli purgantis sese iocinoris, vel, vt alijs placet, effervescentis sanguinis, est excrementum: Cuius natura penetrabilis & acris, quantas ad inueniendum, intelligendum, discernendum, & eloquendum, vires habeat, docet, post Aristotelem, vetus proverbium hoc, animum non habet, qui iram non habet. Quanquam non sum nescius de animositate etiam intelligi posse. Sed hic non omittendum, quod stella Mercurij, melancholica quandoque est natura, aut, si maius, melancholiam efficit, sed celerem & subilem, qualis est in apibus, & formicis: vnde, in hū prouida diligentia, in illis verò, sedula industria commendatur. Saturnus contra, grauem & pigram efficit: qualis in asinis & bobus apparet: ex quo in vtriusque laborum tolerantia mirè probatur. De facultatibus corpus humanum regentibus, in animali, & eius sobole, quæ ratiocinatrix dicitur, propter causas prius expositas partem sibi vindicat. Scitbon, aut si maius Mercurius, cuius stella cum suo radio (vt antea scripsimus) quia natura est versatilis & ancipitis, nunc flauam bilem mouens, nunc atram, sed dilutiorem tamen, idcirco varij temperamenti homines, & natura sic satis confusa, figurare solet: de quorum pictura sunt, vt hinc exordiar, aureos montes pollicentes: quæ diffilia sunt pulchra existimantes, fallaciam fallacia trudentes, tanquam in speculo multa videntes: in vtrumque parati, aut versare dolos, seu certa occumbere morti: cretiscantes contra Cretensem: nodum ubique in scirpo quærentes: fumos vendentes: oua subuente anea parientes: duos parietes de eadem fidelia dealbantes: Chameleonte mutabiliores, ventorum campos circumferentes: duabus sellis plerumque sedentes: vulpina pelli leoninam subsuentes: bullatas nugas plenis oculis gerentes: fomina sibi fingentes: animis pegaso velociores: nunc de toga, nunc de pallio rixantes: ad omnia, ceu nauibus & quadrigis festinantes: ante victoriam triumphum canentes: vias quibus effugiant multas habentes omnes naso suspendentes, libenter & facile discentes. gracam fidem possidentes, proprijs ingenij viribus confidentes: sciendicupiditate à publicis negotijs abstinentes: ab augenda re domestica, & promouendi liberis ob mirum sciendi desiderium, animum prorsus alienum gerentes, vnde pauperes in paupere recto sæpenumero moriuntur, nominis immortalitatem perituri diuitijs præferentes &c. Morbi quos Mercurij stella agnoscit, & suis immittit, sunt epilepsia, phrenitis, cholera morbus, quandoque causus, melancholia, dysenteria, angina, phthisis, pleuritis, teneismus, vertigo: in summa affectus omnes qui partim sunt Saturni, partim Martiales, aduersus quos, optimus medicus, optimis remedijs, si mature illum consulueris, te peropportune pramuniet, & immunem reddet. De pulsu, excrementis, & insomnijs, & alijs, quæ hac stella sua soboli communicat, nihil peculiariter hic possum scribere, propterea quod vnius natura, (vt iam admonui) haud quaquam esse solet, quare confuse varia ei omnia adscribes, de qua stella & reliquis sex in cælo primarijs, hoc est, de planetis septem, quod ad medicam & astronomicam de illis commentantiuna culam attinet, verbum non amplius addam, alijs suum locum ex ordine daturus, modo mihi placide concesseris ex his quæ hactenus & alibi scripsi, rerum cæli, cum rebus corporis magnum esse commercium. Ad hæc peritum astronomum, cum perito medico, admodū conuenire, Quod facile ex precedentibus colligere licet.

CIRCVLI.

43 QVATTVOR aërios Zonæ cinxere meatus:

Quattuor has cursus & tempora nosse volentem
Scire sat est. quin signa etiam sunt quattuor istis
Plurima, quæ zonis hærentia conuoluuntur.

Ipsæ inconcussa retinentur sede per annos,
Mutuæque implexa sibimet consortia mordent:

44 At modus in binis protenditur. Aëra, pepli
Sidera nocturni, si suspectare libebit:

Nec scindunt medium Phœbeia lumina mensem,
Languet ut in stellis species hebes, omnia cœli
Illustrante dea, ac flammæ superante minores.

Orbe sed haud pleno finit igni feruere acuto
Sidera, candentis speciem super inspice Lactis
Protendi cœlo: color olli nomen ab ortu

Primigeno statuit se, Zonam Græcia solers
Concelebrat, nostro sic Baltheus ore notatur.

Non isti forma similis, similisve colore
Circulus est alius: modus & mensura duobus,
Est compar solis: alios duo parcior arctat
Linea, nec multa trahit istos ambitus æthra.

45 HORVM alius duri cum soluunt flabra aquilones,
Et cum præcipitant borealia flamina sese,

Axe Lycaonio iacet obuius: hîc Geminorum
Sunt capita, hîc genua Aurigæ defixa quiescunt:

Circulus hic idem retinet pede Persea læuo,
Atque sinistro humero cubitu tenus: hic quoque dextram

Sustinet Andromedæ manus extima, desuper acri
Subrigitur boreæ, cubito inclinatur in austrum

Merens Andromeda: hic celeris vestigia summa
Præstringuntur Equi, præstringitur Ales ab ipso

Verticis extremo, secatur hic humeros Ophiuchi
Circulus, & secum flagrantia dorsa reuoluit:

Erigone tepidum sese summittit in austrum,
Virgineusque pudens Zone supereminet artus.

Sed Leo, sed Cancer borealis tramite cœli
Viscera protendunt, at circulus ima calentis

Pectora perque aluum procul in postrema Leonis
Succedit: secatur alius per viscera plana,

Et medio subter caua tegmina diuidit orbem,
Lumina recludens alitrinsecus orbita porro

Ista poli partes si discernatur in octo,

Quinque superuoluit se partibus:at tribus alti
 Intrat stagna sali:sol istinc flamiger æthram,
 Iam relegit,pulsusque deus semel ordine facto
 Flectitur æstiuo,neque celsum semita in axem
 Sideris erigitur,via rursus nota iugales
 Suscipit,inque notum rutili redit orbita solis.
 Circulus iste quidem Cancro tenus adiacet axe.

46 SEMPER in occiduo procul alter cardine in austri
 Diuidit imbriferi corpus medium Capricorni.
 Idæique pedes pueri,postremaque caudæ
 Cæruleæ,breuis hic lepus,hic canis artus
 Conditur extremos:hic Theffala cernitur Argo:
 Hic Centauræ fera molis terga secantur:
 Istæ venenatæ disiecta volumina caudæ
 Amputat:hic arcu protenditur ampla Sagitta.
 Vltimus hic Phœbo locus est,vbi lapsus in austrum
 Pellitur,albenticum canent tempora bruma:
 Sideris hic metæ procul istuc cælite cursu,
 Axe sereniferi descendit Sol aquilonis.
 Partibus iste tribus tantum se circulus effert,
 Quinque latet,creperi succendens stagna profundi.

47 INTER vtrunque dehinc quantus iacet ambitus illi
 Zonarum,cana speciem quo lactis in æthra
 Cernitur,ingenti se tramite linea tendens,
 Diuidit ima noti:discernit & alta aquilonis:
 Hic luci modus & tenebris sub lege magistra
 Pensatur,nox æqua diem subit æmula,Phœbus
 Lumina substituit paribusque reuoluitur horis,
 Vel cum summa æstas coquit agri viscera hiantis,
 Vel cum floricomio iam tellus vere mouetur.
 Ast isti celsæ quæ tramite panditur æthræ,
 Indicium est Aries:hunc totum linea quippe
 Sustinet:hic Tauri curuantur crura minacis,
 Et rutilat stellis hic balthæus Orionis.
 Spira Anguis levis hic,cratérque tenacia corui
 Ora inhiant:hic sunt flexarum denique flammæ
 Chelarum:genua hic rigidi vibrant Ophiuchi.
 Nec Iouis armigero caret Alite:nanque per ipsum
 Fulua Aquila est caput.hic Equus eminet,hicque comanti
 Ceruice erigitur claræ dator Hippocrenes
 Treis omnes rectè contentos tramite cœli,
 Distantesque pari spacio sibi transigit axis,
 Omnibus & medijs vt circumfunditur idem.

48 DESUPER obliqua est alijs via, quartus & iste
 Stringitur arctatus Zonarum more duarum,
 Quas ab diuersa mundi regione locatas
 Scire repercussi momentum diximus astri.
 Hunc alius medium medius secat, haud dea Pallas,
 Vel licet cunctos præcellat acumine diuos,
 Compingat parili sic lubrica plaustra meatu,
 Implicet ut spacijs sibimet distantibus orbes,
 Qualia de uexo neantur ab ordine cuncta,
 Vrgenturque viam similem, noctesque diésque,
 Lucis ab exortu procul in vada Calpetitana
 Nanque Titaneo cum sunt elata profundo,
 Rursus in occiduos merguntur singula fluctus
 Ordine partito. similis nascentibus ortus:
 Scandendi lex vna mouet. par denique lapsus
 Omnibus, & simili conduntur sidera casu.
 Ille autem oceani tantum descendit in æquor,
 Quantum ab cæruleo distat Cancro Capricornus.
 Et quàm multus item est ubi gurgite protulit ortum.
 Tantus in aduersas itidem est cum labitur vndas,
 Signifer in spaciū quantum deducitur oræ
 Ambitus extremæ puncti vice terra locanda est,
 Vnde acies oculis cum tenditur, hæc quoque puncti
 Sedem habet. hoc signo procurrat missa per auras
 Signiferi in summum, medio de tramite si quis
 Dirigat obtutus agilis procul, hósque locorum
 Defessos longo spacio tener amputer aër,
 Id quod contenti visus abscinditur ultro
 Si qui in signiferi patulum circumferat orbem
 Sex olli partes magnæ dabit ambitus oræ.
 Ast hæc dimensa spacijs sic lege locantur,
 Binæque decisæ includunt partibus astra.
 49 OLLI Cancer inest, Leo flammifer, Attica Virgo,
 Brachia sunt itidem Chelarum, & Scorpius ipse,
 Arcitenens: setosa dehinc species Capricorni
 Voluitur, auratam protendit Aquarius urnam:
 Tum duo sunt Pisces, Aries, Taurus, Geminique.
 His se bisseis sol admouet, hisque recurrens
 Omnibus absoluit totos reparabilis annos:
 Quæ cum signiferi graditur sol aureus orbem,
 Singula frugiparos attollunt tempora vultus.
 50 ILLIUS Oceano quantum submergitur alto
 Tantum telluris supereminet, omnibus iste

Noctibus illabens pelago sex inferit astra,
 Sex reparat: tanto nox humida tempore semper
 Tenditur, extulerit quantum se circulus vndis.

51 **A T** si scire velis, mora lucem quanta retentet,
 Et quanto nox atra sibi trahat ocia lapsu,
 Quæ procul oceano confurgunt signa notato:
 Horum semper enim comes est Titanius vni:
 Horum prima oculis memor incunabula quære
 Luminis ipsa, vagi captans venatibus ipsa,
 Ipsa notans mundo quæ sic se nubibus abdent.
 Aut si confurguit, vt tellus sæpetumescit,
 Occultata iugo, prætentæque rupe latebunt,
 Prompta via est alijs venientum tempora signis
 Noscere nanque ipso deprenderis indice cuncta
 Oceano, magnam quæ circum amplectitur vndis
 Tellurem, curuet celando vt littora mundo,
 Latius atque sinu patuli salis hauriat astra,
 Istius indicium præbebunt cornua semper,
 Vel matutino quæ perstrepat aëre fluctu,
 Acer Atlantei vel quæ furit æquoris æstus.

52 **N A M** non obscuræ, cùm Cancer commouet, ortum,
 Oceano stellæ circunuoluentur vtroque
 In freta labentes, aut quæ rursus eoi
 Parte ferunt mundi. Minoæ clara Coronæ
 Serta cadent, austri tergo cadet incola Piscis:
 Hunc medium pendere tamen, médumque sub vndas
 Cedere per spina rutila labente Corona
 Semper suspicies: at tergi plurima versum
 Ventre tenus summo supera inter sidera cernes:
 Os & colla dehinc & pectora vasta per æquor
 Merfantur, premit ab genibus celsos Ophiūchum
 Vsq̃ue humeros Cancer. Cancer premit ortus & Anguem,
 Agmine quæ vasto fluit ad caput aspera ceruix.
 Qua tumet & spiris: qua turgent pectora, primis.
 Parte nec Arcturus distabit multus vtraque:
 Iam minor in superis, iam viscera plurimus alto
 Conditur: hunc etenim consortem quattuor astris
 Oceanus recipit. satur hic vix luminis Amni
 Cedit, & inspiciens tandem conuexa relinquit.
 Tum iam plus medijs nox inclinabitur horis,
 Cùm labente die Phœbo comes ibit in vndas:
 Ista quidem vasti conduntur gurgitis alto:
 Contra autem nulli concedit sideris ortu

Orion

Orion rutilans ardentia cingula late,
Et flagrans humeros, & splendens ense corusco,
Eridanúmque trahens alio se littore promit.

53 ADVENIENTE dehinc villoso colla Leone,
Omnia quæ Cancro sese emergente per æthram
Extulerant, abeunt: quin & Iouis Ales in vndas
Conditur, & totis raptim petit æquora pennis.
Sed Nixus genibus replicato luce residens
Poplite, iam superi cælatur corporis artus.
Non tamen iste genu, non leuam gurgite plantam
Occulitur, non oceanus vorat omnia signi
Proferit Hydra caput, claro Lepus exilit ortu,
Et Procyon, primique pedes Canis ignicomantis.

54 ERIGONE falsiscum vultum exegerit vndis,
Aëris vt patuli iam conscia permeet æthram,
Astrorum numerosa premit. nam Virgine coa
Consurgente, freto cedit Lyra Cyllenæa,
Cedit Delphinus pelago, ceditque Sagitta,
Primæque pennarum pars canum condit Olorem:
Vix iam cauda salum superat: vix lumine parco
Eminet Eridanus, ponti procul efflua tingit.
Cælatur Sonipes caput impiger, ardua ceruix
Tethyos ima petit falsæ, iubar ora madescit.
Hydra superpositum procul in cratera mouetur:
Parte alia & liber vestigia Sirius ardet:
Vltima cæruleo producens æquore pippim,
Illa micat, maloque tenus sese exerit Argo,
Cum iam virgineos æther vehit altior artus.

55 NEC cum flagratus emittunt marmora Chelas,
Sideris expertes & clara luce carentes,
Non est nota dies, aut est ignobilis ortus:
Nanque his indicium proprio fert ore Bootes
Plurimus exoriens, Arcturúmque cminus alto
Cardine succendit: iam celso Thessala puppis
Aethere subuehitur: iam mundo funditur Hydra
Longior, extremæque polum subit indiga caudæ:
Curua Chij cælo consurgunt brachia signi.
Inspice ceu dextra referatur ab æquore planta,
Inque Genu tantum nixus pede proferat ortum.
Iste Lyrae rutilat conterminus, atque sub vndis
Hic tenebris petit occidui vaga cærulea ponti,
Et mox oceano reparatur clarus eoo
Cum Chelis igitur pede tantum promitur vno:

Ipse dehinc versus procul in caput, vltima monstri.
 Terga manet, manet Arcitenens dum spicula coelo
 Exerat, & supera vibret bellator in æthra.
 Hoc sidus reuehant Chelæ, crus Scorpius ipse,
 Cætera cum medio, læuam, & caput, oraque rursum
 Arcus agit, tribus hic tandem memorantia membra
 Partibus erigitur, tria totum denique signa
 Absoluunt pelago. mediæ tum ferta Coronæ,
 Ex qua Centauro diffunditur. extrema cauda,
 Prima venenati cum repunt brachia monstri,
 Surgunt oceano iam gurgite, & vltima Cygni,
 Et caput acris Equi premit æquora: iam procul ista
 Marmoris occidui penitus petiere profundum,
 Hausta salo caput Andromedæ freta vasta receptant:
 Ac formidatam de uexi cardine mundi
 Fluctigeni speciem monstri superinuehit auster.
 Sed boreæ de parte trucidis velut aggere ab alto
 Prospiciens superi subiecto verticis axe,
 Intentusq; procul specie, vaga brachia Cepheus
 Exerit, & sæuam pelagi monet adfore pestem.
 Illa tamen versa in fluuium postrema profundo,
 Tingitur ab spina capite quæ proxima summo est,
 Undeque succedens Cepheus, & verticem & vlnas
 56 Mersatur patulus. Quin & tum Scorpius acer
 Nascitur oceano, quicquid per sidera aquarum
 Ad speciem Eridanus pater expuit, abditur alta
 Tethye, & occidui tegitur Padus æquore ponti.
 Scorpius ingentem perterritat Oriona,
 Proserpens pelago. vetus, ô Latonia virgo,
 Fabula, nec nostro struimus mendacia versu
 Prima, neque obduri compegi germinis: ætas
 Prima dedit populis. cæcus mos mentis acerbæ,
 Immodicusque furor sceleris penetrauerat cæstro
 Impia corda viri: tabuerunt dira medullis
 Protinus in medijs incendia: plurimus ardor
 Pectore flagrauit tene improbus ille, procaxque,
 Te dea, te dura valuit contingere dextra?
 Cum sacrata Chij nemora, & frondentia late
 Brachia lucorum, cum filuæ colla comasque
 Deuotæ tibi met manus impia demolita est.
 Audax haud facinus donum foret O Enopioni:
 Digna sed immodico merces stetit illicet ausu.
 Nam dea nubiferi perrumpens viscera montis,

Dirum antrisanimal sæuos vomit hostis in artus.
 Ergo vt falcatis monstrum petit Oriona
 Morfibus, & totas in membra ferocia chelas
 Intulit, ille male mali pœnas luit. ista furori
 Præmia debentur, sunt hæc commercia læsis
 Semper numinibus. metus hic, metus acer in astro
 Permanet, & primo cùm Scorpius editur ortu,
 Orion trepido terræ petit extima cursu.
 Nec minus Andromedæ quicquid volitabit in æthrâ
 Et si quid Pistrix reliquum conuexa vehabant,
 Hoc oriente ruunt: omnes procul in vada terror
 Ingerit, & cunctos pauor vnus in æquora cogit.
 Cepheus ipse caput, distentâque brachia vasto
 Induitur ponto: tellurem cingula radunt
 Extima, & oceano mersantur pectora rauco
 Sola senis, reliquum polus ast à littore versat.
 Semper in occiduo genetrix quoque Calsiepeia
 Sidera præcipitis sequitur labentia natæ,
 Deformemque trahit procul in vada cæca ruinam,
 Prona capûtque solo, solio vestigia ab alto
 Sustollit miseranda: superquatit ira furôrque,
 Doridos & panopes post fata nouissima matrum,
 Ac memor has pœnas dolor exigit. omnia fluctus
 Hæc simul occiduos subeunt. tamen altera in vndis
 Sufficit, inque vicem lapforum multa reportat.
 Tempore nanque isto reliquæ se ferta Coronæ
 Expediunt pelago, postremique agminis Hydra
 Erigitur caudam, caput. & turgentia membra
 Centauro exuperant, manus effert dextera prædam
 Siluarum nam prima feræ vestigia mollis,
 Arcum fera manent, Arcu redeunte per æthram
 Protulit, incipiunt reliquum Serpentis & artus
 Anguitenentis, item fert primis fluctibus Arcus
 Amborum capita, & primis geminas Ophiuchi,
 Ac primam rutili spiram Serpentis eoo
 Scorpius oceano surgens agit. pede Nixi,
 Quem procul aduersum semper salis altera mittût,
 Tunc artus medij, tum pectora vasta humerûsque,
 Dexterâque vlnarum spumosi gurgitis æstu
 57 Procedunt, Pariter caput & manus altera porro,
 Totas agittiferi cum vibrant astra, feruntur,
 Mercurialis item Lyra voluitur, altâque Cepheus
 Cardine sustollens vestigia, gurgite nondum

Pectora liber agit, sed pectora merfus in vndas,
 Plaustra Lycaoniae pulsat pede desuper Vrsæ.
 Tempore non alio magni Canis ignea cedunt
 Sidera: protentum freta iam procul Oriona
 Hauserunt pelago, toto Lepus occidit astro,
 Tum quoque & oceano fugientem Sirius vrget.
 Sed non Aurigam, cum gurgitis ille profundi
 Imapetit, pedibus Capra mox, Hædiue sequuntur:
 Ista polo rutilant, illum vada liuida condunt:
 Hæc membris discreta alijs, extantiaque alte
 Læuum humerum & summæ sese attollentia palmæ
 Cernuntur, donec labenti congrada soli,
 Sidere deuexo freta late cærule turbent.
 58 NANq; manū Aurigæ, reliquū celsūmq; corusci
 Verticis & dorso quæ spina attollitur alto,
 Deprimit hirsuti sidus surgens Capricorni.
 Membra Sagittigero cedunt postrema reuecto.
 Iam non alatus remoratur sidera Perseus
 Aeris in spacijs, neque clauum vendicat Argo.
 Alluuione sato Perseus pede denique dextro,
 Atque genu libero, merfatur cætera ponto.
 Argo quod curuis puppim suptrahit oris,
 Tingitur, & duro tingit vada cærule dorso.
 Ipsa dehinc manet exortum Cilicis Capricorni:
 Totaque cum pelago cælo descendit ab alto,
 Aequora cum Procyon, gressum sectatus herilem,
 Intrat, & oceano permutat celsa profundo.
 Hæc habet occidui plaga gurgitis, ista sonoro
 Supprimit vnda falo. rursus procul erigit æthra
 Cygnum, Aquilamq; Iouis. surgunt flammata Sagittæ
 Sidera, perque notum rutilatum numinis Ara,
 Delphinum paruas promit Capricornus in auras,
 59 ET matutino cum surgit Aquarius orbe,
 Os Equus atque pedes nouus exerit: ecce cadentis
 Parte poli trahit occiduum nox atra sub æquor
 Centaurum cauda, sed non caput, aut humerorum
 Vasta simul recipit: persistit pectore celso
 Cornipedis species, & cælum vertice fulcit.
 Ora dehinc Serpens, & prima volumina tantum
 60 Conditur: Ingentis late tamen agmina caude
 Ponè trahit subit ista solum, subit æquora rursus
 Integer oceani, cum se Centaurus in vndas
 Iecerit, atque nouo vibrarint sidere Pisces

His in summa poli surgentibus, ille per austrum
 Piscis item planta, quem pulcher Aquarius vrget,
 Redditur, haud toto tamen hic se corpore promit:
 Sed manet alterius venientis tempora signi:
 Parte latet, partem super in conuexa sonoris
 Fluctibus absoluit pelagi: sic brachia mœstæ
 Andromedæ, sic crura dehinc humerique nitentes
 Paulatim recauo redeunt maris aurea cœlo.
 Postquam adolent Pisces incendia, denique Pisces
 Cum rutilant, mundo dextram hæc attollet in vlnâ,
 Leuâque virginei rursus se corporis edunt.

61 PHRIXE I et postquâ pecoris proruperit ortus
 Australem hic aries Aram procul admouet vndis
 Gurgitis occidui: quâ lux redit, excitat idem
 Persea proceri sustollere verticis astra,
 Et claros fulgere humeros: ac cætera nondum
 Sunt exempta solo, quin totum hoc inuida veri
 Natura ambigua rerum ratione reliquit,
 Extimus an reliquos Aries produceret artus:
 Perseos, an Tauro freta pelleret ad surgente
 Hoc vna cœlum, subit intiger haud ipse vlla
 Viscera, nascentis noua Tauri deserit astra,
 Quippe huius flammis Aurigæ sidus inhæret,
 Nec tamen hunc totum sustollit Taurus in æthram.
 Aurigam falsis euoluunt fluctibus omnem
 Surgentes Gemini, Tauro, Capra, plantâque læua
 Nempe hædi euadit, cum primum rursus ab vndis
 Cetosa insuperum referuntur viscera cœlum.
 Nam caudæ & cristæ rigor arduus aëra celsum
 Tunc repetunt, diri cum sidera gurgite monstri
 Voluit præcipitis teres inclinatio mundi,
 Eminus ingentem condit pars prima Bootem.
 Quattuor hic etenim signis surgentibus altum
 Vix penetrat pelagus, neque summa totus ab æthra
 Labitur arcturus. manus olli quippe sinistra
 Iuge manet, celsisq; super subducitur Vrsis.

63 AT cum ita pedibus repetit fluctus Ophiuchus,
 Ut genua oceanus vasto procul æquore condant,
 Signum erit eoa Geminos procedere parte,
 Nec lateri Pistrix cuiquam vicina videtur,
 Sed iam tota super sustollitur, expuit atram
 Iam pelagus specië, nec adhuc tamé extima sorbent.
 Quid ne nascentis suspectat nauita ponto

Agmina prima Padi cœlo cum feruere aperto?
 Vicinâsque faces rutili manet Orionis,
 Curricula vt solers vero mox indice discat
 Certa tenebrarum, possitque fideliter astro
 Explorare notos & tuto carbasa ponto?
 Credo ni desit magnorum congrua cura,
 Prompta via est ipso cognoscere talia semper,
 Præceptore Ioue, & cœlo tibi signa magistri
 Omnia ducentur, monet alta Iuppiter æthra
 Singula nos, facilis veram dedit arbiter artem,
 Ne tempestatum primordia cæca laterent.

PROGNOSTICA.

64 NONNE vides, primum cùm Phœbe in cornua surgit
 Tenuia, & angusto lumen iacit ore per æthram,
 Decedente die, pronôque ab tramite solis,
 Promat vt ingressus solers tibi tempora mensis?
 Nanque facem quarti sibimet profitebitur ignis
 Corpora cùm primum perfundens lumine nostra,
 In subiecta soli tenuem porrexerit vmbra.
 Ast orbis medij si cedat Cynthia formam,
 Octauos ortus, octauâque plaustra docebit.
 Denique cum toto dea iam surrexerit ore,
 Integer vt magni resplendeat ambitus orbis,
 Effluxisse sibi medij iam tempora mensis,
 Monstrabit cœlo: pleni cùm rursus egena
 Oris eat, tanto procedens lumine formæ,
 Inferit aërijs quantum dea nubibus ignes,
 Esse fenescantis sibimet dispendia mensis
 Illa docet, quibus in rutili confinia fratris
 Tertia vix mundo supèrest via: cùm minus autem
 Vmbrarum excludit, sunt tales quattuor ortus
 Marcentis Lunæ, quales sub mense renato
 Quattuor exurgunt languentis luminis vmbra:
 Atque his octonas includunt ordine luces.
 Interiectorum numerum quoque nosse dierum
 Prompta via est, proprio semper dea proditur ore.
 Scandat quanta polum, quoties temone iugales
 Strinxerit, & quanto iam tramite liquerit vndas.
 65 AT decedentis postrema crepuscula noctis,
 Bis sex signa tibi quæ versat Signifer orbis
 Monstrabunt cursu nam Phœbus singula mutat,

Semper

Semper & alterno succedit in omnia lapsu,
 Conficiens iter ætherium: nunc igneus istud
 Astrum adolet flammis, alij nunc aurea Titan
 Lumina miscetur, vel cum deuexus in vndas
 Labitur, & rebus formam absumpsere tenebræ:
 Vel matutino redit in cunabula linquens
 Cum pelago, & rebus suffudit luce colores.
 Sic diuersa diem comitantur sidera semper.
 Non ego nunc longo redeuntia sidera motu
 In prisca memorem sedes, habet ista priorum
 Pagina, & incerta rerum ratione feruntur.
 Nam quæ Solem hiberna nouem putat æthere volui,
 Vt Lunæ spacium redeat, vetus Harpalus ipsam
 Ocyus in sedes momentaque prisca reducit.
 Illius ad numeros prolixa decennia rursus
 Adiecisse Meton Cecropia dicitur arte,
 Inseditque animis, tenuit rem Græcia solers,
 Protinus & longos inuentum misit in annos,
 Sed primæua Meton exordia sumpsit ab anno,
 Torret rutilo cum Phœbus sidere Cancrum,
 Cingula cum veheret pelagus procul Orionis,
 Et cum cæruleo flagraret Sirius astro.

66 HOC vt fons est, vnde & duxit tempora Lunæ
 Nauita, quo longum facili rate curreret æquor,
 Aequora ruris amans, telluri farra parenti
 Crederet: ingenti petat hæc indagine semper,
 Seu qui vela fallo, seu qui dat semina terræ.
 Nec mora discendi, brevis hic labor, & breue tempus
 Poscitur: innumeros habet autem industria fructus.
 Vtilitas te certa manet, prænoscere motus
 Si libet aerios, & tempestatibus ipsis
 Edere principium, te primum sponte procellis
 Arcebis rabidis, te rursus principe fluctus
 Vitabunt alij, si certis singula signis
 Tempora discernas. nam mundi cardine verso,
 Vt statera raucifoni redit indignatio ponti.
 Sæpe etenim quanquam tranquillæ noctis amictu
 Mitia protenti requiescant terga profundi,
 Doctus securam subducit ab æquore classem
 Nauita, & Arctæa retinet statione phaselum,
 Cum matutinæ præsensit signa procellæ.
 Nanque alias cælo cum tertia lumina Phœbus
 Exerit, ille sali fuit implicabilis horror,

Adfore quem pelago comitem sibi dixerat astrum:
 Crebro quinta dehinc lux cōmouet Amphitriten:
 Sæpe inopina mali clades ruit, omnia certis
 Indicijs tibi Luna dabit, seu lucis vtrunque
 Cæsa facem, seu cūm terretem concrefcit in orbem,
 Sol quoque venturas aperit tibi sæpe procellas,
 Sidera producens, & cūm sale sidera condit,
 Nec minus ex alijs aderit cognoscere motus
 Aequoris, & magnos cœli callere tumultus,
 Quos det certa dies, quæ longi tempora mensis,
 Astrorūque vice & mundi ratione trahantur.
 Aeris immadidum quiddam tellure creatum
 Spiramenta vomunt, vis hoc cum fundit in auras
 Venarum, occulte patulo prætexitur agro
 In subiectum oculis, terrāmque supernatat omnem.
 Multaque materies, quam cūm calor ignicomantum
 Hausit stellarum, superas subducit in auras,
 Et concreta diu compingit nubila mundo.
 Si minor hæc madidi substantia cespitem ab imo
 Subrigitur, tenues nebulæ caligine fusa
 Tenduntur cœlo: vis autem ficcior olli
 Cum fuit, in celeris dissoluit vndique ventos,
 Vicinūque sibi flabris dominantibus vltro
 Aera propellit, si maior protinus humor
 Confurrexit humo, pluuias quoq; nubila fundunt,
 Et pluuijs late calor est pater. hic super imbres
 Exprimit, & ducta feruentis vt obice mundi
 Respuit humorem: si molles, magna vtriusque
 Occurset sibimet velut obuia, cominus agris
 Compulsa aërio fragor intonat, amplaque late
 Murmura discurrent pariter crepitantibus auris.
 Hic inflatus item, diuersorūque per æthram
 Sæpe superna furens, illisos fulguris ignes
 Excludit, rutilis totamque volantibus æthram
 Præstringit flammis, & cœlum sulfure odorat.
 Omnibus his genitrix tellus, & cespitem ab imo
 Ducuntur superi motus: ignea mundi
 Lumina, flammigero Phœbustemone coruscans,
 Et quæ noctiuagos attollit Luna iugales,
 His peperere malis exordia. nanque deorsum
 Mouit humum cūm forte calor, laxata repente
 Spiramenta soli venas procul altaque pandunt
 Viscera telluris, bibit imum terra calorem

Desuper,

Desuper, & madidum tepesfactus cespes anhelat.

Aeris hos motus, rabiemque volubilis vndæ,

Flabra procellarum, mundani tramitis iras,

Præsentire decet. cape solers singulamente,

Præceptisq; virum sitientia pectora pande.

64 CYNTHIA cum primum cœlo noua cornua promit,

Cautus vtrinque deam circumspecte: nanque reuocatæ

Nequaquam semper similis lux imbuit ortum:

Sed species diuersa trahit, varioque notatur

Formarum primi cum surgit luminis igne,

Tertia cum rutilat, cum maior sideris æthram

Scandit, & aerias quarta face luminat oras,

Ingredientis erit plenè tibi nuncia mensis.

Hæc castigato si tertia fulserit ortu,

Pura sit, vt fœdis ab sordibus adforedices,

Clara, serena diu: tenui surrexerit autem

Si face, & ignito suppinxerit ora rubore,

Turbida certantes conuerrent æquora cauri,

Luminia ista dehinc si crassior, atque retusis

Cornibus ingreditur, si quarti sideris ortu

Percussi vt tenuem prætendat corporis vmbra,

Imbribus aut zephyris hebetabitur, arguet vltro

Flabra noti, aut pluuias. nam crassus desuper aër

Cornua cæca premeus, notus vuidus aëra cogit.

Tertia si rursus protollat Cynthia currus,

Sic subrecta faces & acuminata tenta ceruscans,

Vt nec curua quasi declinet cornua, nec tum

Fusa supinatum diducat lumen in auras,

Occiduo zephyrum prædicet surgere mundo,

Aut Libyæ de parte notum. sin quattuor autem

Cynthia curriculis cœlum subit, atque coruscis

Cornibus immodice prostantibus vlsert ignes,

Vix prolixa salum ciet, ocyus omnia cauri

Marmora conuoluent, fera verrent flabra profundum.

Istius in boream quod se sustollit acumen,

Si curuum specie velut annuat, adfore cœlo

Sæua procellosi prædicet flabra aquilonis.

Nanque hoc vrgeri sese adserit, hocque grauari

Indice, rursus eo veniet notus, hanc vbi partem

Pone supinari conspexeris, inque reclinem

Sponte habitum, pandi nam subrigit auster acumen

Inferiore plaga. si Lunam tertius ortus

Proferat, atque deæ conuoluat circulus oras,

M

Suffusus

Suffusus rutilo, mox tempestate sonora
 Spumofum late pelagus canescere cernes.
 Maior & hæc rauci versabit gurgitis vndas,
 Ipsa quoque immodice si vultum Luna rubescat.
 68 CONTEMplator itē, seu plenū luminis orbē
 Cynthia distendit, seu cū teres ambitus olli
 Ceditur, & mediæ velut indiga lucis, vtrunque
 Sustinet obductæ sibi met dispendia formæ.
 Cornua prima replens, & cornua fessa dehiscens
 Induit, & qualem procedens ore colorem
 Hinc perpende oculis. ipso monitore dierum
 Signa tene, ac totum discerne in tempora mensē.
 Non vnum deprensa diem tibi signa loquuntur,
 Nec vulgo in cunctis adsunt præcepta diebus:
 Sed quæ signa nouo dederit nox tertia motu,
 Quartæc sustollat medios dum Cynthia vultus,
 Durabunt cœlo: medio quæ edixerit ore,
 Ignes in plenos: hinc in dispendia rursus
 Altera prouisa signantur tempora Lunæ.
 Illa dehinc donec germani luminis ignis
 Accedat Phœbe, mensis postrema notabunt.
 Hoc quod protento vehit ingens mundus inani,
 Aëra uomen habet: quod spirat cespite tellus,
 Nubila dicuntur: cœlum super aula deorum,
 Axea compactum conuoluitur. hinc sua certis
 Sunt loca numinibus: borealis verticis alta
 Regia Saturni: qua ficcior annus anhelat,
 Aestatis rutilo, calida stat Iuppiter æthra,
 Immodicus terram qua desuper ignis aduret,
 Gradiuo incolitur, brumalis pulsus habenas
 Quæ Solis redigit, pulchro Venus obtinet astro:
 Ast ubi demerso latet ater circulus orbe,
 Celsit Mercurio locus imbrifer, his super amplas
 Quinque tenens Zonas, certo via feruida Solis
 Limite decurrit, cum Luna nubila propter,
 Exhalantis humi quæ spiramenta madescunt
 Ima, vehunt cœli, luxit dum frustra frequenter,
 Desuper in nubes rutilantis lampade Lunæ.
 Pascitur humore, & varias de lumine formas
 Exprimit incerto, sic crebro denique Phœbo
 Nubibus ambiri cū subsint nubila, Lunæ
 Creditur, hanc puoties includere circulus ergo
 Spectatur, proprio succedunt ordine signa,

Ille alias trino cū voluit tramite Lunam,
 Et geminis plerunque meat, solet vnicus idem
 Cingere. Si simplex circunuerfabitur orbis,
 Signa procellarum certissima. signa sereni
 Præferet: abruptus subito prænunciat euros.
 Marcescens tenui sensim caligine, & æthra
 Digestus patula, docet vndis adfore pacem.
 Si duo se Lunæ circunfudere, repente
 Maxima vis pontum, vis verret maxima terras,
 Maiorēque dehinc stagna agitabunt procellæ.
 Si trinus rutilum contrinxerit ambitus orbem,
 Et magis immodica formidine sæuiet auster,
 Zonarum teter fuerit si tractus in æthra,
 Denique disrumpant si sese cingula Lunæ,
 Vltima tempestas ruet imigurgitis æstus.
 96 SOLIS quinetiam, Solis tibi cura videndi
 Sit potior, Solem melius præuisa sequuntur,
 Astrorūque duci monstrata tenacius hærent:
 Siue ille occiduas vergat decliuis in vndas,
 Seu se luciferis reparabilis exerat oris.
 Istius ingentes radij, caliginis atrum,
 Et nebulosarum tractus piceos tenebrarum
 Lumine dispiciunt, cū per chaos umbriferum vis
 Flammea peruasit, cū semper noctis amictus
 Inferit aëriæ fulgor facis: ille calore
 Pigra mouet, simulac rutilis torpentia flammis
 Sol sospita animet, Sol dura obstacula primus
 Curru adamanteo referat pater, efflua Phœbus
 Igne inhibet, Phœbus radijs densata relaxat.
 At cum flammigeri cedit vis inclita Solis
 Lucis egens, crassæque deus latet obice nubis,
 Et cœlo & pelago magnos ait adfore motus.
 Non hic cū primos educet gurgite vultus,
 Ceu picturato diuersos ore colores,
 Proferat: haud etenim tali tibi Sole reuecto,
 Mitia iam cœli fas expectare serena.
 Et si tranquillo conuexa cucurrerit austro,
 Indideritque facem ponto deus integer, atra
 Nube carens, purūspue coma, & splendidus orbe,
 Conuenit eorū faciem præsumere lucis.
 Sed non ora cauo similis medióque recedens
 Orbe, quasi vel si radios discingitur ultro,
 Figat vt australem porrecto sidere partem,

Aut boreæ rigidi iaculetur luminis igne,
 Et vento & pluuijs reparata in luce carebit.
 49 **DENIQUE** per flammās procul atque incendia, Solis
 Ipsa dei cedunt blandi si lumina, solers
 Tende oculos, certa hoc ducentur signa magistro.
 Et ne sanguineus late rubor induat ora,
 Qualia protractu vaga nubila sæpe rubescunt:
 Aut ne labenti piceus color abdat amictu
 Lampada, quære diu, si tetro crassior orbe est,
 Vuescet pluuijs tellus, inflataque celsas
 Aggere deuictō superabunt flumina ripas.
 Ignea si fulgor præcurrit plurimus ora,
 Flamina crebra salis quatient vada, flumina terras
 Conuerrent omnes, & duri flabra aquilonis,
 Siluerumque comas, & celsa cacumina flectent.
 Vis simul amborum si vultum Solis oberret,
 Cuncta noti quatient, imbres procul arua rigabunt.
 71 **ECCE** alias primo nascentis Solis in ortu,
 Vel cum præcipites pelago deus inferit ignes,
 Vt coeunt radij nebuloso: cætera quippe
 Pars Hyperionis rutilat facis, hicque comarum
 Vis confusa micans mundo sua lumina præstat:
 Hic globus ater item liuentia nubila cogit,
 Nonnunquam crasso nebularum tectus amictu,
 In conuexa redit, tum cœlo rursus aperto
 Cum ruit, opposita vultum caligine condit,
 Omnibus his signis in terram defluit imber.
 72 **Plurimus.** Interdum tenuis præuerrere nubes
 Visa deum, hæc celeris si præfurrexerit ortum,
 Ipseque ponè sequens radiorum luce carere
 Cernatur, nimbis ingentibus arua madebunt.
 At matutini si Phœbum in littoris acta
 Maiorem solito produxerit, atque per æthram
 Marcenti similis defluerit extimus orbis,
 Alta dehinc scandens minuat iubar igniferum Sol,
 Pura serena aderunt, nanque olli gurgitis ær
 Crassior in modicum surgens diffuderat orbem.
 Et iam si tenero sustollens tramite cœli
 Oblitum iusti iubar attrahit, hic quoque magnis
 Cum madefacta die sub tempestatibus horret
 Pallidus hora cadens promittet pura serena,
 Displosis etenim per apertam nubibus æthram
 Ora laboranti similis languentia pallet,

Et disiectarum moles late nebularum
 Indicat exuti faciem clarescere mundi.
 Quin nascente die venturos conuenit imbres
 Noscere, cum proni procul ad confinia cœli
 Deferri piceo spectaris nubila tractu.
 Et cum declinant radij se partem in vtranque,
 Lucis in occasu, nox vt ferat algida rores,
 73 Imber erit. Puras si Phœbus condit habenas,
 Et Calpetano tranquillum gurgite lumen
 Tingat, ac in lapsu nubes ignita sequatur,
 Nôxque diésque dehinc venturi rursus eoi
 Nimborum expertes & tempestatibus atris
 Durabunt. Sed cum radijs marcentibus ardor
 Languet, & in tenui tenduntur acumine frustra
 Phœbei crines, nimbos arguet atra procella.
 Talis & obducti cernetur forma diei,
 Qualem fraternos subtexens Luna iugales
 Lucem hæbetat: subit hæc superi sacra lumina Solis
 Inferior, mediæque inter stans lampadis orbe,
 Arcet flammigeræ radium facis: aut tibi rursus
 Cum matutinos molitur lucifer ortus,
 Ebria sanguineæ subuoluant vellera nubes.
 Nanque grauis cœlo fundetur protinus imber.
 74 NEC si Sole procul rutila inter stagna morante
 Emineant radij, radios quoque crassior umbra
 Contegat, ille dies pluuijs ventoque carebit.
 Quin erit imber item, si Solem circulus ater
 Ambiat exortum: maior se denique nimbus
 Urgebit cœlo, maior sola perluet imber:
 Circuufusa adeo si cingula nescia solui
 Seruarent terræ speciem torpentia molis.
 75 SAEPE etiam Phœbo nubes percussa rubescit,
 Et meditata dei formam, procul igne recepto
 Concipit effigiem, simulato luminis orbe.
 Id qua parte poli spectaueris, adfore ab ipsa
 Parte tene ventos: tamen hæc tamen omnia semper
 Decedente die melius ventura docebunt.
 76 CONVENIT hic etiâ paruum Præsepe notare:
 Id nubi nomen, quæ Cancro obuoluitur alto:
 Græcia docta dedit, duo propter denique Asellos
 Suspice, quorum alius Septem vicina trioni
 Altra adolet, tepidum procul alter spectat in austru.
 In medio quod nube quasi concrefcit adacta,

Id Præsepe vocant. porro hoc Præsepe repente
 Si sese ex oculis procul auferet, ardeat autem.
 Congruus aerijs late rubor ignis Afellis,
 Nequaquam tenues agitabunt stagna procellæ:
 At si sideribus similis lux duret, & illi
 Tetra sit effigies, cadet altis nubibus imber
 Lenior, & parco mox tellus rore madebit:
 Sed boreæ si parte trucidis velut indiga iustæ
 Stella facis, lento marcescere cernitur igne,
 Et procul alterius iuba late flagrat Afelli,
 Protinus Aethiopum surget conuallibus auster:
 At regione noti si lucem stella senescat,
 Segnis Riphæis aquilo crepitabit ab oris.
 77 QVIN & terrenis cape rebus certa frequenter
 Signa procellarum: nam cum traxere tumorem
 Aequora prolixum, cum littora curua resultant
 Sponte procul, neque cæruleus colliditur æstus:
 Aut cum proceris vertex in montibus vltro
 Perstrepat aerium, ventos instare docebunt.
 78 ET cum parua fulix trepido petit arua volatu,
 Stagna sinens, longasque iterat clangore querelas,
 Indicat insanis freta mox canescere ventis.
 Denique cum cælo tenduntur pura serena,
 Sæuitura polo sunt flamina, primus in ipsa
 Mox picturati conuertit pectoris artus
 Sturnus edax, premat ut tenues vis obuia plumas,
 Et ne post tergum pateat penetrabilis euro.
 79 LATIPEdèmq; anatem cernes excedere poto
 Sæpius, & summa nebulam se tendere rupe:
 Iamque super latices florum volitare senectam,
 Stellarumque comas rumpi precul æthere celso,
 Decidere in terras, rutilarum spargere crines
 Flammarum, & longos à tergo ducere tractus:
 Inde etiam ventos mox adfore præmonet vsus.
 80 QVOD si diuersis se passim partibus ignes
 Excutiant, verret pelagus sine fine modoque
 Turba procellarum, si duri limite ab euri,
 Si regione noti, si lenis parte fauoni,
 Aut de Bistonio mundi procul axe coruscat.
 81 SI repetunt veterem ranæ per stagna querelam,
 Vellera si cælo volitent, si discolor iris
 Demittat gemino se fornice, circulus albam
 Si stellam teter velut ambiat, æquora propter

Si crepitent volucres, si gurgite sæpius alto
 Pectora mer sentur, si crebro garrula hirundo
 Stagna adeat, rutilæ cum sint primordia lucis.
 Si matutinas vlulæ dant carmine voces,
 Improbæ si cornix caput altis inserit vndis,
 Flumine terga rigans, si sæuet gutture rauco,
 Plurimus abruptis fundetur nubibus imber.

82 IMBER erit, totis cum bucula naribus auras
 Concipit: & late pluuijs sola cuncta madebunt,
 Cum proprias solers sedes formica relinques,
 Oua cauis effert penetralibus, aspera quippe
 Tempestas, gelidusque dies, & frigidus æther,
 Inscrit internis terrarum redditus æstus,
 Pectora cum curuo purgat gallinula rostro.

83 AGMINE cum denso circumuolare videtur
 Graculus, & tenui cum stridunt gutture corui,
 Cum procera salum repetit clangore frequenti

84 Ardea. Cum parue defigunt spicula muscæ,
 Et si nocturnis ardentibus vndique testis,
 Concresecunt fungi, si flammis emicet ignis
 Effluus, aut lucis substantia langueat vltro,
 Conuenit instantes prænoscere protinus imbres:
 Denique cum patulam torrens Vulcanus ahenum,
 Scintillas flamma circumlabente reliquit.

85 SINOTUS humentis Libyco trahit æthere nubes,
 Si nimium ad montem nebulæ crassus amictus
 Tendatur, summo nudentur vertice saxa:

Et quæ pontus item freta per distenta quiescit,
 Nubila si longo se procumbentia tractu
 Diffundunt cœlo, & Thetidi terrisque supinis
 Pax aderit, nusquam mundo ruct effluus imber.

86 SED cum tranquillo tenduntur crassa serena
 Sub Ioue, venturæ prænoscere signa procellæ
 Conuenit: & rursum cum perfurit æris horror,
 Inspice quam referant terris pelagique quietem.
 Inter prima tamen paruum Præsepe notatur,
 Arduus excelsa quod Cancer cardine voluit.

Hoc cum concretus tenuari cœperit aër,
 Discutit impositæ late sibi molis amictum.
 Nanque sereniferi patet hoc in flabra aquilonis,
 Cum minus & primo purgatur flamine venti
 Tempore, tum propior modulatur noctua carmen,
 Tum vespertinum cornix longæua resultat,

Tum corui crepitant, & ouantia gutture rauco
 Agmina crebra vocant, tum nota cubilia leti
 Succedunt pariter, tum pennis corpora plaudunt.
 87 TVNC & Strymonias circumuolitare repente
 Suspicias per aperta grues, vbi mitior annus
 Sponte procellosum disiecerit aëra cœli.
 Tunc quoq; cùm stellis hebes est lux omnibus vltro,
 Nubila nec crassos circumduxere meatus,
 Vt iubar occulerent flagrantibus obuia flammis:
 Nec caligo inhibet rutilantis lampados ignes,
 Orbe nec expleto sacra sidera Luna recondit:
 Sed iam sponte sua stellarum lumina marcent,
 Conuenit hibernæ prænoscere signa procellæ.
 Nubila si cœlo consistere, nubila ferri,
 Si qua superfundi sibimet suspexeris vltro.
 Gramina si carpit semesa petacius anser:
 88 SI nocturna tibi cornix canit, hesperus æthra
 Cùm redit, in numero si cantu graculus instat,
 Si matutino fringuilla resultat ab ore,
 Si fugiunt volucres raptim freta turbida Nerei,
 Orchilos infestus si floricomis hymenæis
 Ima petit, terræ si denique paruus eritheus
 Succedit trepidæ scruposæ concaua rupis,
 Cecropias si pastus apes vicinus ad ipsa
 Castra inhibet, florumque simul libamina mœstæ
 Proxima decerpunt: si Threiciæ per aperta
 Sponte grues trepidant, nec sese audacius æthræ
 Committunt, pennis vt longos sæpe volatus
 Formauere super, si soluit aranea casses
 Tenuia si toto vehit auster licia cœlo,
 Mox tempestates, & nubila tetra cientur.
 89 QUID? maiora canam, cinis, cinis ipse repente
 Cum coit, albenti nix terras vestit amictu,
 Nix operit terras, rutilis vbi lumina prunis
 Summa rubent, errantque breui caligine crassa
 Interius nebulæ, & denso iam fomes in igni
 Marcescit penitus, pluuios mox arguet austros.
 90 INDVIT immodicis cùm semet floribus ilex,
 (Indiga nam succi ligno natura rigenti est)
 Et cum flore nouo, cùm brachia glande grauantur
 Vuentis cœli sub nutrimenta latenter
 Sponte operata docet. quin & lentiscus amara,
 91 Indicium est pluuijs. Ter foetum concipit arbor,

Térque

Térque novos genetrix fructus alit: ipsáque trino
Flore renidescens tria tempora prodit arandi.

Ter prorumpentis scillæ teres erigitur flos,
Sulcandique solum ter monstrat tempus adesse.

92 SIC & crabronum rauca agmina, si volitare
Fine sub autumniconspexeris æthere longo,
Iam velpertinus primo cum commouet ortus
Vergilias pelago, dices instare procellas:

Sique sues lentæ, si lanæ sedula nutrix,
Si capra dumosis errans in saltibus, vltro
In Venerem pergat: quippe ollis vuidus aër
Excitat internum per viscera mota furorem,
Et tempestates & nubila protinus atra

93 Adfore præcipies. Quin & gaudebit arator,
Quique solum iustis versabit mensibus anni,
Plebe gruum prima: gaudebit tardus arator
Agmine pigrarum, sic quadam lege deorum

94 His comes, est imber. Pecudes si denique terrâ
Lanigeræ fodiant, caput aut tendatur in arcton,
Cum madidus per marmora turbida condit
Pleiadas occasus, cum brumæ in frigora cedit
Frugifer autumnus, ruet æthra concitus imber.

At ne perruptis terrarum dorsa lacunis
Infodiant pecudes, si vasto viscera hiatu
Discutiant terræ, veniet vis æthere toto
Dira procellarum, nix omnes vestiet agros,
Nix herbas lædet teneras, nix vret aristas,
At si contigerit plures ardere cometas,
Inualidas segetes torrebit siccior aër.

Namque prorumpunt naturæ legibus vltro
Spiramenta soli, si iustus defuit humor,
Arida per cœlum surgentia desuper æthræ
Ignescunt flammis, mundique impulsa calore
Excutiunt stellas, & crebro crine rubescunt.

94 CONTEMPlator item, si longo plurima poto
Agmina festinant volucrum, solidemque frequentes
Succedunt terram, sterilis desæuiet æstus.

Ac sitient agri, nam qua circumfluat tellus
Adluitur pelago, coquit altam siccior aër
Cespitis arentis ventis, citiusque calorem
Sentit humus sic cincts salo, fuga protinus ergo
Est auium in terras, pauet hos ut viderit æstus
Agricola, & sicco iam deflet mergite culmos.

Sed si tum modico producant agmina ab vndis.
 Nec trepido passim versant conuexa volatu,
 Lætitia est duris pastoribus, adfore parcos
 Præsumunt imbres: sic in contraria semper
 Vota homines agimur, nostrique cupidine fructus
 Poscimus alterius dispendia: denique & ipsa
 Solers natura, & rerum genitabilis ordo,
 Certa suis studijs adfixit signa futuri.
 96 N A N que & ouis cupido si gramina tondeat ore
 Infaturata cibi, decerpens latius agros,
 Pastor id indicium pluuiæ frigidæ edet.
 Et si persultans aries lasciuius herbas
 Adpetit, aut sese sustollant saltibus hœdi,
 Vel si iuge gregi cupiant hædere, nec vsquam
 Matribus abscedant, & si sine fine modòque
 Pabula delibent, cum tutas vesper adire
 Compellat caulas, monstrabunt adfore nimbos
 97 B V B V Sarator item trahit atræ signa procellæ,
 Lambere si lingua prima hos vestigia forte
 Viderit, aut dextrum prosterne corpus in armum.
 Vel si prolixis auras mugitibus implent,
 Pascua linquentes vix vesperæ dat capramoti
 Rursum signa poli, cum spinis ilicis atræ
 Multa inhiat. docet hæc eadem sus horrida, cœno
 Gurgitis illuue si sæpius inuoluatur.
 98 M A R T I V S ipse lupus villarum proxima oberrans
 Affectansque locos hominum, lectumque larumque
 Sponte petens, crasso confurgere nubila cœlo
 99 Præmonet. Id parui cum stringunt denique mures,
 Cum gestire solo, cum ludere forte videntur:
 Protendit tibi met canis id præsentia, multam
 Tellurem fodiens: tamen hæc tamen omnia rerum
 Adfore vel primo nimbos mox sole docebunt,
 Vel cum curriculis lux ibit cepta secundis,
 Tertius aut verso cum venerit ortus Olympo.
 100 N O N spernenda tibi sint talia, sed memor vni
 Adde aliud semper: si tertia denique signa
 Proueniant, firmo venturum pectore fare:
 Et transactorum solers componere mensum
 Signa laborabis, si sic fluxere reperta,
 Nequaquam trepidare pudor persuadeat vllis
 Astrorum lapsus, astrorum protinus orrus
 Discute, si casus similes & stella per æthram

Prodidit: exacti iam summa crepuscula mensis,
 Et surgentis item primordia conscius artis
 Fare sacrae mensum confinia summa duorum
 Cæca latent: luces hæc semper semet in octo
 Inscia lunaris tendunt facis: ipse fideli
 Perquires studio: & si quid tibi forte repertum,
 Pluribus indicijs solers fulcire memento.

IN FESTI AVIENI ARATVM.

HAC Avieni paraphrasi cudenda, vnico Aldino vsi sumus exemplari, quamplurimum in locis ita depravato, vt minimè mirum videri tibi debeat, studiose lector, si etiamnum hesitandi locus multifariam super sit. Ne verò aut nos aliquid temere mutasse suspiceris, aut tibi liberum iudicandi arbitriū adēptum merito conqueraris, huc adscribemus, è qualibus nostra concinnauius, non quidem omnia, sed quæ ad notationem aliqua digna visa sunt.

1 FESTO AVIENO. Aldus, Avieno. Avienus citatur D. Hieronymo, Servio, & veteribus alijs compluribus.

3 NOX ET AGIT. Scriptum erat, Nox agit, & verso ceu fixa, &c. & mox, Nam numerus & honor caret, micat, &c.

AETHERIS. Duobus verbis legebatur, In stabili. arbitror significari hic orbem mobilem, non stabilem.

HAC TERES. Aldus, Acteres.

VT MVNDVS subjicit Arctos. Claudicat versus quinto pede. vide itaq; num legendum sit, Subjicit Arctos.

ADSVETAS. Hi duo versus, corrupti meo iudicio leguntur in Aldino libro, hunc in modum.

Adsvetas duris quondam venantibus atbra

Intulit & raptor genetricis flore sacrauit.

CVM PVER Agrestes. Aldus, Agrestis. quod puto, Agrestis scribendum fuisse, vt multis alijs in locis, & vt etiam, pag. 69. versus vicefimo quarto Apes.

5 PRAECLARI Nominis. Ald. Pro clari nominis arcto.

7 ERIGITVR. Exigitur, antea legebatur.

9 TRICCAEI. Ald. Triccei Aesculapium significat, de Tricca vrbe Thesalia ita nominatum.

NITESCIT in orbe. Ald. Nitescer. verbum Diuidit quod sequitur, vtrum legendum, monstrat.

10 VISCERA PARTEIS. Antea erat, Partis.

NEQVE tanta volumina. Tanta hic positum est operarum incuria pro Tenta.

IN picturata. Aldus vno verbo, Impicturata.

14 LACHRIMIS Aiebat obortis. Prior erat lectio, ab ortis.

ALITE Pro cursu. Aldi codex habet.

Alite pro cursu sese inconuexa ferebat.

15 NEC Contemplandi. Aldus, Ne contempl.

20 PLVRIMVS. Pro Atque, legendum Adque.

AT Deducta. In Aldino codice versus hic, vna hac syllaba, Huic, mancus est

24 IGNEA. Pro Singula, Cingula legendum est.

28 SEGNIOR. Aldus impressit, Ab lapsu. & mox pro Parrior, Partior.

29 SIMILE EST. Aldinus codex, Similem.

30 PROLES. Aldus habet, Proles tibi tertia piscis Surget Bombycij, numero vnitatis.

33 LOCVS has habet arctior omnes. Aldina lectio, Omnis.

34 VERGILIAS Cernit tenet vsus. Aldus cudit, Vergilias cernit. tenet.

35 PECVDES QVI. Aldus, Pecudesque.

GRANDIBVS Haudequidem. Pro negatione, coniunctionem disiungentem, Aldus cudit, Aut pro Haud.

38 IMVS Vt australi. Ald. Australi: & mox pro, Huc cum Threicio, idem, Hic iam Threicio.

ANGVSTO Decurrit. Ald. Decurrat. & mox, Clamavit.

39 TVM quoque si piceam spectaris, in Aldino est, Specteris

INSCIA Nerui. Ald. in dandi casu numeri pluralis, Neruis. & mox pro Cōterminus, Cōterminat.

47 **TORRET** Et immodicis. Aldus legit, Et in modici. & versu abhinc tertio, *Alnus Ocenea est. item paulo post, Gemina florum.*

STELLARVM. Aldus, Stellarum fulcent rutilant, qua plurima longi Bellua, &c.

49 **SOLENNI.** Aldus, Solenne. & tertio post versu, Tergumque.

62 **QVINQVE** Itidem stella, similis quibus. Aldus ita cudit,
Quinque isidem stella similes, quibus haud fit imago.
Ne quas formarum doctus notet adfixarum.

77 **AC** Flammis. Aldus, Flammans.

ERIGONE. Ald. Erigones.

79 **AST** Ha dimensa. Aldus cudit, Ast Hedi mensa, & versu sequi. Includent.

80 **DISTABIT** Multus. Ald. Inultus.

81 **SIDERIS** Expertes. Ald. Expertis & clara luce carentis.

82 **CAECVS** MOS, Aldus Cærus. & versu qui sequitur, Penetraveris.

83 **NEC** Minus Andromeda, Aldus, Andromeda est. & mox, Omnis procul in vada terror.

RELIQVVM Polus est à littore. Aldus cudit, Polus asta littore.

ARCVM Sera. Aldus, At cum sera manent.

FERT Primis fluctibus. Aldinus codex hic & versu sequenti habet *Primos.*

84 **CILICIS** Capricorni. Cilici, Ald.

ET Maturino cum surgit. Consurgit, Aldus legit.

SIDERE PISCES. Piscem, cudit Ald.

CESISQVE. Aldus, Celisqve.

86 **PRONO** Qua. Pronoque, Aldina editio.

87 **HOC** Ut fons est, vnde. Aldus, Hoc ut fontem.

33 **COMPVLSA.** Lege, Compulsu.

HIS Peperere malus exordia. Corruptè Aldus cudit, Perpere. & mox, Viscera telluri.

89 **CAVTVS** Vtrinque. Ald. Vtrunque. & versu abhinc 2. adfore dicet.

SIDERIS Ortum. Ald. Ortum.

50 **IGNES.** Aldus, Ignis in plenos.

EXPRIMIT Incerto. Legendum, Inserito.

91 **PRAEFERET.** Abruptus. Ald. abruptos. & versu sequenti. Tenuis sensim.

DESCRIBEBAT ET TYPIS MANDABAT THEODORVS GRAMINAEVS TYPOGRAPHVS, ARTIVM MATHEMATICARVM PROFESSOR, COLONIAE AGRIPPINAE, M. D. LXIX. CALEND. IANVARII.

ARA-

ARATI PHAENOMENA PER GERMANICVM CAESAREM IN LATINVM CON-

uersa, & in eadem Commentaria.

AELVM Circulus quinque distinguitur, quorum duo extremi, maxime frigidi: Australis humillimus, & Aquilonius excelsissimus. His utrinque proximi duo, Paralleli vocantur, ut ita dixerim, aequedistantes: ideo Tropicus vnus Solstitialis, alter Hibernus, per quem sol transiens ac tenens octauam partem Capricorni, solstitium hibernum facit: alter aestiuus, per quem sol transiens ac tenens octauam partem Cancrī, solstitium aestiuum facit. Medium est Aequinoctialis, qui octauam partem arietis tenens, aequinoctium vernum facit: octaua Libra, autumnale constituit. Ut Circuli in caelo, ita Zona in terra vocantur. Inhabitabiles frigidi circuli sunt, ob rigorem, quod

ab his longissime sol abest. sub torrido quidam habitare putant Aethiopia maximam partem: item plurimas insulas Maris rubri, aliisque vertices eminentiasque terrarum nostris ampliores, sub Tropicis habitare nulli dubium est.

Noster Solstitialis Aestiuus est excelsus atque arduus. Diuisi autem sunt à nobis circulo Aequinoctiali, qui antichthonēs nominantur, & videntur humiles atque depressi, qui antipodes infra sunt: quod ut esse videatur, efficiunt flexus obliqui atque terrarum, quas antichthonēs & antistochae & antiseptae inhabitare dicuntur. Incipit autem Signifer, non ab extremo circulo, nec ad extremum extenditur: sed ab initio Tropico australi, brumali quoque eodem, per Aequinoctialem ad summum solstitialem, eundem denique aestiualem per medium: in his longitudo latitudinisque, porrectus. Obliquae circuli Signiferi partes, ccc. lxxv. signa xij. partium singula tricenarum, quorum quadam minora, quadam ampliora, & populo Canophora dicuntur: sed compensatio quinque partibus creditur applicari, ut sint omnes Signiferi partes, ccc. lxxv. Horum incipientia ab ariete, alia sunt masculorum naturalibus, alia foeminarum. Item quartum quoque eorum, aut Tropicum, aut solidum, aut deforme. Incipiet dinumeratio ab Ariete. Signa tropicorum duo sunt aequinoctialia, aries & Libra: duo solstitialia, Capricornus & Cancer. Tropicis maxima solida anteposita, his deformia.

III Cest Stellarum ordo, utrorumque circularum: Septentriones duplices ad austram vertuntur, figura auersis caudis inuicem sibi aduersantes: inter quas obliquus dilabitur Draco. Sub vnus nanque pedes est serpentarius, cuius serpentarii pedes attingunt frontem scorpionis. a latere autem retro stat Custos sub pedibus quidem eius Virgo, habens igneam in manibus spicam: retrorsus verò, vestigijs eius adiacens Leo, medio aestiuo solstitio Cancer & Gemini. Genua autem agitatoris caput Gemini attingunt. pedes autem eius Tauri cornibus iunguntur, cuius Hæduli desuper obtinent locum septentrionis. Habet autem septentrio à dextris iuxta Coronam desuper, serpentem in manibus serpentarii, & eum qui in Geniculo stat, & sinistro pede septentrionalis Draconis verticem, calcans vnum brachium Libra, alterum dans Corona. nam ad minoris septentrionis, vltimus pes Cephei continetur, Cycnum manu dextra apprehendens: super cuius alis Equus extendit pedem, & super equum aquarius extollitur, iuxta quem Capricornus est. sub aquarii pedibus Piscis magnus austrinus, constituta ante Cepheum Cassiopeia, & à dorso agitatoris Perseus pedem extendit: super Persei caput Cassiopeia pedibus properare videtur. Inter Cycnum igitur & eum qui in Geniculo stat, Lyra constituitur. In quorum medio desuper ab oriente Delphinus cognoscitur: sub cuius cauda est Aquila, in proximo habens Serpentarium. Sed iam de aquilonio circulo dictum est. nunc ad australem ordinem properemus.

SV Baculeo Scorpionis, Sacrarium constitutum est: sub corpore eius anteriora Centauri videntur, in quo est bestia. Conspicitur & Sagittarii pes summus ex alia parte. Sub australi circulo prope Centauri membra, Hydra cauda, & Coruus: ad genua Virginis, vrna est posita: à sinistris Orionis, qui & Incola, Fluvius, qui & Padus, necnon & Eridanus: sub pedibus Orionis, qui & Incola dicitur. Lepus splendida effigia conspicitur. retrorsum verò à pedibus eius. Canis splendida resulget: post cuius caudam Navis constituta est: ad Tauri pedem protendit manum Orion: pedibus Gemini appropinquat Anticanis: super caput Arietis non longe ab Andromeda pedibus, Triangulus positus est. sub Ariete & Piscibus Cetus. connexio verò Piscium communem habet stellam.

ARATI PHAENOMENA

B Ioue principium magno deduxit Aratus
Carminis: at nobis genitor tu maximus auctor:
Te veneror, tibi sacra fero, doctique laboris
2 Primitias. Probat ipse deum rectorque fatör
que,
Quantum etenim possint anni certissima signa,
Qua Sol ardentem Cancrum rapidissimus ambit,

Diuersasque secat metas gelidi Capricorni:
Quæue Aries & Libra æquant diuortia lucis,
Si non parta quies te præside, puppibus æquor,
Cultorique daret terras, procul arua silerent.
Nunc vocat audaces in cælum tollere vultus,
Sideraque & varios cœli cognoscere motus,
Nauita quid caueat, quid vitet doctus arator,
Quando ratem ventis, aut credat semina terris.
Hæc ego dum lætis cogor prædicere musis,
Pax tua tūque adsis nato, numenque secundes.

1 QVAERITVR cur à Ioue incepit, & non à musis, vt Homerus? Conueniens magis hoc existima-
uit principium Phenomeneis, vt Iouem inuocaret, quod ipsorum carminum origo est Iupiter. non solus au-
tem ita cœpisse videtur Aratus, sed & Crates comicus, A Vesta incipiens & profari carmina, Sophron in
mimo, qui nuncius inscribitur, à Vesta incipiens, Omnes inuocant Iouem omnium principem. Sed quæri-
tur cuius Iouis meminerit, vtrumne fabulosi, an naturalis? Et philosophi quidem plurimi, naturalis aiunt
eum Iouis meminisse. Sed Crates ait Iouem dictum cælum. inuocatum verò meris, quia in aere & at he-
re sunt sidera, & Homerum dixisse Iouem in aliqua parte, cælum, & ipse Aratus, quod dicit Herodotus Iouem
dictum aëra, & Crates quidem eiusdem est opinionis, testemque esse Philonem comicū dicit, hoc au-
tem constat & ipsum dicere. Nam quia nihil aliud est Vox, quam percussus aer, videtur conuenienter dix-
isse, quare rei præsent auctoritatem, plenas Ioue vias referens, & omnes hominum cōuentus. Nihil eorum
quæ in terra sunt, sine aere est, ratione etiam Cuius omnes vsum desideramus. nam cuncti mortales osten-
dunt vsum suspirio, & cum viuimus, aere indigemus. Ad quod ait, Dextra monstrat, ad auguria pertinet
aiuum, propter quod & Stoici Iouem esse affirmant, qui per materiā manat spiritus, & similis est nostra
anima. Zenodotus autem Aetolus & Diodorus aiunt, nec ad fabulosi Iouis sufficere eiusmodi opinionē, esse
enim talem causam Iouis, & conuenire omnes vias eo confertas, quas tanquam loco eius describit. Dicen-
do autem, Etiam genus, ostendit animæ immortalitatem, bene, propterea quod ait, nouerat enim virtuti
aliquid æmulum futurum. Dei igitur aduersus delicta lenem esse, est, quoniam omnium parens affirma-
tur, & non solum hominum, sed etiam deorum.

3 CAETERA quæ toto fulgent vaga sidera mundo,
Indefessa trahit proprio cum pondere cælum,
Axis at immotus semper vestigia seruat,
Libratasque tenet terras, & cardine firmo

4 Orbem

4 Orbem agit extremum. Geminus determinat axē,
Quem Graij dixere polum: parsmersa sub vndas
Oceani, pars celsa sub horri ferro aquilone.

5 Axem Cretææ dextra læuâque tuentur,
Siue Arcti, seu Romani cognominis Vrsæ,
Plaustrumve: & faciēs stellarum est proxima vero,
Tres temone rotisque micant, sublime quaternæ:
Si melius dixisse feras, obuersa refulgent
Oraferis, caput alterius super horrida terga
Alterius lucet: pronas rapit orbis, in ipsos
Decliuēis humeros. veteris si gratia formæ,
Cressia vos tellus aluit, moderator olympi
Donauit cœlo, meritum custodia fecit,
Quod fidæ comites prima incunabula magni
Viderunt Iouis, attonitæ cū furta parentis
Aerea pulsantes mendaci cymbala dextra,
Vagitus pueri patrias ne tangeret aures,
Diæi exercent dominæ famuli Corybantes,
Hinc Iouis altrices, Helice Cynosuraque fulgent.
Dat Graijs Helice cursus maioribus astris,
Phœnicas Cynosura regit. sed candida tota,
Et liquido splendore Helice nitet, haud prius vlla,
Cū sol Oceano fulgentia condidit ora,
Stella micat cœlo, septem quàm Cressia flammis
Certior est Cynosura tamen sulcantibus æquor,
Quippe breuis totam fido se cardine vertit,
Sidoneâmq; ratem nunquam spectata fefellit.

4 Has inter medias, abrupti fluminis instar,
Immanis serpens sinuosa volumina torquet
Hinc atque hinc, superâtque illas mirabile monstrū.
Cauda Helicen superat, tendit simul ad Cynosuram
Squammigero lapsu qua desinit vltima cauda,
Hac caput est Helices, flexu comprehenditur alto
Serpentis Cynosuræ ille explicat amplius orbes,
Sublatūque retro maiorem respicit Arcton.
Ardent ingentes oculi, caua tempora clavis
Ornantur flammis, mento sedet vnicus ignis,
Tempus dexterius quæ signat stella Draconis,
Quæque sedet mento, lucet nouissima cauda,
Extremūque Helices sidus micat, ac radiatur
Serpentis decliue caput, quæ proxima signa
Occasus ortūque vna tanguntur ab ore,
Oceani tumidis ignotæ fluctibus Arcti,

Semper in occiduis seruantes ignibus axem.

4 VERTICES extremos circa quos Sphæra cæli voluitur, Polos Græci nuncupauerunt, è quibus unus est australis, qui terra obiectus à nobis nunquam videtur: alter autem septentrionalis, qui boreus vocatur, & nunquam occidit.

5 DVÆ sunt Arcti, quarum maiorem vocant, Helicen: minorem, Canis caudam. Alterutra quidem harum capita deorsum, alterutra sursum aspiciunt. Altera nanque Helice est, qua apparet prima noctis: altera, pusilla quidem, sed à nauigantibus obseruatur maria enim conturbat. Helicen autem dicit Hesiodus Callisto Lycæonis regis filiam fuisse, & in Arcadia solitam cum Diana venari, & in montibus vagari, & à Ioue compressam, rem celasse Diana. Quam grauidam, nudam se lauantem cum aspexisset Diana in lauacro, partum eius accelerans, bestiam eam esse iussit: & dum esset vrsa, Arctum enixa est, quem Arcædem vocant. Amphius autem comicus poeta, refert Iouem in Dianæ effigiem transfiguratum in venatione Callisto oppressisse tempore partus plena cum vexaretur, Diana culpam indicasse, & iratam Dianam in vrsam transfigurasse. Quæ dum in montibus vagaretur, à quibusdam pastoribus apprehensa, cum puero perducta est ad Lycæonem: post tempus in Lycæi Iouis templum configientem, cum eam Arcas filius sequeretur, quo eam nefas erat intrare, ab Arcadibus vtrique interfecti sunt. Iupiter autem vtrisque cæli astris intulit, vrsamque eam nominauit. Ouidius à Iunone in bestiam conuersam scribit. Habet autem stellas, in capite septem, in singulis humeris singulas obscuras, in armo duas, in pectore vnā, in pede priore claras duas, in summa cauda clarā vnā, in ventre clarā vnā, in spina vnā, in crure posteriore duas, in extremo pede duas, super caudam tres: sunt omnes, XXIII. Porro Arctus minor à pluribus Phœnice, à Græcis Arctophylax, à nonnullis Canis cauda vocatur. Quam Sidones aspicientes continuo nauigans. Dicitur à Ioue inter astra collocatus, vt duplex honor Helices monstraretur. Agathostenes quidem in Asiaticis carminibus, Cynosuram dicit Iouis fuisse nutricem, vnā ex Idæiæ nymphis, à qua in Creta oppido Hyllæ Nicestratus constituit portus, & circa eum locum Cynosuram fuisse, cum Telchinijs qui dicuntur Curetes Idæi. Aratus Cynosuram & Helicen Cretenses Iouis nutrices fuisse dicit, ob quod sunt cælesti donatæ honore.

Habet autem stellas, in humero splendidā vnā, in pectore clarā vnā, in ventre clarā vnā, super caudam claras tres: sunt omnes septem, supra alias decem, quæ præcedunt & dicuntur ludentes: est maxime altera quæ vocatur Polus, in quo à quibusdam putatur totus orbis circumuerti.

6 INTER ambas ergo Arctos, maximus flexuoso corpore adiacens Draco, qui vtrāq; Arcton flexuoso corpore semicingit, Helices superuoluit caput, Phœnices circuncingit caudam. Hunc Phercydes dicit inter astra collocatum beneficio Iunonis, eo quod cum nuberet Ioui Iuno, dīs offerentibus munera, Terra quoque obtulerit aurea mala cum ramis, quæ Iuno in hortum suum, qui erat apud Atlantem, inferri iussit, & Hesperides Atlantis filias custodes posuit, quæ cum à filiabus Atlantis subtraherentur & sape vexarentur, Iuno custodem horti Draconem peruigilem implicuit arbori, quem Hercules interfecit, & illa astris intulit. Hunc alij Iouem astris intulisse dicunt, ob memoriam virtutis Herculis, Mineruæ obiectu, quæ illa contortum cælo immisit, & inter Septentriones locauit. Habet autem stellas, in capite splendidas tres, in corpore verò vsque ad caudam, XII. ab inuicem distantes. Sunt autem omnes XV.

7 HAVD procul effigies inde est defecta labore,
Non illi nomen, non magni causa laboris:
Dextro nanque genu nixus, diuersaque tendens
Brachia, suppliciter pansis ad numina palmis,
Serpentis capiti figit vestigia sæua.

DRACONEM immensæ magnitudinis, hortorum custodem infomnem, dum à Iunone ad custodienda aurea mala esset constitutus, Hercules, cum ad mala aurea profectus fuisset, vt refert Panyasis Horaclea, fertur peremisse. & ideo inter astra à Ioue hunc laborem memoria dignum honorasse, & vtrisque sideribus intulisse, ita vt in certamine fuerint eorum habitus, serpentis capite iam defecto, qui ideo in genu stans, manibus sursum extensis, dextro pede contra draconem porrecto pingitur, vt certaminis labor significetur. Ideo pellem leonis in sinistra manu habere fingitur, vt in signe virtutis monstretur, quia leonem inermis interfecisse narratur. Habet autem stellas, in capite vnā, in singulis humeris singulas splendidas, in sinistro cubito vnā, in eadem manu vnā, in eodem brachio vnā, in sinistro femore vnā, in dextra parte femoris duas, in coxa duas, in genu dextro vnā, in eadē tibia vnā, in crure duas, in eodem pede vnā, in dextra manu vnā, in claua quam eadē tenet manu, vnā, in leonino pelle quatuor. Snut omnes viginti quatuor.

CORONA.

8 CLARA Ariadnæ propius stant signa Coronæ.

Hunc illi Bacchus thalami memor addit honorem.

8 HAEC corona dicitur esse Ariadnes, quam Liber astris intulisse dicitur, dum eius nuptias dii in insula Creta celebrarent, cogitans praeclaram facere, pro qua primum noua nupta coronata est. Sed qui Cretica conscripsit, refert, quia cum Liber ad Minoem regem venisset, ut Ariadnen filiam eius duceret uxorem coronam dono Ariadna dedisse Vulcani opere factam ex auro & gemmis preciosis, & talis fulgoris fuit, ut Thesea ex Labyrintho liberaret, qua post astris affixa est, cum in Naxos utrique venissent. Signum amoris eius crines ostendunt. & est stella fulgentibus sub cauda Leonis. Habet autem stellas nouem in circuitu positas, quarum tres sunt splendide.

OPHIUCHVS.

9 TERGA nitens stellis, à quo se vertice tollit,
Succiduis genibus lapsum & miserabile monstrum,
Hic Ophiuchus erit, longe caput ante nitendo,
Et vastos humeros, tum cætera membra sequuntur.
Illis languet honor humeris, manus integer ardor.
Luna etiam mensem cum pleno diuidit orbe,
Lux tenuis manibus per quas elabitur Anguis
Pressus vtraque manu, medium cingens Ophiuchum.
Scorpius ima pedum tangit, sed planta sinistra
In tergo residet, vestigia dextera pendent.
Est impar manibus pondus, nam dextera paruam
Partem anguis retinet per læuam attollitur omnis:
Quantumque à læua distantia Serta notantur,
Erigitur tantum Serpens, atque vltima mento
Stella sub ætherea lucet cincta corona,
Ad quam si dorso peruadit lubricus Anguis,
Insignes cælum perfundunt lumine Chelæ.

8 HIC est Serpentarius qui super Scorpionem stat, tenens vtraque manu serpentem, qui ab astrologis dicitur fuisse. Aesculapius filius Apollinis, qui cum medicina arte vteretur, mortuos fertur suscitasse. Quamobrem iratus in eum Iupiter, domum eius cum ipso fulminis ictu percussit. Rogatu autem Apollinis patris, Iupiter ei arte sua rursus post obitum defuncto animam restituisse ad vitam, & inter astra constituisse putatur. Habet autem stellas, in capite claram vnam, in singulis humeris claras singulas, in sinistra manu tres, in dextera quatuor. & duas ex eis claras: in singulis lumbis singulas, in singulis genibus singulas, in dextra tibia claram vnam, in singulis pedibus singulas claras, sunt omnes XVII.

SERPENS quem tenet in manibus habet, stellas in orificio duas, in flexura capitis spissas quatuor in manu Ophiuchi duas claras, in prima flexura octo, in secunda, quam tenet in dextera manu, alias octo, in tertia usque ad caudam sex, sunt omnes stella serpentis triginta.

SCORPIVS.

SCORPIVS sane inter astra à Ioue illatus est, pro eo quod ferunt ex terra ortum, summisumque qui Oriona interficeret, ob eius loquacitatem, quod ex venatione nullam se feram relinquere diceret: isque Oriona percussit & occidit, & inde à Ioue astris illatus est, ut eius naturam futuri homines intelligerent. Nigidius autem dicit Scorpionem ad perniciem Orionis in insula Chio in monte Chelippio ortum, voluntate atque ope Diana. Nam cum in monte Celsionio venaretur, irridens Dianam, contenebat eius

opera quæ in monte constituebat. Itaque Diana dicitur misisse Scorpionem qui Orionem vita priuaret: postea ab Ioue impetrasse, ut Scorpio in duodecim signorum memoria constitueretur. Hic ob magnitudinem in duo domicilia partitur, etenim ad aliud tendunt brachia eius, ad aliud corpus & cauda & aculeus. Habet autem stellas in vno quoque cornu duas, in ore vnâ claram, in fronte duas, in dorso claras tres, in ventre duas, in cauda quinque, in aculeo duas. sunt omnes XIX. ex his quatuor quæ sunt in Cornibus eius, duæ priores clara, & duæ obscuræ Libræ assignantur, quam Chelas Græci dicunt.

ARCTOPHYLAX.

10 INDE Helicen sequitur senior, baculôque minatus
Se velle Arctophylax, brachiorum munera cæcus
Icarus, ereptam pensauit munere ripam,
Non illi obscurum caput est, non tristia membra:
Sed proprio tamen vna micat sub nomine flamma,
Arcturum dixere, sinus quæ vincula nodant

10 *BOOTES, qui & Arcturus, feretur esse custos Plaustrî, eo quod Plaustrum sequitur, id est Septentriones, & quasi succinctus sit Septentrionibus. Hunc dicunt Arcadem Iouis filium esse, de cuius post nomine Arcadia dicta est, quem Lycaon Pelasgi filius, tùm Iouem hospitio recepisset, infantem membratim lacerauit, & Ioui in epulis apposuit, tentans Iouem, utrum deus esset. Iupiter autem dicitur admodum Lycaonis fulmine incendiisse, eoque loco ciuitatem constructam quæ Trapezos appellata est: Lycaonem verò conuertisse in lupum, Arcadem autem compactis membris ad vitam reduxisse, & cuidam caprario dedisse nutriendum. Qui cum adulta iam ætate esset, matri in scius vim inferre voluit, quos cum incolæ Lycæi montis occidere vellent, Iupiter utrosque liberans, astris intulit: qui ut res gesta est, ita manent, illa Vrsa natura, hic impetum faciens, quem Bootem Homerus vocat. Habet autem stellas, in dextra manu quatuor, quæ non occidunt: in capite claram vnâ, in singulis humeris singulas in singulis mammillis claras singulas, in dextra parte corporis sub mammilla obscuram vnâ, in dextro subit o claram vnâ, inter vtraque genua claram vnâ, & magnâ quæ est Arcturus: in singulis pedibus singulas, sunt omnes XIII.*

VIRGO.

11 FVLGET spica manu, maturisque ardet aristis,
Quam te diua vocant: tangunt mortalia si te
Carmina, nec surdam præbes venerantibus aurem
Exosa heu mortale genus, medio mihi cursu
Stabunt quadrupedes, & flexis lætus habenis,
Têque tuumque canam terris venerabile numen.
Aurea pacati regeres cùm secula mundi
Iustitia, inuiolata malis, placidissima virgo,
Seu genus Astræi fueris, quem fama parentem
Tradidit astrorum, seu verò intercudit æuo
Ortus fama tui, medijs te læta ferebas
Sublimis pòpulis, nec dedignata subire
Tecta hominum & puros mores sine crimine, diua
Iura dabas, cultûque nouo rude vulgus in omnem
Formabas vitæ sinceris artibus vsum,
Nondum vesanos rabies nudauerat enses,
Nec consanguineis fuerat discordia nota,

Ignotisque

Ignotique maris cursus, priuatâque tellus
Grata satis, neque per dubios auidissima ventos,
Spes procul amotas fabricata naue patebat
Diuitias, fructusque dabat placata colono
Sponte sua tellus, nec parui terminus agri
Præstabat dominis signo tutissima rura.

At postquam argenti creuit deformior ætas,
Rarius inuisit maculatas fraudibus vrbes,
Serâque ab excelsis descendens montibus, ore
Velato, tristisque genas abscondita ripa,
Nulliusque larem, nollos adit illa penates.
Tantum cum trepidum vulgus cœtusque notauit,
Incrêpat, O patrum soboles oblita priorum,
Degeneres quæ habuit semperq; habitura minores,
Quid me nunc habitus super & mala vota vocatis?
Quærenda est sedes nobis noua: secula vasta,
Artibus indomitistradent scelerique cruento.
Hæc effata, super montes abite alite cursu,
Attonitos linquens populos, grauiora pauentes.

Aerea sed postquam proles terris data, nec iam
Semina virtutis vitij demersa resistunt:
Quisque priora tenet vestigia, quisque secunda:
Ferrique inuento mens est lætata metallo,
Polluit & taurus mensas, assuetus aratro.
Deseruit prope terrasiustissima Virgo,
Et cœli fortita locum, quâ proximus illi
Tardus in occasum sequitur sua plaustra Bootes.

Virginis at placidæ præstanti lumine signat
Stella humeros, Helicênque ignis non clarior ambit,
Quique micat cauda, quiq; armum fulget ad ipsum,
Quique priora tenet vestigia, quique secunda
Clunibus hirsutis & qui sua sidera reddit:
Nanque aliæ quibus expletum ceruixque caputq;
Vatibus ignotæ priscis, sine honore feruntur

11 AD Aspectum autem Bootes Virgo constituta est, quæ Erigone dicta est, quæ inter Leonem & Libram in Zodiaco locum tenet. Hanc Hesiodus Iouis & Themidis filiam esse dicit, nomine Iustam. Hunc secutus Aratus dicit, quod cum esset immortalis, in terris morabatur, & à virorum aspectu se subtrahere solita, cum feminis consulto ludere & conuersari videbatur, & ab eis Iusta vocabatur, & nondum inter homines nequitiam, neque nauigationem fuisse: sed illâ in terris moratam, æquitatem hominibus præstitisse eo seculo quod aureum dicebatur. Sed postquam diminuti homines à pietate quieuerunt, illa cum eis minimè conuersata est: postquam verò hominum mores in deterius versi sunt, in toto se è terris abstulit, & in ea parte cœli habitauit qua enumeretur. Nonnulli autem eam esse Cererem, eo quod spicas teneat: alij Atargat in. quidam verò Fortunam, pro eo quod sine capite astris insertur. Nigidius de Virgine ita refert: Virginem Iustitiam dici sue Æquitatem, quæ ab hominibus recesserit, & ad immortales merito transferit. Nam cum inter mortales conueniret omnibus locis conciliabulisque solitam consistere, & præcipere hominibus ne temere diiustitia & æquitate discederent: qui quandiu

monitis eius obedirent, diu in vita sine cura & sollicitudine futuros: sed cum negligentius equitatem observantes declinarent, insidijsque cupiditate & auaritia alter alterum deciperet, ab hominibus discessisse, & digna celestium numero immortale premium pietatis possedit. Habet autem stellas in capite obscuram nimis unam, in singulis humeris singulas, in unaquaque ala obscuras duas: ex eis que sunt in dextra ala à parte humeri, est clara una: & in singulis cubitis singulas, in singulis manibus singulas: illa qua dextra, clarior est, & vocatur Spica: in tunica obscuras sex, in singulis pedibus singulas. sunt omnes decem & novem.

GEMINI.

13 QVA media Helice, subiectum respice Cancrum: At capiti suberunt Gemini.

13 H1 dicuntur Castor & Pollux, fratres Gemini maxima concordia, è quibus cum vnus cecidisset in pugna quam aduersus Athenienses gerebant, alter immortalitatem accepit, quos Iupiter utrosque cælo intulit, sideribusque Geminos nominauit, qui Salutares sunt appellati. Nam & horum stella ita se habent, vt occidente vna, oriatur altera. Alij volunt Zethum & Amphionem esse, ideo vnus Zonam, alter lyram habet. Nigidius deos Samothracas dixit, quorum argumentum nefas sit enumerare, propter eos qui ministerijs præsumunt. item dicit Castorem & Pollucem, Tyndaridas, Geminorum honore decoratos, quod principes pacationis dicantur: quod mare totum prædonibus maleficisque pacatum reddidissent, & quo in tempore nauigauerunt cum Iasone atque Hercule ad pellem inauratam auferendam, multis laboribus tempestatibusque conflicti, periculorum atque animorum experti, impendia laboribus liberare studuerunt: atque cum à Ioue essent elati, petierunt à patre, vt sibi liceret in eo cæli loco constitui, vnde mortalibus auxiliantes prospicere possent. Quamobrem eis concessum est immortalis memoria locoque constitui, & plerisque mortalibus auxiliantes sui conspectus gratia præbent. Quorum prior habet stellas, in capite claram vnā, in singulis humeris singulas claras, in dextro cubito vnā, in eadem manu vnā, in singulis genibus singulas, in singulis pedibus singulas. sunt omnes novem. Alter qui Propus appellatur, iuxta Cancrum est, habet stellas, in capite claram vnā, in singulis mammillis singulas, in sinistro cubito duas, in eadem manu vnā, in sinistro genu vnā, in singulis pedibus singulas, in sinistro pede vltima distantia vnā: qua vocatur Propus, sunt simul decem. Hi sunt inter duodecim signa zodiaci circuli: sed in medio circulo æquinoctiali tropici hiemalis, qui Australis appellatur, sita sunt.

CANCER in astris positus esse dicitur, beneficio Iunonis, Quod cum Hercules cum Hydra ad fontem Lernaum depugnaret, hic Cancer Herculi pede morsu deprehendit, vt Panyasis auctor dicit, quem miratus Hercules, calcatum contriuit, beneficioque Iunonis magnis honoribus decoratus est. idem duodecim signorum numero annumeratus. sunt in hoc signo alia stella quas Græci ὄϊς dicunt, Quod cum Liber à Iunone infania obiecta fugeret, ad occursum Dodonai Iouis, eiusque in templo responsa peteret, vt Philiscus refert, magni imbres cum grandine orti sunt, ea parte qua transiturus erat. Asinis è contrario transeuntibus per aquas, in vno ex his sedens & ipse transuectus est sine periculo, & ab infania liberatus. Vni autem ex his effecisse dicitur, vt voce humana loqueretur, & post paucum tempus cum Priapo contendere cepit de membro naturali. Priapus compressum asinum occidit. Iouis autem beneficio utrique immortalis honore donati astris sunt illati. Est & altera origo, qua infertur ab alijs. Quod cum aduersus gigantes dij bellum agerent, idem Liber & Vulcanus & Satyri asinis insidentes profecti sunt ad pugnam. Quod genus viso tumulto diro, cum murmure rugissent, gigantes eorum voce territi fugerunt, & confestim dij de gigantibus triumphauerunt: & ideo vnā cum præsepio suo astris sunt illati, & in signo nobili Cancri positi, cuius cursum ad occasum tendit. Habet autem stellas in cornibus anterioribus duas claras, & tres obscuras, qua appellantur Nubilum: quod circa eum videtur, Præsepium dicitur: in ore vnā, in dextris pedibus singulas: sunt quatuor obscuræ. in sinistris priores claras duas, in secundo vnā, in tertio vnā, in extremo minore vnā, in testa duas. sunt omnes XVI.

LEO.

QVA posterior pes,

Horren-

Horrentesque iubas & fuluum cernelconem,
 Hunc ybi contigerit Phœbi violentior axis,
 Accensa in Cancro iam, tunc geminabitur æstas.
 Tunc lymphæ tenues, tunc est tristissima tellus.
 Et densas lætus segetes bene condit arator.
 Ne mihi tunc remis pulset vaga cærule puppis:
 Dem potius ventis excluso vela rudente,
 Excipiamque sinu zephyris spirantibus auras.

LEONEM beneficio Iunonis inter astra collocatum dicitur, eo quod virtute ceteras præcellat. Per-
 riandrus Rhodius refert eum ob primos labores Herculis memoria causa, honorifice astris illatum. Nigi-
 dius refert hunc Leonem nutritum apud Lunam iussu Iunonis, & in terra Arcadia in regione Nemeæ in
 spelunca Mibdimon nomine fuerit, quam quidam Aphrifo dicunt, & iussu Iunonis ad Herculis exitium
 dimissum, quem Hercules iussu Eurysthei interfecit cum Molorcho hospite suo, cuius clauam pro viribus
 tributam principio est adeptus, cum qua Leonem interfecit, itaque postea claua pro gladio, pelle pro scu-
 to reliquo tempore vti cepit, & apud omnes mortales gratus ob virtutem habere cepit: Iunoni porro ma-
 gis odio esse. Quapropter Leonem cælesti memoria dignatum voluntate Iunonis nos arbitramur. Hic
 notabilis & maximus inter signa est. Plerique volunt Nemeæ gymnicos ludos ob hunc Leonem institu-
 tos. hic totus figuratur. Habet stellas, in capite tres, in collo duas, in pectore claram vnā, in spina tres,
 in cauda media vnā, in vltima cauda claram vnā, in medio ventre vnā, sub pectore duas, in priore pe-
 de claram vnā, sub ventre vnā claram, in medio ventris vnā, in posteriore pede claram vnā, in
 genu posteriori claram vnā. sunt omnes decem & nouem. Videntur alia stella obscura septem iuxta
 caudam eius, quæ vocantur crines Berenices, & sunt earum virginum quæ Lesbo perierunt. illa autem ma-
 gna & clara quæ in pectore eius est, appellatur Tyberone.

ERICHTHONIUS.

14 EST etiam Aurigæ facies, siue inclyta forma,
 Natus Erichthonius, qui curru sub iuga duxit
 Quadrupedes, seu Myrtoas denerfus in vndas
 Myrtilos hunc potius species in sidera reddit.
 Sic nulli cursus, sic ruptis mœstus habenis,
 Perfidia Pelopis raptam gemit Hippodamiam.
 Ipse ingens transuersus ab it læuam Geminorum.
 Maiorisque Vrsæ contradelabitur ora.
 Nûmina præterea secum trahit: vna putatur
 Nutrix esse Iouis, si vere Iupiter infans
 Vbera Cretææ mulsit fidissima capræ:
 Sidere quæ claro gratum te gestat alumnum,
 Hanc auriga humero totam gerit: at manus hœdos
 Ostendit, nautis inimicum sidus in vndis.
 Orbis ab oceano celsus rapit. haud semel hœdi
 Iactatam videre ratem nautasque pauentes,
 Sparſaque per sæuos morietum corpora fluctus.

14 HIC Agitator Erichthonius dicitur fuisse Vulcani & Minervæ filius. Qui Vulcanus cum Ioue ful-
 men efficeret, ab Ioue promissum cepit, ut quicquid vellet præsumeret. ille Minervam in coniugem peti-
 vit. Iupiter imperavit Minervæ ut virginis aтем defenderet. Dûmque cubiculum introirent, certando
 Vulcanus semel in pavementum iecit, vnde natus est Erichthonius, quæ Minerva in cista abscondit, draconemq;

custode appposito, duabus sororibus Aglauro & Pandroso commendauit. Hic primus currus homines equis iunctis docuit similes quadrigæ solis facere. primum Panathenæa constituisse, arcem templumque adificasse dicitur, Quem Iupiter miratus astris receptum memoria tradidit. In hoc signo & Capra est, quam in humero portat, quæ Iouem nutriuit. Itēque eius filij Hædi, quos auriga in brachio portat, qui fluctus significare dicuntur, noscuntur. Musæus de capra hoc refert, datur Iouis infans nutriendus Themidi Althææ quæ fuit domina capræ, quæ ex ea Iouem nutriuit. Esse autem hanc capræ filiam Solis dicunt, cuius aspectus tam atrox fuisse dicitur, ut Titanes eam timerent, rogarentque matrem Terram, ut eam abderet. Terra autem in antro clausam Amalthææ tradidit custodiendam, ibique Iouem cum cura Amalthææ educasse. Qui cum esset iuuenis, & ille contra Titanes inermis vellet pugnare, eius pellem dicitur acceptam proscuto habuisse, quod semper Titanibus agitator timori fuerit, & dicebatur media pelle Gorgoneum caput habere: eo tectus tegmento capræ, tergo alterius pellis tecta restituit, vitæ etiam immortalitate donauit, cœlique astris intulit, & eius pellem appellauit. Alijs placet agitatore Myrtilum esse Mercurij filium Oenomai aurigam, & à patre Mercurio astris illatum, cuius caput non multum distat ab Helice, genua apponuntur Geminis, pedes iuxta Tauri cornua. Habet autem stellas, in capite vnam, in singulis humeris singulas, sed ea est clauior quæ in sinistro humero est, & appellatur Capra: in singulis genibus singulas, in dextra manu vnam, in sinistra duas, & super ipso brachio stellas duas, quæ vocantur Hædi, sunt omnes simul decem.

TAVRVS.

15 AVRIGÆ pedibus trux adiacet ignea Taurus
Cornua fronte gerens, & lucidus igne minaci,
Quem Liber ignarum cœli formando docebat:
Et caput, & patulas nares, & cornua Tauri:
Fronte micant Hyades: quæ cornua flamma sinistri
Summa tenet. sub hæc eadem, vestigia dextra
Aurigæ, mediæque ligant compagine diuos
Myrtilos exoritur summo cum Piscibus ore,
Totus cum Tauro lucet, ruit oceano bos
Ante super terras cum fulget Myrtilus ore

16 PORRO Taurum inter astra quidam putant positum, propter Iouem quod in bouem sit fabulose conuersus. Nigidius hunc Iouem à Neptuno fratre per gratiam adduxisse, qui in figura Tauri sensum humanum haberet quem Iupiter Sidonem misit, ut Europam Agenoris filiam ad se portaret, isque per pelagus Sidonem venit, ibique Europam inter aequales suas ludentem in templo Aesculapij conspexit, eamque repentinò arreptu collocatam suo tergo deuexit ad Iouem in insulam Cretæ. Ob hanc igitur causam Iupiter Taurum sideribus dignatus est immortalis memoria inferre. Eratosthenes dicit hunc esse qui coniit cum Pasiphae, cuius priores partes apparent, reliquum corpus non apparet propter femineum sexum. Spectat autem orientem. In signo autem Tauri frons & facies, Hyades vocantur, quas Pherecydes Athenæus nutrices Liberi dicit, quæ Dodonides nympha vocantur. Quæ cum à Lycurgo captiuitatem timentes, fugerent Thebas, ne sibi à Iunone aliquid paterentur, Iupiter cælo illas sideribus honorauit, Hyadesque appellauit, quod nascente Libero eas inuenerit, quas in signum temporis posuit: vel quod sint pluuiales: deiv enim puluere est, quia earum ortus imbres concitat: vel quia in modum T letteræ posita sunt. Musæus & ista refert, Ex Atlante & Hyæ duodecim filia procreata sunt, & filius Hyæ, quem dum ab apro vel Leone occisum sorores omnes nimis diligentes flerent, obierunt: e quibus quinque stellas figuratas Hyades appellauerunt: septem autem, Pleiades. Myrtilus autem quinque filias Cadmi esse dixit. Habet autem Taurus stellas in capite quinque, quæ Hyades appellantur: id est in cornibus singulis singulas, in fronte duas, in naribus vnam: hæc sunt Hyades: in singulis genibus singulas, in vngue anteriore duas, in palearibus duas, in collo vnam, in dorso tres, e quibus nouissima splendida est: in ventre splendidam vnam, in pectore vnam, in palla vnam sunt omnes XVIII. ab excisione Tauri vsque ad id quod septem stellæ, sunt quas quidam Pliades vel Pleiades dicunt, quæ non videntur simul, eo quod septima obscura sit.

CEPHEVS

CEPHEVS.

16 **IASIDES** etiam cœlum cum coniuge Cepheus
 Ascendit, totâque domo: quia Iuppiter auctor
 Est generis. prodest maiestas sæpe parentis.
 Ipse breuem patulis manibus stat post Cynosuram,
 Diducto passim quantum latus à pede dextro,
 Cepheus extremam tangit Cynosurida caudam:
 Tantundem à læuo distat minor vtraque iungit,
 Regula. Cepheos vestigia balthæus ambit.

16 **CEPHEVS** in ordine quarto loco positus est, quem Septentrionalis circulus occupat, à pedibus usque ad pectus: reliquis mediis est Arturo, Aëstivo tropico circulo. fuit ergo, sicut Euripides scribit. Aethiopicum rex, Andromeda pater, qui filiam suam ad cetum dicitur exposuisse, quam Perseus saluauit: eiusque causa, & ipse pater beneficio Minervæ sit astris illatus. Habet quidē stellas, in capite splendidas duas, in singulis humeris singulas, in singulis manibus singulas claras, in singulis cubitis obscuras singulas, in zona tres obliquatas, in dextra coxa vnam, in sinistro genu duas supra pedes quatuor, in ultimo pede vnam. sunt omnes XIX.

CASSIEPEIA.

17 **QVA** latus afflexum sinuosi respicit Anguis,
 Cassiepeia virum residet sublimis ad ipsum,
 Clara etiam pernox cœlo cum Luna refulget,
 Sed brevis & paucis decorata in fidere flammis,
 Qualis ferratos subijcit clauicula dentes,
 Succutit, & foribus præducit vincula claustris:
 Talis dispositis stellis ipsa horrida vultu.
 Sic tendit palmas ceu sit planctura relictam
 Andromedam, meritæ non iusta piacula matris.

17 **CASSIEPEIA** interea (vt refert Sophocles carminum vates) dicitur præposuisse formam suam Nereidibus, ob quam rem ira Neptuni Ceto transmissa vastabatur eorum terra: expostulatamque Andromeden & Ceto propositam: ob quam rem longe habitus eorum diuersus est, ita autem est Cassiepeia in sella sedens. Habet in capite stellam claram vnam, in singulis humeris singulas claras, in dextra mammilla claram vnam, in dextra manu claram & magnam vnam, in sinistra manu claram vnam, in umbilico claram & magnam vnam, in sinistro femore duas, in eodem genu claram vnam, in vnoquoque angulo sella in qua sedet, singulas claras. sunt omnes XII.

ANDRÔMEDE.

18 **NEC** procul Andromede, totam quam cernere nondum
 Obscura sub nocte licet, sic emicat ore,
 Sic magnis humeris candens nitet, ac media ambit,
 Ignea substrieta fulget qua zonula palla,
 Sed pene facies remanet, distinctaque pandit
 Brachia, ceu magni teneantur robore saxi.

ANDROMEDA filia fuit Cephei & Cassiepeæ, quæ adamatæ est à Cupidine, & datum est responsum vt traderetur Ceto ad deuorandum. Quæ suspensa inter duos montes, & exposta Ceto est cum omnibus ornamentis, à Perseo autem liberata est, & ob id Persea dicta: beneficioque Minervæ astris recepta est.

pta est. Euripides etiam dicit intra astra collocatam ut labor Persei aternus pateret, manibus eius extensis, quemadmodum Cero opposita est. Qua cum à Perseo liberata esset, neque patri, neque matri voluit commorari, sed continuo cum Perseo profecta est. Habet stellas, in capite claram unam, in singulis humeris singulas, in singulis cubitis claras singulas, in dextra manu claram unam, in eodem brachio claras duas, in zona tres, sub zona quatuor, in singulis genibus claras singulas, in dextro pede duas, in sinistro pede unam, sunt omnes XXI.

EQVVS DIMIDIVS.

19 ANDROMEDAE verò radiat quā stella sub ipsa
 Aluo, fulget equus: tres armo, sed latera æquis
 Distinguunt spatij: capiti tristissima forma,
 Et ceruix sine honore obscuro lumine sordet
 Spumanti mandit sed quā ferus ore lupato,
 Et capite & longe ceruice insignior exit
 Stella nitens, armis laterique simillima magno.
 Nec totam ille tamen formam per singula reddit.
 Primo præstat equo, medio rapta ordine membra
 Destituunt, visus radijs hinc surgit imago.
 Gorgonis hinc proles in Pierio Helicone,
 Vertice cum summo nondum decurreret vnda,
 Musæos fontes dextri pedis iactibus hausit,
 Inde liquor gentis nomen tenet Hippocrenen.
 Fontes nomen habent, sed Pegasus æthere summo
 Veloces agitat pennas, & fidere gaudet.

19 EQVVS præterea dimidius est, priore parte patens usque ad umbilicum. Aratus dicit super Geniculatorem situm, & iam astris illatum, eo quod à celsitudine Heliconis montis percusso pede dextro aquā produxit, quem liquorem Hippocrenen dicunt. Quidam pro eo quod Iupiter eo usus fuerit. Nonnulli verò Pegasus putant qui ad astra pro Bellerophontis interitu euolauerit. Euripides dicit Melanippen Chironis filiam esse, quæ compressa grauida, profugit in Pelion montem, & dum à patre comprehendit timeret deorum misericordia conuersa in equum ad astra conscendit, cuius posteriores partes corporis propter secreti sexus pudorem non videntur. Habet autem stellas, in facie claras duas, in capite claram unam, in singulis auribus singulas claras, in maxilla unam, in ala proxima capiti claram unam, in humero ala dextra unam, in media ala unam, in extremis pennis unam, in armo unam, in pectore unam, in spina unam, in umbilico claram unam, in singulis genibus singulas, in singulis ungulis singulas. fiunt omnes XVIII.

ARIES,

20 INDE subest Aries, qui longe maxima torrens
 Orbis, & ad finem spacijs non tardior oram
 Peruenit, & quando grauiore Lycaonis Arctos
 Axem vel tutor quem tanto gratior ille
 Distantes cornu properat contingere metas.
 Claræque non illi est facies, nec sidera possunt,
 Officiat si Luna, sua virtute nitere.
 Sed quærendus erit zonæ ratione micantis,
 Ut chelæ, candens aut baltheus Orionis.

20 ARIES, ut Hesiodus & Pherecydes dicunt, inter astra collocatus est, propter Phrixum & Hellen Athamantis

Athamantis & Nebula filios. Qui cum nouercam occidere vellent, insani à Libero dicuntur effecti: qui dū in silua errarent, mater eis Arietem aurata pelle fertur adduxisse, qui cum nauigare vellent, in mare proiecti sunt, quod pelagus ab Helles nomine Hellepontus vocatur. Helle autem (vt aiunt) à Neptuno saluata est, & ex ea puerum Paonem genuit. Phrixus autem insidens prapato arieti, Colchos adductus est ad Aetam regem, ibique Arietem Marti immolauit, ei que suam auream pellem concessit, antequam inter astra processisset, quam Draco custodiuit. Genitum autem hunc Arietem dicunt ex Neptuno & Theophane Altidis filia, quam cum adamasset, in insulam Crinnissam traduxit, inque ouem cōuertit, cum qua in Arietem mutatus concubuit, ex qua Aries chrysoellus natus. Nigidius hunc Arietem dicit ducem & principem esse signorum zodiaci circuli. Immortali autem honore donatum, quod cum Libea exercitum in Aphricam duceret, & aqua inopiam pateretur, subito Aries ex arena exiuit, & Liberum cum suo exercitu ad aquam perduxit diuinis. Hoc facto Liber eum Arietem Iouem Ammonem appellauit, ei que sanum magnificum fecit, eo in loco in quo reperta est aqua, & abest ab Alexandria itinere dierum nouē, locus arenosus & serpentum multitudine plenus, & ab arena Ammon est nominatus. Præterea Aries dux aqua, immortalis mutatus, & cæli sidera consecutus. Conuertit autem caput ad Taurum, ipse autem assequitur alijs signis. Habet autem stellas, in capite vnam, in auriculis tres, in collo duas, in summitate pedum anteriorum singulorum singulas, in dorso quatuor, in cauda vnam, in ventre tres, in summitate singulorum pedum posteriorum singulas. sunt omnes XVIII.

DELTOTON.

21 EST etiam propiore deum cognoscere signo
Deltoton, si quis donum hoc spectabile Nili,
Diuitibus veneratum vndis in sede notarit.
Tres illi laterum ductus, æquata duorum
Sunt spacia, vnus breuior, sed clarior ignis.
Hinc Aries iuxta medium Deltoton habebit.

21 SVPER caput Arietis non longe ab Andromeda pedibus adiacet signum quod Græci ob similitudinem Delta literæ, Deltoton vocant: Latini autem ob proprietatem formæ, Triangulum dicunt. Quod quidam à Ioue per Mercurium inter astra positum dicunt, super caput Arietis, pro eo quod obscurum esse dicitur. Quidam verò dicunt Aegypti esse effigiem, stellæ figuratam in tribus angulis, id est trigono, & Nilum talem ambitum facere. Habet autem stellas tres, in singulis angulis singulas, e quibus vna est clarior.

PISCES.

22 INTER lanigeri tergum, & Cepheida mœstam
Hinc vltra gemini Pisces, quorum alter in austrum
Tendit, Threicium boream petit alter, & audit
Stridentes auras, niueus quas procreat Hæmus.
Non illis liber cursus, sed vincula cauda
Singula vtrunque tenent vno cōiuncta nodo.
Nodum stella premit Piscis qui respicit auras
Threicias. dextram Andromedæ cernuntur ad vnam.

22 PISCES hi sunt, & maior Piscis. Nigidius hos Pisces dicit in flumine Euphrate fuisse, & ibi ouē inuenisse miræ magnitudinis, quod voluentes eiecerunt in terram, atque ita columbam insedissee, & post aliquot dies exclusisse eam Syria quæ vocatur Venus: miximè quæ misericors ad hominēs pertinebat: quæ quæ multa quæ ad vtilitatem hominibus verterentur, ea dicitur inuenisse. Quæ, quoniam Iupiter sapius à Mercurio laudari nominarique audiret, quod in deos religiosa, in hominibus officiosa diligenter fuerit, rogata à Ioue quod sibi optanti tribui postularet: illa ait, Vt pisces qui suam originem seruassent, immortalis pramio afficerentur. Iupiter in duodecim signis Pisces siderum splendore decorauit. Vnde hodie quoque

Syrineque hos Pisces edunt, & columbas potestate decorant. Horum autem vnus aquilonius est, alter australis, ex aduerso caudis vtrique positis. Habent inter se alligamentum luteum, continens vsque ad priores pedes arietis. Andromeda autem humerus dexter, piscis est signum. Habet idem aquilonius stellas duodecim. Alligamentum luteum, quo continentur in parte borea, habet stellas tres, in parte notis tres, ad orientem tres, ad occidentem tres. Australis piscis quindecim sunt omnes XXXIX.

PERSEVS.

23 TANTVS & ille micat, tantum occupat ab Ioue cœli.
Dextra sublata similis, prope Cassiopeiam;
Sublimis fulget pedibus: properare videtur,
Et velle aligeris purum æthera tangere palmis.

23 PERSEVS quidem ex Diana & Ioue natus est. Iupiter enim in similitudinem aurei imbris se transformans, oppressam delusit Danaen, Acrisij regis Argiuorum filiam, quam pater à Ioue ut vitias am cognouit, intra arcam includens, precipitauit in mare: qua delata ad Italiam, inuenta à quodam piscatore, & oblata regi, eam sibi fecit uxorem, vna cum Perseo quem enixa est in mari. Qui missus ad Polydecten regem insula Seriphi, acceptus à Mercurio talaribus, & à Vulcano harpe adamantina, per aëra iter faciens ad Gorgones Phorci filias venisse perhibetur, qua angues pro crinibus dicuntur habuisse, quosque vidissent in lapides conuertere. Gorgones tres feruntur fuisse sorores, vno oculo, vna pulchritudine inter se communicantes: quarum nomina putantur, prima Stheno, secunda Euripia, tertia Medusa. Quidam verò eum à Minerva missum dicunt, & ab ea chryseum vitreum accepisse, per quem videre nec videri ab eis posset. Qui cum Gorgones dormientes inuenisset, caput Medusa abscidit, & Minerva tradidit, quod illa in suo poctore aptauit, ut in bello terribior esset. Perseum autem inter sidera collocauit. Habet autem stellas, in capite vnam, in singulis humeris claras singulas, in manu dextra claram vnam, in eodem cubito vnam, in manu sinistra vnam, in dextra parte lumborum claram vnam, in sinistro femore claram vnam, in singulis genibus singulas, in singulis tibijs singulas, in singulis pedibus singulas, in capite Gorgonis circunquaque tres, in harpe vnam. sunt omnes XVIII.

PLEIADES:

24 SIDER A communem ostendunt ex omnibus ignem.
Septem traduntur numero, sed carpitur vna,
Deficiente oculo distinguere corpora parua.
Nomina sed cunctis seruauit fida vetustas.
Electra, Alcyonéque, Celænoque Taygetéque,
Et Sterope, Meropéque simul, formosaque Maia,
Cœlifero genitæ, si vere sustinet Atlas
Regna Iouis, superosque, atq; ipso pondere gaudet.
Lumine non multo Pleias certauerit astris:
Præcipuo sed honore ostendit tempora bina:
Cum primum agricolam ventus supereminet auster,
Et cum surgit hiems portu fugienda peritis.

24 PLEIADES à pluralitate Græci vocant: Latini, eo quod vere exoriantur, Vergilias dicunt. Dicis autem Pherecydes Athenais, septem sorores fuisse, Lycurgis filias, ex Naxo insula, & pro eo quod Liberum educauerunt, à Ioue inter sidera sunt relata. Harum nomina putantur, Electra, Alcyone, Caleno, Asterope, Merope, Taygete, Maia: quarum septima, ut ait Aratus, vix intueri potest, quam quidam præ timore Orionis fugisse putant: quidam à Sole persecutam arbitrantur, vocatamque Electram, qua non sustinens videre casus pronepotum, fugerit. Vnde & illam dissolutis crinibus propter luctum ire asserunt, & propter comas, quidam Cometen appellant. Nonnulli verò Meropen esse autumant qua nupta à quodam viro, nominata est Hippodamia. Musæus autem refert filias Atlantis fuisse septem, ex quibus sex clara sunt, vna obscura. cum dijs concubuerunt, tres cum Ioue, & ex Electra Dardanus, ex Maia Mercurium

ex Taygete Lacedaemon: cum Neptuno dua, Alcyone, ex qua Herus: Caeleno, ex qua Lycus: cum Marte As-
trophe, ex qua Oenomaus: Merope, cum Sisypho. Magnam apud homines dignitatem habent.

LYRA.

25 TEMPORALÆUA premit Parthi subiecta draconis,
Summa genu subuersa tenet quæ se Lyra voluit:

25 LYRAM inter astra collocatam dicunt, propter honorem Mercurij qui eam condidit ex testudinis similitudine, de Apollinis bouum cornibus: qui intendit chordas septem Atlantidem numero Regrediente igitur Nilo ad suos meatus, inter cetera relicta etiam testudo est, qua cum putrefacta fuisset & nerui eius extensi intra corium remansissent, percussa à Mercurio sonitum dedit: in cuius similitudinem Mercurius Lyram fecit, quam postea Apollini datam, alij Orpheo dicunt, eo quod vnus ex musis, id est Calliope sit filius, fecit autem chordas nouem iuxta numerum musarum. Tanta namque dicitur dulcedinis in modulando fuisse, vt arbores, saxa, bestias, atque inferos commoueret ob coniugis Eurydices desiderium ad inferos descendens. Qui cum Apollinem maximum deorum honoraret, Liberum autem patrem à quo fuerat glorificatus minime glorificaret, sedens in Pangeo monte, & expectans solis ortum, Liber indignatus misit Bacchas, vt Aeschylus scribit, qua eum membratim discerperent, collectisq; membris eius sepelierunt eum in Lesbij montibus: cuius Lyram Musæo dederunt, Iouemque rogauerunt, vt eius memoriam astris inferret. Habet autem stellas, in vtrisque pectinibus singulas, in cacumine chordarum singulas, in vtrisque humeris singulas, in fundo vnam, in modulo vnam, in tympano claram atque candidam vnam. sunt omnes nouem.

CYCNVS.

26 CONTRA spectat auem, vel Phœbi quæ fuit olim,
Cycnus de thalamis candens, qui lapsus adulter
Furta Iouis falsa volucer sub imagine texit.
Haud medijs fulgoris erunt pennæ, vtraque læta,
Dexterio iuxta regalem Cepheos vlnam.
At læua fugit instantem sibi Pegason ala.

26 CYCNVM dicunt inter astra constitutum, eo quod Iupiter in Cycnum transfiguratus euolauerit in ramum Atticæ regionis, ibique comprehenderit Nemefin, qua & Leda dicitur (vt refert Crates tragædiarum scriptor) qua enixa est ouum, vnde nata est Helena: sed quoniam Iupiter rursus in cælum in Cycnum transfiguratus se recepit, vt fuit pennis census, simulacrum eius sideribus reliquit. Habet autem stellas, in capite claram vnam, in dextra ala quinque, vnam claram qua est erga collum, in sinistra ala quinque, in pectore vnam, in cauda vnam, qua est amplissima. sunt omnes XIII.

AQVARIVS.

27 OCEANOmersus, sopitas condere flammæ,
Imbres, occasus ortusque, intercipit ora.
Et cum terrores augeat nox atra marinos,
Multum clamatos frustra spectaueris ortus.
Tunc rigor, aut rapidus ponto tunc incubat auster,
Tarda ministeria, & nautis tremor alligat artus,
Et rationem animi temeraria pectora soluent.
Nulla dies oritur, quæ iam vacua æquora cernat,
Puppibus & semper tumidis ratis innatet vndis.

Interea tentare vndas iuuat, aspera sed cum
 Assultat lateri deprensæ spuma carinæ,
 Tunc alti curuos prospectant littore portus:
 Inuentasque alij terras pro munere narrant,
 Interea exanimat pauidos instantis aquæ mons:
 Ast alij procul è terra iactantur in altum:
 Munit & hos breue lignum, & fata instantia pellit,
 Et tantum à leto, quantum rate fluctibus absunt.

27 PORRO Aquarius nomen accepisse dicitur, quod eius exortu imbres plurimi fiant. Quidam va-
 lunt Ganymedem eum esse, Troili & Callirrhoeis filium, qui cum in Ida monte venaretur, ob nimiam pul-
 chritudinem à Ioue admatas, & per aquilam raptus, inter astra est collocatus. Dehinc Aquarius dictus
 est, quod vndas funderet. Nigidius Hydrochoon siue Aquarium existimat esse Deucalionem Thesaliū, qui
 maximo cataclysmo sit relictus cum vxore Pyrrha in monte Aetna, qui est altissimus in Sicilia & postea-
 quam se & vxorem suam in terra relictum censuit, orbitas & vastitatis miseris, ab Ioue precari ca-
 pit, ut aut & ipsi interirent, aut hominum genus restituerent. Iupiter respondit, & per sortem indicauit,
 ut lapides quos ante se reperissent, post se iactarent. Reuersi itaque, quotquot Deucalion misit, viri fie-
 bant: quos Pyrrha, foemina. Quo facto rursus hominum genus natum est, ob quam rem Λαός Græce po-
 pulus dicitur, quia lapis antiquitus Græce Λαός appellabatur. Ab antiquis quidem dicitur Aristeus fi-
 lius Apollinis fuisse quem Apollo dicitur ex Cyrene procreasse, quam compressit in monte Orpheo, qui Cy-
 renis est appellatus Aristeus dicitur omnibus artibus doctus fuisse, quibus ceteros homines ad bonos fru-
 ctus vtilitatemque perducebat. Is cum Canicula signum pestiferum oriretur, & stāim praesentes fructus
 lacerentur, & homines diuturna pestilentia afficerentur, factum est ut à dijs impetraretur, maxime Ne-
 ptuno, Iouis fratre, ne tempestatibus & ventis pateretur genus humanum affici indignis calamitatibus
 Itaque venia data, constitutum est à dijs, ut Canicula stella exortu, venti persisterent dies circiter quadra-
 ginta, eiusque pestilentia vim absunderent. Quapropter Aristeus à dijs inter astra est collocatus. Ha-
 bet autem Aquarius stellas, in capite obscuras duas, in singulis humeris singulas amplas, in sinistro cu-
 bito vnā, in dextro cubito vnā, in singulis manibus singulas, in singulis mammillis singulas, sub manu
 nullas singulas, in dextro lumbis vnā, in singulis genibus singulas, in dextera tibia vnā, in singulis pe-
 dibus singulas. sunt omnes XVIII. Effusio verò aqua dextra lauaque, sit stellæ XXXI. Quarum dua splen-
 dida sunt, cetera verò obscura.

CAPRICORNVS sane similitudinem habet Aegipanos: habet enim posteriorem partem Piscis,
 priorem Capricorni: & hunc honorem dicitur assecutus, eo quod cum Ioue sit nutritus. Epimenides di-
 cit in Ida utroque nutritus, & ad Titanum bellum cum Ioue esse profectum: quem Iupiter victor astris
 intulit, quod eius opera dij armati essent: itēque matrem eius Capram, quod Dicolon inuenisset in ma-
 ri, ideo Piscis cauda notatam. Nigidius Capricornum refert immortali honore donatum, quo tempore Ty-
 phon in monte Tauro speluncam haberet, & Aegyptum incoleret, ab Ioueque concessum habuisset, quem-
 admodum dijs posset obfistere, cum ei consilium panderet, si neque terras relinquere vellent: neque Ty-
 phonis immanitas resistere, dij posent, inconsulte figuras immutauerunt, in quam quis vellet, seu be-
 stiam, seu volucrem, seu piscem, pecudemve, Typhon se in Capram transmutesset: itaque immortales fi-
 guras ignotis Typhonis ante oculos crebro versabantur: vnde adhuc maxime pro dijs multas bestias ob-
 seruant colluntque Aegyptij. Et cum venit Typhoni neminem deorum aduersari, sibi met vacuum cog-
 nouit dominantibus, arbitratus deos se veritos, propter metum: dominabatur imperitio fortuna varie-
 tate, & periculi magnitudine instantis. Nam post XVIII. dies dicitur consilium de eo repente à dijs
 factum ut interficeretur: ob idque vsque hodie in Aegypto hos dies, id est XVIII. festos perpetuo, annis
 singulis instituerunt: in quibus diebus qui nascitur amplius quam eos non viuit. Typhon autem ful-
 mine interficitur ab Apolline, in templo Aegypti Memphis, vbi mos fuit folio regio decorari reges qui reg-
 nabant. Ibi enim sacris iniriabantur primum, ut dicitur, reges, satis religiose tunicati: & Tauro quem
 Apim appellant, ingum portare fas erat, quem deum maximum Aegyptij existimant, & per vicum vnū
 duci, ut periti existimabant, labore humana necessitatis, ut crudelius quæ sub eis sint abutantur. deduci-
 tur autem à sacerdote Isidis in locum qui nominatur Atyros, & iureiurando adigitur, neque mensem, ne-
 que diem intercalandum, quem in festum diem immutarent, sed CCCLXV. dies peracturos, sicut institu-
 tum est ab antiquis. Sed illò reuertamur vnde digressi sumus. Igitur dij postea quam Typhonem pena affe-

cerunt.

perunt, & interfecerunt, sancta astrorum memoria decorauerunt, & ei nomen Aegyptij, Aegyptiana impo-
suerunt, quod cum tanti dii se in bestias conuertissent, Typhon se in Capram transfigurabat. oppidumque
magnificum in Aegypto edificauerunt, quod Panopolin adpellauerunt. Habet autem stellas, in singulis cor-
nibus duas, in naribus claram vnam, in capite claras duas, sub collo vnam, in pectore duas, in anteriore pe-
de vnam, in summitate ipsius pedis vnam, in dorso septem, in ventre quinque, in cauda extremitate cla-
ras duas. sunt omnes XXVI.

SAGITTARIUS.

28 BELLIGER VM Titan etiam cum contigit arcum,
Ducentemque ferunt sinuato spicula neruo,
Iam clausum ratione mare est, iam nauita portu
Infestam noctem fugit, ad longasque tenebras,
Signum erit exoriens nobis tum nocte suprema.
Scorpios ille micat super freta caerulea cauda:
Insequitur grauis Arcus, & in lucem magis exit.
Tunc alte Cynosura repit, tunc totus in vndas
Mergitur Orion, humeris & vertice Cepheus.

28 PORRO Sagittarius Scorpione oriente ascendit, quo ascendente Orion occidit totus, & Cepheus
à vertice & humeris cum manibus, in cuius signi regione Zodiacus circulus humillimus est propter equina
crura. Quidam negant, dicentes nunquam Centauros ullis sagittis usos fuisse. Quidam autem dicunt,
quod quadrupedes esse non videantur, sed stans bipes sagittarius. Hic autem homo equinis pedibus est,
& caudam habet veluti sagittarii. Sophocles autem tragediarum scriptor, illum affirmas esse Croto-
nem. Euphemes Musarum nutricis filium, & inhabitasse Heliconem, atque sagittis & venatis vitam
exegisse, qui inter Musas saepius commoratus, plausu cantus earum distinguebat, id est ad pedem manibus
plaudebat, quo alij timerent. Hunc Musa beneficio Iouis astris intulerunt, cuius artes, id est plausus &
sagitta, inter mortales mansere. Nigidius de Crotone idem dicit, sed non conuersatum cum Musis
sed dum illa cantus chorosque celebrarent, hunc procul auditu repentino plausu ad pedem feriendo oble-
tare canentes, ob hoc eum à Ioue immortalis memoria earum rogatu donatum, quod esset, nutricis ea-
rum filius, idem Oceani nepos. Habet autem stellas, in capite duas, in arcu duas, in acuminis sagittae duas
in dextero cubito vnam, in eadem manu vnam, in ventre claram vnam, in spina duas, sub cauda duas, in an-
terioribus geniculis singulas sunt omnes XV. Reliquae vero septem, sub crura, similes quidem sunt po-
sterioribus, quae non ostenduntur, quod Centaurus duplex sit: iaculum autem eius, ex quo dicunt omnes
Cyclopes ab Apolline interfectos, qui Iouis fulmina fuerant, absconditum fertur ad aquilonem, & pera-
cta, ac potius sedata lite, assumptum, & ad pedes sagittarii inter astra collocatum. Habet autem stellas
quatuor, in summo vnam, in medio obscuram vnam, in pennia duas, vnam vero splendidiorem
alijs.

AQVILA.

29 VNGVIBVS innocuis Phrygium rapuit Ganymedem
Et coelo appositus custos quo Iuppiter arsit:
In puero, luit excidio quem Troia furorem.

29 AQVILAM sane inter astra collocaram dicunt, propter Ganymedem Iouis ministrum, quem
rapuit in caelum, est enim ea signum Iouis, quod cum dii omnes volucres inter se diuiderent, eam in portio-
ne sortitus sit Iuppiter. quod altius cunctis volantibus euolet, & pene inter omnes principatum teneat,
& quod sola auium Solis radijs non terreatur. Nanque ita est spectans ad orientem pennis tensis. Aglaos-
thenes dicit Iouem in aquilam transfiguratum, Naxiam regionem ubi nutritus fuerat petisse, & reg-
num accepisse. Egresso vero de Naxo cum aduersus Titanas proficisceretur, & sacrificium faceret, aquila

ei in auspicio apparuisse, & fulmina ministrasse, quam bono omine acceptam tutela sua subiecisse. Habet autem stellæ, in capite claram vnam, in humeris singulis alarum singulas, in pectore obscuram vnam sunt omnes quatuor. Sagitta autem quam tenet in pedibus, dicitur sagitta Apollinis fuisse, cum qua Cyclops interfecit, eo quod Iouis fulmina facerent, quod eo telo Aesculapius eius filius à Ioue esset interfectum, quam sagittam astris illatam in memoriam virtutis suæ reliquit. Habet autem stellæ quatuor, in summo vnam, in medio vnam, in pennis sagittæ duas.

DELPHINVS.

30 SIDERA quæ mundi pars celsior æthere voluit,
Quæque vident boream, ventis assueta serenis
Diximus: hinc alius decliuis ducitur ordo,
Sentit & infanos obscuris flatibus austros.

30 NEPTVNVS, vt Artemidorus refert, Amphitriten voluit in coniugium accipere, quæ cum ob recundiam magnitudinem & virginis atque obseruantiam ad Atlantem confugisset, Neptunus post eam multos misit qui eam peterent, inter quos & Delphinum misit qui eam peteret. Quæ cum circa insulas Atlantis moraretur, reperit eam, nunciauit quæ Neptuno, quam ille suis persuasionibus ad suam perduxit voluntatem, Delphinusque maximos honores in mari tribuit, quem in astris intulit & in manu sua habere instituit. Habet autem stellæ nouem, & ideo muscum signum dicitur, eo quod in numero musarum stellæ habet, in ore vnam, in folio duas, in pinnulis ventris tres, in dorso vnam, in cauda duas. sunt omnes nouem. Delphinus autem non multum currit supra Capricornum.

ORION.

31 TELA, caput, magnisque humeris, sic baltheus ardet,
Sic vagina ensis, pernici sic pede fulget.

31 ORION qui & Incola dicitur, ante Tauri vestigia fulget, & dicitur Orion, ab vrina, id est ab inundatione aquarum. Tempore enim hyemis habet ortum cum mare & terras aquis & tempestatibus turbat. Hunc Romani Iugulam vocant, eo quod sit armatus, vt gladius stellarum luce terribilis & clarissimus, qui si fulget, serenitatem portendit: si obscuratur, tempestatem annuit imminere. Hunc Hesiodus dicit Neptuni & Euryales filium, cui dono datum est à Neptuno, vt super fluctus ambularet, veluti supra terram. Qui cum Chium venisset, Metopem Oenopionis filiam compressit, quem Oenopion ob iniuriam excacauit, & de finibus suis expulit ipse cum Leninum venisset, à Sole dicitur ei lumina restituta esse, & reuersus est ad Oenopionem, qui cum à ciuibz terra absconderetur, Oenopion, desperata eius inuentione, Cretam est profectus: vbi cum immodice venaretur, & à Diana corripere, ait se nullam feram in terris relicturum. Tellus indignata Scorpionem extulit miræ magnitudinis, qui pœnas magniloquentia eius exigeret, Iupiter autem Orionem ob virtutem astris intulit, idem rogatu Diana Scorpionem inter astra duodecim cælo collocauit, quorum contra magnitudinē stella quoque eorum amplissima sunt. Aristomachus autem dicit Erythrea quendam Thebæ voto petisse, vt filium haberet, ad quem Iupiter Mercurius & Neptunus hospitio deuenerunt: qui eū hostiam immolauit, vt filius nasceretur: cuius bonis pelle detracta, dii in eam vrinam fecere, iussuque Mercurij, terra obruta est, vnde puer supradictus est natus, quem Vrionem appellauerunt & astris intulerunt. Quidam autem dicunt Vrionem Metymnaum qui cum esset cithara potens, rex Corinthiorum Pyranthus nomine eum dilexit, qui cum à rege impetrasset vt ciuitatem arte sua illustraret, & magnum patrimonium acquisiuisset, consenserunt famuli cum nautis, vt eum interficerent: quem cum vellent interficere petijt ac eis vt ante decantaret. Cum autem cithara sonus cum voce eius audiretur, Delphini circum nauim venerunt, ille super vnum ex his se precipitauit, qui eum sublatum ad Regem Pyranthum Corinthum detulit. Delphinus subductis per astra aquis exanimatus est. Qui cum suos casus Pyrantho narraisset, iussit rex Pyranthus Delphinum sepeliri, & ei monumentum fieri: post aliquantulum temporis nauis qua Orion deuectus fuerat, Corinthum delata est. Nautas cum ad se adduci rex imperasset, & de Orione inquireret, dixerunt eum obijisse. Quibus ille, Crastino, inquit, die ad Delphini monumentum iurabis: eosque custodiri mandauit, atque Orionem ita ornatum sicut se precipitauerat, in monumento Delphini delitescere. Cum autem adducti per Delphini

Delphini monumentum iurarent Orionem obijſſe, & de monumento prodijſſet, illi cum videntes obmutuerunt, ibique regio imperio crucifixi ſunt, Dehinc Iouis miſeratione dicitur Orion cum Delphino inter aſtra poſitus. Nigidius autem refert quodam tempore Iouem cum cæteris dijs apud Muſæum Biſioniorum regem hoſpitiſi copioſoque affectu pradiſo in hilaritate conſtituiſſe, vt in corio Tauri qui tunc immolatus fuerat, mingerent, eoque loco in corio terra obruta natus ſit Orion, qui factus adoleſcens digna deorum forma atque egregia virtute incitatus, immortalis memoria obtemperabat, quibus ortus dicebatur. Nam cum in Celinio venaretur, Dianam irridens contemnebat eius opera, qua in monte conſtituebat. Itaque Diana miſiſſe dicitur Scorpionem qui Orionem vita priuaret; Orion vita priuatus, ſideribus illatus eſt. Habet autem ſtellas, in capite claras tres, è quibus media eſt ſplendidior cæteris: in ſingulis humeris ſingulas claras, in dextro cubito obſcuram vnam, in eadem manu vnam, in zona tres, in gladio quem tenet in manu, tres; in ſingulis genibus ſingulas, in ſingulis pedibus ſingulas, in mantili tres ſunt omnes XVII. & decem ex eis obſcuriores.

CANIS.

32 CVM tetigit Solis radios, accenditur æſtas,
Discernitque: ortu longe ſata viuida firmat:
At quibus arctatæ frondes, aut languida radix,
Exanimat: nullo gaudet maiusve minusve
Agricola: & ſidus primo ſpeculator ab ortu.

32 SIRIUS, ſtella eſt in medio Centro cæli, ad quam cum Sol acceſſerit, duplicatur calor ipſius, & languore afficiuntur corpora humana. Sirium autem ſtellam vocatam putant, propter flammam candorem. Latini autem illam Caniculam vocant, vnde & dies Caniculares dicuntur, quia quandiu Sol in ipſa eſt, peſtifera eſt, ſed pro qualitate adiacentium commutatur. nam aut vincitur, aut morboſis vitur viribus. hinc eſt, quod cum certo tempore oritur, non ſemper eſt noxia. Quidam verò dicunt Canem fuiſſe qua Europa cum dracone cuſtos data eſt, qua poſtea Minos vtraque accepit. Eandem poſtea ob medicina cauſam Procridis in munere datam, qua poſtea Cephalus vtraque poſſedit, vir Procridis, qui eam ad Thebas duxit ad vulpem Thebanorum agros infeſtantes: cui Cani ſatum eſt, ne ab villo poſet interſci, itemque Vulpi. Iupiter verò Vulpem in lapidem conuertit, & Canem aſtrū intulit. Amphianus tragædiarum ſcriptor refert, quod cum hominibus ſtellarum relinquerent locum, miſſus eſt legatus Canis ad Doloram, quam vt vidit, tempore tempeſtiuſo adamauit: qui cum flagraret amore, nec poſſet frui, magis aſperius vrebatur: calamitate accepta, & Deos adiutores inuocare cœpit: tunc Aquilo miſit filios ſuos adoleſcentes, qui operam Cani traderent, & ipſe ſtatu ſuo Canis ardorem ſedauit, qui ſtatu Ereſia dicitur: amoris autem memoria remanſit.

Sunt qui aliter memorent. Icarius à Libero hoſpitiſi receptus eſt, qui ei in munere vitem plenum vino tribuit, iuſſitque vt in reliquas terras propagaret. Icarius dehinc Athenas, cum in terram Atticam ad poſteros deuiniſſet, eis genus hoc ſuauiſſis oſtendit. paſtores autem cum immoderatiſi biberēt, abriſſi ſati conciderunt. Qui arbitranſes Icarium malum medicamentum ſibi dediſſe, eum ſuſſibus interfecerunt. Icarium autem occiſum Canis qui cum eo fuerat, Mara nomine, vlulans, Erigone eius ſilia monſtrauit vbi pater inſepultus iaceret: que cum veniſſet eius corpus ſepeliuit, ipſaque ſc in monte Hymetto contulit, ibique laqueo ſibi mortem conſciuit. Tunc dicitur Liber à Ioue petiſſe, vt Erigonem & Icarium aſtrū inferret. Iupiter autem audita eius petitione, Erigonem ſignum Virginis nominauit: Icarium autem patrem eius, Arcturum. Qui cum exoritur, tempeſtates mari terraque efficit. cumque Athenas peſtilentia opprimeret, ex oraculo reſponſum eſt ceſſaturam peſtilentiam, ſi per annos ſingulos deſugibus & vindemia Icario & Erigone primum delibaretur. Quod factum eſt ab Athenienſibus, qui diebus feſtis inſtitutiſi aras conſtituerunt: ideo quia illam pendentem aſpexerunt, quod eſt apud Græcos: ex quo factum eſt, vt ſoli oſcillo iactarentur homines. Canis autem Icarij qui vlulans ante pedem pendentiſi Virginis mortuus eſt, Astrocyon nominatur, quod nos Canis ſtellam dicimus: qui ob eandem cauſam quando exoritur, ſummam peſtilentiam hominibus facit. Habet autem ſtellas, in capite vnam, qua Iſis dicitur, claram: in lingua vnam, quam Sirium vel Canem vocant, qua magna eſt

Et splendida: in collo duas, in singulis humeris singulas obscuras, in pectore claras duas, in anteriore pede sinistro tres, in dextro vnam claram, in extremo supra dorsum tres, in ventre duas, in sinistro femore vnam in posteriori pede sinistro vnam, in summitate cauda vnam fiunt omnes XX. Situm autem est hoc signum inter hiemalem tropicum, et arcticum subterraneum qui Australis vocatur.

DASYPVS.

33 SIC vtrunque oritur, sic occidit in freta fidus:
Tu paruum Leporem perpende sub Orione.

33 LE PVS sub pedibus Antecanis et Orionis constitutus est. Hic dicitur Orionis canem fugere venantis. Nam ut venatorem eum sinxerunt aliqua de causa, ita Leporem ei ad pedes fugientem sinxerunt. Quidam negant tam nobilem tamque magnum venatorem, de quo ante in Scorpione signo diximus, et postea in ipsius figura dicemus, oportere Leporem venari. Callimachusque accusat eum, quod cum Diana scriberet laudes, eam leporino sanguine gaudere, et eos venari dixerit. Nonnulli à Mercurio inter astra collocatum dicunt propter nimiam velocitatem, siue quod inter quadrupedes plus pariat, et quosdam factus pariat, quosdam verò in ventre habeat, sicut Aristoteles philosophus ait, qui de animalium ratione disernit. Antiquitus autem dicebatur in insula Lero nullum Leporem fuisse, sed ex eorum ciuitate adolescens quidam studio generis ab exteris terris Leporem facinoram produxit, et ad eius partum diligentissime qua opus essent administravit: itaque cum peperisset, et complures eius ciuitatis ad studium intendisset, et partim precio, partim beneficio mercati essent, omnes Lepores alere ceperunt: quibus cum nihil daretur ad manducandum, impetu facto, omnia comederunt, quo facto insulam calamitas afflixit, itaque postea Leporis figuram astra contulerunt, ut homines meminissent nihil his exoptandum in vita, si insolenter vtantur lantia, qua dolorem capere posterius cogantur. Habet autem stellas, in singulis auribus singulas, in pectore duas, in dorso nitidam vnam, in posterioribus pedibus singulas. sunt autem omnes VII.

ARGO NAVIS

34 AT cum decurrens inhihet iam nauita remos,
Auerfamque ratem votis damnatus ab ore,
Perlegit, optatam cupiens contingere terram:
Sed quia pars violata fuit coeuntia saxa,
Numine Iunonis tutus cum fugit Iason,
Hæc micat in cælo lateri non amplior, actus
Qua surgit malus, qua debet reddere proram,
Intercepta perit nulla sub imagine forma:
Puppis demisso tantum stat lucida clauo.

34 POST Canis igitur magni caudam, secundum stellarum ordinem Nauis constituta est, quam quidam beneficio Minerue inter astra collocatam dicunt, quaque prima ab ea fabricata est, et mare quod antea inuium fuerat hominibus, peruium nautis ingenio fecit, quam notatam in cælo figurauit, sed à gubernaculis vsque ad malum. Nonnulli dicunt Danaum Beli filium ex compluribus coniugibus quinquaginta filias habuisse, fratrem autem eius Eegyptum toridem filios. Danaum autem et filias eius interficere voluit, ut regnum paternum solus obtineret, easque filiis suis uxores à fratre poposcit, Danaus autem cognita malitia, Mineruam inuocauit adiutricem: tunc primum dicitur Minerua nauim fecisse, qua Argos appellata est, cum qua Danaus ex Aphrica Argos profugit. Aegyptus filius suos ad persequendum fratrem misit. Qui postquam Argos venerunt, patrum impugnare ceperunt. Danaus autem ut vidit se eis obistere non posse, dedit eis filias suas, qua patris iussu viros suos vna nocte interfecerunt, sola Hypermnestra Linum seruauit: ob quod sanum illis factum est. cetera verò dicuntur apud inferos in dolium pertusum aquam ingerere. Habet autem Nauis stellæ, in puppe quatuor, in castruma quatuor, in malo summo tres, in singulis remonibus quinque, sub carina quinque, sunt omnes XXVI.

CETVS.

CETVS.

35 DIVERSO posita & boreæ vicina legenti,
 Aufter pistris agens duo sidera, perlegit vnum.
 Nanque Aries supra Pistrim Piscésque feruntur:
 Bellua sed ponti non multum præterit Amnem.

35 PORRO sub Ariere & Piscibus super fluium Cetus in cæli regione collocatus est. Dicitur autem à Neptuno missus ad Cepheum propter inuidiam Nereidū, à qua contra Cassiopeiam & Andromedam exardescerebat propter nimiam pulchritudinem. huic Ceto Andromeda proposita erat, quem Perseus interfecit, & ab Ioue astris illatus est, vt memoria actus maneret. Habet autem stellas, in cauda extremo claras duas, à cauda vsque ad gibbum eius sex, sub ventre sex, sunt omnes XIII.

ERIDANVS FLVVIVS.

36 PLANXERE ignotis Asiæ Phaetontides vndis
 Eridanus medius liquidis inter iacet astris.
 Huius pars vndæ læuum ferit Orionis
 Lapsa pedem, procul à motis qui Piscibus vsus,
 Vincula coniectat nodus: cristam super ipsam,
 AEquore Pistris adit. sunt illi libera cælo
 Sidera, nonnullam specie reddentia formam:
 Sub Leporisque latus, versam post denique puppim,
 Inter & Eridanum, flexusque cauūque carinæ.
 Atque hæc ipsa notat, si nullam ferre figuram,
 Sunt etiam toto sparsi sine nomine mundi
 Inter signa ignes etiam, quibus & sua desit
 Forma, per oppositi noscuntur lumina signi.

36 FLVVIVS, vt superius diximus, subter Cetum collocatus est. cæli regione cernitur, ad quam sinister Orionis pes extenditur. Ab Arato & Pherecyde Eridanus Padus esse putatur: & ideo inter astra collocatus, quod à meridianis partibus dirigere cernitur. Hesiodus autem dicit eum inter astra collocatū, propter Phaethontæ a Solis, & Clymenes filium, qui dicitur currum patris ascendisse. Cūque à terra altius leuaretur, præ timore in Eridanum fluium, qui & Padus dicitur, cecidit, ab Ioue fulmine percussus: & omnia ardere cœperunt: causaque extinguendi vniuersos amnes immisos esse, omnēque mortaliū genus interisse, præter Pyrrham & Deucalionem. Sorores quoque Phaetontis stantes in arbores populos versa sunt, lachrymaque earum in Electrum durare dicuntur, Heliadæque appellatæ. ipsa autem nomina habuisse, Merope, Helie, Aegle, Aegiale, Petre, Phœbe, Charie, Dioxippe. Cycnus quoque rex Liguria Phaethontis propinquus dum fletet, in Cycnum conuersus est, id quoque monens flebile canit. A quibusdam vero Nilus, qui & Gion existimatur, & ideo inter sidera collocatus, quod à meridianis partibus cursum dirigat. Est autem sidus multarum stellarum luce adornatum, & subiacer ei stella qua vocatur Canopus, siue Ptolemaeon splendens: tangitque temonem Nautis. apparet autem humillima, eo quod circa terram esse videtur, & nullum sidus inferius apparet, ob quod terrestris vocatur. Habet autem stellas, in primo flexu quatuor, in secundo tres, in tertio tres, vsque ad nouissimum septem, quas dicunt in ore Nili fluij esse. sunt omnes XVII.

PISCIS.

37 INFIMVS Hydrochoos sed quæ vestigia figit,
 Sunt aliæ stellæ, quæ caudam bellua flectit,

Q

Quaq;

Quaque caput Piscis, media regione locatæ:
 Nullum nomen habent, nec causam nominis ullam:
 Sic tenuis cunctis iam pene euauit ardor:
 Nec procul hinc dextra diffundit Aquarius vndas,
 Atque imitata cadunt errantis signa liquoris.
 Equibus vna magis sub cauda flamma relucet
 Squammigeræ piltris: pedibus subit altera signi
 Fundentis latices: est & sine honore corona,
 Ante Sagittiferi multum pernicia crura.

37 PISCIS magnus, cuius nepotes dicuntur Pisces, qui in circulo zodiaco constituti sunt, dicitur in astra collocatus, eo quod decidens in Boeth stagno, Phaceti filia Veneris, in Piscem sit transfigurata, quæ Syri deam nominauerunt. Quidam autem dicunt quod de stagno filiam Veneris saluauerit. Vnde vsque hodie Syri Pisces argenteos in templo sacrauerunt. Est autem signum in parte australi, quod Piscibus orientibus oritur, quem Piscem dicunt Aquarij vna habere effusionem. Habet autem stellas XII. e quibus vna fertur esse sub pedibus Aquarij, & tres in brachijs eius. ipsa autem clariores esse cæteris noscuntur. inter hæc sunt astra siue signa quæ Planetae appellantur.

38 OCEANVM occasu tangit tanto & magis arte,
 Thuribulum metæ vim cœlo suscipit, & iam
 Præcipiti tractu vastis dimittitur vndis.
 Multa dedit natura homini rata signa salutis,
 Venturamque nouis cladem depellere suasit.
 Inter certa licet numeres sub nocte cauenda,
 Thuribulum. nam si sordebunt cætera cœli
 Nubibus obductis, illo splendore timeto,
 Ne pacem pelagi soluat violentior auster:
 Tunc mihi siccentur astricto cornua velo,
 Erigat, emittatque latus per inane rudentes.
 Quod si deprensa turbauit linthea puppis,
 Incubuitque sinu laxo, vel mergitur vndis
 Prona ratis, soluetque inimicum Nerea prora:
 Vel si perspexit seruator Iuppiter æger,
 Vltima persoluunt iactatæ vota salutis:
 Nec metus ante fugit, quàm pars effluxerit orbis,
 Quæ boream cœlum spectantibus indicet ortum.

38 SACRARIVM qui & Pharus dicitur, est signum nauigantibus semper contrarium, quod sequitur Scorpionis caudam. Quod quidam locatum inter astra dicunt, quod in eo dii primum mutuo coniurationem fecerunt, cum iupiter contra Saturnum fecit, quod memoria non solum astris illatum, sed etiam hominibus hoc haberet institutum, quia in agonibus & ludis quinquennialibus coronæ habentur, & fœderis testes adhibentur, itemque vates per quos futura respondentur in Symposijs domibus consecrantur, & iure iupiter igneum sibi velamen, ne eius fulminum potentia deprehenderetur adhibuit. Habet stellas quatuor, duas in superficie, in qua prunæ fuisse dicuntur, duas in vase eius.

CENTAVRVS.

39 INDE per ingentes costas, per crura, per armos,
 Nauscitur intacta Sonipes sub Virgine dextra,

Seu

Seu prædam è filuis portat, seu dona propinqua
 Placatura deos, cultor Iouis admouet aræ
 Hic erit ille pius Chiro, tutissimus omnes
 Inter nubigenas, & magni doctor Achillis.
 Hic humero medium scindens iter ætheris alti,
 Si tenuem traxit nubem stellâsve recondit,
 Toto clarus equo, venientes nunciat euros.

39 CENTAVRVS dicitur Saturni & Philyra filius. nam Saturnus cum Iouem filium quæreret in Thracia, cum Philyra Oceani filia in equum versus dicitur concubuisse, & ex ea Chironem Centaurum natum artis medicina inuentorem, ipsamque in arborem Φιλυρα, hoc est tiliam versam esse, & habitasse Chironem in Pelio monte inter homines aquisimum, à quo Aesculapius medicina, Achilles cithara, in astrologia Hercules literis instructi sunt: cuius hospitio cum Hercules vteretur, sicut Antisthenes dicit è pharetra sagitta lapsa dicitur pedem eius vulnerasse, acceptoque vulnere illum animam exhalasse, & ab Ioue astru illatum. est autem signum ad aspectum Sacrarij. Vnde & ad idem Sacrarium sacrificare videtur. Habet stellâs, in capite obscuras tres, in singulis humeris singulas claras, in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in medio pectore vnam, in spina duas, in ventre splendidas duas, in dextro lumboclarâ vnam, in cauda tres, in singulis genibus retrorsus duas, in utroque armo vnam, in utrisque pedibus anterioribus singulas. fiunt omnes XXXIII. Quidam arbitrantur tenere in sinistra manu arma & Leporem: in dextera vero bestiolam qua Δυγίον appellatur, & Βύρρα, id est utrem vini plenum, in quo libabat dijs in Sacratio. Habet autem stellâs bestiola, in capite vnam, in spina clarâ vnam, in cauda duas, in summo pede posteriore clarâ vnam, in anteriori pede vnam clarâ, in thyrso tres. sunt omnes XXXIII.

HYDRA.

40 HIC primos ortus Crater premit vterioris,
 Vocalis rostro Corui, super Hydraque lucet.

40 HYDRA, super cuius caudam Coruum sedere dicunt, & in medio Vrnâ asserunt, est signum in parte australi, caput deflexum habens ad Cancrum, cuius sinuosi corporis medietas est connexa sub Leone, caudam verò extendit ad Centaurum, supra quam sedet Coruus: qui Coruus ideo inter astra collocatus dicitur, eo quod fuerit in tutela Apollinis, à quo missus ad fontem, ut dijs ad libandum aquam deferret: cum vidisset arbores grossos ficus habentes, volans consedit in eis donec matura fierent, & aquam deferre distulit: post paucos autem dies peracto sacrificio, cum ille ficos comedisset, & se dijs peccasse sensisset, denuò ad fontem ut aquam hauriret rediit, & ab Hydra exteritus vas vacuum reportauit, dicens excessisse aquam, qua fuerat in fonte. cognoscens Apollo sibi Coruum peccasse, prohibuit eum eo tempore aquam bibere, ut Aristoteles dicit in eo libro, qui de bestiis scribitur. Et Isidorus in naturalibus, vel in physicis memoria tradidit, quod ipse peccati poenas daret, qui & postea astru illatus est. Crater autem in medio angue positus est: caudam autem anguis Coruus appetit rostro, neque potest iuxta accedere ut bibat. Habet anguis stellâs in capite, claras tres, in prima flexura sex, & vna ex eis obscura ad vltimum: in secunda flexura tres, in tertia quatuor, in quarta duas, in quinta vsque ad caudam octo claras. fiunt omnes XXVI. Paululum sub prima flexura Crater siue Vrna situs est, inclinatus ad genua Virginis. Habet stellâs in labris obscuras duas, per singula latera tres, in fundo duas. sunt omnes X. Coruus autem qui est ad vltimam eius caudam, spectans ad occasum, habet stellâs, in capite clarâ vnam, in ala duas, in cauda tres, in pedibus singulas ab unguitibus. sunt omnes sex. omnes simul fiunt XXXIII.

AETHERIVM venit thalamum super imbris atrum,
 Et tonitru, crebraque abscondit grandine terras.
 Temperat in Geminis annum, nec crede sereno,
 Nubila nec diuturna putes cum sidere Cancri
 Fons erit ardentis, tamen hoc in littore certum

Flagrantis placide lucens hic temperat annum.
Cum posuit sedem Nemeæis finibus astrum,
Virginæque & Libra, semper pendentia tantum
Nubila continua magis in statione manebunt.
Nunc quoque nulla fides cœlum cum Scorpion acer
Stat super: incerta nanque omnia lege feruntur:
Heu quantis terras tum Iupiter ignibus omnes
Obruet, aut glomerata cadet quàm densa per astra
Immitis grando cœlo, quàm sæpe sonabit,
Cum spatium attigerit tendentis singulæque ignis,
Non terris imbres, ponto non flamina decrunt,
Et cœli terret sonitus mortalia corda,
Cum sedem Aegoceri Cithereius attigit ignis.
Horridus at gelidos portendit Aquarius ignes,
Hibernæque cadunt pluuiæ, concretæque grando.
Piscibus à geminis sub prima recurrerit astra,
Hesperus, hæc tibi signa feret, cum lucifer ora
Ingreditur Venus alma polû, sed ubi Hesperus ignes
Prouocat ætherios, & noctem ducere terris
Incipit, exoriens ecce hæc Citherea mouebit.
Vere caueto imbres, & fulmina culmine ab alto,
Phryxum rutilo pecus irradiauerit astro
Nubila, commixtusque fragor pluuiialibus vndis,
Flaminæque assiduo terris tum stantia pulsu.
E cœlo diri deiecti grandinis ictus,
Vere magis nitido Tauri cum sidere fulsit.
Appota Geminis eadem constantia præstat,
Cum dederit soles, inducit nubila cœlo:
Nubila cum fuerint, subitos mirabere soles:
Et modo te vento gelido, modo protinus imber
Lucens alterna superabit nube serena.
Sin leuis ingressa est spaciosi sidera Cancri,
Pacem mundus habet, non nulli corpore soles
Pestiferi incendunt, non sidera densa solutos
Astringunt artus: alieno tempore lenis
Omnia pacato tum sidere temperat aër.
Ac rapidis idem ne solibus æstuet orbis,
Efficient magni conspectu signa Leonis.
Virgine erunt pluuiæ, plerique in nube fragores,
Concauos reddunt incluso nubila vento.
Detrahit autumno pluuias, eadèmq; repellit,
Nubibus assiduis, cœlûmq; ob frigora prima,
Extremum autumnus superent glacialia terræ.

Scorpios

Scorpions at raris ne quis caua terra grauetur;
 Horrebit pluuijs. ad diros omnia nimbos,
 Continuósque ruit, cum per sinuosa tenetur
 Cornua Centauri rapida distincta sagitta.
 Aegoceros imbres, & crebro lumine ruptos
 Nubibus elidet sonitus, templóque nitore
 Flagrantis teli mortalia numina vincent.
 Hæc eadem fundens prædicit Aquarius imbrem.
 Extremis sæuis maria increbescere ventis,
 Ostendunt Pisces Veneris quos stella notarit.
 Et quoniam certis extat via cognita signis,
 Accipe quid moueat mundo Cyllenius ignis,
 Si modo Phœbei flammæ euaserit axis,
 Matutina ferens solitos per sidera cursus.
 Cum pecudum villis auratum fulserit astrum,
 Ventorúmque graues, & diræ grandinis iræ,
 Non intermisso patienti tempore surgent.
 Quin pluuias alias etiam in regione notabis
 Affore non omni: nanque est tunc imber in aruis.
 Ast ubi se Taurus sinuatis cornibus effert,
 Grandine significat. Geminis tranquilla sereni
 Et placidum nautis spondet cœlúmque fretúmque,
 Nubila atque imbres, æstus ac frigora miscet.
 Certior ardor erit, quamuis iuuet aura fauoni,
 Cum vasti calida radiabit sede Leonis.
 Tempa sed ætherei simul ac possederit ignis,
 Omnia mixta feret, pluuias meditabitur ingens,
 Undique grando venit, rumpuntur culmina nimbis.
 Centauri attigerit cum iam Cyllenius arcus,
 Aut ubi confurgit Capricornus & ipse biformis,
 Aut subitos cœlo deducet crebrius imbres
 Fulminis, aut iactu magnum perrumpit Olympum.
 Nullo serenato Capricornus nubila cœlo
 Comparat, aut gelidos flatus, cœlíque fragores.
 Non alio melius signo prædicere possis.
 Piscibus hæc eadem quamuis cognoscere fas sit,
 Quandoquidem exoritur mundo Cyllenius ignis.
 Quid faceret primum modo cum lumine Solis,
 Tempus & occasus moneat quoque discere Phœbi.
 Ver erit hibernis totum execrabile nimbis,
 Et crebro tonitru iunget florentia rura,
 Spésque nouæ segetis quatientur grandinis ictu,
 Vretur cœlum, magni, cum regna tonantis

Ingrediens pecudis ingreditur aurea terga,
 Hinc & Agenorei stellantia cornua Tauri,
 Quidve ferant Gemini, rapido quid fidere Cancer,
 Si penitus quæras: Taurum sæuire videbis,
 Grandine nec contra ferri ratione probanda,
 Aut Cancro, aut Geminis: calidus vestigia seruat
 Hic quo dicta Leo sæuisque caloribus ardet.
 Flatus at Geminis miscet tranquilla serenis,
 Spiciferæque manu tendenti libera nutu
 Dissentit diuæ, sed vt hæc ventura serena
 Nūnciat, & ventis cessat mare, cessat & aër.
 Scorpios in pluuias rarus, sed nubibus atris
 Creber agit nimbos: & sæua tonitrua portat,
 Clara Sagittiferi tetigit cum lumina signi.
 AEGOCERO semper cœlo leuis excidit imber.
 Frigidus at rapidis horrebit Aquarius euris,
 Brumalésque dabit pluuias, atque igne perenni
 Cum sonitu quatiet nubes secunda laboris,
 Non frustrans animum certo me limite ducat.
 Hæc eadem tibi signa dabunt non irrita Pisces.

SOLEM per seipsum constat moueri, non cum mundo verti, sed in zodiaci circuli obliquitate cursum paragrare, paulo superius diximus: qui cum per trecentos sexaginta quinque dies, & quadrantem zodiacum lustraret, & singula tricenis diebus denisque horis ac semisse, id est dimidia hora, transcurrat incremento dimidiarum horarum quarto anno vnum diem complet, quem bisextum nuncupant, qui dies conficitur ex quadrantibus. Nam cum duodecies semis sex horas integras faciant, id est quadrantem, hic quadrans quater ductus viginti quatuor horas perficit, idem vnum diem cum sua nocte complet, & in quarto bisextum, vt præfati sumus, efficit. Sol interea dum igneus sit, præ nimio motu conuersionis sua amplius incalescit. cuius ignem dicunt philosophi aqua nutrir, & e contrario elemento virtutem luminis & caloris accipere, vnde videmus eum sæpius madidum atque vorantem. Tunc autem eclipsin patitur, quod Latine defectio dicitur, quoties Luna XXX, ad eandem lineam qua Sol vehitur, peruenit, eique se obiciens eum obscurat, vnde deficere nobis videtur, cum ei orbis Luna opponitur. Signa enim tempestatis vel serenitatis hoc modo astrologi mundi cognoscenda esse dixerunt. Virgilius nanque ait, si Sol in ortu suo maculosus sit, atque sub nube latens: aut si dimidia pars eius apparuerit, imbres futuros. item Varro ait, Si exoriens concavus videtur, ita vt e medio fulgeat, & radios faciat, partim ad aquilonem, partim ad austrum, tempestatem humidam & ventosam futuram innuit: item, si Sol, inquit, rubeat in occasu, sincerus dies erit: si palleat, tempestatem significat. Nigridius quoque ait, Si pallidus Sol in nigras nubes occidat, aquilonem ventum significat. Hunc etiam Græci Apollinem appellauerunt, à quo se spiritum accipere arbitrantur. ἀπὸ λαὸν enim Græce, Latine perdens dicitur, quod seruire suo omnem succum virentium decoquendo perdat herbarum. Hunc etiam diuinationis deum esse voluerunt, siue quod Sol omnia obscura manifestat in luce, siue quod in suo processu, & occasu eius orbita multumodos significationum monstrat effectus. Sol dicitur, aut ex eo quod solus sit, aut quod solito per dies surgat & occidat. Hunc etiam si ne barba pingunt, quia occidendo & nascendo semper est iunior, siue quod nunquam in sua virtute deficiat, vt Luna qua crescit aut minuitur. Huic quoque illam ob causam, quod aut quadripartitis temporum varietatibus anni circulum peragat, id est verni, æstatis, autumnii, & hiemis: aut quod quadripartito limite diei metitur spacium. Vnde & ipsis equis condigna nomina posuerunt, id est Erytraus, Aetbon, Lampros, & Philogeus. Erytraus Græce ruber dicitur, quod à matutino lumine rubicundus exurgat. Aetbon lucidus dicitur, quod tertia hora instante lucidior fulgeat. Lampros verò lucens vel ardens dicitur, quod sit dum ad umbilicum diei contra arcticum conscenderit circulum. Philogeus Græce terram amans dicitur, quod hora nona procliuor vergens occasui pronus incumbat.

LUNA terris vicinior est quam Sol, siue quam cetera errantia sidera. Vnde & breuiore orbe celerius peragit cursum suum. Nam iter quod Sol trecentis & sexaginta quinque diebus & sex horis peragit, Luna viginti septem diebus & octo horis percurrit. singula verò signa Sol tricenis diebus & denis horis ac semisse. Luna autem binis diebus, & semis hora, besse vnus, perlabitur. Vnde fit vt quantum spatij in zodiaco Luna percurrit, tantum Sol tredecim diebus expleat. Hanc quidam philosophorum dicunt proprium lumen non habere, globique eius vnā partē esse lucifluam, aliam verò obscuram & paulatim se vertendo diuersas formas efficere. Alij contra aiunt, Lunam globum suum habere, sed ignem à Sole concipere, & quantum percutitur ardescere, & quantum à Sole discedit augeri. Cum vero contrā steterit, feritur ex aduerso & velut speculum, non vim, sed imaginem reddit, vnde & defectum patitur, si inter ipsam & Solem vmbra terrae interueniat. Hac enim crescente vniuersa gignentia pubescunt, tenuescente tenuantur: humor etiam & spiritus omnis augefcit. tumescit oceanus. quod diuerso celi & vagantium stellarum temperatur, atque deteritur & infra fluit, id excipit Luna & Sol tradit. quo & animalia vigescunt, & humus quodammodo animatur genitāli calore, & vt ita dixerim, viua plurimum valent in orginibus quam in ortu sunt: languent in occasu. Ortum facit in stella quam Sol praterit, deinde statione matutina cum à quinto loco Solis steterit, in eodem manet signo, donec ab eodem Sole moueatur, quā contraria est Soli. mane occidit, oritur simul nocte, & vocatur Chronicos. Deinde rursus altero latere, à quinto signo deprehensa postmeridiana, stationem facit, donec ingreſſo Sole idem signum sub radijs eius delitescens in totum occidat. Aspiciunt inter se stella ex tertio signo quod dicitur Trigonū, & habent maxime confusionem: item à quarto signo, quod Tetragonon & Centrum vocatur, & in alterutrum maxime praestant effectum, ut in pex contrario, quod est septimum signum & Diametron vocatur, quā maxime aduersum cetera disident. Vel leuiter aspiciunt, vt sextum quod dicitur Hexagonon. Signa tropica peregrinis nationibus praesunt, & omnino motibus & consilijs subinde variantur, atque permutantur. Bisforma generatione rerum omnium repetitionem significant, & interim dilationem. Solidae vehementer & instanter efficiunt, & ad exitum vel prospera vel aduersa perducunt, sicut aspiciuntur à stellis, vel fauentibus, vel repugnantibus. Iam verò quia de eius cursu vel ordine sub breuitate diximus, restat vt quid de ea Gentiles senserint edicamus. Lunam gentiles Dianam germanam Solis quem Apollinem nuncupabant, fuisse dixerunt, & sicut à Sole spiritum, ita se à Luna corpus accipere arbitrabantur: Dicebant enim eam viaram praesidem, & virginem, eo quod in via nihil pariat. idcirco igitur ambo sagittas habere dicuntur, quod ipsa & sidera de caelo radios vsque ad terram emittant, ideo facies, quia Luna illuminat, Sol & illuminat & exurit. ideo bigam Luna dicitur habere, siue propter velocitatem. siue pro eo quod nocte & die apparet. idcirco vnum equum album & alium nigrum dicitur habere, eo quod hie me & aestate plus luceat quam vere & autumno. Diana autem Luna dicta est, quasi diana, eo quod die ac nocte apparet ipsa, & Luna eo quod luceat, & Trinia eo quod tribus fungatur figuris, de qua Vergilius ait, Tria virginis ora Diana. nam eadem Luna, eadem Diana, eadem Proserpina vocatur, id est celestis, terrestis, & infernalis. De qua quidam, Denique cum Luna est, sub iustri splendet amictu: Cum succincta iacet calamis, Latonia virgo est. Lunam voluerunt etiam apud inferos Proserpinam, seu quod nocte luceat, siue quod humilior currat & terris praesit: vnde bigam boum habere dicitur, illo videlicet patulo quod detrimenta & augmenta non solum terrae, sed & lapides vel cerebra animantium, & quod magis incredibile sit, etiam latamina sentiunt, quae in Luna incrementis eiecta vermiculos parturiunt. Ipsam Dianam ortam nemoribus volunt, simili modo quod arborum ac fruticum succo augmenta inducat. Denique crementis Luna abscissa ligna fursuraceis tinearum cerebraminibus fistulascent. Nemoribus quoque adesse dicitur, quod omnis venatio plus nocte quam die dormiat. Endymionem verò pastorem amasse dicitur, duplo scilicet modo: seu quod primus hominum Endymion cursum Luna inuenierit, vnde & triginta annos dormisse dicitur: quia nihil aliud in vita sua, nisi huic reperiioni studuit, sicut Mnaseas in primo libro de Europa scribens tradidit. siue quod Endymionem amasse fertur, quia nocturni rores humor, qui est siderum, qui que ipsius Luna animandus herbarum succus insudetur, & pastoralibus proſit succibus. Prater ea signa tempeſtatis vel & serenitatis in ea videri posse antiqui dixerunt. Nigidius ait, si Luna in summo circulo maculae nigrae habuerit in primis partibus mensis, imbres futuros significat. Si in medio, tunc cum plena sint in eo cornicula, serenitatem. Ceterum si rubet quasi aurum, ventos ostendit. fit enim ventus ex aeris densitate, quā obducti Sol & Luna rubescunt. item si cornua eius tetra fuerint nebula, tempeſtas futura est. Aratus autem dicit, Si aquilonium cornu Luna est porrectius, aquilonium imminere. Item si cornu australe sit erectius, notum imminere. Quarta autem Luna index futurarū certissima habetur aurarum. Vnde & Vergilius, Si in ortu quarto: nāque is certissimus auctor.

A BRVMA in fauonū CAESARI nobilia sidera, significat. III. cal. Ianua. matutino Canis occidēs

quo die Attica & finitimis regionibus Aquila vespere occidere traditur. Pridie nonas Ianuarias Casari Delphinus matutino exoritur, & postero exoritur Fidicula, quando Sagitta vesperi occidit. Item quinto idus Ianuarias eiusdem Delphini vespertinus occasus & continui dies hiemis Italia, cum Sol in Aquarium sentitur transire, quod fere XVIII. cal. Febr. euenit. VIII. Febr. Regia stella appellata Tuberoni, in pectore Leonis occidit matutino, & pridie non. Febr. Fidicula vesperi occidit.

A Faunio in aequinoctium Casari significant III. calend. Mart. quadrivium varie, & VIII. calen. Mart. hirundinis visus, & postero die arcturi exortus vespertinus. Item nonas Mart. Casar. Cancrī exortu id fieri observauit. VIII. Idus Mart. aquilonis Piscis exortus, & postero die Orionis exortus, & in Attica Miluus apparere observatur. Idibus Martijs Casar ferales sibi notauit Scorpionis occasus. III. calend. Aprilis Italia Miluus ostenditur. XII. cal. Apriles Equus occidit matutino.

Aequinoctium vernum VIII. cal. Aprilis peragi videtur. Ab eo ad Vergiliarum exortum matutinum Casari significant. III. non. April. in Attica Vergilia vespere occultantur. Item post pridie nonas Apriles in Bæotia & Chaldeis Orion & gladius eius incipiunt abscondi. Casari VI. Idus Aprilis significat imbres Libræ occasus. XIII. cal. Maias succula occidunt vesperi, sidus vehemens, & terra marique turbidum. XVI. cal. Maias, in Attica occidunt vesperi, Casari. XV. cal. Mai. quadrivium significant, XII. calen. Mai. Assyrijs succula occidunt vesperi, quod vulgo appellatur sidus parilicium, quoniam XI. calen. Maias vrbs Roma natalis habetur, quo fere serenitas redditur. claritatem observationis membrorum augmento, Hyadas appellanti bus Græci, quod nostri à similitudine cognominis vocabulum eis stellis propter succos impositum arbitrantur: imperiti appellauere Succidas. Casari VIII. calen. Maias notantur dies VII. calen. Mai. Aegypto Hædi exoriuntur. VI. cal. Mai. Bæotia & Attica Canis vespere occultatur, & Fidicula mane oritur. X. cal. Maias, Assyrijs Orion totus absconditur. Quarto autem cal. Maias Assyrijs Canis.

VI. non Maias Casari Succula matutino exoriuntur, & VIII. Idus Mai. Capella pluuialis. Aegypto autem eodem die Canis vesperi occultatur. Sic fere in VI. Idus Mai. qui est Vergiliarum exortus, decurrunt sidera.

A Vergiliarum exortu significant Casari post pridie Idus Mai. Arcturi occasum matutinum. III. idus Mai. Fidicula exortus. XII. calen. Iunias Capella vesperi occidit. & in Attica Canis. XI. cal. Iunias Casari Orionis gladius occidere incipit. III. non. Iunias Assyrijs Aquila oritur vesperi. VII. idus Iunias Arcturus matutino occidit Italia. VIII. idus Iunias Delphinus oritur in Aegypto. XI. cal. Iulias eiusdem Orionis gladius Casari occidere incipit. VIII. cal. Iulias, longissimus dies totius anni, & nox brevissima Solstitium conficit.

A Solstitio ad Fidicula occasum, VI. cal. Iulias Casari Orion exoritur. Zona autem eius Assyrijs, III. non. Iulias, Aegypto verò eadem die Procyon astuosus matutino oritur, quod sidus apud Romanos non habet nomen, nisi Canicula, quam volumus intelligere minorem Canem, ut in astris pingitur ad æstum maxime pertinens, sicut paulopost docebimus. III. non Iulias Chaldeis corona occidit matutino. Attica Orion totus eadem die exoritur. Pridie idus Iulias, Aegypto Orion desinit exoriri. XV. cal. Augustas, Assyrijs Chiron exoritur. Deinde post triduum fere vbique confusum inter omnes sidus, indicans quod Canis ortus vocatus, Sole partem primam Leonis ingresso cum sit solstitium, quod sidus accendit solem & magnam æstus obtinent causam. XVI. cal. August. Aegypto Aquila occidit matutino, Etesiarumque Prodrumi flatūs incipiunt, quod Casar X. cal. August. sentire Italiam existimauit: Aquila Attica matutino occidit. VIII. idus Aug. Arcturus medius occidit.

III. idus Aug. Fidicula occasu suo autumnum inchoat, aut annotat. sed vera ratio id fieri inuenit pridie idus Aug. Equus oritur vesperi, & Casari. Aegypto Delphinus occidit. XI. cal. septembres Assyrijs stela, quæ Anteuindemiator appellatur, exoriri mane incipit, vindemia maturitatem promittens, cuius argumento erunt agni colore mutati, & Assyrijs quinto cal. Septemb. Sagitta occidit, Etesiaque desinunt. Anteuindemiator Aegypto nonis Septembris oritur. Attica Arcturus matutino, & Sagitta occidit mane. V. idus Septemb. Casari Capella oritur vesperi: Arcturus verò pridie idus Septemb. imbres vehementissimos significat, terra marique. Ratio eius hæc traditur, si Delphino occidente imbres fuerint, non desuturi sunt per Arctu. eius signi ortum seruat hirundinum habitus. manque deprehensa intereunt. XVI. cal. Octo. Aegypto Spica quam tenet Virgo, oritur matutino, Etesiaque desinunt. XI. cal. Octobres commissura Piscium occidit, ipsumque Equi sidus VIII. cal. Octob. III. cal. Octobr. Hædi oriuntur. cal. Octobribus Capella matutino exoritur. VI. nonas Octob. Attica Corona exoritur mane. V. nonas Octob. Heniochus occidit matutino. III. non. Octob. Casari Corona exoriri incipit, & pridie non. occidunt, Hædi vesperi. VIII. idus Octob. Casari fulgens in Corona stella exoritur, & tertio idus Vergilia vesperi exoriuntur. XVIII. cal. Nouember. succula vesperi oriuntur. Pridie cal. Nouembr. Casari Arcturus occidit, & Succula exoriuntur

cum Sole quarto nonas Nouembr. Arcturus occidit, vesperi, & idus Nouembr. Attica Vergilia occasu suo biemem inchoant. Quinto idus Orionis gladius occidere incipit. Deinde III. idus Vergilia occidunt, occasum maturinum Vergiliarum Hestodes. natura huius quoque nominis Hestodius astrologiam tradidit fieri

IN aequinoctio autumni confitetur quod Thales XXV. die ab aequinoctio, Anaximander, XXXI. Eudemon XLVIII. nos autem sequentes observationem Caesaris, XLV. die ab aequinoctio dicimus fieri.

ANTE omnia autem duo esse nomina caelestis iniuria meminisse debemus. Vnum quod Tempestates vocamus, in quibus grandines, procella, ceteraque similia intelliguntur, quae cum plenilunio acciderint, vi maiore impelluntur. Hac ab horridis sideribus exeunt (vt sapius diximus) veluti Arcturo, Orione, Hecate. Alia sunt illa quae silente caelo, serenis noctibus sunt, nullo sentiente, nisi cum facta sunt publica: & magna sunt differentia à prioribus, alijs rubiginem, alijs vredinem, alijs caliginem impellentibus: omnibus vero sterilitatem. De his nunc dicemus, quae ante nos à nullo sunt prodita. Prius causas reddemus eorum quae sunt praeter lunarem, & quae pauci cali locis constants. Namque Vergilia primatum tenent ad fructus quarum exortu aestas incipit, occasu hiems semestri spacio intra se, & menses vindemiæque, & omnium maturitatem amplectantur. Et praeterea in caelo qui vocatur Lacteus circulus, etiam visu facilis: huius defluuii velut ex vbere aliquo sat a cuncta lactescunt, duorum siderum observatione: Aquila in septentrionali parte, & in austrina Canicula, cuius mentionem suo loco fecimus. Ipse circulus fertur per Sagittarium & Geminos, solis centrum infra aequinoctialem circulum secans, commissuras eorum obtinente, hinc Aquila, illinc Canicula ideo effectus viriusque ad omnes frugiferas pertinet terras, quoniam in his tantum locis solis terraque centra congruunt. Igitur horum siderum diebus, si purus atque mitis aer genitalem illum lacteumque succum transfuserit in terras, latae adolescunt satia: si luna qua dictum est ratione roscidum frigus asperferit admixta amaritudo, vt in lacte puerperium necat. Modus in terris huius iniuria, quam fecit in quacunque conuexitate comitatus viriusque causa, & ideo non pariter in toto orbe sentitur, vt nec dies. Aquilam diximus in Italia exoriri XIII. calend. Ianuarias: nec paritur ratio natura quicquam in satis ante eum diem spei esse certa. Si vero interlunium incidat, omnes hibernos fructus ladi necesse est. Rudis fuit priscorum vita, atque sine literis, non minus tamen ingeniosam fuisse in illis observationem apparebit, quam nunc esse rationem. Tria namque tempora fructibus metuebant, propter quod instituerunt ferias, diésque festos: Rubigalia, Floralia, Vinalia. Rubigalia Numa constituit anno regni sui XI. quae nunc aguntur, ad VII. cal. Maij. quoniam tunc fere segetes rubigo occupat. Hoc tempus Varro determinat, Sole Tauri partem decimam obtinente, sicut tunc ferebat ratio: sed vera causa est, quod post dies XIX. ab Aequinoctio verno, per id quatrimum varia gentium observatione. In quarto calen. Maij Canis occidit, fidus & per se vehemens, & cui praecidere Caniculam necesse sit idem itaque Floralia quarto cal. eiusdem instituerunt, vrbis anno, D. XVI. ex oraculis Sibyllae, vt omnia bene deflorescerent. Hunc diem Varro determinat, Sole Tauri partem quartam decimam obtinente. Ergo si in hoc quatrimum inciderit plenilunium, fruges & omnia quae florebant ladi necesse erit. Vinalia priora quae ante hos dies sunt, IX. calend. Mart. degustandū vini instituta, nihil ad fructus attinent, nec quae adhuc diximus, ad vites oleasque, quoniam earum conceptus exortu Vergiliarum incipit, ad sextum Idus Maij, vt docuimus. Aliud hoc quatrimum est, quod neque rore sordere velint. exhorrent enim frigidum fidus Arcturi postridie occidens, & multominus plenilunium incidere. Quarto nonas lunias iterum Aquila exoritur vesperi, decretorio die florentibus olei vitibusque, si plenilunium incidat in eum, equidem & solstitium octauo calend. lunias in simili casu dixerim & Canis ortum post dies à solstitio XXIII. sed interlunio accidente, quoniam vapore constat culpa, acinque praecoquantur in callum. Rursus plenilunium nocet ad quartum nonas Iulias, cum Aegypto Canicula exoritur, vel certe XVI. calend. Aug. cum Italia item quarto calend. Aug. cum Aquila occidit vsque in X. calend. eiusdem. Extra has causas sunt Vinalia altera quae aguntur XIII. calend. Septemb. & Varro, à Fidicula incipiente occidere mane determinat: quod vult initium autumnie esse & hunc diem festum tempestatibus leniendus esse institutum. Nunc Fidiculam occidere sexto Idus Aug. observatur. Intra hac constat caelestis sterilitas: neque negauerim posse eam permutari arbitrio legentium locorum aestimantium naturas, sed à nobis rationem esse demonstratam satis est: reliqua observatione cuiusque constabunt. Alterutrum quidem fore in causa, hoc est plenilunium, aut interlunium, non erit dubium, & in hoc mirabilem admirari benignitatem Naturae succurrat: primum hanc iniuriam omnibus annis accidere non posse, propter statum siderum cursus, nec nisi paucis noctibus anni: idque quando sit futurum facile nosci, ac ne per omnes menses timeretur, earum quoque lege diuisum astate interlunia, praeter quam biduo secuta esse hieme plenilunia, nec nisi astiuu breuissimisque noctibus metui non diebus item valere. Praeterea tam facile intelligi, vt formica minimum animal interlunio quiescat, plenilunio & etiam noctibus operetur. Antè Paracum oriens Sirius

ipso die non apparere, donec occidat, ediuerso Virionem prodire ipso Solstitij die. Neutrum verò Luna statum noxium esse, ne noctibus quidem nisi serenis, & omni aura quiescente: quoniam neque in nube, neque in statu cadunt rores: sic quoque non sine remedio. Sarmenta aut palearum acervos, & euulsas herbas, fruticesque per vineas camposque cum timebis, incendito fumus medebitur: hic è paleis & contra nebulas auxiliatur, ubi nebula nocent. Quidam tres caneros viuos cremari iubent in arbusis, ut carbunculi non noceant. Alij siluri carnem leuiter vri à vento, ut per totam vineam fumus dispergatur. Varro auctor est, quòd si Fidicula occasu, quod est initium autumni, vna pica consecratur inter vites, minus nocere tempestates. Archibius ad Antiochum Syria regem scripsit, si fictili nouo obserata obruatur rubeta rana in media segete, non esse noxias tempestates.

VERTICE sex extremos circa quos cœli sphaera vuluitur, Polos nuncupauere, è quibus vnus est septentrionalis, qui boreus appellatur, qui nunquam occidit. Alter australis, qui terræ obiectus à nobis nunquam videtur. Et austronotus dicitur, quam quidam dicunt esse Tetbyri Oceani uxorem, nutricem Iunonis, quæ fingitur in Oceano prohiberi occidere. Hac habet stellas, in capite septem non claras, in vtraque aure duas in armo vnâ, in pectore clarâ vnâ in pede priori vnâ, in femore posteriori duas, in pede extremo posteriori duas, in cauda tres. Sunt omnes XX.

IN GERMANICI ARATO, ET IN

EVM COMMENTARIIS OBSERVATIONES

Pag. 101. ARATI PHAENOMENA. Aldus hunc titulum libro fecit, FRAGMENTA Arati Phænomenon per Germanicum, in Latinum versum cum commento nuper in Sicilia reperto. Versuum & commentariorum auctorem agnoscit Germanicum, Lactantius, ut posthac dicitur. Iulius Firmicus non Germanicum, sed Iulium Cæsarem scriptorem facit, his verbis, lib. II. Astronomicon: Sed nec aliquis pene Latinorum de hac arte Institutionis libros scripsit, nisi paucos versus Iulius Cæsar, & ipsos tamen de alieno opore mutuatus. M. verò Tullius princeps ac decus Romana eloquentia, ne quid intentatum relinqueret, quod non fuisset diuinum eius ingenium asecutum, versibus Heroicis, etiam ipse de Institutione pauciores respondit.

IN his longitudo latitudinisque porrectus. Quidam emendarant, Latitudoque, & Porrectus participium putant, nihil mutandum censui, & Porrectus nomen arbitror, pro porrectione.

CANOPHORA. Vide num legendum sit, Anaphora.

102 VT Homerus. Aldus, Homero, quod cum sequentibus iungit.

IN MIMO qui nuncius inscribitur. Vide num sit legendum, Qui γλωσσεῖος inscribitur, hoc enim nomine Athenæo Sophronis Mimi citantur.

DEI igitur aduersus delicta lenem esse, est. Ald. Deo legit, & Delicata. quidam adiecerunt, Proprium est.

AXIS at immortuus. Alij, Axis stat, motus semper vestigia seruat. Exigua mutatione verum attigerimus, docti iudicent.

GEMINVS determinat axem. In alijs codicibus Geminis legitur, nullo sensu. Geminus, inquit, polus, quæ ita dixere Graij, terminat axem. δὲ πῶλο Aratus. Cic. Extrema ora & determinatio mundi.

SIVE ARCTI, seu Romani. Alij, Romana cognominis Vrsa plaustrum, vel facies stellarum proxima vero.

103 QVOD fidei comites. Ald. habebat.

Quod fidei comites prima incunabula magni

Fuderunt Iouis attonitæ, cum fura parentis.

DICTAEI exercent. Ald. Dicta exercere domina. quod quidam correxere, Dictaei exercerent.

SEPTEM quàm Cresia flammis. Ald. Septem qua Cresia flammis. Sensus est, Nulla stella magis micat in calo, quàm Helice septem flammis illustris.

HAS inter medias, abrupti fluminis instar. Viriose alijs habent, Luminis. Aratus enim habet, ὅτι ποταμοῖο ἀπὸ τοῦ ῥ' ὦξ.

104 DVAE sunt ARCTI. Ald. Duo sunt arcturi quorum maiorem vocant, &c. & mox, Alterutra quidem horum, quod in nostro codice scribendum fuit, Harum.

PORRO ARCTI minor. Eodem errore Aldinus codex, Porro Arcturus minor. Notum est Arcturum Bootem appellari, non quas Latini Septentriones, Vrsas, seu Plaustrum appellant. quæ autem sequuntur verba, A Græcis Arctophylax, videntur abundare: aut legendum, A Græcis νοτὸσσορῶ, quam lectionem verba proxime sequentia confirmant.

AGATHOSTHENES. Hunc eundem auctorem Hyginus, Aglaosthenem, alij Aglosthenem nuncupant. quae eadem varietas & in Graecis legitur. Nam Agasthenes Athenaeo, Aglosthenes Iulio Polluci, Naxicorum scriptor citatur.

IN CRETAE oppido Hystoe. Sic etiam Hygini vetusti codices manu exarati habebant, cum in impressu sit, Hestia.

HVNC Phercydes dicit inter astra collocatum. Aldus habet genere feminino, Hanc collocatam: quod cum manifesto de Dracone, quem maximum supra dixit, intelligatur ferri non potuit.

HAVD procul effigies inde. Aldus corrupte, Efficiens, unde effigiem enim dicit quam Aratus ἐὶ δὼ λον & versu sequenti, Non illi numen, cum ex Arato constet Nomen legendum esse. τὸ μὲν οὐ τις ὀπίσσω τὰ ἀμφαδὺν ἐπείν.

ET ICCIRCO inter astra à Ioue. Videtur legendum, Iupiter, ut sit, Et iccirco inter astra Iupiter hunc laborem memoria dignum fertur honorasse.

SVNT omnes viginti quatuor. Viginti dua hic tantum enumerantur. Si ex Hygino addas, In vitroque latere singulas, XXIII. habebis.

105 TERGA nitens stellis. Aldus hunc & consequentem versum Corona affixerat, itaque scripserat.

Terga nitet stellis, à quo se vertice tollit
Succiduis genibus lapsum & miserabile.

Ad quam si dorso. Ald.

Ad quem se dorso pervadet lubricus anguens.

QVI cum medicine arte uteretur. Ab Aldino codice abest particula, Cum possetque abesse, si ita locus interpungeretur, Aesculapius filius Apollinis, qui medicina arte uteretur. Mortuos fertur suscitasse: quamobrem tratus in eum. quod mox sequitur, Iupiter domum eius cum ipso fulminis ictu percussit, Aldus cuderat, Iouis, domum eius cum ipso fulminis ictu percussit. Ita verò saepius in his commentariis Iouis pro Iupiter scriptum reperi, quod non mutassem, ut esset rectus casus, nisi alij plures loci Iupiter habuissent. Mendum fecit fortassis nota adscriptio, qua astrologi Iouem significant: quam imperitus librarium pro ratione orationis explicare non potuerit.

SVNT omnes XVII. Ald. XXVII.

BACVLOQUE minatus. Aldus, Minatur.

106 SEV genus Astrai. Aldus hos duos versus ita cudit,
Sive illi astra genus fuerit, quem fama parentem
Tradidit Astorum, se vero intercipit aeo.

NEC designata subire. Ald. Designata.

DISCORDIA hora. Alia lectio, Discordia nata. Vide Lactant. lib. 3. de Iustitia cap. 5. Vbi hunc locum Germanici citat.

NAVE petebat dinitias, fructusque. Aldina editio habet, Nave petebant dinitias fructusque.

107 RARIVS inuisit. Inuasit, scripsit Aldus.

INCREPAT, Opattrum soboles. Aldus habet.

Increpito partum soboles oblita priorum.

Degeneres habuit semperque habitura minores.

ARTIBVS indomiti tradent. Tradant, Aldus. & versu sequenti, ubi est, Super montes, habebat ille, Super monitus.

VATIBVS ignota. Aldus legit, Ignotis.

SED postquam diminuti homines à quietate quieverunt. Vide num sit legendum, ab aequitate: vel, a pietate.

108 AT capiti suberunt Gemini. Aldinus codex habet, Ancipitis suberit gemini qua posterior pes. posteriora verba, Quae posterior pes, ut ad Leonem referrem Arati verba fecerunt, itaque cuderem ut nunc habes.

ALTER qui Propus appellatur. Aldinus codex habet, Alter qui tripus, & mox. Quae vocatur propositus. Ex Hygino correxi, cuius verba sunt cum geminorum stellas enumerat: In pedibus utrisque singulas, & infra sinistram pedem unam quae ποπῶις appellatur.

SVNT in hoc signo alia stella quae Graeci ὄνοις dicunt. Graecum verbum ὄνοις, Aldinus codex non habet.

AD occursum Dodonae Iouis. Aldus, Ad occasum.

109 VNA putatur. Lactant. lib. 1. De falsa religione, Ipsius autem, inquit, Cretici Iouis sacra, quid aliud quam quomodo sit aut subtractus patri, aut nutritus, ostendunt? Capella est Amalthea nympha, quae ubi-ribus suis aluit infantem: de qua Germanicus Caesar in Arateo carmine sic ait, - Illa putatur

Nutrix esse Iouis, si vere Iupiter in fans
Vbera Cretæa mulsit fidissima capre,
Sidere qua claro gratum testatur alumnus.

QVEM Iupiter mirat. Ald. Quem Iouis miratus, de qua emendatione supra.

110 QVEM Iupiter Sidonem misit. Aldus, Quem Iouis.

111 CLARA etiam pernox. Aldus. Pernix.

VT traderetur Ceto. Ald. Cerui, & mox itidem bis, vt inflexionis quartæ nomen sit.

112 ALVO, Fulget equus. Aldus scripserat, Albo, corrupte. Aratus enim habet, γαστέρι νεύει
QVIDAM pro eo quod Iupiter. Aldus, Iouis.

INQVE ouem conuertit. Aldus, Inque Iouem conuertit.

113 HINC Aries. Ald. Hunc Aries. itidem de piscibus, Hunc ultra gemini pisces.

NODVM stella premit. Aldinus codex legit,
Nondum stella premit piscis qui respicit auras,
Threicia dextram Andromeda cernuntur ad vnam.

ATQVE ita columbam. Aldus, Atque ita Cobam.

MAXIMAEQVAE. Aldus, Maximæque. itaque citat Gyraldus de Dijs gentium lib. 1.

114 QVAM pater à Ioue vt viriatam cognouit. Alij, Vt, non habent.

ACCEPTIS à Mercurio talaribus. In alijs libris est. Accepta à Mercurio talaria.

ALCYONE, ex qua Herus. Sic & Aldus: legendum autem, ex qua Hyrens, ex Apollodori Bibliotheca.

CONTRA spectat autem. Tres hi versus in alijs codicibus cum superioribus de Lyra coniuncti erant, qui mihi ad Cycnum pertinere visi sunt.

HAVD medijs fulgoris. Aldinus codex & Germanicus,

Aut medijs fulgoris erunt penna utraque lasa

EVOLAVERIT in ramum Attica regionis. Sic uterque codex ille. Arbitror autem legendum, Rhamnum, qui pagus est Attica regionis, à quo & Nemeſis Rhamnusia dicta est.

ET cum terreares auget nox astra. Ald. Mox astra, vitiose: vt & versu sequenti, pro Aspectaueris, Aspectauerit.

116 QVOD Dicolon. In alijs libris ita quoque scriptum est. Arbitror autem legendum, Quod Cechlon inuenisset in mari. ait enim Hyginus de hoc eodem Capricorno, Hic etiam dicitur, cum Iupiter Titanas oppugnaret, primus obieciſſe hostibus timorem, qui Panicos appellatur, vt ait Eratosthenes: hac etiam de causa eius inferiorem partem piscis esse formationem, quod muricibus, id est maritimis conchylijs, hostes sit iaculatus pro lapidum iactatione. Vide & Miscellan. Polisiani cap. XXVIII. vbi & hos commentarios Germanici agnoscit.

QVO tempore Typhon. Alij codices pro hoc nomine per totam hanc fabulam Phytionis nomen habent.

COLVNTQVE Aegyptij, & cum venit, Typhoni. Aldina lectio est, Coluntque Aegyptij, & couenit Phytioni neminem deorum aduersari sibi met vacuum cognouit dominantibus.

117 EVPHEMES musarum nutricis. Alij codices Eufchemis. Hyginus Euphemes legit.

AGLAOSTHENES dicit Iouem. Hunc locum Lactan. lib. 1. de falsa Religione, sub Casari nomine profert his verbis: Nec hic tantum sacrificasse Iupiter inuenitur: Caesar quoque in Arato refert Aglaosthenem dicere Iouem cum ex insula Naxo aduersus Titanas proficisceretur, & sacrificium faceret in litore, aquilam ei in auspiciu aduolasse: quam victor bono omine acceptam iuxta sua subiugarit. Lilius Gyraldus scribit de Dijs gentium lib. VII. hac in Aratum Latina commentaria sic enim appellat in Bassum à quibusdam referri.

118 TELA, caput, magnisque humeris. Orationis consequentia postulat, Magnosque humeros.

ARISTHOMACHVS autem dicit Erythra quenda. Aldinus & Germanicus codex habet, Cambisiam. Ex Hygino Erythra substitui.

AD quem Iupiter, Mercurius. Ald. Ad quem Iouis, eodem errore quo supra.

QVIDAM autem dicunt Vrionem Methymnaum. Sic habent codices omnes. Arbitror autem Arionem legendum cuius hanc historiam isdem prope verbis Herodotus lib. 1. scribit. quod si verum est, vt verum est, postea pro Orion Arion, & pro Orione & Orionem, Arione & Arionem legendum est.

REX Corinthiorum Pyranthus nomine. Puto legendum Perianthus nomine, vt etiam in tota hac historia. sic enim habet Herodotus quod autem Perianthus pro Perianther veteres dixerint, ex multis Hygini & huius auctoris constat.

119 APVD Musaum Bistoniorum regem. In Hygini fabulis, Byrseus dicitur.

ICARIVS. Ald. & Germanicus codex, Icarus. Græci scriptores omnes Icarium appellant. Latini variant. nam & Tibullus hunc eundem Icarum appellat. ait enim lib. IIII.

- & cunctis Baccho iucundior hospes

Icarus, ut puro testantur sidera cælo,

Erigonéque, Canis, neget ne longius ætas. quod idem apud Ovidium reperitur aliquoties.

MAERA nomine. Alij codices, Neera. Nostra lectio cum Aeliano consentit & cum Hygino.

120 LEPVS sub pedibus Antecanis. Aldus & alij, Anticanis. Ciceroni προνύων Antecanis vertitur.

IN insula Lero. Aldus, Hiero.

PERVIVM nautis ingenio fecit. Alij, Naualis ingenio. Si Nautis non placet, lege Nauali.

121 AVSTER pistris agens. In alijs codicibus est, Agis.

HVIC Cero. Alij, Cerui, de quo ante ea etiam dixi.

PROCVL à motis. Alias, Amotis.

MEROPE, Helic. In Hygini fabulis his nominibus nuncupantur. Merope, Helic, Aegle, Lampetio, Phæbe, Aetheria, Dioxippe.

ID quoque monens. Apud Hyginum est, Moriens.

122 ANTE Sagittiferi multum pernicia. Alij nullum pernicia.

THVRIBVLVM. Alij, Thuribulo. & versu sequenti, præcipiti tactu. item versu ab hoc octavo, Ergat emittantque latius.

SACRARIVM. Alij vitiose, Sacrarivus qui & Pharus dicitur.

SI tenuem traxit nubem. Alij codices, Sic tenuem.

123 FIVNT omnes XXXIII. Ex Hygino legendum est, XXIII. quod etiam confirmat numerus qui mox sequitur. advertendum quoque pro eo quod hic est, In dextro cubito vnam, Hyginum habere, In sinistro, & mox ubi est, In spina duas, Hygini codicem habere, In interscapilio quatuor: ut plenum habeas numerum stellarum viginti quatuor.

CVM vidisset arbores. Alij inutili repetitione habent, Qui cum vidisset arbores.

SVNT omnes sex. Legendum, Septem, ut & Hyginus habet, & summa postulat.

127 HORRIDVS at gelidos. Alij codices, ad gelidos.

CONSPECTV signa Leonis. Aldinus codex, Conspecta.

124 CONTINVOSQVEruit. alias, Continuisque.

126 HVNC etiam Græci. apud Fulgentium Mythologiarum lib. I. hæc verba & quæ tota reliqua pagina continet, reperi: siue illinc huc inter Germanici verba sint adiecta: siue hinc ille in usum suum descripseris. Ex collatione autem ista, ita locum qui mox sequitur corrigendum arbitror. habet autem in hunc modum, Huic quoque illam ob causam &c. sic igitur emenda, Huic quoque quadrigam adscribunt, illam ob causam, &c. aut quod quadripartito (quadrisido Fulgentius habet) limite diei metiatur spacium: unde & ipsius, equis &c. aliæ varietates sunt, quas è libris Fulgentij petas licet.

ERTHRAEVS. AETHON. Alij codices, Aethon, & mox quoque, itemque apud Fulgentium. Ut pro Aethon, Aethon scripsim, fecerunt præter interpretationem vocabuli, versus Ovidiani, II. Metamorp.

Interea volucres, Pyrois. Eous & Aethon,

Solis equi. & Martialis,

Quid cupidum Titana tenes? iam Xanthus & Aethon

Fræna voluit. Nam qui hic Erythraeus, Martialis Xanthus: qui Philogeus, Ovidio Eous: qui Lampros. Pyrois nuncupatur.

127 QVO & animalia vigescunt. In Aldino codice est, Rugescunt: in Germanico, Rigesunt.

LVNAM voluerunt. Est & hic locus totus apud eundem Fulgentium lib. II. cuius ope non pauca hic emendata sunt.

DETRIMENTA eius & augmenta. Posterior pars deerat in aldino codice & in Germanico;

IPSAM Dianam Oxtam nemoribus volunt. Aldus, Dictam: apud Fulgentium scribitur. Ortis ipsam etiam Dianam nemoribus, ut neutra lectio probari potuerit, veram monstrare potuerit.

PLVS nocte quam die dormiat. In Fulgentij libro est, Plus nocte pascatur, dieque dormiat.

QVIA nocturni roris humor. Fulgentius habet, Quia nocturni roris humor, quem ἀπὸ τοῦ οἴα fiderunt atque ipsius Luna animandis herbarum succis infudat, pastoralibus proferit successibus.

ABRUMA in fauoniū. Quæ sequuntur ferè omnia apud Plinium reperiuntur lib. XVIII. natur. histo. unde & multa hic corrigenda deprehendi. Nam primum præpositio A, hic deerat

128 ET postero exoritur. Plinius addit, Die.

QUANDO Sagitta. Plinius, Quo Aegypto Sagitta.

ITEM quinto idus Ianuarias. Plin. Ad VI. Idus Ianuarij eiusdem Delphini vespertino occasu continui dies hiemant Italia.

XVIII. cal. Febr. Plinius, XVI.

A Favonio in Aequinoctium. Plinius addit, Vernal.

III. cal. Mart. quadrivium. Plin. XVII. cal. Martij triduum.

ITEM nonas Martij. Plinius, III. nonas Martij.

AQVILONIS Piscu. Plin. Aquilonij.

IDIBVS Martijs. Plin. Cesar & Idus Martias feriales sibi annotavit Scorpionis occasu. XV. verd cal. Aprilis Italia miluum ostendi.

AB eo ad Vergiliarum exortum matutinum Casari significant. Plin. Addit cal. Aprilis.

ITEM post pridie. Plin. Eadem postridie in Beroia: Casari autem & Chaldaei nonis: Aegypto Orion, &c.

XIII. cal. Plin. Habet praeterea, Aegypto.

CAESARI XV. Plin. XV. Casari, continubque triduo significat.

SIDVS parilicium. Ex Plinio legendum est, Palilicium.

CLARITATEM observationis. Longe aliter Plinius, huncque in modum, Claritatem observationi dedit, nimborum argumento. Hyadas appellantibus Gracis has stellas, quod nostri à similitudine cognominis Graci, propter sues impositum arbitantes, imperitia appellauere Suculae.

NOTANTVR dies. Plinius in numero unitatis, Notatur dies.

POST pridie Idus. Plin. Postridie. nec addit, Idus Mai.

ASSTRIIS aquila oritur. Plin. insuper habet, Casari & Aegyptijs.

VII. Idus Iunias. Plin. VIII. Idus Arcturus matutino occidit, Italia sexto & VIII. Idus, Delphinus vesperti exoritur. XVII. cal. Iulij gladius Orionis, quod Aegypto post quadrivium XI. cal. eiusdem Orionis, &c.

NISI Canicula, quam. Plin. Nisi caniculam hanc velimus intelligi, hoc est minorem canem: sane ut in astris pingitur. nam quod sequitur. Est autem magnopere pertinens, corruptum videtur in Plinij codicibus, itaque ut Germanicus habet, corrigendum.

III. non. Iulias Chaldaei, Plin. III. non.

XV. cal. Augustas. Plin. XVI. cal. Aegyptia Procyon exoritur. Dein postridie ferè ubique confesum inter omnes fidus iudicans, quod canis ortum vocamus, Sole partem primam Leonis ingresso. Hoc fit post solstitium XXIII. die.

XVI. cal. August. Plin. XVIII.

INCHOAT, aut annotat. Plin. Inchoat, uti is adnotat: sed ut vera ratio id fieri inuenit, sexto Idus eiusdem.

QVAE Anteuindemiat or. Plin. Vindemiat or, ut & mox.

AGNI colore mutati. Legendum ex Plinio, Acini.

PER Arctum. Lege, Per Arcturum. Eius signi ortum seruat hirundinis abitus. Plin. habet, Signum orientis eius sideris seruetur hirundinum abitus.

XI. cal. Octob. commissura piscium. Plin. XI. cal. Casari commissura piscium occidens, ipsumque aquinoctij sidus, &c.

III. cal. Octob. Plin. III. calend.

V. Nonas Octob. Heniochus. Plin. Asia & Casari V. calend. Heniochus.

III. nonas Octob. Plin. Tertio calen. Casari corona exoriri incipit, & postridie occidunt.

VERGILIAE vesperti exoriuntur. Plin. Vergiliae vesperti. Idibus corona tota. Sexto calen Nouemb.

129 OCCASVM matutinum Vergiliarum Hesiodus. Locus hic deprauatissimus, hunc in modum mihi restituendus ex Plinio videtur, Occasum matutinum Vergiliarum Hesiodus (nam huius quoque nomime extat astrologia) tradidit fieri, cum aequinoctium autumni conficeretur: Thales, XXV. die ab aequinoctio: Anaximander, XXIX. Euctemon, XLVIII. nos autem sequentes, &c.

ANTE Omnia autem duo esse nomina. Est & hic locus apud Plin. eodem lib.

DVO esse nomina, Plin. Duo genera esse.

QVAE cum plenilunio acciderint. Plin. non habet, Plenilunio. sic enim legit, Qua cum acciderint, vi maior appellatur.

NISI cum facta sunt. Hac in hunc modum interpungenda sunt ex Plinio, Nisi cum facta sunt. Publica hac & magna sunt differentia.

ALIIS caliginem impellentibus. Plin. Alijs carbunculum appellantibus.

NANQUE Vergilia primatum tenent ad fructus. Plin. Nanque Vergilia priuatim attinent ad fructus, ut quarum exortu aestas incipiat occasu hiems, semestri spacio intra se menses, vindemiâsque & omnium maturitatem complexa.

129 SOLIS CENTRVM. Plin. Solis centro bis æquinoctialem, &c.

OMNES hibernos fructus. Addit Plinius, Et præcoces.

IX. cal. Mart. Plin. IX. calend. Maij.

OCTAVO cal. Iunias. Plin. VIII. cal. Iulij.

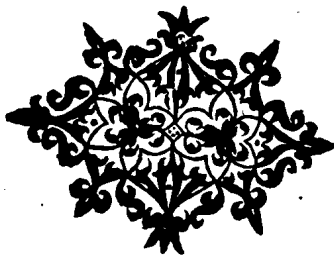
ITEM quarto cal. Augu. Plin. XIII.

BENIGNITATEM Natura succurrit iam: primum. Plin. Natura succurrit: iam primum.

AVEM param. Plin. Parram & mox, Vireonem.

VNA pica. Plin. Vna picta.

DESCRIBEBAT, AC TYPIS MANDABAT THEODORVS GRAM-
NAEVS COLONIAE AGRIPPINAE M. D. LXIX
CALEND. FEBRVARIJ.

M. T. CICERONIS ARATVS.
PHAENOMENA.

BIOVE musarum primordia.

*

Ergo ut oculis assidue videmus, sine ulla mutatione aut varietate.

3 Cætera labuntur celeri cælestia motu,
Cum cælóque simul noctésque diésque feruntur.

*

4 Extremúsque adeo duplici de cardine vertex
Dicitur esse Polus.

*

5 Hunc circum Arcti due feruntur, nunquam occidentes:

Ex his altera apud Graios Gynofura vocatur,
Alter a dicitur esse Helice.

*

6 Cuius quidem clarissimas stellas totis noctibus cernimus,
Quas nostri Septem soliti vocitare triones.

Paribusque stellis similiter distinctis, eundem cæli verticem lustrat parva Gynofura.

*

Hac fidunt duce nocturna Phœnices in alto.

Sed prior illa, magis stellis distincta refulget,

Et late prima confestim à nocte videtur.

Hæc verò, parua est, sed nautis vsus in hac est:

Nam cursu interiori breui conuertitur orbe.

Et quo fit earum stellarum admirabilior aspectus.

*

7 Has inter, veluti rapido cum gurgite flumen
Toruus Draco serpit subter superaque reuoluens
Sese, conficiensque sinus è corpore flexos.

Eius cum totius est præclara species, in primis suspicienda est figura capitis atque ardor oculorum.

Huic non vna modo caput ornans stella relucet,

Verum tempora sunt duplici fulgore notata,

E trucibusque oculis duo feruida lumina flagrant,

Atque vno mentum radianti fidere lucet:

Ostipum caput & teriti ceruice reflexum

Obtutum in cauda maioris figere dicas.

Et reliquum quidem corpus Draconis totis noctibus cernimus.

*

Quod caput hic paulum sese subitòque recondit,

Ortus vbi atque obitus partem miscentur in vnam.

7

Id autem caput

*

Attingens defessa velut mœrentis imago.

Vertitur

quam quidem Græci

Ερύονασι vocitant, genibus quod nixa feratur.

8. Hæc illa eximia posita est fulgore corona,

Atque

Atque hæc quidem à tergo

9 * propter, caput Anguitenentis
 Quem claro perhibent *ὀφιοδρόν* nomine Graij.
 Huic supera duplices humeros affixa videtur
 Stella micans tali specie, talique nitore.
 Hic pressu duplici palmarum continet Anguem
 Eius & ipse manet religatus corpore toto.
 Nanque virum medium Serpens sub pectora cingit
 Ille tamen nitens grauiter vestigia ponit,
 Atque oculos vrget pedibus pectusque Nepai.

10

Septentriones autem sequitur

Arctophylax vulgo qui dicitur esse Bootes,
 Quòd quasi temone adiunctam præ se quatit Arcton.

Huic Booti enim

* Subter præcordia fixa tenetur
 Stella micans radijs, Arcturus nomine claro,

11

** Cui subiecta fertur*

Spicum illustre tenens splendenti corpore Virgo.

*

Malebant tenui contenti viuere cultu.

*

Ferreatum verò proles exorta repente est:
 Ausaque funestum prima est fabricarier ensem,
 Et gustare manu victum domitumque iuuenicum.

*

13 Et natos Geminos inuises sub caput Arcti
 Subiectus mediæ est Cancer: pedibusque tenetur
 Magnus leo tremulam quatiens è corpore flammâ.

*

Nauibus assumptis fluitantia quærere a plustra

*

14

Auriga

Sub leua geminorum obductus parte feretur,
 Aduersum caput huic Helice truculenta tuetur.
 At Capra læuum humerum clara obtinet.
 Verum hæc est magno atque illustri prædita signo.
 Contrà, hœdi exiguum iaciunt mortalibus ignem.

15

Cuius sub pedibus

Corniger est valido connixus corpore Taurus.

*

Eius caput stellis conspersum est frequentibus:

Has Græci stellas *ὥας* vocitare fuerunt.

16

** Minorem autem Septentrionem Cephæus passim palmis à tergo subsequitur.*

Nanque ipsa ad tergum Cynosuræ vertitur arcti.

17

** Hunc antecedit*

Obscura specie stellarum Cassiopeia.

*

18 Hanc autem illustri versatur corpore propter
 Andromeda, aufugiens aspectum mœsta parentis.
 19 Huic Equus ille iubam quatiens fulgore micanti
 Summa contingit caput aluo, stellâque iungens
 Vna tenet duplices communi lumine formas,
 Acternum ex astris cupiens connectere nodum.

*

20 Ex in contortis Aries cum cornibus hæret.

*

Equibus hinc subter possis cognoscere fultum.
 Iam cœli mediam partem terit, vt prius illæ
 Chelæ, cum pectus quod cernitur Orionis.
 21 Et prope conspicias paruum sub pectore claro
 Andromedæ signum, ΔΕΛΤΑΤΟΝ dicere Graij
 Quod soliti, simili quia forma littera claret.
 Huic spacio ductum simili latus extat vtrunque,
 At non tertia pars lateris. nam non minor illis,
 Sed stellis longe densis præclara relucet.
 Inferior paulo est Aries, & flamen ad austri
 22 Inclinator. Atque etiam vehementius illi
 Pisces, quorum alter paulo prolabitur ante,
 Et magis horrifonis Aquilonis tangitur alis.
 At quæ horum è caudis duplices velut esse catenæ
 Dicuntur, sua diuersæ per limina serpunt,
 Atque vna tandem in stella communiter hærent,
 Quem veteres soliti cœlestem dicere Nodum.
 Andromedæ læuo ex humero si quæ sere perges,
 Adpositum poteris supera cognoscere piscem.
 23 E pedibus natum summo Ioue Perseæ vises,
 Quos humeris retinet defixo corpore Perseus,
 Quâ summa ab regione Aquilonis flamina pulsan.
 Hic dextram ad sedes intendit Cassiopeiæ,
 Diuersosque pedes victos talaribus aptis,
 Puluerulentus vt de terra lapsus repente,
 In cœlum victor magnum sub culmina portat.
 24 At propter leuum genus omni ex parte locatas
 Paruas Vergiliastenui cum luce videbis.
 Hæ septem vulgo perhibentur more vetusto
 Stellæ, cernuntur verò sex vndique parvæ:
 At non interiisse putari conuenit vnâ,
 Sed frustra temerè à vulgo ratione sine vlla
 Septem dicier, vt veteres statuere poetæ,
 Aeterno cunctas æuo qui nomine dignant:

Alcyone,

Alcyone, Meropéque, Celeno, Taygetéque,
 Electra, Steropéque, simul sanctissima Maia.
 Hæc tenues paruo labentes lumine lucent,
 At magnum nomen signi clarúmque vocatur,
 Propterea quòd ad æstatis primordia claret,
 Et post hiberni præpandens temporis ortus,
 Admonet vt mandent mortales femina terris.
 35 Inde Fides leuiter posita & conuexa videtur,
 Mercurius paruis manibus quam dicitur olim
 Infirmis fabricatus, in alta sede locasse.
 Hæc genus ad læuum Nisi delapsa resedit,
 Atque inter flexum genus & caput Alitis hæsit.
 26 Nanque est Ales auis, lato sub regmine cœli
 Quæ volat, & serpens geminis secatur aëra pennis.
 Altera pars huic obscura est & luminis expers,
 Altera nec paruis nec claris lucibus ardet,
 Sed mediocriter iacit quatiens è corpore lumen.
 Hæc dextram Cephei dextro pede pellere palmam
 Gestit. iam verò clinata est vngula vehemens
 Fortis Equi, propter pennati corporis alam.
 27 Ipse autem labens geminis Equus ille tenetur
 Piscibus. huic ceruix dextramulcetur Aquari.
 *Sirius hæc obitus terrarum iussit equinis,
 Quàm gelidum valido de corpore frigus anhelans
 Corpore semifero magno. Capricornus in orbe
 Quem cum perpetuo vestiuit lumine Titan,
 Brumali flectens contorquet tempore cursum,
 Hoc caue te ponto studias committere mensis:
 Nam non longinquum spatium labere diurnum:
 Non hiberna cito voluetur curriculo nox:
 Humida non sese vestris aurora querelis
 Ocyus ostendet, clari prænuncia solis:
 At validis æquor pulsabit viribus auster:
 Tum fixum tremulo quatietur frigore corpus:
 Sed tamen anni iam labuntur tempore toto,
 Nec cui signorum cedunt, neque flamina vitant,
 Nec metuunt canos minitanti murmure fluctus.
 28 Atque etiam supero naui pelagóque vagato,
 Mense, Sagittipotens solis tum sustinet orbem.
 Nam iam, cum minus exigua lux tempore præsto est,
 Hoc signum veniens poterunt prænosceret nautæ.
 Iam prope præcipiti ante licebit visere nocti,
 Vt sese ostendens emergat Scorpius alte.

Posteriore trahens flexum vi corporis Arcum.
 Iam superà cernes Arcti caput esse minoris,
 Et magis erectum ad summum versarier orbem.
 Tum sese Orion toto iam corpore condit
 Extrema propè nocte, & Cepheus conditur ante
 Lumborum tenuis à palma depulsus ad vndas,
 Hic missore vacans, fulgens iacet vna sagitta,
 Quam propter nitens penna conuoluitur ales,
 Et clinata magis paulo est Aquilonis ad auras.
 29 Ad propter se Aquila ardenti cū corpore portat,
 Igniferum mulgens tremebundis æthera penis,
 Non nimis ingenti cum corpore, sed graue mœstis
 Ostendit nautis perturbans æquora signum.
 30 Tum magni curuus Capricorni corpora propter
 Delphinus iacet, haud nimio lustratus nitore,
 Præter quadruplices stellas in fronte locatas,
 Quas interuallum binas determinat vnum:
 Cætera pars latè tenui cum lumine serpit.
 Illæ quæ fulgent luces ex ore corusco,
 Sunt inter partes gelidas aquilone locatæ,
 Atque inter spacium & læti vestigia solis.
 At pars inferior Delphini fusca videtur
 Inter solis iter, simul inter flamina venti,
 Viribus erumpit quæ summi spiritus Austri.
 31 Exinde Orion obliquo corpore nitens,
 Inferiora tenet truculenti corpora Tauri.
 Quem qui suspiciet in cœlum nocte serena,
 Latè dispersum non viderit, abdita verò
 Cætera se speret cognoscere signa potesse.
 32 Nanque pedes subter, rutilo cum lumine claret
 Feruidus ille Canis, stellarum luce refulgens.
 Hunc tegit obscurus subter præcordia vesper.
 Nec toto spirans rabido de corpore flammam,
 Aestiferos validis erumpit flatibus ignes:
 Totus ab ore micans iacitur mortalibus ardor.
 Hic vbi se pariter cum sole in culmina cœli
 Extulit, haud patitur foliorum tegmine frustra
 Suspensos animos arbuta ornata tenere.
 Nam quorum stirpes tellus amplexa prehendit,
 Hæc augens anima vitali flamine mulcet:
 At quorum nequeunt radices findere terras,
 Denudat folijs ramos, & cortice truncos.
 33 Hunc propter, subtérq; pedes quos diximus ante,

Oriona,

Oriona, iacet leuipès Lepus: hic fugit, iñtus
 Horrificos metuens rostri tremebundus acuti:
 Nam Canis infesto sequitur vestigia cursu,
 Præcipitantem agitans, oriens iam denique paulum
 Curriculum nunquam defesso corpore sedans.

43 At Canis ad caudam serpens prolabitur Argo,
 Conuersam præ se portans cum lumine puppim:
 Non aliæ aues vt in alto ponere proras
 Ante solent, rostro Neptunia prata secantes,
 Sed conuersa retro cœli semper loca portat,
 Sicut cum cœptant tutos constringere portus,
 Obuertunt nauem magno cum pondere nautæ,
 Aduersamq; trahunt optata ad littora puppim:
 Sic conuersa vetus super æthera vertitur Argo,
 Atque vsque à prora ad celsum sine lumine malum,
 A malo ad puppim cum lumine clara videtur,
 Inde gubernaculum disperfo lumine fulgens,
 Clari posteriora Canis vestigia condit.

35 Exin semotam procul in tutoque locatam
 Andromedam, tamen explorans fera quæ sere Pistrinx
 Pergit, & vsque sitam validas aquilonis ad auras
 Cærulea vestigat, finita in partibus austri.
 Hanc Aries tegit, & squammosi corpore Pisces;
 Fluminis illustris tangentem corpore ripas.

36 Nanque etiam Eridanum cernes in parte locatū
 Cœli, funestum magnis cum viribus amnem,
 Quem lachrimis mœstæ Phaetontis sæpe sorores
 Sparserunt, letum mœrenti voce canentes.
 Hunc Orionis sub læua cernere planta
 Serpentem poteris: proceraque Vincla videbis
 Quæ retinent Pisces, caudarum parte locata,
 Flumine mixta retro ad Pistricis terga reuerti.
 Hic vna stella nec tunc, quam iacit ex se
 Pistrinx è spina valida cum luce refulgens.
 Exinde exigua tenui cum lumine multæ
 Inter Pistricem fusæ sparsæque videntur
 Atque gubernaculum stellæ, quas contegit omneis
 Formidans acrem morsum Lepus. his neque nomen,
 Nec formam veteres certam statuisse videntur.
 Nam quæ sideribus claris Natura poliuuit,
 Et vario pinxit distinguens lumine formas,
 Hæc ille astrorum custos ratione notauit,
 Signaque signauit cœlestia nomine vero:

Has autem quæ sunt paruo sub culmine fusæ,
Consimili specie stellas parilique nitore,
Non potuit nobis nota clarare figura.

37 Exinde, Australem soliti quem dicere Piscem,
Voluitur inferior Capricorno versus ad austrum,
Pistricem obseruans, procul illis piscibus hærens:
At prope conspicias, experte is nominis omnes,
Inter Pistricem, & Piscem quem diximus Austri,
Stellas sub pedibus stratas radiantis Aquari.

Propter Aquarius obscurum dextra rigat amnem,
Exiguo qui stellarum candore nitescit.

E multis tamen his duo latè lumina fulgent.

Vnum sub magni pedibus cernetur Aquari:

Quod superest, gelido delapsum lumine fontis,

Spumiferâ subter caudam Pistricis adhæsit.

Hæ tenues stellæ perhibentur nomine Aquai.

Hic aliæ volitant paruo cum lumine claræ,

Atque priora pedum subeunt vestigia magni

Arcitenentis, & obscuræ sine nomine condunt.

38 Inde Nepæ cernes propter fulgentis acumen,

Aram, quam flatu permulcet spiritus austri,

Exiguo superûm quæ lumina tempore tranat:

Nam procul Arcturo est aduersa parte locata.

Arcturo magnum spacium superâ dedit, orbem

Iuppiter hunc paruum inferiori in parte locauit.

Hæc tamen æterno inuisens loca curriculo Nox,

Signa dedit nautis, cuncti quæ noscere poscent,

Commiserans hominum metuendos vndiq; casus.

Nam cum fulgentem cernes sine nubibus atris

Aram sub media cœli regione locatam,

A summa parte obscura caligine rectam,

Tum validis fugito deuitans viribus austrum.

Quem si prospiciens vitaueris, omnia caute

Armamenta locans, tuto labere per vndas:

Sin grauis inciderit vehementi flamine ventus,

Perfringet celsos defixo robore malos:

Vt res nulla feras possit mulcere procellas,

Ni parte ex aquilonis opacam pellere nubem

Coeperit, & subitis auris diduxerit Ara.

Sin humeros medio in cœlo Centaurus habebit,

Ipseque carulea contextus nube feretur,

Atque Aram tenui caligans vestiet vmbra,

Ad signorum obitum vis est metuenda fauoni.

- 39 Ille autem Centaurus in alta sede locatus,
 Qua sese clarum collucens Scorprios infert,
 Hac subter, partem præportans ipse virilem,
 Cedit, equi partes properans coniungere Chelis.
 Hic dextram porgens, quadrupes qua vasta tenetur,
 Quam nemo certo donauit nomine Graiûm,
 Tendit, & illustrem truculentus cedit ad Aram.
- 40 Hic sese infernis de partibus erigit Hydra,
 Præcipiti lapsu flexo cum corpore serpens.
 Hæc caput atque oculos torquens ad terga Nepai,
 Conuexoque sinu subiens infetna Leonis,
 Centaurum leni contingit lubrica cauda.
 In medióque sinu fulgens Cratera relucet:
 Extremum nitens plumato corpore Coruus,
 41 Rostro tundit. Et hic, Geminis est ille sub ipsis
 Ante canem, Graio Procyon qui nomine fertur.
 Hæc sunt quæ visens nocturno tempore signa,
 Legitimo cernes cœlum lustrantia cursu.
- 42 Nam quæ per bis sex Signorum labier orbes
 Quinque solent stellæ, simili ratione notari
 Non possunt: quia quæ faciunt vestigia cursu,
 Non eodem semper spacio portata teruntur.
 Sic malunt errare vagæ per nubila cœli,
 Atque suos vario motu metirier orbes.
 Hæc faciunt magnos longinqui temporis annos.
 Cum redeunt ad idem cœli sub tegmine signum.
 Quorum ego nunc nequeo totos euoluere cursus:
 Verum hæc quæ semper certo voluuntur in orbe
 Fixa simul magnos edam * gentibus orbes.
- 43 Quatuor æterno lustrantes lumine mundum,
 Orbes stelligeri portantes signa feruntur,
 Amplexi terra cœli sub tegmine fulti,
 Equibus annorum volitantia lumina nosces,
 Quæ densis distincta licebit cernere signis:
 Tum multos orbes magno cum lumine latos
 Vincit inter se, & nodis cælestibus aptos:
 Atque pari spacio duo cernes esse duobus.
- 44 Nam si nocturno cognoscens tempore cœlû,
 Cum neque caligans deterit sidera nubes,
 Nec pleno stellas superauit lumina Luna,
 Vidisti magnum cadentem serpere Circum,
 Læteus hic nimio fulgens candore notatur.
 Hic non perpetuum detexens conficit orbem,

Sed spacio multum superis præstare duobus
Dicitur, & latè cœli lustrare cauernas.

45 Quorum alter tangēs aquilonis vertitur auras
Ora petens Geminorum: illustratum genus ardens
In sese retines Aurigæ portat vtrunque.

Hunc fura læua Perseus humeroque sinistro
Tangit ad Audromedam hic dextrā de parte tenetur
Imponitque pedes duplices Equus, & simul ales
Ponit Avis caput, & clinato corpore tergum:
Anguitenens humeris connititur: illa recedens
Aultrum consequitur deuitans corpore Virgo.
At verò totum spacium conuestit & orbis
Magnus Leo, & claro collucens lumine Cancer,
In quo consistens conuertit curriculum Sol
Aestiuus, medio distinguens corpore cursus.
Hic torus medius circo disiungitur ipso:
Pectoribus validis atque aluo possidet orbem.

*

Hunc octo in partes diuisum noscere circum,
Si potes, inuenies supero conuertier orbe
Quinque pari spacio partes treis esse relictas,
Tempore nocturno quas vis inferna frequentet:
Alter ab infernis cancro connectitur austris.

46 Distribuens mediū subter secat hic Capricornū,
Atque pedes gelidum riuum fundentis Aquari,
Cæruleæque feram caudam Pistricis, & illum
Fulgentem Leporē, inde pedes Canis, et simul amplā
Argolicam retinet crebro cum lumine Nauem:
Tergaque Centauri, atque Nepai portat acumen:
Inde Sagittari defixum possidet arcum.

Hunc à clarifonis auris aquilonis ad austrum
Condens postremum tangit rota feruida Solis:
Exinde in superas brumali tempore flexu
Se recipit sedes. huic orbi quinque tributæ
Nocturnæ partes, supera tres luce dicantur.

47 Hosce inter, mediā in partem retinere videtur
Tantus quantus erit collucens Læteus orbis,
In quo autumnali atque iterum sol lumine verno
Exequat spacium lucis cum tempore noctis.
Hunc retinens Aries sublucet corpore totus,
Atque genu flexo Taurus connititur ingens:
Orion claro contingens pectore fertur,
Hydra tenet flexu Crateram, Coruus adhæret,

Et

Et pauca Chelis stellæ, simul Anguitenentis
Sunt genua, & summi Iouis ales nuncius instat:
Propter Equus capite & ceruicum lumine tangit.
Hosce æquo spacio deiunctos sustinet axis,
Per medios summo cœli de vertice tranans.

48 Ille autem claro quartus cum lumine Circus,
Partibus extremis extremos continet orbes,
Et simul à mediis media de parte secatur,
Atque obliquus in his nitens cum lumine fertur:
Vt nemo cui sancta manu doctissima Pallas
Solertem ipsa dedit fabricæ rationibus artem,
Tam tornare catè contortos possiet Orbes,
Quàm sunt in cœlo diuino lumine flexi,
Terram cingentes, ornantes lumine mundum,
Culmine transuerso retinentes sydera fulta.
Quattuor hi motu cuncti voluuntur eodem:
Sed tantum supera terras semper tenet ille
Curriculum, oblique inflexus tribus Orbibus vnus:
Quanto est diuisus Cancer spacio à Capricorno,
Ac subter terras spaciurn par esse necesse est.
Et quantos radios iacimus de lumine nostro,
Queis lunæ conuexum cœli tangimus orbem,
Sex tantæ poterunt sub eum succedere partes,
Bina pari spacio cœlestia signa tenentes.

45 Zodiacum hunc Græci vocitant, nostrisq; Latini
Orbem Signiferum perhibebunt nomine vero:
Nam gerit hic voluens bis sex ardentia signa.
Aestifer est pandens feruentia sidera Cancer:
Hunc subter fulgens cedit vis torua Leonis,
Quem rutilo sequitur collucens corpore Virgo.
Exin proiectæ claro cum lumine Chelæ,
Ipsaque consequitur lucens vis magna Nepai.
Inde Sagittipotens dextra flexum tenet arcum,
Post hunc ore fero Capricornus vadere pergit.
Humidus inde loci collucet Aquarius orbem.
Exin squammiferi serpentes ludere Pisces:
Quies comes est Aries obscuro lumine labens,
Inflexoque genu proiecto corpore Taurus,
Et Gemini clarum iactantes lucibus ignem.
Hæc Sol æterno conuestit lumine lustrans,
Annua conficiens vertentia tempora cursu.

30 Hic quantum terris conuexus pellitur orbis,
Tantundem ille patens superà mortalibus extat.

Sex omni semper cedunt labentia nocte:
 Tot cœlum iussu fugientia signa reuifunt.
 Hoc spacium tranans cæcis nox conficit vmbris,
 Quod supera terras prima de nocte relictum est,
 Signifer ex orbe & signorum ordine fultum.
 51 Quod si Solis aues certos cognoscere cursus,
 Ortus signorum nocturno tempore vises:
 Nam semper signum exoriens Titan trahit vnum.
 Sin autem efficiens signis mons obstruet altus,
 Aut adiment lucem cæca caligine nubes,
 Certas ipse notas cœli de tegmine fumes,
 Ortus atque obitus omneis cognoscere possis.
 Quæ simul existant cernas, quæ tempore eodem
 Præcipitent obitum nocturno tempore nosces.
 52 Iam simul vt supero se toto lumine Cancer
 Extulit, exemplo cedit delapsa Corona.
 Et loca conuifit cauda tenus infera Piscis.
 Dimidiam retinens stellis distincta Corona
 Partem etiam supera, atque alia de parte repulsa est:
 Quam tamen insequitur Piscis, nec totus ad vmbras
 Tractus, sed supero contactus corpore cedit.
 Atq; humeros vsque à genibus Cancrumq; recondit
 Anguitenens, validis magnum à ceruicibus Anguē:
 Iam vero Arctophylax non æqua parte secatur.
 Nam breuior clara cœli de parte videtur,
 Amplior infernas depulsus possidet vmbras.
 Quattuor hic obiens secum deducere signa
 Signifero solet ex orbi, tum serius ille,
 Cum supera sese satiauit luce, recedit,
 Post mediam labens claro cum corpore noctem.
 Hæc obscura tenens conuestit sidera tellus:
 At parte ex alia claris cum lucibus errat
 Orion humeris & lato pectore fulgens,
 Et dextra retinens non cassum luminis Ensem.
 53 Sed cum de terris vis est patefacta Leonis,
 Omnia quæ Cancer præclaro detulit ortu,
 Cedunt obscurata, simul vis maior Aeti
 Pellitur: ac flexo confidens corpore Nifus
 Iam supero ferme depulsus lumine, cedit:
 Sed læuum genus atque illustrem linquit in altum
 Plantam, tum contra exoritur claram caput Hydræ,
 Et Lepus, & Procyon, qui sese feruidus infert
 Ante canem: inde Canis vestigia prima videntur.

54 Non pauca è cœlo depellens signa repente
 Exoritur candens illustria lumina Virgo.
 Cedit clara Fides Cyllenia: mergitur vnda
 Delphinus, simul obtegatur depulsa Sagitta:
 Atque Avis ad summam caudam, primasque recedit
 Pinnae, & magnus pariter delabitur Amnis.
 Hic Equus à capite & longa, ceruice lateſcit.
 Longius exoritur iam clare corpore Serpens,
 Crateraque tenus luceſ mortalibus Hydra.
 Inde pedes Canis ostendit iam posteriores,
 Et poſt ipſe trahit clare cum lumine puppim:
 Inſequitur labens per cœli numina Nauis:
 Hæc medium oſtendit radiato ſtipite malum:
 Et iam iam toto proceſſit corpore Virgo.

55 At cum procedunt obſcuro corpore Chelæ,
 Exiſtit pariter larga cum luce Bootes,
 Cuius in aduerſum eſt Arcturus corpore fixus,
 Totaque iam ſuperà fulgens prolabitur Argo,
 Hydraq; quod latè cœlo diſperſa tenetur,
 Nondum tota later, non caudam contegit vmbra.
 Iam dextrum genus, & decoratam lumine ſuram
 Erigit ille vagans vulgato nomine Niſus
 Quem nocte extinctū atq; exortum vidimus vna
 Perſæpe, vt paruum tranans geminauerit orbem:
 Hic genus & ſuram cum Chelis erigit alte:
 Ipſe autem præceps obſcura nocte tenetur
 Dum Nepa & Arcitenens inuiſant lumina cœli.
 Nam ſecum medium pandet Nepa, tollere verò
 In cœlum totum exoriens conabitur Arcus.
 Hic tribus elatus cum ſignis corpore toto
 Lucet: at exoritur media de parte Corona,
 Caudaque Centauri extremo candore refulget.
 Hic ſe iam totum cæcas Equus abdit in vmbraſ,
 Quem rutila fulgens pluma præteruolat Ales:
 Occidit Andromedæ clarum caput, & fera Piſtrix
 Labitur horribiles epulaſ funeſta requirens.
 Hanc contra Cepheus non ceſſat tendere palmas.
 Illa uſque ad ſpinam mergens ſe cærulea condit:
 At Cepheus caput atq; humeros palmasq; reclinat.
 56 Cum verò viſ eſt vehemens exorta Nepai,
 Latè fuſa volat per terras fama vagatur,
 Vt quondam Orion manibus violaffe Dianam
 Dicitur excelsis errans in collibus amens,

Quos tenet, Aegæo defixa in gurgite Echineis,
 Brachia cui viridi conuestit tegmine vitis.
 Ille feras vecors amenti corde necabat,
 O Enopionis auens epulas cœnare nitentes:
 At verò pedibus subitò perculsa Dianæ
 Insula discessit, disiectaque saxa reuellens
 Perculit, & cœcas lustrauit luce lacunas:
 Equibus ingenti existit cum corpore præ se
 Scorpious infestus præportans flebile acumen.
 Hic valido cupidè venantem perculit ictu,
 Mortiferum in venas figens per vulnera virus:
 Ille graui moriens constrauit corpore terram.
 Quare cùm magnis sese Nepa lucibus effert,
 Orion fugiens commendat corpora terris.
 Tum verò fugit Andromeda, & Neptunia Pistris
 Tota latet, cedit conuerso corpore Cepheus,
 Extremas medio contingens corpore terras,
 Hic caput & superas potis est demergere partes,
 Infra lumborum nunquam cõuestit vmbra:
 Nam retinent Arcti lustrantes lumine furas.
 Labitur illa simul gnatam lachrymosa requirens
 Cassiopeia, neque ex cœlo depulsa decorè
 Fertur: nam verso contingens vertice primùm
 Terras, post humeros euerfa sede refertur.
 Hanc illi tribuunt pœnam Nereides almæ
 Cum quibus, vt perhibent, ausa est cõtendere forma.
 Hæc obit inclinata: at pars exorta Coronæ est
 Altera, cum caudâq; omnis iam panditur Hydra.
 At caput & totum sese Centaurus opacis
 Eripit è tenebris, relinquens vestigia parua
 Antepedum contacta: simul cum lumina pandit
 Ipse feram dextra retinet. Prolabitur inde
 Anguitenēs capite & manibus: profert simul Anguis
 Iam caput & summum flexo de corpore lumen.
 Hic ille exoritur conuerso corpore Nifus,
 Aluum, crura, humeros, simul & præcordia lustrans,
 Et dextra radios læto cum lumine iactans.
 57 Inde Sagittipotens superas cum visere luces
 Institit, emergit Nisi caput: & simul effert
 Sese clara Fides, & promit corpore Cepheus.
 Feruidus ille Canis toto cum corpore cedit,
 Abditur Orion, obit & Lepus abditus vmbra.
 Inferiora cadunt Aurigæ lumina lapsu.

58 Inde obiens Capricornus ab alto, lumine pellit
Aurigam, instantemq; Caprâ, paruos simul Hædos,
Et magnam antiquo depellit nomine Nauem,
Crus dextrumq; pedem linquens, obit infra Perseus
In loca, tum cedens à puppi linquitur Argo.
Obruitur Procyon, emergunt Alites vnâ,
Et volucris terris existit clara Sagitta.

73

PROGNOSTICA.

* Vt cum

Luna means Hyperionis officit orbi,
Stinguuntur radij cæca caligine recti.

76 Ast autem tenui quæ candent lumine Phantæ

77 Atque etiam ventos præmonstrat sæpe futuros
Inflatum mare, cum subito penitusque tumescit,
Saxâque cana salis niueo spumata liquore,
Tristificas certant Neptuno reddere voces:
Aut densus stridor cum celso è vertice montis
Ortus adaugescit scopulorum sæpe repulso.

78 Cana fulix iridem fugiens è gurgite ponti,
Nunciat horribiles clamans instare procellas,
Haud modicos tremulo fundens è gutture cantus.

81 Vos quoque signa videtis aquai dulcis alumnae
Cum clamore paratis inanes fundere voces,
Absurdoque sono fontes & stagna cietis.

Quis est qui ranunculos hoc videre suspicari possit?

Sæpe etiam pertriste canit de pectore carmen,
Et matutinis acredula vocibus instat,
Vocibus instat, & assiduas iacit ore querelas,
Cum primùm gelidos rores aurora remittit.
Fuscâque nonnunquam cursans per littora cornix,
Demersit caput, & fluctum ceruice recepit.

82 Mollipedesque boues spectantes lumina cœli
Naribus humiferum duxere ex aëre succum.

91 Iam verò semper viridis semperque grauata,
Lentiscus triplici solita grandescere foetu,
Ter fruges fundens, tria tempora monstrat arandi.

Ne hoc quidem quæro, cur hac arbor vna ter floreat, aut cur arandi maturisatem ad signum floris ac commodet.

CAETERA DESIDERANTVR.

F. 136 AB IOVE. Cic. 11. de legibus, Ordire igitur nam hunc tibi totū dicamus diem: Ab Ione masarū primordia, sicut in Arati carmine orsi sumus. Haud scio. ad hūcne locum referri debeant versus quos Priscianus lib. 10. citat his verbis: Cicero tamen in arato stinguens participio vsus est, quod a verbo Stinguo nascitur.

Quem neque tempestas perimet, neque longa vetustas
Interimet Stinguens praeclara insignia cæli.

Nu. 3. CAETERA. Ex 11. lib. de Natura deorum hac & quæ ad numerū 20. sequuntur, paucis exceptis, sumpta sunt. sic enim illic scribitur, atque hoc loco me intruens, Vtar, inquit, carminibus Arati, eisque a te admodum adolescentulo conuersa, ita me delectant, quia Latina sunt, ut multa ex ijs memoria teneant. Ergo ut oculis assidue videmus, sine vlla mutatione, aut varietate. Cetera labuntur, &c.

6 QVAS NOSTRI. Citatur & hic locus, Ciceronis Acad. 11. qui & Lucullus dicitur, his verbis, Ego vero ipse & magnus quidem sum opinator: non enim sum sapiens, & meas cogitationes sic dirigo: non ad illam paruulam Cynosuram.

Qua fidunt duce nocturna Phænices in alio, ut ait Aratus, eoque directius gubernant, quod eam teneant,

Qua cursu interiore breui conuertitur orbe: sed ad Helicen & clarissimos Septentriones, id est, rationes has latiore specie, non ad tenue elimitas.

TORVVS. Est & hic locus apud Priscianum lib. 14. Quædam etiam (de Prepositionibus loquitur) syncopam passa sunt, ut Supra pro supera, & Infra pro infera, & Extra pro extera. Nam antiqui triflaba ea proferebant, ut Cicero in Arato,

Torvus Draco serpit, subter superaque retorquens

Sese. Idem Priscianus eodem extremo libro, Et super tamen & Supra a supera, illud per apocopā, hoc per syncopam, facta sunt: sic enim antiqui frequenter protulerunt, & maxime Cicero in poematibus suis, ut in arato,

Torvus Draco serpit subter superaque retorquens

Sese.

Idem in eodem,

Huic supera duplices humeros adfixa videtur

Stella micans tali specie, talique nitore.

Ceterum, quod Priscianus legit, Serpit, & Superaque retorquens, alij scribunt, Repit. & Supraque reuoluens illud, quod nescirent, S liquefcere in Toruus: hoc, quod Supera insolens esset. Nam extremum, Reuoluens scribitur. 11. de Natura deorum.

QVOD CAPVT. Alias, Hoc caput. Huius quoque loci, Hyginus lib. 4. meminit, sed paululum alijs verbis, ubi prolatus Græcis Arati versibus, Item. inquit, Cicero dicit,

Quod caput hic paulum sese subitōque recondit,

Ortus ubi atque obitus parte admiscetur in vna.

7 ENGONAZIN. Alias,

Ερυόνασιν dicunt genibus quia nixa feratur.

F. 137 9 HVIC SVPERA. Versus qui duo sequuntur, restituti sunt ex Prisciani lib. 14. ijs verbis, quæ nu. 6. recitavi. Paulo post alij codices habent,

Atque eo ipse manet religatus corpore toto:

Nanque virum medium serpens sub pectore cingit.

11 SPICVM. Seruius in Georg. lib. 1. Dicimus autem hic spicus, & hoc spicum, Cic. in Arato,

Spicum illustre gerens insigni corpore Virgo. sed in mas. genere habet utrumque numerum: in neutro, singularem tantum.

MALEBANT. Lactan. lib. 5. Diuinarum institutionum, de iustitia loquens, primis seculis & posterioribus.

Malebant tenui contenti viuere cultu, ut Cicero in suo ait arato, quod est propriū nostra religionis.

Ne signare quidem, aut partiri limite campum

Fas erat, in medium querebat. qui posteriores versus de arateis esse non videntur.

FERRÆ. Cicero extremo secundo de Natura deorum. Quid de bubus, inquit Balbus, loquar? sequitur mox, Quibus cum terra subigerentur fissione glebarum ab illo aureo genere, ut poeta loquuntur, vix nulla vnquam afferebatur.

Ferrea tum verò proles, &c. sequitur, Tanta putabatur vtilitas percipi ex bubus, ut eorum visceribus vesci

vesti scelus haberetur.

13 SVBIECTVS. Alij codices Subiectus medio: alij, Media.

NAVIBVS. Versus hic apud Priscianum est lib. 7. Et aplustra enim, inquit, & aplustria antiqui protulisse inueniuntur. Cic. in Arato,

Nauihus a sumptis fluitantia querere aplustra. Caesar in Arato.

Fulgens Argoa stellis aplustria puppis.

18 ANDROMEDA. Alias, Andromede fugiens, eodem sensu.

20 EQVIBVS HINC. Hinc inchoant quae feruntur Arati Ciceronis fragmenta, ab Aldo seorsim cusa. Hoc autem initium ita quidam sua auctoritate immutarunt,

Paulum hanc subter: verum in hac mutilatione quid Cic. scripserit, haud facile est conijcere. Idem mox legunt, Ut primis a Chela, tum pectus.

22 ATQVAE HORVM E. Aldus legit,

Atque horum & caudis duplices esse catbena

Dices aut diuersa per lumina serpunt.

ANDROMEDAE. Ex Aldina lectionis vestigijs hos quatuor versus corrigere conatus sum: habet autem hunc in modum:

Andromeda lauo ex humero si qua exere perges

Ad positum poteris supra cognoscere piscem.

E pedibus vatum summo Ioue Perseus es,

Quos humeros retinet de fixo corpore Perseus.

Quasere pro querere veteres dixisse, notat Festus.

24 AT PROPTER. Hunc locum & alios aliquot Priscianus citat lib. 6. Cicero tamen, inquit, in Arato hoc genus pro Genu protulit.

Tertia sub caudam ac genus ipsum lumina pandit. In eodem,

Ac propter lauum genus omni ex parte locatas

Paruas Vergilius tenuit cum luce videbis. In eodem,

Hac genus ad lauum nixi de lapsa resedit,

Atque inter flexum genus & caput alitis haesit.

Primum versum vbi collocem, nondum reperi. Postremi duo, mox sequuntur Num. 25.

26 NANQVE EST ALES. Lib. 11. de Natura deorum, Inde est ales.

27 IPSE AVTEM. Versus hi quatuor mire deprauati sunt. Ut autem cuique coniectandi locus relinquitur, adscribam ut Aldus cudit:

Ipsae autem labens multis equus ille tenetur,

Piscibus, huic ceruix dextra mulcet aquarum

Serius hac obitus terrae iussit equinis,

Quam gelidum valido de corpore frigus anhelans.

Quidam tertium carmen reiecit, itaque, Tum gelidum, legit versu sequenti.

Pro multis, legendum putavi, Geminis, aut etiam, Binis. habet enim Aratus, δύο ἰχθύες. Reliqua auctioribus relinquo expendenda.

CORPORE. Pro Magno, Aldus, Nam. Priscianus, lib. 6. Capricornus, inquit, secunda inuenitur declinationis. Cicero in Arato,

Corpore semifero magno Capricornus in orbe. Idem in eodem,

Tum magni curuus Capricorni corpore propter

Delphinus iacet, haud nimio lustratus nitore. quanquam pro Curuus, ibi coruus legatur. & mox apud eundem, Currus. qui duo loci me admonuerunt ut Currus, qui in his versibus, num. 30. scribebatur, in Curuus commutarem.

28 VT SESE. Alij libri, Ut sese emergens ostendat.

HIC MISSORE. Hanc lectionem elicui e scriptura antiqua quam Aldus expressit:

Hic misso reuocans, fulgens iacet una sagitta.

Misore enim & vacans legendum censui, quod Arateus huic respondet, οὐτὸς ἀτεγ τόξον.

HVNC TEGIT. Aldus legit,

Hunc tegit obscuris subter praecordia vespert.

Ver toto spirans, &c. Ut pro Ver, Nec legerem, admonuit me vir doctissimus, cuius iudicio mihi standum esse reor.

34 AT CANIS. Locus hic apud Hyginum lib. Fabularum, fab. 14. profertur his verbis, Haec est, nauis Argo, quam

quam Minerva in fidealem circulum retulit, ob hoc quod ab se esset edificata: ac primum in pelagus deducta est hac naus, in astris apparens à gubernaculo ad velum. Cuius speciem ac formam Cic. in Phœnomenis exponit his versibus:

At canis ad caudam serpens pralabitur Argo,
Conuersam pra se portans cum lumine puppim.
Non alia naues vt in alto ponere proras
Ante solent, rostris Neptunia prata secantes:
Sicut cum cœptant tutos contingere portus,
Obuertunt nauem magno cum pondere nautæ,
Aduersamque trahunt oprata ad litora puppim:
Sic conuersa vetus super æthera labitur Argo.
Inde gubernaculum tendens à puppe volante
Clari posteriora canis vestigia tangit.

CONVERSAM. Aldus Conuexam, & mox, In alto pondere: item, Sed conuexa.

ATQVE VSQVE. Aldus & alij ad cœlum, Ad Celsum malimus, vt Num. 38. Perfringet celfos defixo robore malos.

36 HIC VNA. Aldus,

Hanc vna stella nectuntur quam iacet ex se
Pistricis stina valida cum luce resurgens.

37 EXINDE. Versus hic quibusdam improbatu est, quod vetus scriptura deprauata esset. sic enim Aldus,

Exinde australem solis conuincere piscem
Voluitur inferior capricorno versus ad austrum.

Vt correxi, apte redditur quod ait Aratus, νότον ὃ ἐκ ἀνατολῆς.

STELLAS. Alij pro Stratas, Sparsas.

HÆ TENVES. Aldus corrupte,

Etenus stella perhibentur nomine Aquarij. quidam corrigunt, Ast omnes.

39 CEDIT EQVI. Hos versus ita Aldus scribit,

Cedite qui partiū properat coniungere chelis.

Hic dextram pergens quadrupedes quæ vasta tenentur.

40 HÆC CAPVT. Quod Cic. ait, Ad terga Nepai, Aratus, πρὸ μέσων καρχήρον, Nepa ergo etiam Scorpius dicitur, aut hallucinatus est Cicero, qui Tergora cancri, dicere debuerit.

EXTREMVM. Aldus, Extrema. Alij, Extremo, Extremum finem intelligo, quem rostro Coruus tundat. sin mauis Extremam, Hydram accipies.

42 QVORVM EGO. Aldus, Quare ego. & mox, Fixa simul magno sedem gentibus orbes. quidam legunt, Magnos similes vertentibus orbes.

44 CVM NEQVE caligans deterfit, Aldus. Detergit, & versu qui sequitur. Superaret: & inde quarto, Superest prestare duobus.

45 HVNC supra leua. Aldus legit,

Hunc supera leua. Grace est, λατὶ ὃ κνήμην,

AT VERO. Versus hic reiectus est à quibusdam, qui & sequentem sic inchoant,

Inde leo.

ALTER ab infernis. Aldus cudit,

Alter ab infernis austri conuertitur auris.

46 DISTRIBVENS. Quidam corrigit,

Ast alter, quod vt longius à veteri scriptura remotum, non valde placet.

53 CEDVNT obscurata simul vi. Pro Aëri, Aldus vitiose, Aquarij,

56 QVOS TENET. Pro Echinea, Aldus Echinus, quod alij vt adulterinum reijcientes, nihil substituerunt.

ANTEPEDVM. Versus hic reiectus est à quibusdam. Aldus autem male distinctum habet:

Ante pedum contacta simul cum lumine pandit.

Vno verbo audaciusculè Ciceronem dixisse putem Antepedes, quos Aratus ποταίρους πόδας & alij ποπόδας vno item verbo.

57 INDE Sagittipotens. Aldus vitiose, Conuifere lucas Institit & mergit. & mox,

Abditur Orion, obijt simul abditus umbra est,

Inferiora

Inferiora cadunt auriga lumina lapsum.

73 VT CVM Luna means. Ex Prisciani lib. 10. Idem (Cicero) inquit, passuum. eius verbi in Prognostici protulit, Vt cum Luna means &c.

76 AST AVTEM. Idem Priscianus extremo 16. libro, Hoc quoque non est pratermittendum, quod coniunctiones sibi prepositae inveniuntur, tam eiusdem potestatis cum sint, quam alterius: vt Cicero in Prognostici.

Ast autem tenui quae candent lumine phasna. Idem repetit libro 18. vbi de Constructione disserit.

77 ATQVE etiam ventos. Versus hi & qui sequuntur, ex libro 1. de Diuinatione desumpti sunt omnes.

TYPIS MANDABAT THEODORVS GRAMINAEVS COLONIAE
AGRIPPINAE. M. D. LXIX. CALEND. MARTII.

C. IUL. HYGINI POETICON ASTRONOMICON, DE MVNDI ET SPHAERAE AC VTRIVS-
que partium declaratione.

HYGINVS M. FABIO PLVRIMAM SALVTEM.

TSI te studio grammaticae artis inductum, non solum versum moderatione, quam pauci peruiderunt, sed historiarum quoque varietate, qua scientia rerum perspicitur, praestare video, qua facilius etiam scriptis tuis perspicere potest, desiderans potius scientem quam liberalem iudicem: tamen quo magis exercitatus, & nonnullis etiam sapiens in his rebus occupatus esse videar, & ne nihil in adolescentia laborasse diceret, & imperitorum iudicio, desidia subirem crimen, hoc velut rudimento scientiae nisus, scripsi ad te, non ut imperito monstrans, sed ut scientissimum commonens:

- 1 Sphaerafigurationem, circulorumque qui in ea sunt notationem, & quae ratio fuerit ut non aequis partibus diuiderentur.
- 2 Praeterea terra marisque definitionem: & quae partes eius non habitantur, ut multis iustisque de causis hominibus carere videantur, ordine exposuimus.
- 3 Rursusque redeunt ad sphaeram, duo & quadraginta signa nominatim pernumerauimus.
- 4 Exinde vniuscuiusque signi historias causasque ad sidera perlationis ostendimus.
- 5 Eodem loco nobis utile visum est, persequi eorum corporum deformationes, & in his numerum stellarum.
- 6 Nec praetermisimus ostendere ad septem circulorum notationem, qua corpora aut partes corporum peruenirent, & quemadmodum ab his diuiderentur.
- 7 Diximus etiam in aetherei circuli definitione, querentes quare non idem hyemalis vocaretur: & quid eos sefellerit, qui ita senserint: & quid in ea parte sphaera solus efficiat cursus.
- 8 Praeterea, quare circulos in octo partes diuideremus, ordine exposuimus.
- 9 Scripsimus etiam quo loco circulus aequinoctialis foret constitutus, & quid efficeret ad eum perueniens sol.
- 10 In eiusdem circuli demonstratione ostendimus, quare Aries inter sidera celerissimus diceretur.
- 11 Pauca praeterea de hyemali circulo diximus.
- 12 Exinde zodiacum circulum definiuimus, & eius effectus: & quare potius duodecim signa quam undecim numerarentur, quid etiam nobis de reliquis circulis videretur.
- 13 His propositis rebus, ad id loci venimus, ut exponeremus, utrum mundus ipse cum stellis suis verteretur, an mundo stante, vagae stellae ferrentur: & quid de eo nobis & compluribus videretur, & quae ratione ipse mundus verteretur.
- 14 Praeterea quare nonnulla signa celerius exorta, serius occiderent: nonnulla etiam ceteris tardius exorta, citius ad occasum peruenirent: quare etiam quae signa pariter orientantur, non simul occidant.
- 15 Eodem loco diximus, quare non essent in sphaera superiora interioribus hemicycli aequalia: & quot modis stellas videre non posimus.
- 16 Praeterea scripsimus in duodecim signorum ortu, quae de reliquis corpora exoriri, & quae eodem tempore occidere viderentur.
- 17 Deinde ordine perscripsimus, sol utrum cum mundo fixus verteretur, an ipse per se moueretur: & cum ipse per se moueatur, & contra duodecim signorum ortus eat, quare videatur cum mundo exoriri & occidere.
- 18 Deinde protinus de Luna cursu pauca proposuimus: & utrum suo, an alieno lumine vteretur: Eclipsis Solis & Luna quomodo fieret: quare Luna per eundem circulum iter faciens, celerius sole currere videatur: & quid sefellerit eos, qui ita senserint.
- 19 Quinque stella quantum habeant intervallum: & utrum quinque sint an septem: & utrum quinque certe errent, an omnes, & quinque quomodo currant.

30 Diximus etiam qua ratione priores astrologi non eodem tempore signa & reliquas stellas reuerti dixerint: & quare metam diligentissime obseruasse videantur, & quid reliquos fefellerit in eadem causa. In his igitur tam multis & varijs rebus, non erit mirum aut pertimescendum, quod tantum numerum versuum scripserimus: neque enim magnitudinem voluminis, sed rerum multitudinem peritos conuenit spectare. Quod si longior in sermone visus fuero, non mea facunditate, sed rei necessitate factum existimato: nec si breuius aliquid dixerem, minus idem valere confidito, quàm si pluribus esset audiendum verbum. Benim prater nostram scriptionem sphaera, quae fuerunt ab Arato obscurius dicta, perscusi planius ostendimus: ut penitus id quod cupimus, exquisisse videremur. Quod si vel optimis usus auctoribus effeci, ut neque breuius neque verum diceret quispiam, non immerito fuerim laudari dignus à vobis, quia vel amplissima laus hominibus est, doctis: si minus, non deprecatur in hac conscriptione nostram scientiam ponderari. Ideoque maioribus etiam niti laboribus cogitamus, in quibus & ipsi exerceamur, & in quibus volumus nos probare quid possimus. etenim necessarias nostris hominibus scientissimis maximas res scripsimus non lenibus occupati rebus, populi capere existimationem. Sed ne diuini deo quod negligimus loquamur, ad propositum veniemus, & initium rerum demonstrabimus.

1 MVNDVS appellatur h, qui constat ex sole, & luna, & terra, & omnibus stellis.

SPHAERA est species quadam in rotundo conformata, omnibus ex partibus aequalis apprens, unde reliqui circuli finiuntur. Huius autem sphaera neque exitus, neque initium potest definiri, ideo quod introrundo omnes tractus & initia & exitus significari possunt.

CENTRVM est, cum ab initio circūductio sphaera terminatur, ac terra positio cōstituta declaratur.

DIMENSIO, quae totius ostenditur sphaera, est cum ex utrisque partibus eius ad extremam circūductionem recte ut virgule perducuntur: quae dimensio à compluribus Axis est appellata. Huius autem cacumina, quibus maxime sphaera nititur, Poli appellantur: quorum alter ad aquilonem spectans, Boreus alter oppositus austro, Notius est dictus.

SIGNIFICATIONES quadam in circūductione sphaera circuli appellantur. E quibus Paralleli dicuntur, qui ad eundem polum constituti finiuntur. Maximi autem sunt, qui eodem centro quo sphaera, continentur, Horizon appellatur is, qui terminat ea quae perspicui aut non videri possunt: hic autem incerta ratione definitur: quod modo polo subiectas, & circuli his qui Paralleli dicuntur: modo duobus extremis & aequalibus mixtas: modo alijs partibus adiectas terra, peruidetur is a, ut cūq; fuerit sphaera collocata.

POLVS is qui Boreus appellatur, peruideri potest semper: Notius autem ratione dissimili, semper est à conspectu remotus. Naturalis autem mundi stasio, quomodo dicitur. Est ea in Boreo polo finita, ut omnia à dextris partibus exoriri, in sinistris occidere videantur. Exortus enim est, subita quadam species obiecta nostro conspectui: Occasus autem pari de causa, ut erepta ab oculis visa.

IN finitione mundi, circuli sunt Paralleli quinque, in quibus tota ratio sphaera consistit, prater eum qui Zodiacus appellatur: qui quod non ut ceteri circuli, certa dimensione finitur, & inclinatio alijs videtur, Ἀζώγος à Gracis est dictus. Quinque autem quos supra diximus, sic in sphaera metiuntur, initio sumpto à polo qui Boreus appellatur, ad eum qui Notius & Antarcticus vocatur. In triginta partes vnūquodque hemisphaerium diuiditur, ita ut dimensio significari videatur in tota sphaera per sexaginta partes factas. Deinde ab eodem principio Boreo sex partibus ex utraque finitione sumptis, circulus ducitur, cuius centrum ipse est Polus finitus: qui circulus, Arcticus appellatur, quod intra eum Arctici simulacra ut in elasa perspiciuntur: quae signa à nostris vsarum specie ficta, Septentriones appellantur.

Ab hoc circulo de reliquis partibus quinque sumptis, eodem centro quo supra diximus, circulus ducitur, qui Σαγῶος τροπικὸς appellatur, ideo quod sol cum ad eum circulum peruenit, astatem efficit eis qui in aquilonis finibus sunt: hiemem autem eis quos austris latibus oppositos ante diximus. Prater ea, quod ultra eum circulum sol non transit, sed statim reuertitur, τροπικὸς est appellatus.

Ab hac circuli significatione quatuor de reliquis partibus sumptis, ducitur circulus Equinoctialis, à Gracis ἰσημερινός appellatus, ideo quod sol cum ad eum orbem peruenit, equinoctium conficit. Hoc circulo facto, dimidia sphaera pars constituta perspicitur.

E contrario item simili ratione à Notio polo sex partibus sumptis, ut supra de Boreo diximus, circulus ductus ἀνταρτικὸς vocatur: quod contrarius est ei circulo, quae Arcticus supra designauimus.

Hac definitione sphaera, centroque poli qui Notius dicitur, quinque partibus sumptis circulus ἡμερινός τροπικὸς insituitur. à nobis Hiemalis, à nonnullis etiam Brumalis appellatus, ideo quod sol cum ad eum circulum peruenit, hyemem efficit his qui ad aquilonem spectant: astatem autem, hi: qui in austris partibus domicilia constituerunt. Quanto enim abest longius ab illis qui in aquilonis habitant finibus, hoc hieme maiore consistantur: astatem autem, quibus sol appositus peruidetur: isaque Aethiopes sub utroquo orbe necessario sunt.

Ab hoc circulo ad æquinoctialem circulum, reliqua sunt partes quatuor, ut a vti sol per octo partes sphaera currere videatur. Zodiacus autem circulus sic vel optime definiri poterit, ut signis factis, sicut poëta dicemus, ex ordine circulus perducatur.

Qui autem Læteus vocatur, contrarius æquinoctiali, ibi oportet ut eum medium dividere, & huius ad eum peruenire videatur: semel in eo loco ubi aquila constituitur: iterum autem ad eius signi regionem, quod ἡρόκλῆς vocatur. Duodecim signorum partes sic diuiduntur: Quinque circuli, de quibus diximus supra, ita finiuntur, ut unusquisque eorum diuidatur in partes duodecim, & ita ex eorum punctis lineæ perducantur, quæ circulos significant factos, in quibus duodecim signa describuntur. Sed à nonnullis imperitiis queritur, quare non aequè partibus circuli finiuntur, hoc est, ut de triginta partibus quinque partes diuidantur, & ita circuli parè ratione ducantur: id facillime defendi posse confidimus. Cum enim media sphaera diuisa est, eius circuli nullus potest equalis esse: qui quantum proxime eum accedat, tamē minor esse videatur. Itaque qui primum sphaeram fecerunt, cum vellent omnium circulorum aequas rationes esse, pro rata parte voluerunt significare, ut quanto magis à polo discederetur, eo minorem numerum partium sumerent in circulis metiendū, quo erat necesse huius maiorem circulum definire. Quod etiam ex ipsa sphaera licet intelligere: quanto magis à polo discedes, eo maiores circulos fieri necesse est: & hac re minorem numerum duci, ut partes eorum videantur effectus. Et si non in triginta partes unumquodque hemisphaerium diuidatur, sed in alias quot libet finitiones, tamen eò ratio peruenit eius, ac si triginti a partes fecisset. Zodiacus circulus tribus huius subiectus, de quibus supra diximus, ex quadam parte contingit æstiuum & hiemalem circulum, æquinoctialem autem medium diuidit. Itaque sol per Zodiacum circulum currens, neque extra eum transiens, necessario cum huius signis quibus inuicem iter conficere videtur, peruenit ad eos quos supra diximus orbes, & ita quatuor tempora definit. Nam ab Ariete incipiens, ver ostendit: & Taurum & Geminos transiens, idem significat. Sed iam capitis Geminorum circulum æstiuum tangere videtur, & per Cancrum & Leonem transiens & Virginem, æstatis efficit. Et rursum à Virginis extrema parte transire ad æquinoctialem circulum perficitur. In Libra autem æquinoctium conficit, & autumnum significare incipit, ab hoc signo transiens: ad Scorpionem & Sagittarium. Deinde protinus incurrit in hiemalem circulum, & à Capricorno, Aquario, Piscibus, hiemem transigit. Itaque ostenditur non per tres ipsos circulos currere, sed Zodiacum transiens ad eos peruenire. Sed quoniam de huius rebus diximus, nunc Terræ positionem definimus, & Mare quibus locis interfusum videatur, ordine exponemus.

TERRA mundi media regione collocata, omnibus partibus equali distans intervallo, centrum obtinet sphaera. Hanc mediam diuidit Axis in dimensione totius terræ: Oceanus autem regione circumductionis sphaera profusus, propè totius orbis alluit fines. Itaque & signa occidentia in eum decidere existimantur: sic igitur & terras contineri, poterimus explanare. Nam quacunque regio est qua inter Arcticum & Aestiuum finem collocata est, ea diuiditur trifariam, è quibus una pars, Europa: altera, Asia, tertia, Africa vocatur. Europam igitur ab Africa diuidit mare ab extremis Oceani finibus & Herculis columnis. Asiam vero & Libyam cum Aegypto determinat os Nili fluminis quod Canopicon appellatur. Asiam ab Europa Tanais diuidit, bifariam se coniiciens in paludem qua Maotis appellatur. Hac igitur definitione facile peruenitur, mare omnibus adiectum finibus terra.

Sed ne videatur nonnullis mirū, cum sphaera in sexaginta partes diuidatur, ut ante diximus, quare definimus ab æstiuo circulo ad arcticum finem dumtaxat habitari: sic vel optime defendimus. Sol enim per mediam regionē sphaera currens, nimium huius loci efficit feruorē. Itaque qua finis est ab æstiuo circulo ad hiemalem, ea terra à Græcis διονυκία vocatur: quod neque fruges propter exustam terrā nasci, neque homines propter nimium ardorem durare possunt: extrema autem regionis sphaera duorum circulorum, quorum alter Boreus, alter Notius vocatur, sine Arctici circuli & eius qui Antarticus vocatur, non habitantur, ideo quod sol ab huius circulis semper est longe, ventis quoque assiduos habent flatum. Quamuis enim sol perueniat ad Aestiuum circulum, tamen longe ab Arctico videbitur sine: id ita esse hinc quoque licet intelligere: Cum enim sol peruenit ad eum circulum qui Hiemalis vocatur, & efficiat nobis qui prope eum sumus constituti, nimium frigus, quid arbitramur eui loci frigoris esse, qui longius etiam ab eis sunt à nobis? Quod cum in hac parte sphaera fiat, idem in altera parte definitum putabimus, ideo, quod similes eius sunt effectus. Præterea hinc quoque intelligimus illic maximum frigus, & in æstiuo circulo calorem esse: quod qua terra habitatur. Eos tamen videmus qui proxime sint Arcticum finem, vii brasæ & eiusmodi vestitu: qui autem proximi sint æstiuo circulo, eos Aethiops & perusto corpore esse. Habitat autem sic temperatissimo cælo, cum inter æstiuum circulum & Arcticum finem hac perueniat temperatio: quod ab Arctico circulo frigus, ab æstiuo feruor exortus in unum concurrere efficit: media finem temperatam, qua habitari possit. Itaque cum sol ab eo loco discescit, hieme necessario constituetur,

unus, quod ventum exorientem non reuerberat sol. Quod cum veniat in hac definitione, illud quoque fieri posse videmus, ut Hiemali circulo nobis ad Antarticū finem habitari possit: quod pares eodem perueniant casus. Certum quidem esse nemo contendit, neque peruenire eo potest quisquam propter interiectum terram, qua propter ardorem non habitatur. Sed cum videmus hanc regionem sphaera habitari, illam quoque in simili causa posse constitui suspicamur.

3 SED quoniam qua nobis de terra positione dicenda fuerunt, & sphaeram totam definiuimus, nunc qua in ea Signa sint, singulatim nominabimus. E quibus igitur primum duas Arctos, & Draconem: deinde Arctophylacā cum Corona dicimus. Ceterum, qui Engonasin vocatur. Exinde Lyram cum Olore, & Cepheo, & eius uxore Cassiopeia, filiaque Andromeda, & genero Persio: dicimus etiam protinus Aurigam, à Græcis ἄνιόχον appellatum: Ophiuchum præterea cum Sagitta & Aquila, paruoque Delphine. Inde Equum dicimus, cum eo sidere quod Deltoton vocatur. His corporibus enumeratis, ad duodecim Signa peruenimus. Ea sunt hæc, Aries, Taurus, Gemini: deinde Cancer cum Leone & Virgine: præterea Libra, dimidia pars Scorpionis, & ipse Scorpion cum Sagittario & Capricorno: Aquarius autem cum Piscibus reliquas habet partes. His enumeratis suo ordine est Cetus cum Eridano flumine, & Lepore. Deinde Orion cum Canis, & eo signo quod πικρόνιον dicitur. Præterea est Argo cum Centauro, & Ara: deinde Hydra cum Pisce qui Notius vocatur. Horum omnium non inutile videtur historias proponere: quæ certè aut vtilitatem ad scientiam, aut iocunditatem ad delectationem afferrent lectori. Igitur, ut supra diximus, initium est nobis Arctos maxima.

4 HANC autem Hesiodus ait esse Callisto nomine, Lycaonis filiam, eam qui in Arcadia regnavit: eamque studio venationis inductam, ad Dianam se applicuisse: à qua non mediocriter esse dilectam, propter viriutisque consimilitudinem naturam. Postea autem ab Ioue compressam, veritatem Diana suam dicere euentum, quod diuinus celare non potuit: nam iam utero ingrauescente, propediem partus in flumine corpus exercitatione defessum cum recrearet, à Diana cognita est non conseruasse virginisatem: cui dea pro magnitudine suspicionis non minorem retribuit poenam: crepta enim facie virginali, in vrsa speciem est conuersa, qua Græci ἀρκτος appellatur. In ea figura corporis Arcadia procreauit. Sed, ut ait Amphiprotædiarum scriptor, Iupiter simulatus effigie Diana, cum virginem venantem ut adiutans persequeretur, amotam conspectu aliarum compressit: qua rogata à Diana quid ei accederet, quod tam grandi utero videretur, illius peccatum id euenisse dixit: itaque propter eius responsum, in quam figuram supra diximus, eam Diana conuertit. Quæ cum in silua ut fera vagaretur, à quibusdam Aetolorum capta, ad Lycaonem promunere in Arcadiam cum filio est deducta. Ibi dicitur inscia legis, in Iouis Lycaei templum se coniecisse: quam confestim filius est secutus. Itaque cum eos Arcades infecuti, interficere conarentur, Iupiter memor peccati, ereptam Callisto cum filio inter sidera collocauit, eamque Arctum, filium autem Arctophylacā nominauit, de quo postea dicemus. Nonnulli etiam dixerunt, cum Callisto ab Ioue esset compressa, Iunonem indignatam in vrsam eam conuertisse. quam Diana venanti obuiam factam, ab ea interfectam, & postea cognitam inter sidera locatam. Sed alij dicunt, cum Callisto Iupiter esset in siluam persecutus, Iunonem suspicantem id quod euenit, contempsisse ut eum manifesto diceret deprehendisse. Iouem autem quò facilius suum peccatum regeretur, in vrsa speciem conuersam reliquisse: Iunonem autem in eo loco pro virgine vrsam inuenisse, quam Diana venanti, ut eam interficeret, demonstrasse: quod factum ut perspiceretur Iouem agere tulisse, effigiem vrsa stellis figuratam constituisse. Hoc signum ut complures dixerunt non occidit. Qui volunt aliqua de causa esse institutum, negant Tethyn Oceani uxorem id recipere, cum reliqua sidera eo perueniant in occasum: quod Tethys Iunonis sit nutrix, cui Callisto succubuerit ut pellex. Arietibus autem Tegeates historiæ scriptor, non Callisto, sed Megisto dicit appellatam: & non Lycaonis, sed Cetei filiam, Lycaonis neptem. Præterea Cetea ipsam Engonasin nominari. Reliqua autem superioribus conueniunt: quæ res in Nenacri monte Arcadia gesta demonstratur.

ARCTOS MINOR. Hanc Aglaosthenes qui Naxica conscripsit, ait Cynosuram esse vnam de Iouis nutricibus ex Idæis nymphis: ab eius quoque nomine & urbem quæ Hestiea vocatur, à Nicostrato & soldalibus eius constitutam, & portum qui ibi est, & agri maiorem partem Cynosuram appellatam. Hanc autem inter Curetas fuisse, qui Iouis fuerunt administri. Nonnulli etiam Helicen & Cynosuram nymphas esse Iouis nutrices dicunt: & hac re etiam pro beneficio in mundo collocatas, & vtrasque Arctos appellatas esse, quas nostri Septentriones dixerunt: sed maiorem arcton complures plauastro similem dixerunt, & ἀρκταρ Græci appellant. Cuius hæc memoria prodita est causa: In initio qui sidera perviderunt, & numerum stellarum in vnaquaque specie corporis constituerunt, & non Arctum, sed Plaustrum nominauerunt. Ex septem stellis, duæ quæ pariles & maxime in vno loco viderentur, pro bobus haberentur: reliquæ autem quinque figuram plaustri simularent. Itaque & quod proximum huic est signum

Bootem nominari voluerunt, de quo posterius plura dicemus. Aratus quidem non hac re Bootem, nec illud Plaustrum dicit appellari, sed quod Arctos videatur ut Plaustrum circa polum, qui Boreus appellatur, versari: & Bootes agitare eam dicatur. In quo non mediocriter videtur errare. Postea autem de septem stellis, ut Parmeniscus ait, quinque & viginti sunt à quibusdam astrologis constituta, ut Vrsa species, non septem stellis perficeretur. Itaque & ille qui antea Plaustrum sequens, Bootes appellabatur, Arctophylax est dictus, & iisdem temporibus quibus Homerus fuit, hac Arctos est appellata. de Septentrionibus ille enim dicit, hanc utroque nomine, & Arcton & Plaustrum nominari. Bootem autem nusquam meminit Arctophylax nominari. Incidit etiam compluribus erratio, quibus de causis minor Arctos Phœnice appellatur: & illi qui hanc observant, verum & diligentius navigare dicantur. & quare si hac sit certior quàm maior, non omnes hanc observent: qui non intelligere videntur de qua historia sit profecturatio, ut Phœnice appellatur. Thales enim qui diligenter de his rebus exquisivit, & hanc primus Arcton appellavit, natione fuit Phœnix, ut Herodotus Milefius dicit. Igitur omnes qui Peloponnesum incolunt, priore utuntur Arcto. Phœnices autem quàm à suo inventore acceperunt, observant: & hanc studiosius perspicendo diligentius navigare existimantur, & verè eam ab inventori genere Phœnicem appellant.

SERPENS. Hic vasto corpore ostenditur inter auras Arctos collocatus: qui dicitur aurea mala Hesperidum custodisse, & ab Hercule interfectus, ab Iunone inter sidera collocatus: quod illius opera Hercules ad eum est profectus, qui hortum Iunonis tueri solitus existimatur. ait enim Pherecydes, Iunonem cum duceret Iupiter uxorem, Terram inuenisse ferentem aurea mala cum ramis: qua Iunonem admiratam, perisse à Terra, ut in sui hortu fereret, qui erant usque ad Atlantem montem. Cuius filia cum sapius de arboribus mala decerperet, Iuno dicitur hanc ibi custodem posuisse: hoc etiam signi erit, quod in sideribus supra eum Draconem, Herculi simulacrum ostenditur, ut Eratosthenes demonstrat: quare fieri intelligere, hunc maxime Draconem dici. nonnulli etiam dixerunt hunc Draconem à gigantibus Minervæ obiectum esse, cum eos oppugnaret: Minervam autem arreptum draconem contortum ad sidera iecisse, & ad ipsum axem cæli fixisse: itaque eum adhuc implicato corpore videri, ut nuper ad sidera perlatum.

ARCTOPHYLAX. De hoc fertur, ut sit Arcas nomine, Callisti & Ioui filius, quem dicunt Lycaon, cum Iupiter ad eum in hospitium venisset, cum alia carne concisum pro epulis apposuisse. studebat enim scire, si deus esset qui suum hospitium desideraret. Quo facto non minore pena est affectus. nam statim Iupiter mensa proiecta, domum eius fulmine incendit: ipsum autem in lupi figuram convertit: at pueri membra collecta & composita in unum, dedit cuidam Aetolorum alendum, qui adolescens factus, in filium cum venaretur, inscius vidit matrem in vrsa speciem conversam, quam interficere cogitans, persecutus est in Ioui Lycæi templum: quod & qui accessisset, mors pena erat Arcadium lege. Itaque cum utrumque necesse esset interfici, Iupiter eorum misertus, ereptos inter sidera collocavit, ut ante diximus. Hic autem è facto sequens Vrsam perspicitur, & Arctum servans Arctophylax est appellatus. Nonnulli hunc Icarium Erigones patrem dixerunt, cui propter iustitiam & pietatem existimatur Liber pater vinum & vitem & vnam tradidisse, ut ostenderet hominibus quomodo fereretur, & quid ex eo nasceretur: & cum esset natus, quomodo eo uti oporteret. Qui cum sevisset vitem, & diligentissima administrando floridam facile fecisset, dicitur hircus in vineam se coniecisse, & qua ibi tenerissima folia videret, decerpisse: quo facto, Icarium irato animo talisse, eumque interfecisse, & ex pelle eius vitem fecisse, ac vento plenum praligasse, & in medium proiecisse, subque sodales circum eum saltare cœgisse. Itaque Eratosthenes ait: Ἰκαρίου πατρὶς περὶ τὴν ἀρκτοφύλακα. Alij dicunt Icarium cum à Libero patre vinum accepisset, statim vites plenas in plaustrum imposuisse: hac re etiam Bootem appellatum: qui cum perambulans Arcicorum fines pastoribus ostenderet, nonnulli eorū aviditate pleni, novo genere potionis inducti somno consopiantur: atq; alius aliam se in partem reijciunt, ut semimortua membra iactantes, alia ac decebat loquebantur. Reliqui eorum arbitrati venenum ab Icario datum pastoribus, ut eorū pecora abigeret in suos fines, Icarium interfectum in puteū deiecerunt: sed ut alij demonstrant, secundum arbore quendam defoderunt. Qui autem obdormierant experrecti, cum se nunquā melius quiescere faterentur, ac requirerent Icarium, ut pro beneficio inuneretur, interfectores eius animi conscientia permoti, statim se fuga mandaverunt, & in insulam Aetolorum peremerunt: à quibus ut hospites recepti, domicilia sibi constituerunt. At Erigone Icarij filia permota desiderio patris, cum eum non redire videret, ac persequi conaretur, canis Icarij, cui Mera fuerat nomen, vulans ut videretur obitum domini lachrimari, rediit ad Erigonem, cui non minimam cogitata mortis suspensionem ostendit: neq; enim puella timida suspicari debebat nisi patrem interfectum, qui tot dies ac menses abesset. At canis vestem eius tenens dentibus, perduxit ad cadaver. Quod filia simul ac vidit, desperata spe, solitudine ac pauperie oppressa, multum miserata lachrimis, in eadem arbore qua parens sepultus videbatur, suspendio sibi mor-

nam consuevit. Cui canis mortua spiritu suo parentauit: nonnulli enim hunc in puteum se deieciſſe dixerunt Anytum nomine: quare poſtea neminem ex eo puteo biſſe, memoria tradiderunt. Quorum caſum Iupiter miſeratus, in aſtris corpora eorum deformauit. Itaque complures Icarium, Bootem: Erigonem, Virginem nominauerunt, de qua poſterius dicemus: Canem autem ſua appellatione & ſpecie Canicula dixerunt: qua à Grecis, quod ante maiorem Canem exoritur, *ἄρκτου* appellatur. Alij hos à Libero patre figuratos inter ſidera dicunt. Interim cum in ſinibus Athenienſium multa virgines ſine cauſa ſuſpendio ſibi mortem conſciſcerent, quod Erigone moriens erat precata, vt eodem leto filia Athenienſium aſſicerentur quo ipſa foret obitura, niſi Icarij mortem perſecuti, & eum forent vlti. Itaque cum id eueniſſet, vt ante diximus, poenitentibus eiſ Apolloni dedit reſponſum: Si vellent euentu liberari, ſatiſfacerent Erigona. Qui quod ea ſe ſuſpenderat, inſtituerunt, vt tabula interpoſita pendente, ſunibus ſe iactarent, vt qui pendens vento mouetur: quod ſacrificium ſolenne inſtituerunt. Itaque & priuatim & publice faciunt, & id Aleridas appellant: quod eam patrem perſequentem cum cane, vt ignotam & ſolitariam oportebat, mendicam appellabant, quas Greci *ἀλκιδάσ* nominant. Præterea Canicula exoriens, aſtu eorum loca & agros fructibus orbat: & ipſos morbo affectos, poenas Icario cum dolore ſuſferre cogebat, eo quod latrones recepiſſent. Quorum rex Ariſteus Apollini & Cyrenes filius, Acteonius pater, petiſ à parente, quo factò à calamitate ciuitatem poſſet liberare: quem deus iubet mutis hoſtijs expiare Icarij mortem, & ab Ioue petere, vt quo tempore Canicula exoriretur, dies quadraginta ventum daret qui aſtut canicula mederetur. Quod iuſſum Ariſteus conſecit, & ab Ioue impetrauit vt Eteſia flarent: quas nonnulli Eteſias dixerunt, quod quot annis certo tēpore: exoritur *ἔτος* enim Græce, annus eſt Latine. Nonnulli etiam Eteſias appellauerunt, quod expoſtulat a ſunt ab Ioue, & ita cōceſſe. Sed de hoc in medio relinquamus, ne nos omnia præripuiſſe exiſtimemur. Sed vt ad propoſitum reuertamur, Hermippus qui de ſideribus ſcripſit, ait, Corerem cum Iaſione Thuſci filio concubiſſe: quamobrem fulmine percuſſum complures cum Homero dixerunt. Ex hijs, vt Petellides Gnoſius hiſtoriarum ſcriptor demonſtrat, naſcuntur filij duo, Philomelus & Plutus: quos negant inter ſe conueniſſe: nam Plutū qui diſtor fuerit, nihil fratris ſuo de bonis conceſſiſſe. Philomelum autem neceſſario adductum, quodcunque habuerit, ex eo boues duos emiſſe, & ipſum primum pluſtrum fabricatum eſſe: itaque arando & colendo agros, ex eo ſe aluiſſe. cuius matrem inuentum miratam, vt arantem eum inter ſidera conſtituiſſe, & Bootem appeſaſſe. Ex hoc autem Pareanta demonſtrant natum, qui de ſuo nomine Parios, & oppidum Paron appellat.

CORONA. Hac exiſtimatur Ariadnes fuiſſe, à Libero patre inter ſidera collocata. Dicitur enim in inſula Dia cum Ariadne Libero nuberet, hanc primum coronam muneri à Venere & Horij accepiſſe, cum omnes dij in eius nuptijs dona conferrent. Sed (vt ait qui Cretica conſcripſit) quo tempore Liber ad Minoa venit, cogitans Ariadnen comprimere, hanc coronam ei muneri dedit: qua delectata, non recuſauit conditionem ſupri. Dicitur etiam à Vulcano facta ex auro & Indicijs gemmis, per quas Theſeus exiſtimatur de tenebris Labyrinthi ad lucem veniſſe. quod aurum & gemma in obſcuro fulgorem luminis efficiebant. Qui autem Argolica conſcripſerunt, hanc afferunt cauſam: Quod Liber cum impetraſſet à parente vt Semelem matrem ab Inferis reduceret, & querens ad eos deſcenſionem, ad Argiuorum fines perueniſſet, obuiam ei quendam factum nomine Hypolipnum, hominem dignum eius ſeculi, qui petenti Libero deſcenſionem monſtraret. Hunc autem cum vi-diſſet Hypolipnus puerum ætate miranda corporis pulchritudine reliquis præſtantiſſe, mercedem petiſſe ab eo qua ſine detrimento eius daretur. Liberum autem matris cupidum, ſi eam reduxiſſet, iuraſſe, quod vellet, ſe facturum: ita tamen, quod deus homini non pudenti iuraret: pro quo Hypolipnus deſcenſum monſtrauit. Igitur cum Liber ad eum locum veniſſet & vellet deſcendere, coronam quam à Venere muneri acceperat, depoſuit in eo loco, qui *σέπας* eſt à factò appellatus, noluit enim ſecum ferre, ne immortalē donum mortuorum tactu coinquinaretur. Qui cum matrem incolumem reduxiſſet, Coronam dicitur inter aſtra collocaſſe, vt æterna memoria nominis efficeretur. Alij dicunt hanc Coronam Theſei eſſe, & hac re propter eum collocatam. Nam qui in aſtris dicitur Engonaſin, iſ Theſeus eſſe exiſtimatur, de quo poſterius plura dicemus. Dicitur enim, cum Theſeus Cretam ad Minoa cum ſeptem virginibus & ſex pueris veniſſet, Minoas de virginibus Eriboeam quandam nomine, candore corporis inductum, comprimere voluiſſe: quod cum Theſeus ſe paſſurum negaret, vt qui Neptuni filius eſſet, & valeret, contra tyrannum pro virginis incolumitate decertare. Itaque cum iam non de puella, ſed de genere Theſei controuerſia facta eſſet, vtrum iſ Neptuni filius eſſet necne, dicitur Minos aureum annulum de digito ſibi detraxiſſe, & in mare proieciſſe: quem referre iubet Theſeum ſi vellet ſe credi Neptuni filium eſſe: ſe enim ex Ioue procreatum facile poſſe declarare. Itaque comprecatus partem petijt aliquid ſigni, vt ſatiſfaceret ſe ex eo natum: ſtatimque tonitru

& fulgere cæli, indicium significationis fecisse. Simili de causa Theseus sine vlla precatatione aut religione parentis, in mare se proiecit: quem confestim delphinum magna multitudo mari prouoluta, lenissimè flutibus ad Nereidas perduxit: à quibus annulū Minos, & à Thetide coronam, quam nuptijs à Venere muneris acceperat, retulit, compluribus lucentem gemmis. Alij autem à Neptuni vxore accepisse dicunt. Coronam Ariadna Theseus dono dicitur dedisse, cum ei propter virtutem & animi magnitudinem vxor esset concessa: hanc autem post Ariadnes mortem, Liberum inter sidera collocasse.

EN GONASIN. Hunc Eratosthenes Herculem dicit, supra draconem collocatum, de quo antè diximus, eumque paratum vt ad decertandum, sinistra manu pellem leonis, dextra clauam tenentem. Conatur interficere draconem Hesperidum custodem, qui nunquam oculos operuisse somno coactus existimatur, quo magis custos appositus esse demonstratur. De hoc etiam Panyasis in Heraclea dicit. Horum igitur pugnam Iupiter admiratus, inter astra constituit. Habet enim draco caput erectum: Hercules autem dextro genu nixus, sinistro pede capitis eius dextram partem opprimere conatur: dextra manu sublata vt feriens, sinistra proiecta cum pelle leonis, vt quam maximè dimicans appareat: et si sit, qui negat hoc quenquam (vt Aratus) posse demonstrare: tamen conabimur, vt aliquid verisimile dicamus. Aristus autem, vt antè diximus, hunc Cerea Lycaonis filium, Megistum patrem dicit, qui videtur vt lamentans filiam in vrsa figuram conuersam, genu nixus palmas diuersas tendere ad cælum, vt eam sibi dii restituant. Hegefanax autem Thesea dixit esse, qui Træzene saxum extollere videtur: quod existimatur Aegæus sub eo saxo Ellopium ensẽ posuisse, & Athra Thesæi matri pradixisse, ne antè eum Athenas mitteret, quàm sua virtute lapide sublato, posuisset gladium patri referre. Itaque niri videtur, vt quam altissime possit lapidem extollat. Hac etiā de causa nonnulli Lyram, qua proxima ei signo est collocata, Thesei esse dixerunt: quod vt eruditus omni genere artium, Lyram quoque didicisse videbatur. Idque & Anacreon dicit: ἀρχοῦ δὲ τῷ αἴῳ θυρεὸς ἐστὶ λύρα. Alij autem Thamyri à musis excacatum, vt supplicem ad genua iacentem dicunt. Alij Orpheam à Thracijs mulieribus interfici, quod viderit Liberis patris initia. Aeschylus autem in fabula qua inscribitur, ἡρώων δαίς λυόμενος, Herculem ait esse, non cum dracone, sed cum Liguribus depugnantem. Dicit enim, quo tempore Hercules à Geryone boves abduxerit, iter fecisse per Ligurum fines, quos conatos ab eo pecus abducere, manus contulisse, & complures eorū sagittis confixisse. Sed postquam Herculem tela deficerent, multitudine barbarorum & inopia armorum defessum, se ingenuculasse, multis iam vulneribus acceptis: Iouem autem misertum filij curasse vt circa eum magna lapidum copia esset: quibus se Herculem defendisse, & hostes fugasse. Itaque Iouem similitudinem pugnantis inter sidera constituisse. Hunc etiam nonnulli Ixionem brachijs vinctum esse dixerunt: quod vini Iunoni voluerit asferre. Alij Prometheam in monte Caucaaso vinctum.

L I R A. Inter astra constituta est, hac, vt Eratosthenes ait, de causa: quod initio à Mercurio facta de testudine, Orpheo est tradita, qui Calliopes & Oeagri filius, eius rei maxime studiosus. Itaque existimatur suo artificio feras etiam ad se audiendum allucisse: qui quarens vxoris Eurydicis mortem, ad Inferos descendisse existimatur, & ibi deorum progeniem suo carmine laudasse, præter Liberum patrem: hunc enim obliuione ductus prætermisit, vt Oeneus in sacrificio Dianam. Postea igitur Orpheus, vt complures dixerunt, in Olympa monte, qui Macedoniam diuidit à Thracia: sed, vt Eratosthenes ait, in Pangæo sedens, cum cantu delectaretur, dicitur Liber ei obiecisse Bacchas, qua corpus eius discerperent interfecti. Sed alij dicunt, quod initia Liberi sit speculatus, id ei accidisse: musas autem collecta membra sepultura mandasse, & lyram quo maxime potuerant beneficio, illius memoria causa figuratam stellis inter sidera constituisse Apollinis & Iouis voluntate: quod Orpheus Apollinem maxime laudaret, Iupiter autem filio beneficium concessit. Alij autem dicunt Mercurium, cum primum lyram fecisset, in Cyllene monte Arcadia, septem chordas instituisse ex Atlantidum numero: quod Maia vna ex illarum numero esset, qua Mercurij est mater. Deinde postea cum Apollinis boves abegisset, deprehensus ab eo quo sibi facilius ignosceret, petenti Apollini vt liceret dicere se inuenisse lyram, concessit, & ab eo virgulam quandam muneri accepit: quam manu tenens Mercurius, cum proficisceretur in Arcadiam, & vidisset duos dracones inter se coniuncto corpore, alium, alium appetere, vt qui dimicare inter se viderentur, virgulam inter vtrumque subiecit, itaque discesserunt: quo facto eam virgulam pacis causa dixit esse constitutam. Nonnulli etiam cum faciunt Caduceos, duos dracones implicatos virgula faciunt: quod initium Mercurio fuerat pacis. Eius exemplo & athleta, & in reliquis eiusmodi certationibus virgula vtuntur. Sed vt ad propositum reuertamur, Apollo lyra accepta dicitur Orpheam doeuisse: & postquam ipse citharam inuenerit, illi lyram concessisse. Nonnulli etiam dixerunt, Venerem cum Proserpina ad iudicium Iouis venisse, cui earum Adonin concederet: quibus Calliopen ab Ioue datam iudicem, quam musa Orphei est mater. Itaque iudicasse, vti dimidiam partem anni earum vnaquaque possideret. Venerem autem indignatam, quod non sibi propriū concessisset, obiecisse omnibus quam Thracia essent mulieribus, vt Orpheam amore induceta, ita sibi quaque appeteret,

appeteret, ut membra eius discerperent: cuius caput in mare de mōre prelatum, fluctibus in insulam Lesbō est reiectum: quod ab his sublatum & sepultura est mandatum: pro quo beneficio ad musicam artem ingeniosissimi existimantur esse. Lyra autem à musis, ut antè diximus, inter astra constituta est. Nona nulli auit, quod Orpheum primus puerilem amorem induxerit, mulieribus visum contumeliam fecisse illū, ab hac re interfectum.

OLOR. Hunc Gracii *Ὀλύριον* appellant, quem complures propter ignotam illi historiam, communi genere auium *ὄρνις* appellauerunt: de quo hac memoria prodita est causa: Iupiter cum amore inductus, Nemesein diligere cupisset, neque ab ea ut secum concūberet impetrare potuisset, hac cogitatione amore est liberatus: iubet enim Venerem aquila similes, se sequi, seseque ipse in olorem conuerterit, & ut aquilā fugiens ad Nemesein confugit, & in eius gremio se collocauit: quem Nemesis non aspernata, amplexū tenens, summo est consopita: quam dormientem Iupiter compressit, ipse autem auolauit: & quod ab hominibus altè volans caelo videbatur, inter sidera dictum est esse constitutum: quod ne falsum diceretur, Iupiter è facto eum volentem, & aquilā sequentem, collocauit in mundo, Nemesis autem, ut qua auiū generi esset iuncta, inensibus actū, omniū procreauit: quod Mercurius auferens, detulit Spartā, & Leda sedenti in gromium proiecit, ex quo nascitur Helena, ceteras corporis specie praestans, quam Leda suam filiam nominauit. Alij autem cum Leda Iouem concubuisse in olorem conuersum, dixerunt: de quo in medio relinquimus.

CEPHEVS. Hunc Euripides cum ceteris, Phoeniciū filium, Aethiopum regem esse demonstrauit, Andromeda patrem, quam Ceto proposuit a notissima historia dixerunt: hanc autē Perseum à periculo liberatam, uxorem duxisse. Itaque ut totum genus eorum perpetuo maneret, ipsum quoque Cephea inter sidera superiores numerasse.

CASSIEPEIA. De hac Euripides & Sophocles & alij complures dixerunt, ut gloriata sit se forma Nereidas praestare: pro quo facto inter sidera sedens in siliquaastro constituta est: qua propter impietatem vertente se mundo resupinato capite ferri videtur.

ANDROMEDA. Hac dicitur Minerva beneficio inter astra collocata, propter Persei virtutem, quod eam Ceto proposuit à periculo liberaret: nec enim ab ea minorem animi beneuolentiam pro beneficio accepit. Nam neque pater Cepheus, neque Cassiepeia mater ab ea potuerunt impetrare, quin parentes & patriam relinquens Persea sequeretur. Sed de hac Euripides hoc eodem nomine fabulam commodissime scribit.

PERSEVS. Hoc nobilitatis causa, & quod inusitato genere concubitionis esset natus, ad sidera dicitur peruenisse: qui missus à Polydecte Magneti filio ad Gorgonas, à Mercario qui eum dilexisset existimatur, salaria & petasum accepit. praeterea & galeam, qua indutus ex aduerso non poterat videri, Itaque Gracii *Ἰδός* galliam dixerunt esse: non ut quidam inscientissime interpretantur, cum Orca gatea vsuū: quares nemini docto potest probari. Fertur etiam à Vulcano falcem accepisse ex adamante factā, qua Medusam Gorgonem interfecit: quod factum nemo conscripsit. Sed ut ait Aeschylus Tragediarū scriptor in Phorcy, Grae fuerunt Gorgonū custodes: de quo in primo libro Genealogiarum scripsimus, qua utraque vno oculo vsa existimantur, & ita suo quaque tempore accepto oculo vigilias egisse. Hunc Perseus vna eorum tradente, exceptum in paludem Trisonida proiecit. Itaque custodibus excacatis, facile Gorgonem femina consopitam interfecit: cuius caput Minerva in pectore dicitur habere collocatum. Euhemerus quidem Gorgonem à Minerva dicit interfectam: de quo alio tempore plura dicemus.

HENIOCHVS. Hunc nos Aurigam Latine dicimus, nomine Erichthonium, ut Eratosthenes monstrat: quem Iupiter cum vidisset primam inter homines equos quadrigis iunxisse, admiratus est ingenium hominis, ad Solis inuentum accessisse: quod in princeps quadrigis inter deos est vsus: sed Erichthonius & quadrigas, ut ante diximus, & sacrificia Minervae, & templum in arce Atheniensium primus instituit: de cuius progenie Euripides ita dicit: Vulcanum Minervae pulchritudine corporis inductum, petisse ab ea ut sibi nuberet, neque impetrasse: & cepisse Minervam sese occultare in eodem loco, qui propter Vulcani amorem Hephaestius est appellatus: quo persecutum Vulcanum, ferunt cepisse ei vim asferre: & cum plenus cupiditatis ad eam ut complexui se applicaret repulsus, effudit in terram voluptatem. Quo Minerva pudore permota, pede puluerem iniecit. Ex hoc autem nascitur Erichthonius anguis, qui ex terra & eorum disensione nomen possedit. Eum dicitur Minerva in cistula quadam ut mysteria cōtectum, ad Erichthonii filias detulisse, & his dedisse seruandum: quibus interdixit, ne cistulam aperirent. Sed ut hominum est natura cupida, ut ed magis appetant quod interdicitur: sapius virgines cistulam aperuerunt, & anguem viderunt: quo facto insania à Minerva iniecta, de arce Atheniensium se praecipitauerunt: anguis autē ad Minervam clypeum confugit, & ab ea est educatus. Alij autem anguina tantum crura habuisse Erichthonium dixerunt, ekmg; primo tempore adolescentia ludos Minervae Panathenaeas fecisse, & ipsum quadrigis con-

gū concurriffe pro quibus factis inter sidera dicitur collocatus. Nonnulli etiam qui de sideribus scripserunt, hunc natione Argeum, Orsilochum nomine, primum quadrigarum inuentorē esse dixerunt, & pro inuentione siderum locum possedisse. Alij autem hunc Mercurij filium ex Elicia natum uomine Myrtilum, O Enomai aurigam desinerunt, cuius post notam omnibus mortem apparens corpus in mundo constituisse existimatur. Huius in humero sinistro Capra instare & in manu sinistra Hædi videntur formati: De quibus nonnulli ita dicunt: Olenum quendam fuisse nomine Vulcani filium: ex hoc duas nymphas Aegæ & Helicen natas, quæ Iouis fuerunt nutrices. Alij autem etiam ab his vrbes quasdam appellari dixerunt, & Olenon in Aulide, Helicen autem in Peloponneso, & Aegam in Aemonia ibi nominari: de quibus Homerus in Iliados secundo dicit. Parmeniscus autem ait, Melisea quendam fuisse Cretæ regem: ad eius filias Iouem nutriendum esse delatum. quæ quod lac non habuerint, capram ei admisisse, Amalthæam nomine, quæ cum dicitur educasse. Hanc autem geminos hædos solitam esse procreare, & ferre eo tempore peperisse, quo Iupiter nutriendus est allatus. Itaque propter beneficium matris & hædos quoque dicitur inter sidera collocasse. Hos autem Hædos Cleostratus Tenedius dicitur primum inter sidera ostendisse. Musæum autem dicit Iouem nutritum à Themide & Amalthæa nymphea, quibus eum mater Ops tradidisse existimantur: Amalthæam autem habuisse capram quandam ut in delitijs, quæ Iouem dicitur aluisse. Nonnulli etiam Aegam Soli filiam dixerunt, multum candore corporis præstantem, cui contrarius pulchritudini horribilis aspectus existeret: quo Titanes perterriti petierunt à Terra ut eius corpus obscuraret: quam Terra specu quodam celasse dicitur in insula Cretæ: quæ postea Iouis fuisse nutrix, ut ante ostendimus, demonstratur. Sed cum Iupiter fidens adolescentia, bellum contra Titanas appareret: responsum est ei, si vincere vellet, ut ætæ pelle tectus & capite Gorgonis, bellum administraret, quæ Aegida Græci appellauerunt. Itaque facto eo quod supra declarauimus, Iupiter Titanas superans regnum est adeptus, & reliqua ossa ætæ caprina pelle contexta, anima donauit, & stellæ figuratam memoria commendauit: & postea quibus ipse vicerat tectus, Minervæ concessit. Eubemerus ait Aegam quandam fuisse Panos uxorem: eam ab Ioue compressam peperisse: quem viri sui Panos diceret filium. Itaque puerum Aegipana, Iouem verò Aegiochum dictum: qui quod cum diligebat plurimum, inter astra capra figura, memoria causa collocauit.

OPHIVCHVS, qui apud nostros scriptores Anguitenens dictus est, supra Scorpionem constitutus, tenens manibus anguem medium corpus eius implicantem. Hunc complures Carnabonta dixerunt nomine, Getarum regem, qui sunt in Mysia regione, fuisse: qui eodem tempore regno esse potius, quo primum semina frugum mortalibus tradita esse existimantur. Ceres enim cum suis beneficiis largiretur hominibus, Triptoleum, cuius ipsa fuerat nutrix, in curru draconum collocatum (qui primus hominum una rota dicitur usus, ne cursu moraretur) iussit omnium nationum agros circumuehens semina partiri: quod facilius ipsi potterique eorum a fero victu segregarentur. Qui cum peruenisset ad eum, quem supra diximus, Getarum regem, ab eo primum hospitaliter acceptus: deinde, non ut beneficium aduena & innocens, sed ut crudelissimus hostis infidijs captus, aliorum paratus producere, suam penè perdidit vitam. Carnabontæ enim iussu cum draco vnus eorum esset interfectus, ne cum Triptolemus sensisset infidias sibi parari, curru praesidium sibi constituere speraret: Ceres eo venisse, & erepto adolescenti currum, dracone altero subiecto, reddidisse: regem pro capto maleficio pena non mediocri affecisse. Hegesianæ enim dicit, Ceterem memoria hominum causa ita Carnabontæ sideribus figurasse, manibus tenentem draconem, ut interficere existimeretur: qui ita vixerat acerbè, ut iocundissimam sibi conscisceret mortem. Alij autem Herculem esse demonstrant, in Lydia apud flumen Sagarim anguem interficientem: qui & homines complures interfecit, & ripam frugibus orbat. Pro quo factum ab regina Omphala quæ ibi regnabat, multis ornatum muneribus Argos remissum: ab Ioue autem propter fortitudinem inter sidera collocatum. Nonnulli etiam Triopam Theſsalorum regem dixerunt esse: qui cum suum domicilium tegere conaretur, Ceteris ab antiquis collocatum diruit templum. Pro quo factum à Cerere fame obiecta, nunquam postea frugibus ullis saturari potuisse existimatur. Nouissime prope ad terminum vitæ dracone obiecto, mala plurima perpeſsus, aliquando mortem adeptus, inter astra Cereris voluntate est constitutus. Itaque adhuc videtur eum draco circumplexus æterna merentem afficere pena, Polyzelus autem Rhodius hunc Phorbantæ nomine demonstrat, qui Rhodijs auxilio maximo fuisse demonstratur. Nam cum eorum insulam serpentium multitudine occupatam, ciues Ophiussam appellarent, & in ea multitudine ferarum draco fuisset ingenti magnitudine, qui plurimos eorum interfecisset, & patria demique deserta cædere cogeret, dicitur Phorbæ Triopæ filius ex Hiscilla Myrmidonis filia natus, eo tempeſtate delatus, omnes feræ & eum draconem interfecisse: qui cum maxime Apollini dilectus esset, locatus inter sidera dicitur, ut interficiens draconem, laudis & memoria causa videretur. Itaque Rhodij quoriscunque à litore longius prodeunt, classes prius sacrificant Phorbantis aduentui, talis ut illi euentum inopinata virtute

virtutis accidas cinibus, qualis inficium Phorbæa futura laudis ad sidera gloria pertulit casus. Complures etiam astrologi hunc Aesculapiū sūxerunt, quē Iupiter Apollinis causa inter astra collocauit. Aesculapius enim cum esset inter homines, & tantum medicina ceteris præsaret, ut non satis ei videretur hominum dolores lenare, nisi etiam mortuos reuocaret ad vitam, nouissime fertur Hippolytum, qui iniquitate nouerca, & inscientia parentis erat interfectus, sanasse, ita uti Eratosthenes dicit. Nonnulli Glaucum Minos filium eius operam reuixisse dixerunt: pro quo ut peccato, Ionem domū eius fulmine incendiisse: ipsum autem propter artificium & Apollinem eius patrem inter sidera anguem tenentem constituisse. Ut quidam dixerunt, hac de causa anguem dicitur tenere: quod cum Glaucum cogeretur sanare, conclusus quodam loco secreto, bacillum tenens manu, cum quid ageret cogitaret, dicitur anguis ad bacillum eius arrepsisse: quem Aesculapius mente commotus interfecit, bacillo fugientem feriens sapius. Postea fertur alter anguis eodem venisse, ore ferens herbam, & in caput eius imposuisse: quo facto, utrosque loco fugisse: qua re Aesculapium vsū, & eadem herba Glaucum reuixisse. Itaque Anguis & in Aesculapij tutelam, & in astris dicitur collocatus: qua consuetudine ducti posteri eius tradiderunt reliquias, ut medicis anguibz vterentur.

SAGITTA. Hanc vnam de Herculis telis esse demonstrant, qua Aquilā dicitur interfecisse, qua Prometheus iocinora fertur exedisse: de quo pluribus verbis dicere non inutile videtur. Antiqui cum maxima ceremonia deorum immortalium sacrificia administrarent, soliti sunt totas hostias in factorum consumere flamma. Itaque cum propter sumptus magnitudinem sacrificia pauperibus non obtingerent, Prometheus qui propter excellentiam ingenij miram, homines sūxisse existimatur, recusatione dicitur ab Ioue impetrasse, ut partem hostia in ignem conijcerent, partem in suo consumerent victu: idque postea consuetudo confirmavit. Quod cum facile à deo, non ut ab homine avaro impetrasset, ipse Prometheus immolat taurus duos, quorum primum iocinora cum in ara posuisset, reliquam carnem ex utroque tauro in vnum compositam corio bubulo texit: ossa autem quæ circa fuerunt reliqua, pelle composita in medio collocavit, & Ioui fecit potestatem, ut quam vallet eorum sumeret partem. Iupiter autem etsi non pro diuina fecit cogitatione, neque ut deum licebat, omnia quæ debuit ante providere: sed (quoniam credere instituius historijs) deceptus à Prometheus, utrunque putans esse taurum, delegit ossa pro sua dimidia parte. Itaque postea in solennibus & religiosis sacrificijs carne hostiarum consumpta, reliquias quæ pars sunt deorum, eodem igni comburunt. Sed ut ad propositum reuertamur: Iupiter cum factum rescisset, animo permoto mortalibus eripuit ignem: ne Prometheus gratia plus deorum potestate valeret, neue carnis vsus videretur hominibus, cum concoqui non posset. Prometheus autem consuetus insidiari, sua opera ereptum mortalibus ignem restituere cogitabat. Itaque ceteris remotis, deuenit ad Iouis ignem: quo diminuto & in ferulam coniecto, letus ut volare, non currere videretur, ferulam iactans, ne spiritus interclusus vaporis exstingeret in angustia lumen. Itaque homines adhuc plerumque qui lætitia sunt nuncij, celerrimè veniunt. Præterea in certatione ludorū cursoribus instituerunt ex Prometheus consuetudine, ut currerent lampadem iactantes. Pro quo Iupiter factō mortalibus partem gratiæ referens, mulierem tradidit huius, quam à Vulcano factam deorum voluntate omni munere donatis, itaque Pandora est appellata: Prometheus autem in monte Scythia nomine Caucasus ferrea catena vinxit: quæ alligatū ad triginta milia annorum Aeschylus tragediarum scriptor ait. Præterea admisit ei Aquilam, quæ assidue noctu renascentia iocinora exeset. Hanc autem Aquilam nonnulli ex Typhone & Echidna natam: alij ex Terra & Tartaro: complures Vulcani factam manibus demonstrant, animamque ei ab Ioue traditam dicunt. Sed de eius solutione hac memoria prodita est causa: Cum Iupiter Thetidi coniubium pulchritudine corporis inductus peteret, neque à timida virgine impetraret, neque ea se minus efficere cogitaret, illo tempore Parca seruntur cecinisse fata, quæ perfici natura voluit rerum: dixerunt enim, quicumque Thetidis fuisset maritus, eius filium patre fore laude clariorem: quod Prometheus non voluit, sed necessitudine vigilans auditum Ioui nunciauit: qui veritus id quod ipse Saturno patri fecisset in simili causa, ne patris regno priuatus cogeretur, destitit Thetin velle ducere uxorem: & Prometheus pro beneficio meritam retulit gratiam, eumque vinculis liberauit: neque id quod fuerat iuratum, remisit vacuum omni alligationi futurum. Sed memoria causa ex utraque re, hoc est lapide & ferro, digitum sibi vinciri iussit: qua consuetudine homines vsi, quo satisfacere Prometheus viderantur, annulos lapide & ferro conclusos habere ceperunt. Nonnulli etiam coronam habuisse dixerunt, ut se victorē impune peccasse diceret. Itaque homines in maxima lætitia victorijque coronas habere instituerunt: id in exercitationibus & conuiuijs perspicere licebit. Sed, opinor, ad initium causa & interitum Aquila reuertamur. Hercules missus ab Eurystheo ad Hesperidum mala, nescius via deuenit ad Prometheus, quem in Caucasus monte vinctum fuisse supra diximus: à quo via demonstrata victoria, dum is exsaceret, contendit ut & draconem, de quo ante diximus, interfectum diceret, & gratiam pro beneficio referret: nam confestim

honorem quem potuit, reddidit merenti. Qua dimissa homines inquit uerant, ut hostijs immolaris locinora consumerent in deorum altariis, ut exsaturare eos pro visceribus Promethei viderentur. Ut Eratosthenes autem de Sagitta demonstrat. hac Apollo Cyclops interfecit, qui fulmen Ioui fecerunt, quo Aesculapium interfectum complures dixerunt. Hanc autem sagittam in Hyperboreo monte Apollinem defodisse. Cum autem Iupiter ignouerit filio, ipsam sagittam vento ad Apollinem perlatam cum fragilibus, qua eo tempore nascebantur. Hanc igitur ob causam inter sidera demonstrant.

AQVILA. Hac est quae dicitur Ganymedem rapuisse, & amanti Ioui tradidisse: hanc etiam Iupiter primus ex auium genere sibi delegisse existimatur: quae sola tradita est memoria, contra solis exorientis radios contendere volare: itaque super Aquarium volare videtur. Hunc enim complures Ganymedem esse sinxerunt. Nonnulli etiam dixerunt Meropem quendam fuisse, qui Coon insulam tenuerit regno, & a filia nomine Coon, & homines ipsos a se Meropas appelleret. Hanc autem habuisse uxorem quendam nomine Erbeameam, genere Nympharum procreatam: quae cum defecit colere Dianam, ab ea sagitta figi caput, tandemque a Proserpina viua ad inferos arrepta est: Meropem autem desiderio uxoris permoſum, mortem sibi consciscere voluisse: lunonem autem misertam eius, in Aquila corpus eius conuertisse, & inter sidera conſtituisse: ne si hominis effigie eum collocaret, nihilominus memoriam tenens, coniugis desiderio moneretur. Aglaosthenes autem qui Naxica scripsit, ait Ionem Creta surreptum, Naxum delatum, & ibi esse nutritum: qui postquam peruenerit, ad virilem etatem, & voluerit bello laceſcere Titanas, sacrificanti cum Aquilam auspiciatam: quo auspicio usum esse, & eam inter astra collocasse. Nonnulli etiam dixerunt Mercurium alij autem Anapladem pulchritudine Veneris inductum in amorem incidisse: & cum ei copia non fieret, animum, ut contumelia accepta defecisse: Iouem autem misertum eius, cum Veni in Arbeloo flumine corpus ablueret, misisse aquilam, qui soccum eius in Amythaoniam Aegyptiorum delatum Mercurio traderet: quem persequens Venus ad cupientem sui peruenit: qui copia facta, pro beneficio, Aquila in mundo collocauit.

DELPHINS. Hic quae de causa sit inter astra collocatus, Eratosthenes ita cum ceteris dicit: Neptunum quo tempore voluerit Amphitritem ducere uxorem, & illa cupiens conseruare virginis aem, fugeret ad Atlanta, complures eam quaesitum dimisſisse: in his & Delphina quendam nomine, qui peruagatus insulas, aliquando ad virginem peruenit, &que persuasit ut nuberet Neptuno, & ipse nuptias eorum administrauit: pro quo facto inter sidera Delphini effigiem collocauit. Et hoc amplexus qui Neptuno firmata facit, Delphinum aut in manu, aut sub pede eius consistere videmus, quod Neptuno gratissimum esse arbitrantur. Aglaosthenes autem qui Naxica conscripsit, Tyrrhenos adſcripſisse quosdam nauicularios qui puerum etiam Liberum patrem receptum, ut Naxum cum sui comitibus transuectum, redderent nauiculis nymphis: a quibus cum nutritum & nostri in progenie deorum esse, & complures Graeci dixerunt: Sed ut ad propositum reuertamur. Nauicularij spe praeda inducti, nauem auertere voluerunt: quod Liber suspicatus, comites suos iubet symphoniam canere: quo sonitu inaudito Tyrrheni, cum usque adeo delectarentur, ut etiam in saltationibus essent occupati, cupiditate saltandi se in mare proiecerunt insciji, & ibi delphini sunt facti: quorum cogitationem cum Liber memoria hominum tradere voluisset, vnius effigiem inter sidera collocauit. Alij autem dicunt, hunc esse Delphina, qui Ariona citharadum ex Siculo mari Tanarum transuexit: qui cum ceteros artificio praestaret, & circum insulas quaestus causa vagaretur, serui eius arbitrati plus in perfidiosa libertate commodi, quam in placida seruitute esse, cogitatione ceperunt, ut domino in pelagus proiecto, bona eius inter se partirentur: qui cum cogitationem eorum sensisset, petijt non ut dominus a seruis, & inuocans ab improbis, sed ut parens a filiis, ut se liceret ornare, quae saepe vicerat veste, quoniam nemo esset alius qui, ut ipse, suum quaestu prosequeretur euentum. Quod cum impetrasset, cithara sumpta, suam cepit deslere mortem: quo sonitu ducti delphines, e toto mari pronatant ad Arionis cantum. Itaque deorum immortalium potestate inuocata, super eos se deiecit: quorum vnus Ariona exceptum pertulit ad Tanarum litus. Cuius memoria causa, quae ibi statua est Arionis, in ea delphini simulacrum affixum videtur pro qua re inter sidera ab antiquis astrologis est figuratum. Serui autem, qui se putabant seruitute elapsos, tempestate Tanarum perducti, a domino comprehensi, non me diocri supplicio sunt affecti.

EQVVS. Hunc Aratus & alij complures, Pegasum Nepruni & Medusa Gorgonis filiam dixerunt: qui in Helicone Boeotiae monte ungula feriens saxum, fontem aperuit, qui ex eius nomine Hippocrene est appellatus. Alij dicunt, quo tempore Bellerophontes ad Pratum Abantis filium, Argiuorum regem deuenerit, Antiam regis uxorem hospitij amore inductum, petiſſe ab eo, ut sibi copiam faceret, promittens ei coniugis regnum. Quae cum impetrare non posset, veritate se ad regem criminaretur, occupat: eum sibi vim asferre voluisse Praeto dicit. Qui quod cum dilexerat, noluit ipse supplicium sumere, sed quod aquum esse sciebat, mittit eum ad Iobatem Antiae patrem, quam alij Sthenobeam dixerunt: ut ille filia pudicitiam

riam defendens, Bellerophontem obijceret Chimæra, qua eo tempore Lyciorum agros flamma vastabat. Unde victor profugiens, post fontis inuentionem cum ad cæli contenderet enolare, neque longe iam abesset, despicies iam ad terram, timore permotus decidit, ibique perisse dicitur: equus autem subuolasse, & inter sidera ab Ioue constitutus existimatur. Alij non criminantur ab Antia, sed ne sapius audiret quod mollet, aus precibus eius moueretur, profugisse Argivæ dixerunt. Euripides autem in Menalippa, Hippas Chironis centauro filiam Thean antea appellatam dicit: quæcum aleretur in monte Pelio, & studium inveniendo maximum haberet, quodam tempore ab Aolo Hellenis filio Iouis nepote persuasam, concepisse: cumque iam partus appropinquaret, profugisse in sylvam, ne patri, cum virginem speraret, nepotem procreasse videretur. Itaque cum parens eam persequeretur, dicitur illa perisse à deorum potestate, ne pariens a parente conspiceretur. Quæ deorum voluntate postquam peperit, in equam conuersa, inter astra est constituta. Nonnulli eam vetem dixerunt fuisse: sed quod deorum consilia hominibus sit enunciare solita, in equam esse conuersam. Callimachus autem ait, quod desierit venari & colere Dianam, in quam, supra speciem diximus, eam Dianam conuertisse. Hac dicitur etiam hac re non esse in conspectu Centauri, quem Chirona esse nonnulli dixerunt: & etiam dimidiam apparere, quod noluerit sciri, se feminam esse.

DELTON. Hoc sidus velut litera est Græca in triangulo posita, itaque appellatur: quod Mercurius supra caput Arietis statuisse existimatur ideo, ut obscuritas Arietis huius splendore, quo loco esset, significaretur: & Iouis nomine, Græce Διός, primam literam deformaret. Nonnulli Aegypti positionem: alij, quæ Nilus terminaret Aethiopiam & Aegyptum dixerunt: alij Siciliam figuratam putauerunt: alij quod orbem terrarum superiores trifariam diuiserunt, tres angulos esse constitutos dixerunt.

ARIES. Hic existimatur esse, qui Phrixum transtulisse & Hellen dictus est per Hellespontum: quem Hesiodus & Pherecydes ait habuisse auream pellē: de qua alibi plura dicemus. Sed Hellen decidisse in Hellespontum, & à Neptuno compressam, Paona procreasse complures, nonnulli Hedonum dixerunt. Præterea Phrixum incolumem ad Aetam peruenisse, arietem Ioui immolasse, pellem in templo fixisse, & arietis ipsius effigiem ab Nube inter sidera constitutā, habere tempus anni quo frumentum feritur: ideo quod horum seuerit ante, quæ maximè fuge fuit causa. Et Eratosthenes ait, arietem ipsum sibi pellem aureā detraxisse, & Phrixum memoria causa dedisse, ipsum ad sidera peruenisse: quare, ut supra diximus, obscurius videatur. Hunc autem nonnulli dixerunt in oppido Orchomenio, quod est in Bæotia, natum. Alij in Salomonum Thebæa sinibus prædictum: alij dicunt Cretheā & Arhamantem cum alijs pluribus Aëoli filios fuisse. Nonnulli etiam Arhamantis filium Salmonæ esse, Aëoli nepotem dixerunt. Cretheā autem habuisse Demodicen uxorem, quam alij Biadicen dixerunt. Hanc autem Phrixus Arhamantis filij corpore inductam, in amorem incidisse, neque ab eo ut sibi copiam faceret, impetrare potuisset: itaque necessario coactū, criminari eum ad Cretheā cœpisse, quod diceret ab eo vim sibi penè illatam, & horum similia mulierum consuetudine dixisse. Quo facto Cretheā ut uxoris amantem & regem decebat permotum, Arhamanti ut de eo supplicium sumeret persuasisset. Nubem autem interuenisse, & ereptum Phrixum & Hellen eius sororem in Arietem imposuisse, & per Hellespontum quā longissimè posset, profugere iussisse. Hellen decidisse, & ibi debitum naturæ reddidisse, & ex eius nomine Hellespontum appellatum. Phrixum Colchos peruenisse, & ut ante diximus, Arietis interfecti pellem in templo fixisse: ipsum autem à Mercurio ad Arhamantem esse reductum: qui patri eius satisfecerit, eum innocentia confisum profugisse. Hermippus autem dicit, quo tempore Liber Africam oppugnauerit, deuenisse cum exercitu in eum locū, qui propter multitudinem pulueris Hammodus est appellatus. Itaque cum in maximum periculum deuenisset, quod iter necessario faciendum esse videbat, accessit eō, ut aqua maxima penuria esset: quo facto exercitus ad defectionem maximam venire cogeatur. Qui quid agerent dum cogitant, Aries quidam fortuito ad milites eorum errans peruenit: quos cum vidisset, fuga praesidium sibi parauit. Milites autem qui eum fuerant conspicati, & si puluere & aestu pressi vix progrediebantur, tamen ut pradam ex flamma petentes arietem sequi cœperunt usque ad eum locum, qui Iouis Hamonis postea templo constituto, est appellatus. Quo cum peruenissent arietem quem consecuti fuerant, nusquam inuenire potuerunt: sed quod magis his fuerat optandum, aquæ magnā copiam in eo loco nati sunt, corporibusque recuperatis Libero statim nuntiauerunt. Qui gaudens, ad eos fines exercitum deduxit, & Iouis Hamonis templum cum arietinis cornibus simulacro facto constituit. Arietē inter sidera figuravit, ita, ut cum Sol in eius foret signo omnia nascentia recrearentur, quæ verū tempore consunt: hac re maxime, quod illius fuga Liberi recreauit, exercitū. Præterea XII. signorum principē voluit esse: quod illius optimus exercitus fuerit ductor. Sed de Hamonis simulacro, Leon qui res Aegyptias conscripsit, ait: Cum Liber Aegyptū & reliquos fines regno teneret, & omnia primus hominibus ostēdisse diceretur, Hamonē quendam ex Africa venisse, & pecorū multitudine

ritudinem ad Liberū adduxisse, quo facilius & eius gratia vteretur, & aliquid primum inuenisse dicere-
tur. Itaque pro beneficio ei Liber existimatur agrum dedisse qui est contra Thebas Aegyptias: & qui simu-
lacrā faciunt Hāmonis, capite cornuto instituit, ut homines memoria teneant, eum primū pecus osten-
disse. Qui autē Libero factū voluerunt assignare, quod non perierit ab Hammono, sed vterō ad eū sit addu-
ctus, Liberi cornuta simulacrā fecerunt, & Arietem memoria causa inter sidera fixum dixerunt.

T A V R V S. Hic dicitur inter astra esse constitutus, quod Europam incolumem transuexerit Cretā,
ut Euripides dicit. Nonnulli aiunt, cum in bonem sit conuersa, ut Iupiter ei satius facere videretur, inter
sidera constituisse: quod eius prior pars appareat ut tauri, sed reliquum corpus obscurum videatur. Spe-
ctat autem ad exortum solem, cuius oris effigiem qua continent stella, Hyades appellantur. Has autem
Pherecydes Asbeniensis Liberi nutrices esse demonstrat, numero septem, quas etiam antea Nymphas Do-
donidas appellat. Harum nomina sunt haec, Ambrosia, Eudora, Pheyle, Coronis, Polyxo, Phao, Thyene.
Haec dicuntur à Lycargo fugata, & praeter Ambrosiam omnes ad Tethyn profugisse, ut ait Asclepiades.
Sed ut Pherecydes dicit, ad Thebas Liberum perlatum Iunoni tradiderunt. Quam ob causam ab Ioue
gratia eius est relata, quod inter sidera sunt constituta. Pleiades autem appellatae sunt, ut ait Mna-
seas, quod ex Atlante & Pleione Oceani filia sint quindecim filia procreata, quarum quinque Hyades ap-
pellatas demonstrat, quod earum Hyas fuerit frater, à sororibus plurimum dilectus, qui cum venans à leo-
ne esset interfectus, quinque de quibus supra diximus lamentationibus assiduū permota dicuntur in-
terisse, quare eas, quod plurimum de eius morte laborarent, Hyadas appellant. Reliquas autem decem
sorores deliberaſſe de sororum morte, & earum septē sibi mortem consiſſe, quare, quod plures idem sen-
serunt, Pleiadas dictas. Alexander autē Hyadas ait dictas, quod Hyantis & Bæotia sunt filia, Pleiadas
autem quod ex Pleione Oceani filia, & Atlante sunt natae. Haec numero septem dicuntur: sed nemo am-
plius quā sex videre potest. Cuius causa proditur haec, quod de septem, sex cum immortalibus concu-
buerunt, tres cum Ioue, dua cum Neptuno, una cum Marte, reliqua autem Sisyphi fuisse vxor demonstra-
tur. Quarum ex Electra & Ioue, Dardanum: ex Maia, Mercurium: ex Taygete, Lacedaemona procrea-
tum: ex Alcinoe autem & Neptuno, Hyrea: ex Celeno Lycum & Nyctea natum. Martem autem ex
Sterope Oenomaum procreasse, quam alij Oenomai dixerunt vxorem: Metopem autem Sisypho nuptam
Glaucon genuisse: quem complures Bellerophonis patrem esse dixerunt. Quare propter reliquas soro-
res eius inter sidera constituta: sed quod homini nupserit, stellam eius obscuram. Alij dicunt Elio-
drā non apparere, ideo quod Pleiades existimantur choream ducere stellis. Sed postquam Troia sit ca-
pta, & progenies eius qua à Dardano fuerit sit euerſa, dolore permota, ab iſſe remouisse, & in circulo
qui Arcticus dicitur constituisse: & quidam longo tempore lamentantem capillo sparſo videri, itaque è fa-
cto Cometem esse appellatam. Sed has Pleiadas antiqui astrologi seorsum à Tauro deformauerunt,
ut antē diximus, Pleione & Atlanti filias: qua cum per Bæotiam cum puellis iter faceret, Oriona concu-
satum voluisse ei vim afferre, illam fugere capisse: Oriona autem secutum esse annis septem, neque eam in-
uenire potuisse. Iunem autem puellorum miserum, inter astra constituisse: & postea à nonnullis astro-
logis caudam Tauri appellatam. Itaque adhuc Orion fugientes eas ad occasum sequi videtur. Eas stellas
Vergilias nostri appellauerunt, quod post ver exoriuntur: & haec quidem ampliorem ceteris habent bono-
rem: quod in earum signo exoriente Sole, aestas significatur: occidente autem, hiems ostenditur, quod alij
non est traditum signū.

G E M I N I. Hos complures astrologi Castorem & Pollucem esse dixerunt: quos demonstrant om-
nium fratrum inter se amantissimos fuisse: quod neque de principatu contenderunt, neque vllam rem sine
communi consilio gesserunt. Pro quibus officijs eorum Iupiter inter notissima sidera eos constituisse exi-
stimatur. Neptunum autem pari consilio munerasse: nam equos his quibus vruntur, donauit: & dedit
potestatem naufragijs saluti esse. Alij dixerunt Herculem esse & Apollinem. Nonnulli etiam Triptole-
mum, quem supra diximus, & Iasona à Cerere dilectos, & ad sidera perlatos. Sed qui de Castore & Pol-
luce dicunt, hoc amplius addunt, ut Castor in oppido Ariadnis sit occisus, quo tempore Lacedaemonij cum
Atheniensibus bellum gesserunt. Alij autem cum oppugnarent Spartam Lynceum & Idas, ibi perisse dixe-
runt. Pollucem ait Homerus concessisse fratri dimidiam vitam: itaque alternis diebus eorum quenque in-
cere.

C A N C E R. Hic dicitur Iunonis beneficio inter astra collocatus: quod cum Hercules contra Hydram
Lernaam constitisset, ex palude pedē eius mordicus arripuisset: qua de re Hercule permotum, eum interfe-
cisse: Iunonem autem inter sidera constituisse, ut esset cum duodecim signis, qua maximē solis cursu con-
tinentur. In eius deformationis parte sunt quidā qui Asini appellantur, à Libero in testa Cancris duabus
stellis figurati. Liber enim à Iunone furore obiecto, dicitur mente captus fugisse per Thesprotiam, cogitās
ad Iouis Dodonaei templum peruenire, vnde peteret responsum, quo facilius ad pristinū statum mentis per-
ueniret,

monisset, sed cum venisset ad quandam paludem magnam quam transire non posset, de quibusdam duobus asellis obuijs factis dicitur vnum deprehendisse eorum, & ita esse transuectus, vt omnino aquam non resigerit. Itaque cum venisset ad templum Iouis Dodonai, statim dicitur furore liberatus, & aselli gratiam retulisse, & inter astra eos collocasse. Nonnulli etiam dixerunt asino illi quo fuerat vectus, vocem humanam dedisse. Itaque postea eum cum Priapo de Natura contendisse, & victum ab eo interfectum. Pro quo Liberum eius miserum in sideribus annumerasse. Et vt sciretur id pro deo, non pro homine timido (quia Iunonem fugerit) fecisse, supra cancrum constituit, qui dea beneficio fuerat affixus astris. Dicitur etiam alia historia de Aselli, vt ait Eratosthenes. Quo tempore Iupiter bello gigantibus indicto, ad eos oppugnandos omnes deos conuocauit, venisse Liberum patrem, Vulcanum, Satyros, Silenos Aselli vestros, qui cum non longe ab hostibus abessent, dicuntur aselli perstimuisse, & ita pro se quisque magnum clamorem & manditum gigantibus fecisse, vt omnes hostes eorum clamore in fugam se coniecerint, & ita sint superati. Huius similis est historia de buccina Tritonis. Nam is quoque fertur, cum concham inuentam excavaasset secum ad gigantes tulisse, & ibi sonitum quendam inauditum per concham misisse. Hostes autem veritos de qua esset immanis fera ab aduersarijs adducta, cuius esset ille mugitus, fuga se mandasse, & ita victos in hostium potestatem peruenisse.

L E O. Hic dicitur à Ioue constitutus, quod omnium ferarum princeps esse existimatur. Nonnulli etiam hoc amplius dicunt, quod Hercules prima fuerit hac certatio, & quod eum inermis interfecerit. De hoc & Pisander & complures alij scripserunt: cuius supra simulacrum proximum est virgini. Sunt alia VII, Stelle ad caudam Leonis in triangulo collocata, quas crines Berenices esse Conon Samius mathematicus & Callimachus dicit: cum Ptolemaus Berenicem Ptolemai & Aristonis filiam sororem suam duxisset uxorem, & paucis post diebus Asiam oppugnatam profectus esset, vixisset Berenicem, si victor Ptolemaus redisset, se detonsuram crinem: quo voto damnatum crinem in Veneris Arfinoes Zephyridis posuisse templis, oblique postero die non comparuisse: quod factum cum rex agere ferret, Conon mathematicus (vt ante diximus) cupiens inire gratiam regi, dixit crinem inter sidera videri collocatum: & quasdam vacuas à figura septem stellarum ostendit quas esse fingeret. Crinem hanc Berenicem nonnulli cum Callimacho dixerunt equos alere, & ad Olympia mittere consuetam fuisse. Alij dicunt hoc amplius, Ptolemaum Berenices patrem multitudine hostium perterritum fuga salutem petisse: filiam autem saepe consuetam, in filiis in equum, & reliquam exercitus contra constituisse, & complures hostium interfecisse, reliquos in fugam coniecisse: pro quo etiam Callimachus eam magnanimam dixit. Eratosthenes autem dicit & virginibus Lesbys dotem quam cuique relictam à parente nemo plueret, iussisse reddi: & inter eas constituisse petitionem.

V I R G O. Hinc Hesiodus Idui & Themidis filiam dicit: Aratus autem Astrae & Aurorae filiam existimari, quod eodem tempore fuerit cum aurea secula hominum, & eorum principem fuisse demonstrat: quam propter diligentiam & equitatem, Iustitiam appellatam: neque illo tempore ab hominibus exterarum nationes bello lacessitas esse, neque nauigio quemquam usum esse, sed agris colendis vitam agere consueuisse. Sed post eorum obitum qui sint nati, eos minus officiosos, magis auaros cepisse fieri: quare minus Iustitiam inter homines fuisse conuersatam. Denique eam peruenisse usque eo, dum diceretur. Heu heu genus hominum natum. Itaque iam non potuisse pari amplius, & ad sidera euolasse. Sea hanc alij Fortunam, alij Cererem dicunt: & hoc magis non conuenit inter eos, quod caput eius nimium obscurum videtur. Nonnulli etiam Eriogonem Icarij filiam dixerunt, de qua supra diximus. Alij autem Apollinis filiam ex Chrysothemide natam, & infantem Parthenon nomine appellationem: eamque quod parua interierit, ab Apolline inter sidera collocatam.

SCORPIVS. Hic propter magnitudinem membrorum in duo signa diuiditur, quorum vnus effigiem nostri Libram dixerunt. Sed omnino totum signum hac de causa statutum existimatur: quod Orion cum venaretur, & in eo exercitissimum se esse consideret, dixisse etiam Diana & Latona, se omnia quae ex terra exoriantur, interficere valere. Quare terram permotam, Scorpionem misisse, qui eum interficere demonstratur. Iouem autem vtriusque animum admiratum, Scorpionem inter astra collocasse, vt species eius hominibus documento esset, ne quis eorum de aliqua re sibi consideret. Dianam autem propter studium Orionis petisse à Ioue, vt idem illi beneficium daret petenti, quod Terra vltro tribuisset. Itaque eum constitutum, vt cum Scorpius oriatur, Orion occidat.

SAGITTARIVS. Hunc complures Centaurum esse dixerunt. Alij autem hac de causa negauerunt, quod nemo Centaurus sagittis sit usus. Hic autem quaeritur, cur equinis cruribus sit deformatus, & caudam habeat vt Satyri. Dicunt enim nonnulli hunc esse Croton nomine, Euphemes Musarum nutricum filium, vt ait Sositheus tragediarum scriptor: eum domicilium in monte Helicone habuisse, & cum Musis solitum delectari, nonnunquam etiam studio venationis exerceri. Itaque pro merita diligentia magnam laudem assecutum: nam & celerissimum in siluis, & acutissimum in musis factum esse. Pro quo studio illius pe-

riſſe Muſas ab Ioue, vt in aliquo aſtrorum numero deformaretur. Itaque Iouem feciſſe, vt cum omnia illius artificio vno corpore vellet ſignificare, crura eius equina feciſſe, quod equo multum ſit vſus. & ſagittas pro ingenio adiunxiſſe, vt ex his & acumen & celeritas eſſe videretur. Caudam ſatyrice in corpore fixiſſe: quod non minus hoc Muſa, quàm Liber Satyrus ſit delectatus. Ante huius pedes ſtella ſunt pauca in rotundo deformata, quas coronam eius vt ludenti abiecitam, nonnulli dixerunt.

CAPRICORNVS. Huius effigies ſimilis eſt Aegipani: quem Iupiter, quod cum eo erat nutritus, in ſideribus eſſe voluit, vt Capram nutricem de qua ante diximus. Hic etiam dicitur, cum Iupiter Titanas oppugnaret, primus obieciſſe hoſtibus timorē qui *παιδός* appellatur, vt ait Eratoſthenes: hac etiam de cauſa eius inferiorem partem piſcis eſſe formationem, quod nutritibus, id eſt maritimis conchyliis, hoſtes ſit iaculatus pro lapidum iactatione. Aegyptij autem ſacerdotes & nonnulli poëte dicunt, cum complures dij in Aegyptum conueniſſent, repente conueniſſe eodem Typhona accerrimum giganta, & maxime deorum inimicum: quo timore permoſos in alias figuras ſe conuertitſe. Mercurium factum eſſe Ibiem, Apollinem autem qua Threicia auis vocatur. Dianam merulam ſimulatam. Quibus de cauſis Aegyptios ea genera violari non ſuere demonſtrant: quod deorum imagines dicantur. Eodem tempore Pana dicunt in flumen ſe deieciſſe, & poſteriorē partem corporis, effigiem piſcis, alteram autem hirci feciſſe, & ita à Typhone profugiſſe, cuius cogitatum Iouem admiratum, effigiem eius inter ſidera fixiſſe.

AQUARIUS. Hunc complures Ganymedem eſſe dixerunt: quem Iupiter propter pulchritudinem corporis ereptum parentibus, deorum miniſtrum feciſſe exiſtimatur. Itaque oſtenditur vt aquam aliquā infundens. Hegeſianax autem Deucaliona dicit eſſe: quod eo regnante, tanta vi aqua ſe de calo profuderit, vt catochymus factus eſſe diceretur. Eubulus autem Cecropem demonſtrat eſſe, antiquitatem generis commemorans, & oſtendens antequam vinum traditum ſit hominibus, aqua in ſacrificijs deorum vſus eſſe, & ante Cecropem regnaſſe, quā vinum ſit inuentum.

PISCES. Diogenes Erythracus ait, quodam tempore Venerem cum Cupidine filio in Syriam ad flumen Euphratem veniſſe, & eodem loco repente Typhona giganta, de quo ſupra diximus apparuiſſe. Venerem autem cum filio in flumen ſe proieciſſe, & ibi figuram piſcium forma mutari: quo facto, periculo eſſe liberatos. Itaque poſtea Syros qui his locis ſunt proximi, deſtituiſſe piſces eſſe: quod vereantur eos capere: ne ſimili cauſa aut deorum præſidia impugnare videantur, aut eos ipſos capere. Eratoſthenes autē ex eo piſcenatos homines dicit, de quo poſt dicemus.

CETVS. De hoc dicitur quod à Neptuno ſit miſus, vt Andromedam inſpiceret, de qua ante diximus. ſed à Perſeo ſit interfectus, propter inmanitatem corporis, & per ſuam virtutem inter ſidera collocatus.

ERIDANVS. Hunc alij Nilum, complures etiam Oceanum eſſe dixerunt. Qui autem Nilum volunt vocari, propter magnitudinem eius & vtilitatem, equiſimū, eſſe demonſtrant: præterea quod infra eum quædam ſtella ſit, clarius caeteris lucens, nomine Canopus appellata. Canopus autē inſula flumine aluitur Nilus.

LEPVS. Hic dicitur Orionis Canem fugere venantem. Nam cum, vt oportebat, eum venatorem ſinxerunt, voluerunt etiam hoc ſignificare aliqua de cauſa: itaque leporem ad pedes eius fugientem ſinxerunt: quem nonnulli à Mercurio conſtitutum dixerunt, eiſque datum eſſe præter cætera genera quadrupedum, vt alios paretet, alios haberet in ventre. Qui autem ab hac cauſa diſſentiant, negant oportere tam nobilem & tam magnum venatorem, de quo & ante in Scorpionis ſigno diximus, oportere ſingi leporem venari. Callimachum quoque accuſari, quod cum Diana ſcriberet laudes, eam leporum ſanguine gaudere, & eos venari dixiſſet. Itaque Oriōna cum Taurus decertantem fecerunt. Leporis autem hæc hiftoria memoria prædiderunt, apud antiquos in inſula Lero nullum leporem fuiſſe, ſed ex eorum ciuitate adoleſcentium quendam ſtudio generis inductum, ab exteris ſinibus leporem ſaminā prægnantem attuliſſe, & ad eius partum diligentiffime miniſtraſſe. Itaque cum peperiſſet, compluribus eius ciuitatis ſtadium inciſiſſe, & partim precio, partim beneficio mercatoſ, omnes lepores alere cepiſſe. Itaque non longo intervallo tantam multitudinem leporum procreatam, vt tota inſula ab his occupata diceretur: quibus cum ab hominibus nihil daretur, in ſemina eorum impetu facto omnia comederunt. Quo facto incola calamitate affecti, cum fame forent oppreſſi, cōmuni conſilio totius ciuitatis vix denique eos ex inſula abegiſſe dicuntur. Itaque poſtea leporis figurā in aſtris conſtituiſſe, vt homines meminiffent, nil eſſe tam exoptandum in vita, quā ex eo plus doloris quā lætitiæ capere poſterius cogerentur.

ORION. Hunc Heſiodus Neptuni filium dicit, ex Euryale Minois filia natum. Conceſſum autem ei vt ſupra fluctibus curreret, vt in terra: quemadmodū Iphiclo datum dicitur, vt ſupra aſtias curreret, nec eas infringeret. Ariſtomachus autem dicit quendam Erythra fuiſſe Thebiū, Pindarus autē in inſula Chio. Hunc autem cum Iouem & Mercuriū hoſpitio recepiſſet, petiſſe ab his vt ſibi aliquid liberorū naſceretur.

Itaque

Itaque quo facilius petitus impetraret, bouem immolasse, & his pro epulis apposuisse: quod cum fecisset, poposcisse Iouem & Mercurium, quod corium de boue fuisset detractum, & quod fecerant vrina in corium infudisse, & id sub terra poni iussisse: ex quo postea natum puerum, quem Erythreus è sacro Vriona nomine appellaret: sed vetustate & consuetudine, factum est, ut Orion vocaretur. Hic dicitur Thebi Chium venisse, & Oenopionis filiam Metopem per vinum cupiditate incensus compressisse: pro quo factus ab Oenopione excasatus, & de insula eiectus. Existimatur autem Lemnum ad Vulcanum peruenisse, & ab eo quendam ducem Cedalionem nomine accepisse: quem collo ferens ad Solem venisse, & ab eo sanatus, ut se vlcisceretur, Chium reuertisse, Oenopionem autem à ciuibus sub terra custoditum esse. Quem postquam se inuenire posse desperaret Orion, in insulam Cretam peruenisse, & ibi venari cepisse cum Diana, & ei polliceri quæ supra diximus, & ita ad sidera peruenisse. Nonnulli autem aiunt, Orionem cum Oenopione prope nimia coniunctum amicitia vixisse: & quod ei voluerit suum studium in venando probare, Diana quoque pollicitum quæ supra diximus, & ita interfectum. Alij dicunt cum Callimacho, cum Diana vim voluerit asferre, ab ea sagittis esse confixum, & ad sidera propter venandi consimile studium deformatum. Ister autem dicit Orionem à Diana esse dilectum, & penè factum ut ei nupsisse existimaretur. Quod cum Apollo egre ferret, & sæpè eam obiurgans nihil egisset, natantem Orionis longe caput solum videri conspicuum, contendit cum Diana, eam non posse sagittam mittere ad id quod nigrum in mari videretur. Quæ cum se vellet in eo studio maxime artificem dici, sagitta missa caput Orionis traiecit. Itaque cum cum fluctibus interfectum ad litus eiecisset, & se cum Diana percussisse plurimum doleteret, multis eius obitum prosecuta lachrimis, inter sidera statuisse existimatur. Sed quæ post mortem eius Diana fecerit, in eius historijs dicemus.

CANIS. Hic dicitur ab Ioue custos Europe appositus esse, & ad Minoa peruenisse, quem Procris Cephalus vxor laborantem dicitur sanasse, & pro eo beneficio Canem munere accepisse, quod illa studiosa fuerit venationis: & quod Canis fuerat datum, ne vlla fera praterire eum posset. Post eius obitum Canis ad Cephalum peruenit, quod Procris eius fuerat vxor: quem ille secum ducens Thebas peruenit, ubi erat vulpes cui datum dicebatur, ut omnes Canes effugere posset. Itaque cum in vnũ peruenissent, Iupiter nescius quid faceret, ut Ister ait, utrosque in lapides conuertit. Nonnulli hunc Canem Orionis esse dixerunt, & quod studiosus fuerit venandi cum eo Canem quoque inter astra collocatum. Alij autem Icarij Canem esse dixerunt, de quo quæ diximus: quæ multa proposita suos habent auctores. Sed Canis habet in lingua stellam vnã, quæ ipsa Canis appellatur: in capite autem alteram, quam Ister suo nomine statuisse existimatur, & Sirion appellat. Propter flammæ candorem: quod eiusmodi sit, ut prater ceteras lucere videatur. Itaque quo magis eam cognoscerent, Sirion appellasse.

PROCYON. Hic ante maiorem Canem exoriri videtur, sed à nonnullis Orionis esse existimatur: hæc etiam de causa Procyon est appellatus, sed ijdem omnibus historijs, quibus superior Canis annumeratur.

ARGO. Hanc nonnulli propter celeritatem Græce dixerunt Argo appellatam: alij, quod Argus eius fuerit inuentor. Hanc autem primam in mari fuisse complures dicunt: & hæc re maxime stellis esse figuratam. Hanc nauim factam Pindarus ait in Magnesia oppido, cui Demetrius est nomen. Callimachus autem in ijdem finibus ad Apollinis Actij templum, quod Argonautæ proficiscentes statuisse existimantur in eo loco qui Pagasæ vocatur, ideo quod nauis Argo ibi primum compacta dicitur, quod est Græce Παγδαίου. Homerus hunc eundem locum in Thessalia finibus esse demonstrat. Aeschylus autem, ut nonnulli aiunt, à Minerva quandam materiam loquentem eodem esse coniunctam. Sed huius non tota effigies inter astra videtur: diuisa enim est à puppi vsque ad malum: significans, ne homines fractis nauibus perirent.

CENTAURVS. Hic dicitur nomine Chiron, Saturni & Philyra filius esse: qui non modo ceteros Centauros, sed homines quoque iustitia superasse, Aesculapium & Achillem nutrisse existimatur: pietate igitur & diligentia effecit, ut inter astra numeraretur. Apud hunc Hercules cum diuerteretur, & simul cum Chirone sedens sagittas consideraret, fertur vna earum dechasse supra pedem Chironis, & ita eum interfecisse. Alij autem dicunt Centaurum miratum, quod tam breuib. sagittis tam magna corpora Centaurorum interfecisset, ipsum contendere arcum conatum: itaque ex eius manu sagittam prolapsam, in pedem eius incidisse: pro qua re Iupiter eius misertus, inter sidera eum constituit cum hostia quæ supra aram tenens immolare videtur. Hunc alij Pholon esse Centaurũ dixerunt, eum qui aurspicio prater ceteros plurimum valuisset: itaque ad Aram cum hostia venire Iouis voluntate figuratum.

ARA. In hac primum dij existimantur sacra & coniuuationem fecisse, cum Titænas oppugnare conarentur: eam autem Cyclops fecisse. Ab ea consuetudine homines dicuntur instituisse sibi, ut cum aliquã rem efficere cogitarent, prius sacrificarent, quàm agere inciperent.

HYDRA, in qua Coruus insidere, & Crater positus existimatur, de qua hanc habemus memoria pro-

ditam causam: Coruus Apollinis tutela usus, eo sacrificante missus ad fontem aquam putari petitus, vidit arbores complures ficorum imaturas: eas expectans dum marescerent, in arbore quadam earum confedit. Itaque post aliquot dies coctus fici, & a Coruo compluribus earum comestis, expectans Apollo Coruum, vidit eum cum Cratere pleno volare festinantem. Pro quo admisso eius dicitur, quod diu moratus sit Apollinem, qui coactus mora Corui, alia aqua est usus, hac ignominia eum affecisse, ut quandiu fici coquerentur, Coruus bibere non possit, ideo quod guttur habeat pertusum illis diebus. Itaque cum veller significare sitim Corui, inter sidera constituit Cratera, & supposuit Hydram qua Coruum sitientem moraretur. videtur enim rostro caudam eius extremam verberare, ut tanquam sinat se ad Crateram transire. Ister autem & complures dixerunt, Coronida Phlegyas filiam fuisse: hanc autem ex Apolline Aesculapium procreasse: sed postea Ischyn Elari filium cum ea concubuisse. Quod cum videret Coruus, Apollini nunciasse: qui cum fuerit antea candidus, pro incommodo nuncio eum nigrum fecisse, & Ischyn sagittis confixisse. De Cratera autem hanc historiam Philarchus scribit: In Chersoneso qua confinis est Troia, ubi Proteus filius pulchrum statum complures dixerunt, urbs Phlagusa nomine dicitur, in qua Demiphon quidam cum regnaret, incidit eorum finibus repentina vastitas & civium internecio miranda: quare Demiphon a per mortum ferunt misisse ad Apollinis oraculum, querens remedium vastitatis. Responso autem dato, ut quotannis una de nobilium genere virgo dijs Penatibus eorum immolaretur: Demiphon omnium filias prater suas sorte ductas interficiebat, usque dum cuidam civium loco nobilissimo eorum nato perdoluit inceptum Demiphonti: qui negare cepit de sua filia se pasurum sortiri, nisi eodem regis filia essent coniecta. Quo facto rex permotus, illius filiam sine sorte ductam interfecit: quod Matufius nomine virginis pater instanti tempore simulavit se patrie causa non agere ferre factum: potuisset enim postea sorte ducta nihilominus inserire: quod paulatim dies regi in oblivionem perduxit. Itaque cum se prope amicissimum regi virginis pater ostendisset, solenne sacrificium se habere dixit, eumque & filias eius ad id conficiendum invitavit: qui nihil aliter futurum suspicatus, filias ante misit, ut ipse occupatus in re civili postea veniret. Quod cum exoptanti Matufio accidisset, filias eius interfecit, & sanguinem earum cum vino in cratere mixtum aduenienti regi pro porione dari iussit. Qui cum filias desideraret, & quid hi factus esset rescisset, Matufium, cum cratere in mare proijci iussit: quo facto mare quod ille est proiectum, memoria causa Matufium mare vocatum est: portus autem adhuc Crater appellatur: quem antiqui astrologi stellis deformaverunt, ut homines meminissent, Malefium neminem temere lucrari posse: neque oblivionem inimicitiarum fieri solere. Nonnulli cum Eratosthenes dicunt, eum Cratera esse quo Icarus sit usus, cum hominibus ostenderet vinum. Alij autem dolium esse, quo Mars ab Eubo & Epheate sit coniectum. PISCIS qui Notius appellatus. Hic videtur ore aquam excipere a signo Aquarii: qui laborantem quondam Isin servasse existimatur: pro quo beneficio simulacrum Piscis, & eius filiorum, de quibus ante diximus, inter astra constituit. Itaque Syri complures pisces non esitant, & eorum simulacra in auras pro dijs Penatibus colunt. De hoc & Hegeas scribit.

RELIOVVM est nobis de quinque stellis, quas complures ut erraticas, ita πλανήτας Graeci dixerunt. Quarum una est Iouis nomine Phaëron quem Heraclides Ponticus ait, quo tempore Prometheus homines sinxerit, hunc pulchritudine corporis reliquis praestantem fecisse, eumque suppressere cogitare, atque ut certum redderet Cupidinem, Ioui nunciasse. Quo facto missum Mercurium ad Phaëthonta, persuasisse ut ad Iovem veniret, & immortalis fieret: itaque eum inter astra collocatum.

SECUNDA stella dicitur Solis, quam alij Saturni dixerunt. Hanc Eratosthenes a Solis filio Phaëthonta appellatam dicit: de quo complures scripserunt, ut patri inscienter curru vectus, incenderit terras: quo facto ab Iove fulmine percussus, in Eridanum deiectus est, & a Sole inter sidera perlatum.

TERTIA est stella Martis, quam alij Herculis dixerunt, Veneris sequens stellam, hac (ut Eratosthenes ait) de causa: Quod Vulcanus cum uxorem Venerem duxisset, & propter eius observantiam Marti copias non fieret, ut nihil aliud asequi videretur, nisi sua stella Veneris sidus persequi a Venere impetravit. Itaque cum vehementer eum amor vexanderet, rem significans, & facto stellam Piroënta appellavit.

QUARTA stella est Veneris, Lucifer nomine: quam nonnulli Iunonis esse dixerunt. Hunc eundem Hesperum appellari multis traditum est historiis. Hic autem omnium siderum maximus esse videtur. Nonnulli autem hunc Aurora & Cephalis filium esse dixerunt, pulchritudine multis praestantem: ex qua re etiam cum Venere dicitur certa esse, ut etiam Eratosthenes dicit, eum hac de causa Veneris appellari: ex oriente sole, & occidente videri: quare, ut ante diximus, iure hunc & Luciferum, & Hesperum nominatum.

QVINTA stella est Mercurij nomine Stilbon: sed hac est brevis & clara: hac autem Mercurio data existimatur, quod primus menses instituerit, & peruiderit siderum cursus. Eubemerus autem primus ait Venerem astra constituisse, & Mercurio demonstrasse.

PRAETEREA ostenditur circulus quidam in sideribus, candido colore, quem *Lacteam* esse nonnulli dixerunt. Eratosthenes enim dicit Mercurio infanti insciam puero Iunonem dedisse lac: sed postquam eum rescierit Maïa filium esse, receisse eum à se, & ita lactis profusi splendorem inter sidera apparere. Alij dixerunt dormienti Iunoni Herculem suppositum, & experrectam, id quod supra diximus, fecisse. Alij autem Herculem propter nimiam auiditatem, lactis multitudine appetisse, neque in ore continere potuisse: quod ex ore eius profusum, circulum signasse. Alij dicunt quæ tempore Ops Saturno lapidem pro partu attulit, iussisse ei lac præbere: quæ cum pressisset mammam, profuso lacte circulum deformatum, quem supra demonstrauimus. Nos autem omnium corporum deformationem dicere instituemus.

IGITUR incipiemus à polo Boreo protinus dicere, quo utraque Arcti nix rebus, Arctico circulo clausa, & ita collocata, ut alterius vnaqueque earum resupinata caput alterius tegere videatur, ita tamen, ut caput eius quæ superior fuerit, ad caudam inferioris contendat. Harum maior in extremo circulo pedes habet fixos. Præterea habet in capite stellas VII. omnes obscuras, in utrisque auribus binas, in humero claram vnam, in pede nouissimo duas, in summo inter scapulo vnam, in crure de posterioribus primo, vnam: in pede priori duas, in cauda ipsa tres. Ita totius sideris stellas sunt omnino XXI.

Minor autem habet in stationis vnoquoque loco stellas singulas clare lucentes, & supra caudam tres: omnino septem: sed in prioribus cauda stellis vna est infima quæ Polus appellatur, ut Eratosthenes dicit, per quem locum ipse mundus existimatur versari. Reliquæ autem duæ *Χορὸν αὐ* dicuntur, quod circum polum versentur.

DRACO inter duas Arctos collocatus, videtur corporis sinu factò Arctici minorem ita concludere, ut penè pedes eius tangere videatur: cauda autem flexa, caput maiori attingere: & suo capite tanquam reducto, circulum Arcticum tangens, corpus ut in sphaeram complicari: & si quis diligentius attenderit, videre poterit caput Draconis ad maiori Vrsæ regionem cauda collocatum. Hic habet in utroque tempore stellas singulas, in oculis singulas, in mento vnam, & toto corpore reliquo passim dispositas decem: ita ut omnino stellarum sit XV.

ARCTOPHYLAX. Huius manum sinistram circulus Arcticus includit ita, ut neque occidere neque exoriri videatur: ipse autem positus ab Arctico circulo ad Aestiuum definitur, inclinatus in longitudinem, dextro pede Aestiuo circulo nixus. Huius humeros & pectus à reliquo corpore diuidit circulus, qui per utrosque polos transiens, tangit Arietem & Chelæ. Hic quidem cum Tauro, & Geminis, & Cancro, & Leone occidit: ideo serò occidere dicitur, quod magis erectus à pedibus peruenit ad terram: at exoriri citius quam Chela videtur. Habet autem in manu sinistra stellas quatuor, quæ nunquam occidere dicuntur: in capite stellam vnam: in utroque humero singulas, in utraque mamma singulas, sed clariorem dextram, & sub ea alteram obscuram, & in cubito dextro claram vnam: in zona vnam clariorem cæteris lucentem: hæc stella *Arcturus* appellatur in utrisque pedibus singulas, quæ omnino sunt XIII.

CORONAM humero sinistro propè contingere *Arctophylax* videtur: quæ autem *Engonasin* dextri pedis calce coniungit, hæc Cancro & Leone moriente occidere, cum Scorpione exoriri perficitur. Habet autem nouem stellas in rotunda dispositas: sed ex his tres clariorem cæteris lucentes.

ENGONASIN. Hic positus inter duos circulos, Arcticum & Aestiuum, utrisque pedibus & dextro genu, quem antè diximus, Arcticum circulum finit, ita tamen, ut dextro pede prioribus digitis circulum terminet, sinistro autè toto caput Draconis opprimere conetur. Humeris autem velut sustinens circulum Aestiuum, & manu dextra proiecta tangens: laeuam autem è regione ad sinistram genu porrigens, equali intervallo circuli Aestii & genu sinistri. Hic occidens capite prius quam reliquo corpore deuenit ad terram: quicquid totus occidit, ut pendere pedibus ex Arctico circulo videatur: exoriri autè pedibus quam reliquis membris. Habet autem in capite stellam vnam, in sinistro brachio vnam, in utroque humero singulas clare lucentes: in manu sinistra vnam, in dextro cubito alteram: in utroque latere singulas sed clariorem in sinistro: in dextro femore duas, in genu vnam, in poplite vnam, in crure duas, in pede vnam quæ dicitur clara, in sinistra manu quatuor, quas pellem Leonis esse nonnulli dixerunt.

LYRA. Hæc posita est contra regionem eius loci, qui est inter genu & manum sinistram eius qui *Engonasin* vocatur, cuius ipsa testudo spectat ad Arcticum circulum, summum autem cacumen ad polum Notium contendere videtur. Hæc Lyra Virgine exoriente occidere cum Sagittario exoriri perficitur. Habet autem in ipsis testudinis lateribus singulas stellas: in summis cacuminibus eorum, quæ in testudine ut brachia sunt collecta, singulas: in medijs iisdem, quos humeros Eratosthenes fingit, singulas in scapulis ipsius testudinis, vnam, in ima Lyra, quæ ut basis totius videtur, vnam.

OLO R. Huius vna alia est ad circumductionem huius circuli qui Arcticus vocatur, contingens extre mum pedè sinistram eius qui *Engonasin* vocatur: sinistram autem alam habet paululum extra circulum

Æstium, penè coniungens pedibus Pegasi. Æstius autem circulus rostrum eius à reliquo corpore diuidit. Cauda iungitur extrema cum capite Cephei. Hic cum Virgine & Chelis occidens, prius capite quàm reliquis membris deuenit ad terram: exoritur autem cum Capricorno. Hic habet in capite stellam clare lucentem vnam: in collo alteram pari fulgore, in utrisque pennis quinas: supra caudam, vnam. Omnino habet stellas XIII.

CEPHEVS à tergo minoris Arcti constitutus, includitur Arctico circulo à pedibus ad pectus, ut præter humeros & caput eius nihil occidere videatur: neque longe abest à flexu Draconis, què capite primum efficere videtur. Cephæus autem manibus utrisque proiectis figuratus, tanto distat intervallo à pedibus Arcti minoris, quantum spatium inter pedes Cephei videtur. Huius caput Scorpione exortu occidere, cum Sagittario exoriri perspicitur. Hic autem habet in capite stellas duas, in manu dextra vnam: item in cubito obscuram vnam, in sinistra manu & humero singulas, in dextro humero vnam: in zona qua medium eius diuidit corpus, tres stellæ clare videntur, in latere dextro obscura vna: in sinistro genua dua, in utrisque pedibus singula: supra pedes, stellæ quatuor. Hic totus omnino est stellarum XVIIII.

CASSIPEIA sedens in siliquaastro, collocata est, cuius sedili & ipsius Cassiopeia pedes positi in ipsa circumductione circuli qui Arcticus vocatur: effigies autem corporis ad Æstium circulum peruenit, quam capite & dextera manu tangit. Hanc propè mediam diuidit circulus is qui Lacteus appellatur: proxime Cephei signum collocatum. Hac occidens Scorpione exoriente, capite cum sedili resupina ferri perspicitur exoriri autem cum Sagittario. Huius in capite stella ostenditur vna: in utroque humero vna, in papilla dextra, clare vna: in lumbis magna vna, in sinistro femore dua: in genu vna, in pede dextro vna, in quadrato quæ sella deformatur in angulū utrisque singula clarius ceteris lucentes. Hac igitur est omnino stellarum XIII.

ANDROMEDA proxime Cassiopeiam, supra caput Persei breui intervallo distans collocata perspicitur, manibus diuersis vincta, ut antiquis historiis est traditum. Cuius caput equi Pegasi ventri coniungitur: eadem enim stella & umbilicus Pegasi & Andromeda caput appellatur. Huius medium pectus & manum sinistram circulus Æstius diuidit. Occidit autem cum Piscis de duobus secundo, quem Andromeda subiectum brachio supra diximus, exoriente Libra & Scorpione, capite prius quàm reliquo corpore perueniens ad terram. Exoritur autem cum Piscibus & Ariete. Hac, ut supra diximus, habet in capite stellam clare lucentem vnam: in utroque humero vnam: in cubito dextro vnam, in ipsa manu vnam: in sinistro cubito vnam, in brachio vnam, in manu alteram: in zona tres, supra zonam quatuor: in utroque genu vnam, in pedibus autem binas. Ita omnino est stellarum XX.

PERSEVS. Huius sinistrum crur & humerum leuissimum circulus Æstius à reliquo corpore diuidit. Ipse manu dextra Arcticum circulum tangit dextro pede, caput Aurigæ premere velut currens videtur. Idem occidens Sagittario & Capricorno exortu, inclinatus caput versus, cum Ariete & Tauro rectus exoritur. Habet aut in utroque humero stellam vnam: in manu dextra clare lucentem vnam, qua falcem tenere dicitur, quo telo Gorgonem interfecit: in sinistra alteram, qua caput Gorgonis tenere existimatur. Habet præterea in ventre stellam vnam, in lumbis alteram, in dextro femore vnam, in genu vnam, in tibia vnam, in pede vnam obscuram, in sinistro femore vnam, & in genu alteram: in tibia duas, in sinistra manu quod Gorgonis caput vocatur, stellas quatuor. Omnino est stellarum XVIII. Caput eius & falx sine sideribus appareret. Hinc Aratus cum diceret inter sidera κενόρουρον figuratum, acceperunt complures, eum puluerulentum dicere: quod minime conuenit, posse inter sidera etiam puluerulentum apparere: quod si esset, dignior erat Orion, cui idem ascriberetur. Primum, quod assidue est venatus, & semper in terra fuit: denique, quod adhuc inter sidera venari videtur. Perseus autem qui assidue volaret, non potest puluerem habere. Quid igitur? Cum vellet Aratus eum currentem obscure significare, vsus Aetolorum consuetudine, eum κενόρουρον dixit: Aetoli enim cum volunt aliquem decurrere significare, κενόρουρον dicunt, id quod Aratus voluit demonstrare, non ut illum volantem assidue, puluerulentum dicat, quod à multis perperam est intellectum.

HENIOCHVS autem circulo Æstio genuum sine, præterea ab humero sinistro vsque ad zonam diuiditur ab eo quem supra Lacteam orbem diximus. Huius dexter pes Tauri sinistro cornu stella coniungitur vna, manibus ut lora tenens figuratur. Cuius in humero sinistro Capra, in manu autem duo Hædi duabus stellis formati dicuntur. Totus autem pedibus Persei subiectus, caput habens contra Vrsæ maioris aspectum. Hic occidere Sagittarii & Capricorni exortu videtur: exoriri autem Ophiuchi & Engonastri occidentibus. Habet præterea in capite stellam vnam: in utroque humero vnam, sed in sinistro clariorem, quæ Capra vocatur, in utroque cubito vnam, in manu duas, quæ Hædi appellantur, stellæ propè occidentibus factæ.

OPHIVCHVS inclinatus à capite, ut qui resupinari videtur, manibus anguem tenere figuratus. Huius autem humeri Æstio circulo diuiduntur à reliquo corpore. Ipse genuum sine ab Aequinoctiali circulo ter-

to terminatur, pede sinistro premens oculos, dextro autem testudini Scorpionis innixus. Anguis autē qui ab eo tenetur, prope extremo ore Coronam contingit, medium ut praeingens Ophiuchum, à cauda brevior quā superiori corpore, qua manus sinistra ipsius signi figuratur: ita tamen, ut extrema cauda circum Aequinoctialem cum Aquila cauda iungat. Occidens exortu Geminorum, Cancrī & Leonis, peruenit ad terram: exorietur autem cum Scorpione & Sagittario, apparet. Hic habet in capite stellam vnam, in utroque humero singulas, in sinistra manu tres, in dextera quatuor, in lumbis duas, in utroque genu singulas, in dextro crure vnam, in utroque pede singulas, sed clariorem in dextro. Itaque est omnino stellarum XVII. Anguis autem habet in summo capite duas, sub capite quatuor vno loco omnes. Ad manū ipsius Ophiuchi sinistram, duas, sed quae maxime ad corpus eius accedit, clariorem: & in dorso Anguis ad ipsam corporis coniunctionē quinque. Et in prima curuatura cauda quatuor: in secunda, caput versus, stellas sex. Ita est omnino, trium & viginti stellarum.

SAGITTA inter duos circulos, Aestiuum & Aequinoctialem, super Aquila signum posita, diuiditur ab eo circulo qui utriusque polo subiectus ad Cancrum & Capricornū peruenit. Huius acumen ad Equi pedum regionem spectat, altera pars ad humeros Ophiuchi tendit. Hac occidit Virginis ortu: oritur autem cum Scorpione. Habet omnino stellas quatuor, quarum vna in principio materia, altera in medio, duae reliquae in eo loco quo ferrum solet affigi, diuersae videntur.

AQVILA ala dextera non multum extra circulum Aequinoctialem prodire, sinistra autem non longe à capite Ophiuchi figurata videtur. Praeterea rostrum eius à reliquo corpore diuidit circulum quem supra diximus à Cancro ad Capricornum peruenire: media autem finitur ab eo quem supra Lacteam orbem demonstrauimus esse. Hac occidit exorto Leone. Exoritur autem cum Capricorno, habens in capite stellam vnam, in utraque penna vnam, in cauda vnam.

DELPHIN non longe ab Aquila signo figuratus, in curuatione cauda nouissima tangit Aequinoctialis circuli circunductionem, capite prope contingens equi Pegasi rostrum. Hic exoritur cum Sagittarii posteriore parte. Occidit autem cum Virgo exorta est ad capitis finem. Habet autem in capite stellas duas supra caput ad cernicem versus duas: ad ea quae in ventre velut penna videntur, habet stellas tres: in scapulis autem, vnam: in cauda, duas. Omnino est stellarum nouem.

EQVVS Arcticum circulum spectans, pedibus Aestiuo orbe niti, extremo ore caput Delphini tangere videtur, Aquarii manum dextram cervice sua coniungens, & utrisque Piscibus clausus, quos in duodecim signis postea demonstrabimus. Huius in stella corpus apparet vsque ad umbilicum deformatum: qui occidit cum Piscis in duobus primo, qui supra tergum eius est fixus. Exoritur cum Aquario toto, & cum Pisce, cum quo & occidit manus Aquarii dextera. Hic habet in rostro stellas duas obscuras, in capite vnam, in maxilla vnam, in utrisque auribus singulas, in ceruicibus quatuor obscuras, sed maxime luces quae capiti proxima apparet, in humero claram vnam, in pectore vnam, in interscapilio vnam, in umbilico nouissimam vnam, qua Andromeda caput vocatur, in genibus utrisque singulas, in utrisque poplitibus singulas. Ita est omnino stellarum XVII.

DELTON autem in triangulum deformatur, equi lateribus duobus, vno breuiore, sed prope quali reliquis, inter Aestiuum & Aequinoctialem circulum supra caput Arietis non longe ab Andromeda dextro crure, & Perseimani sinistra collocatum: cum Ariete toto occidens, exorietur autem cum eiusdem dimidia priore parte. Habet stellam in vnoquoque angulo vnam.

Nunc protinus XII. signorumfigurationem dicemus, quorum est princeps Aries.

ARIES in Aequinoctiali circulo consistens, caput ad exortum habens conuersum, occidens à primis pedibus, & exorietur caput infra Triangulum, quod & supra diximus, tenens collocatū, pedibus prope caput coniungens Piscicium. Habet autem in capite stellam vnam, in cornibus tres, in ceruice tres, in pede priore de primis vnam, in interscapilio quatuor, in cauda vnam, sub ventre tres, in lumbis vnam, in pede posteriore vnam. Omnino est stellarum XVIII.

TAVRVS ad ortum signorum dimidia parte collocatus, ut in dextro genu ac desigere ad terram videtur, caput eodem habens arcentum. Genua eius à reliquo corpore distat circulus Aequinoctialis. Cornu sinistro, ut supra diximus, coniungitur cum sinistro pede eius qui Auriga appellatur. Inter huius finitionem corporis & Arietis caudam stella sunt septem, quas Vergilius nostri, Graeci autem $\pi\lambda\delta\alpha\delta\alpha\varsigma$ appellauerunt. Hic aduersus oritur & occidit. Habet autem in cornibus singulas stellas, sed in sinistro clariorem: utrisque oculis singulas, in fronte media vnam, ex quibus locis cornua nascuntur singulas, quae septem stella Hyades appellantur: et si nonnulli quas duas diximus nouissime, stellas negauerunt esse, ut omnino Hyades essent quinque. Praeterea in sinistro genu priore habet stellam vnam, & supra vngulam, vnam: in dextro genu vnam, & in interscapilio tres, nouissimam earum casetis clariorem: in pectore vnam. Quae sunt omnino praeter Vergilius, XVIII.

GEMINI ab auriga dextra parte supra Oriona collocati videntur, ita tamen, ut Orion inter Taurum & Geminos sit constitutus. Capita eorum diuiduntur à reliquo corpore, circulo eo qui astatem definire supra est dictus, ut complexa corpora inter se tenentes. Occidunt directi à pedibus: exoriuntur autem inclinati ut iacentes. Sed de his qui Cancro est proximus, habet in capite stellam vnam claram, in vtrisque humeris singulas claras, in dextro cubito vnam, in genibus vtrisque singulas, in pedibus vtrisque singulas: alter autem in capite vnam, in vtrisque mammis singulas, in sinistro humero vnam, in pedibus vtrisque singulas & infra sinistram pedem vnam, quæ ἄποτροις appellatur.

CANCER. Hunc medium diuidit circulus Aëstiuus ad Leonem, & ad exortus spectantem, paululum supra caput Hydra collocatum, Occidentem & Orientem posteriori corporis parte. Hic autem habet in ipsa testa stellas duas, quæ Asini vocantur, de quibus ante diximus: in dextro pedibus singulas obscuras, in sinistro primo pede duas, & in secundo duas obscuras, in tertio vnam, in quarto primo vnam obscuram, in ore vnam, in ea quæ Chela dexterior dicitur, tres similes, non grandes, in sinistra similes duas. Omnino est stellarum XVII.

LEO Spectans ad occasum supra corpus Hydra, à capite quæ Cancer instat, vsque ad mediam partem eius constitutus, medius aëstiuo circulo diuiditur, ut sub ipso orbe priores pedes habeat collocatos: occidens à capite & exoriens, Hic habet in capite stellas tres, in ceruicibus duas, in pectore vnam, in interscapilio tres, in media cauda vnam, in extrema alteram, sub pectore duas, in pede priore vnam claram, in ventre claram vnam, & infra alteram magnam: in lumbis vnam, in posteriori genu vnam, in pede posteriori vnam claram. Ita omnino est stellarum XVIII.

VIRGO infra pedes Bootis collocata, capite posteriorem partem Leonis, dextra manu circuli Aequinoctialem tangit: ac inferiori partem corporis supra Coruum & Hydra caudam habere perspicitur, occidens capite prius quam cæteris membris. Huius in capite est stella vna obscura, in vtrisque humeris singula, in vtrisque pennis binæ, quarum vna stella quæ est in dextra penna ad humerum defixa, ἄποτροις vocatur. Præterea habet in vtrisque manibus singulas stellas, quarum vna quæ est in dextra manu, maior & clarior ea cum spici esse dicitur. In veste autem habet passim dispositas stellas septem, & in vtrisque pedibus singulas. Ita est omnino stellarum XVIII.

SCORPIVS. Huius prior pars quæ Chela dicuntur, ita premuntur ab Aequinoctiali circulo, ut eū sustinere videantur. Ipse autem pedibus Ophiuchi, de quo supra diximus, subditus, extrema cauda circum Hiemalem contingere videtur: neque longè est ab eo signo, quod pro hostia Centaurus ferre perspicitur. Occidit autem in inclinato corpore, exoritur autem erectus à Chelis. Hic habet stellas in his quæ Chela dicuntur, in vnaquaque earum binas, ex quibus primæ sunt clariores. Præterea habet in fronte stellas tres, quarum media est clarissima, in interscapilio tres, in ventre duas, in cauda quinque, in acumine ipso quo percutere existimatur, duas. Ita est omnino stellarum XVIII.

SAGITTARIVS autem spectans ad occasum Centauri corpore figuratur, velut mittere iucipiens sagittas, à pedibus vsque ad humeros in Hiemali circulo collocatus, ita ut caput solum eius extra eum circulum quem supra diximus, apparere videatur: ceterum a Lacteo circulo medius diuiditur. Ante pedes huius est quadam corona stellis effecta, de qua prius diximus. Hic præterea occidit, exoritur directus. Habet autem in capite stellas duas, in arcu duas, in sagitta vnam, in dextro cubito vnam, in manu priori vnam, in ventre vnam, in interscapilio duas, in cauda vnam, in priori genu vnam, in pede vnam, in inferiori genu vnam, in poplite vnam. Omnino est stellarum, XV. Corona autem Centauri est stellarum VII.

CAPRICORNVS ad occasum spectans, & totus in Zodiaco circulo deformatus, cauda & toto corpore medius diuiditur ab Hiemali circulo, suppositus Aquarii manus sinistra: occidit præterea exoritur autem directus. Sed habet in naso stellam vnam, infra ceruices vnam, in pectore duas, in prioris pede vnam, in priore eodem alteram, in interscapilio septem, in ventre quinque, in cauda duas. Omnino est stellarum viginti.

AQUARIVS pedes habet in Hiemali circulo defixos, manum autem sinistram vsque ad Capricorni porrigens tergum, dextra iuba Pegasi prope contingens, spectat ad exortus. Qui cum ita sit figuratus, necesse est corpore eum prope resupinato videri. Effusio aquæ, peruenit ad eum Piscem qui solitarius figuratur, de quo posterius dicemus. Sed Aquarius & occidit & exoritur capite prius quam reliquis membris. Hic habet in capite stellas duas obscuras, in vtrisque humeris singulas magnas, in sinistro cubito vnam grandem, in manu priori vnam, in vtrisque mammis singulas obscuras, in lumbis interpedi vnam, in vtrisque genibus singulas, in dextro crure vnam, in vtrisque pedibus singulas. Omnino est stellarum quatuordecim. Effusio aquæ cum aquali ipso, est stellarum triginta. Sed in his omnibus prima & nouissima clara.

PISCES. Horum, alter Notius, alter Boreus appellatur: ideo quod vnus eorum qui Boreus dicitur, inter Aequi-

AEquinoctialem & Aestiuum circulum sub Andromoda brachio collocatus, & Arcticum polum spectans constituitur: alter autem est in Zodiaco circulo extremo sub scapulis Equi, non longe ab Aequinoctiali, circulo collocatus, spectans ad occasum. Hi Pisces quibusdam stellis ut lineola ab Arietis pede primo coniunguntur, quorum inferior ante occidere & exoriri videtur. Habet autem stellas XVII. Et Boreus omnino XII. Coniunctio eorum habet ad Aquilonem spectans stellas tres, ad alteram partem tres, ad exortum tres, in commissura tres, omnino duodecim. Horum coniunctionem, quae a pede Arietis primo notatur, Aratus Graece οὐδὲρ μὲν ὑπὸ ὑπὸ ἀριέτιον, Cicero Nodum caelestem dicit: qui utrique volunt significare, eum nodum non solum piscium, sed etiam totius sphaerae esse: quo enim loco circulus ab Arietis pede μερὸν ἐπιβὸς dicitur, qui meridiem significet: & quo loco in circulus Mesembrinos coniungitur, & transit Aequinoctialem circulum, in ipsa coniunctione circulorum nodus Piscium significatur: quare eum non modo Piscium, sed etiam caelestem nodum appellauerunt.

PISTRIX a media cauda diuiditur ab Hiemale circulo, spectans ad exortum, rostro prope posteriorem Arietis pedem iungens. huius priorem partem corporis quae spectat ad exortum, prope alluere flumen Eridanus videtur. Hac occidit exorto Cancro & Leone: exoritur autem cum Tauro & Geminis. Sed habet in extrema cauda stellas duas obscuras, ab eo loco usque ad reliqui corporis curuaturam, quinque, sub ventre sex omnino sunt tredecim.

ERIDANUS est sinistro pede profectus Orionis, & perueniens usque ad Pistricem, rursum diffunditur ad Leporis pedes, & protinus ad Arcticum circulum tendit. Huius figurationem Hiemalis circulus diuidit ab eo loco quo prope coniungitur Ceto. Hic Scorpione & Sagittario exorto occidere: exoriri autem cum Geminis & Cancro videtur. Habet stellas in prima curuatura tres, in secunda tres, item in tertia usque ad nouissimam, septem, omnino stellarum est tredecim.

LEPVS autem infra sinistrum pedem Orionis per Hiemalem circulum fugiens, & ab eo inferiori parte corporis diuisus, occidit Sagittario exorto oritur cum Leone. Habet autem stellas in utrisque auribus singulas, in corpore passim dispositas duas: in pedibus prioribus singulas. ita sunt omnino sex.

ORION. Hunc a zona & reliquo corpore Aequinoctialis circulus diuidit, cum Tauro decertantem collocatum, dextra manu clauam tenentem, & incinctum ense spectantem ad occasum, & occidentem exortu Scorpionis & inferiori parte, & Sagittario exoriente: cum Cancro autem toto corpore pariter exurgentem. Hic habet in capite stellas tres claras, in utrisque humeris singulas, in dextra cubito obscuram unam, in manu sinistram unam, in zona tres, in eo quo gladius eius deformatur, tres obscuras, in utrisque genibus singulas claras, in pedibus singulas. Omnino XVII.

CANIS exortem fugientem persequens, post tribus pedibus diuiditur ab Hiemale circulo, pedem dextrum Orionis penè suo capite contingens, capite ad occasum spectans, sed caput ad Aequinoctialem circulum tendit: Occidens Oriente Sagittario, exoriente autem cum Cancro. Hic Canis habet in lingua stellam unam, quae Canis appellatur: in capite autem alteram, quam nonnulli Sirion appellant, de quo prius diximus, praeterea habet in utrisque auribus singulas stellas obscuras, in pectore duas, in pede prioris tres, in interscapilio tres, in sinistro lumbo unam, in pede posteriori unam, in pede dextro unam, in cauda quatuor. Omnino, viginti.

ΠΡΟΚΥΩΝ. Hic in Lacteo circulo defixus, pedibus Aequinoctialem circulum tangit. Spectat ad occasum, ut inter Geminos & Cancrum constitutus, qui quod ante maiorem Canem exoritur & προκύων est appellatus. Hic autem occidit exorto Capricorno, exoritur cum Leone. Sed omnino est stellarum trium.

ARGO. Huius puppi Hiemalem circulum & maioris Canis caudam contingens inferiore parte, non nisi in mari inclinata, Antarticum circulum tangit. Occidit Sagittario & Capricorno exorto ut in mari collocata, exoriente autem cum Virgine & Chelis. Hic habet in puppi ad singula gubernacula, ad primum stellas quinque, ad alterum quatuor, circum carinam quinque, & sub reiecta quinque, ad malum III. Ita tota est stellarum vigintitrium. Quae quare non sit tota in mundo collocata, prius diximus.

CENTAVRVS. Hic ita figuratur, ut in Antartico circulo nudi pedibus, humeris Hiemalem sustinere videatur: capite prope caudam Hydra contingens, hostiam dextra manu tenens supinam, quae pedibus & extremo ore circulum Hiemalem tangit, inter eum & Antarticum orbem collocata. Centauri autem curia a reliquo corpore diuidit circulus qui Lacteus vocatur. Hic spectans ad ortus signorum, totus occidit Aquario & Piscibus exortus: oritur autem cum Scorpione & Sagittario. Habet autem stellas supra caput tres obscuras, in utrisque humeris singulas claras, in cubito sinistro unam, in manu unam, in medio pectore equino unam, in prioribus poplitibus utrisque singulas, in

inter scapilio quatuor, in ventre duas claras, in cauda tres, in lumbis equino vna, in genibus posterioribus singulas, in poplitibus singulas. Omnino sunt XXIII. Hostia autem habet in cauda stellas duas, in pede de posterioribus primo vnam, & inter utrosque pedes vnam, in inter scapilio vnam claram & in priore parte pedum vnam, infra alteram: in capite tres dispositas, omnino sunt numero decem.

ARA propter Antarticum circulum tangens, inter Hostia caput & Scorpionis caudam extremam collocatur. Occidens Arietis exortu, exoritur cum Capricorno. Hec habet in summo cacumine circuli ubi formatur, stellas duas, & in imo altari duas. Et ita est omnino stellarum quatuor.

HYDRA trium signorum longitudinem occupans, Cancri, Leonis & Virginis, inter Aequinoctialem & Hiemalem circulum collocatur, ita tamen, ut caput eius contendens ad signum id quod $\pi\rho\alpha\nu\acute{o}\nu$ vocatur, & totius Hydrae prope quarta pars inter Aestiuum & Aequinoctialem circulum videatur. Cauda autem extrema penes Centauri Caput regens, sustinet in dorso Cornu, rostro corporis eius tendentem, & toto corpore ad Cratera tendentem: qui satis longo disidente intervallo, prope inter Leonem & Virginem constitutus videtur, inclinatus ad caput Hydrae, quae occidit Aquario & Piscibus ortu: oritur autem cum his signis de quibus supra diximus. Habet autem in capite stellas tres, in prima a capite curuata, sex, sed earum nouissimam claram: in secunda curuata tres, in tertia quatuor, in quarta duas, in quinta vsque ad caudam nouem, omnes obscuras, ita sunt numero viginti septem. Cornu autem habet in gutture stellam vnam, in pennis duas, infra pennam caudam versus duas, in utrisque pedibus singulas: omnino septem. Supra primam a capite curuaturam Crater positus, habet in labris stellas duas, infra autem ansas duas obscuras, in medio Cratere duas, ad fundum duas. Omnino sunt octo.

PISCIS autem qui Notius dicitur, inter Hiemalem & Antarticum circulum media regione collocatus, spectare ad exortum videtur, inter Aquarium & Capricornum, ore excipiens aquam quae funditur Aquario. Hic occidit oriente Cancro, exoritur autem cum Piscibus. Sed est stellarum omnino duodecim.

Quae adfigurationem siderum pertinent, ad hunc finem nobis erunt dicta, reliqua protinus dicemus.

6 QVONIAM in initio sphaera circuli quinque quomodo efficerentur ostendimus, neque eos corpore siderum notauimus: & si duo nouissimi nihil ad Soli cursum pertinent, hoc est Arcticos & Antarticos, de medijs tribus dicemus. Sed quoniam Aratus quatuor circulis sphaeram plurimum $\nu\lambda\epsilon\chi$ dicit, neque eorum aperte quenuquam demonstrat, voluntatem nostram apertius ostendemus. Et quemadmodum in initio fecimus, a Boreo polo dicemus.

IGITUR Aestiuum circulum vnum de quatuor esse dicemus, qui $\Sigma\epsilon\pi\tau\acute{o}\varsigma$ $\tau\rho\alpha\pi\tau\acute{i}\kappa\acute{o}\varsigma$ vocatur, quo circulo astatem confici demonstrauimus: & si non nemo dubitat, quare non utrique circuli, hoc est Aestiuus & Hiemalis vno nomine appellentur: ideo quod quem nos Aestiuum diximus, nonnullis Hiemalis fiat: & quo circulo hiemem effici diximus, eo circulo alijs astat sit. Qui si voluerint intelligere, id ad nostram collocationem mundi esse demonstratum, qui inter Aestiuum circulum & Arcticum sumus constituti, non ad illorum sphaeram, qui ab Hiemali circulo Antarticum habitantes, nobis Antipodes dicuntur, facilius ad nostram accesserint voluntatem. Si quis enim voluerit eorum quos Antipodas diximus, quod inferiore a nobis circulo constituti videntur, sphaeram facere, non imperito nostrum Hiemalem sibi Aestiuum circulum finxerit: aut si quis scriptor eorum mentionem faciens, obscure voluerit Antipodas demonstrare, & dixerit quibus in Capricorno astat summa, aut in Cancro hiems maxima fiat, non imperita ratione acutissime dixisse videbitur, quodcunque enim nostris circulis contrarium dixerit, id illi erit rectum sed ne longiare sermone praeter consuetudinem utamur, ad inceptum reuertamur.

IN AESTIVO circulo, de quo primum dicere instituimus, hac signa siue partes eorum perspicuntur: Caput Geminorum, Auriga genu utrunque, Persei crux & humerus sinister. Andromeda autem a pectore, sed manu sinistra, diuiditur. Atque ita euenit, ut caput eius cum toto pectore & manu dextra, videatur esse inter Aestiuum & Aequinoctialem circulum: reliquum autem corpus inter Aestiuum & Arcticum finem. Praeterea in eodem Aestiuo circulo pedes equi Pegasi positi videntur, & caput a reliquo corpore diuiditur Oloris, & ala sinisterioris ut volantis, par, non magna. Ophiuchus humeris, ut circulum sustinere videtur. Virgo prope contingens a capite inter hunc & Aequinoctialem circulum collocata est, ut fulgens ad Austrum. Leo a pectore ad lumbos diuiditur, ut caput eius & corporis superior a cruribus pars inter hunc & Arcticum circulum videatur: inferior autem pars, inter Aestiuum & Aequinoctialem circulum. Cancer autem sic diuiditur medius, ut inter duo oculos eius circulus traiectus existimetur. In his signis, & hoc, ut ante diximus, circulo cum vehitur. Sed euenit ut nobis qui hac inclinatione mundi utimur, sint dies de partibus octo partes quinque, noctis autem tres, Neque ita tamen ut ex horologijs, sed ex sphaera ratione. Cum enim sphaeram ita constitueris, ut circulus eius qui Arcticus vocatur, semper appareat, nunquam

nunquam autem Antarticus exoriatur, atque ita sphaera est constituta: si voles Aestiuum circulum diuidere in partes octo, ex his inuenies partes quinque in sphaera apparere, tres autem infra tanquam sub terra esse.

8 AT ALIQUIS dixerit, cur sphaera circulos diuidamus in partes octo, potius quam duodecim, aut quod libuerit alias partes? Hic non sphaeram, sed se fallere hac ratione inuenietur ferè. Si enim ita fecerit ex aestiuo circulo partes duodecim, ex his partes septem, & dimidium partis apparere: quatuor autem & dimidium sub terra inueniet esse. Itaque euenit, ut cum ad septem partes addita dimidia sit, simili ratione ad partes quatuor accedat pars dimidia, & fiant supra terram partes septem, & dimidium partis: reliquum autem sub terra quod est partes quatuor & dimidium. Igitur oportet intelligere, ut non in minutis partibus & dimidijs fiat, sed certis numeris consiciatur, ut euenit in partibus octo. Præterea quoniam sphaera diuisa in partes triginta, euenit, ut ab aestiuo circulo ad Hiemalem sint partes octo: nimirum certè eos circulos diuidemus in partes octo. Præterea quoniam ab aestiuo circulo ad Aequinoctialem sunt partes quatuor de XXX: & rursum ab Aequinoctiali circulo ad Hiemalem de partibus triginta partes quatuor, & ita nihilominus Aequinoctialis ipse per se circulus medius diuiditur, ut dimidia pars eius sit sub terra, de partibus octo partes quatuor, & totidem supra, & tota ratio ad octauam partem perueniat: non dubium est, quoniam rectè diuidatur in partes octo. Præterea cum Sol per hos circulos currens iter annum conficere videatur, & ab omnium signorum octaua parte, ut posterius dicemus, incipiat exoriri, ut ad aliud signum transeat, neque vlla alia parte signi utatur, rectè ipsi quinque circuli diuiduntur in partes octo. Præterea cum septem sidera ad eundem statum reuertantur, ut quibusdam placuit, ut cuiusmodi dies hodiernus fuerit in Solis aut Luna tempestate, eiusdem modi octauo anno sit futurus, verè sphaera quoque diuidetur in partes octo. Præterea cum videamus octauo quoque die eiusdem sideris horam primam, aut quamlibet denique esse, ut cuius hodie fuerit hora prima, eiusdem octauam quoque futuram: verissimum est ipsam quoque sphaeram mundi, unde hora sumuntur, diuidi in partes octo. Sed ne reliqua prætermittamus in hoc occupari, ad propositum reuertamur.

9 SECVNDVS ab Aestiuo Aequinoctialis est circulus, in quo hac signa & partes eorum perspicere possunt: Aries totus omnibus pedibus innixus videtur.

10 Hunc autem Aratus omnium siderum celerrimum esse demonstrat, etiam minori Arcto, quia breui spacio vertitur, præstat id quod velis esse sic poterimus vel facillimè intelligere. Cum sit enim maximus circulus Aequinoctialis in sphaera, in eoque Aries ut affixus videatur, quomodocumque fuerint figura corporum collocata, ut ad eundem locum perueniant, necesse est semel verti sphaeram. Quod cum fiat, & Aries in maximo circulo, & eodem tempore ad locum quo reliqua sidera perueniant, necesse est eum celerrimum dici. Sed nos ad circuli effectiorem veniemus, & reliqua dicemus. In eodem Tauri genua ut fixa perspiciuntur, et si nonnulli ita sinxere, ut vno genu, hoc est dextro nixus, sinistro propè contingere videatur: de hoc in medio relinquemus. Sed in eodem circulo Zona Orionis, ut ipso circulo praeinctus estimetur. Hydra flexu à capite primo ac ceruicibus erectis Cancrum contingere videatur: & ex inferiore corpore Hydra Crater cum Coruo velut fixus esse circulo conspicitur. Item pauca stella Chelarum, eodem adiunguntur Ophiuchi genua eodem circulo à reliquo corpore diuiduntur. Aquila sinistro penna pene contingens figurata est. Eodemque circulo caput Pegasi cum ceruicibus nititur. His corporibus signorum Aequinoctialis circulus finitur. Quod Sol cum peruenit, bis vno anno conficit aequinoctium, hoc est in Ariete & Cheli: in hac enim parte sphaera & ver & autumnus confici existimatur: ita ut ver sit in Ariete, autumnus in prior parte Scorpionis, quod signum nonnulli Libram dixerunt. Per hunc circulum transiens Sol ab Ariete ad Chelas, efficit sex mensium diem his locis qui intra Arctici videntur orbem: noctem autem his qui Antartico circulo sunt clausi: quare magis his locis nemo potest durare. Et rursus ab Autumno usque ad ver, hoc est à Chelis usque ad Arietem perueniens, efficit his locis sex mensibus perpetuum diem, in quibus ante noctem demonstrauimus: e contrario autem noctem his qui Boreo polo sunt proximi: sed de hoc ante diximus: neque enim mirum est hac collatione sphaera id euenire. Erecto enim Boreo polo, neque vnquam occidente euenit, ut corpora quoque quae ei proxima sunt circulo, sero occidere videantur. Id ex hoc intelligere licebit: Cum in his partibus sphaera habitetur, quae pars est ab Aestiuo circulo, ad orbem qui Arcticos vocatur, & de Arctico circulo hoc est de duabus Ursis & Dracone caput Draconis maximè niti in eo circulo videa-

Quod caput hic paulum sese subitoque recondit,

Ortus ubi atque obitus, parte admissentur in vna.

De hoc Homerus quoque in *Odysea* ita breuem noctem esse dicit, ut pastores cum alij exigant, alij reducant pecus, possit alius alium audire, cum vnus propter noctem pecus reducat, alter propter lucem exigit: sed nos ad propositum reuertamur.

11 TERTIVS ab Aestiuo circulo Hiemalis vocatur, his corporibus & eorū partibus finitur: nam medium Capricornum diuidens & pedes Aquarij, per caudam Pistrici ut traiectus videtur. Diuidit etiam Leporem fugientem à cruribus, & quadam parte corporis, & Canis sequentis pedes, & Nauis ipsius puppim, Centaurique cernices à reliquo corpore diuidit. Scorpionis extrema cauda, quod acumen vocatur, eodem circulo coniungitur. Sagittarij arcus eodem orbe deformatur. Huius orbis infra terram sunt de partibus octo partes quinque, supra terram autem tres. Itaque fit breuior dies nocte, ut ante demonstrauimus.

12 QVARTVM circulum Zodiacum esse Aratus demonstrat, de quo ante diximus, & posterius dicemus. Sed Aratus, non ut reliqui astrologi, ab Ariete duodecim signa demonstrant, hoc est vere incipiente sed à Cancro, hoc est ipsa astate. Nos autem (quoniam ab Ariete incipimus) ita protinus dicemus. In hoc enim circulo sic duodecim signa figurantur: Aries, Taurus, Gemini: in his tribus signis ver demonstratur, & equinoctium vernum. Cancer, Leo, Virgo: in his signis maximè aestas conficitur: sed sol incipit à Virgine iam transire ad equinoctium autumnale. Chela, Scorpium, Sagittarius: in his tribus signis autumnus efficitur & equinoctium autumnale. Capricornus, Aquarius, Pisces: in his tribus signis sol hiemem conficere demonstratur. Et si nulla sunt signa XII, sed XI, ideo quod Scorpium magnitudine sui corporis duorum locū occupat signorum, è quibus prior pars Chela, reliqua autem Scorpium vocatur. Priores enim astronomici, cum omnes res ad duodecim partes reuocarent, ut menses, & horas, & latitudinem signorum: itaque & signa, per quae res omnes significantur, duodecim voluerunt esse.

SED quoniam septem circuli in proemio propositi, de quatuor circulis mentionē fecimus, ne septem ex ordine demonstratis, aliquid à nobis obscurius dictum videatur, de septem superant tres, Arcticus, Antarcticus, & ille qui Lacteus vocatur. Itaque de his dicere incipiemus. Arcticon igitur orbem sustinet caput Draconis cum reliqua corporis parte. Cepheus autem pectore suo circulum iungit eodem orbe nituntur & pedes maioris Vrsae, praeterea sedile Cassiopeia cum pedibus eius nititur ipsi circulo sinistro pede, genūque dextro: & pedis prioribus digitis eius qui Engonasin vocatur. & manus sinistra Bootis exteriori parte circuli peruenit coniuncta. Ad Antarcticum autem circulum peruenit extrema nauis Argo, pedesque Centauri posteriores adiunguntur: priores autem prope contingere, & Ara videtur prope affixa, Eridanique fluminis extrema significatio.

RELIQVVM est nobis definire quem supra Lacteam orbem demonstrauimus. Ipse enim diuidit Oloris extremam sinistram pennam, qua extra Aestiuum peruenit finem. Praeterea transit manum dextram Persei, & ab humero sinistro Aurigae perueniens sub manum eius dextram, & Geminorum genua, & pedes eius signi quod *ἄρκεον* vocatur. Hic diuidens aequinoctialem & Aestiuum circulum, tangit extremum finem mali qui in Argo naue defixus videtur: deinde rursus reuertens, genua Centauri diuidit à reliquo corpore, & extremam caudam terminat Scorpionis, & arcum medium Sagittarij, & Aquila diuidit partem, per eius transiens pennas.

13 QVONIAM de huiusce rebus exposuimus ordine, mundi rationem & quemadmodum moueatur, protinus dicemus: & in duodecim signorum exortu ea qua deinde corpora consequantur, & quae perueniant ad occasum. Conuenit nobis mundum ab exortu ad occasum verti, ideo quod videmus stellas exorientes ad occidentem conuertere. Sic enim primum posuimus scire, qui sint exortus, & qui occasus. Si enim nostrum aliquis astiterit contra exorientem, necesse est Arctos nobis à sinistris partibus esse. Cum id ita fiat, illud quoque necesse est, ut omnia à dextris partibus exorta, in sinistris occidere, videantur, de quo & ante diximus. Igitur cum videamus stellas exoriri & occidere, necesse est mundum quoque cum stellis verti. Sed nonnulli aiunt nihilominus id euenire posse, ut si stante mundo, stella exoriantur & occidant, quod fieri non potest. Si enim stella vaga feruntur, neque mundus ipse vertitur, non possunt corpora stellis figurata incolumia & certa permanere. Illud enim videmus, in toto mundo stellas erraticas esse quinque, neque horum cursum quenuquam posse definire: Aratum ipsum negare, se difficiles eorum cursus interpretari posse. Quo modo igitur cum quinque stellas nemo possit obseruare, tot milia quicquam possit peruenire, nisi qui permittat, hic cursus stellarum posse esse, & nihilominus figuras corporum permanere: quod si non est, tota sphaera ad irritum reuocabitur. Quicumque enim sphaeram fecerit, non poterit efficere, ut sphaera stante nihilominus stella versentur. Illud etiam videmus in extrema cauda Draconis, stellam esse qua in se vertatur, & in eodem loco constet. Quod si omnes stella vaga feruntur,

hanc

banc quoque loco moueri neceſſe eſt, quod non euenit. Igitur neceſſe eſt mundum quoque, non ſtellas verti.

Quoniam oſtendimus mundum cum ſtellis potius quàm ſtellas per ſe verti, nunc reliqua dicemus. Cum enim traditum ſit nobis, prius noctem quàm diem fieri, noctem dicemus vmbra terra eſſe, eamque obſtare lumini ſolis. Et ſi nonnulli dixerunt in ſolũ curſu euenire, vt cum perueneret ad eum locũ, ubi occidere dicatur, ibi montium magnitudine à nobis lumen auerſi ſolis, & ita noctem videri: quod ſi ita ſit, nimirum eclipſin ſolis verius quàm noctem dixerimus. Sed aliter eſſe ex ipſa ſphæra intelligere licebit. Horizon enim diuidens ea qua videntur, & qua non apparent, ita definit ſphæram, vt ſemper ſex ſigna de duodecim in hemiſphærio videantur ſupra terram, ſex autem ſigna ſint infra ſub terra. Igitur cum in vna eorum Sol nixus ferri videatur, ab eo circulo qui Horizon vocatur, exoritur, itaq; incipit lucere, cumque nihilominus ipſe mundus vertatur cum reliquis ſignis. Sed quo facilius intelligatur, ponamus ſolem eſſe in Ariete, à quo duodecim ſigna inſtituimus numerare. Igitur cum ſol ſit in Ariete exoriente, dies eſt: qui cum vertente ſe mundo peruenerit ad eum circulum, cui Meſembrymus vocatur, efficit diei partem dimidiam. Sed ſic etiam facilius intelligitur, & rurſus ab eodẽ Ariete incipiemus. Cum Aries eſt exortus, præter eum hæc ſigna ſunt in ſuperiore hemiſphærio: Piſces, Aquarius, Capricornus, Sagittarius, Scorpio. Horum cum tria ſigna occiderint, hoc eſt, Scorpius, Sagittarius, Capricornus, exorta ſunt tria ſigna qua Arietem ſequuntur, hoc eſt, Taurus, Gemini, Cancer. Tum fieri dimidium diem neceſſe eſt, & Arietem peruenerit ad eum quem Meſembrinum eſſe circulum ſupra diximus. Cum autem cum reliquis ſignis ipſe Aries occidit, & exortus eſt Leo, Virgo: tum Chela exoriuntur, & in ſuperiore hemiſphærio videntur. Quæ cum occiderint, rurſus aries exortus efficit lucem. Sed ne in dubium veniat, cum Ariete occidente dixerimus Chelas exoriri, quid de reliquis ſignis ſine ſphæra poſſit intelligi, ſic inuenietur. In quocumque ſigno Sol fuerit exoriente, quodcumque ab eo ſigno ſeſt imo loco fuerit, id noctu primum exorietur, & ita conſeciet curſum: mundus enim ipſe ſemel in die ac nocte verti videtur. Itaque euenit, vt ipſe ſigna duodecim ſemel in die ac nocte videri poſſint. Sed ne Solis curſu, de quibus poſtea ſumus dicturi, potius quàm quod ante cepimus enumeremus, ad inceprum reuertemur. Diximus enim principium mundi eſſe noctem, deinde diem. Inter noctem & diem, præter vmbra terra nihil intereſſe arbitramur. Sed quoniam ſignorum ſupra & corporum exortus inſtituimus, ad hoc perueniemus.

14. 15. I G I T V Invertente ſe mundo per vtroſq; Polum & per Axem, quem ſupra Dimensionem ſphæra diximus eſſe, & ita ſphæra collocata, vt vnus Polus ſemper ſit ſupra terram, alter nunquam exoritur, neceſſe eſt. Arctos quoque & reliqua corpora qua ſunt in Arctico circulo, nunquam occidere, reliqua autem omnia exoriri & occidere, quòd inferiora ſunt, ab eo circulo quem nunquam occidere diximus. Id enim poſſe fieri hæc edocet cauſa. Videmus caput extremum Draconis, quod proxime Arcticon extra circulum prominet, quodam tempore ita occidere exiſtimatur, vt exortus cum occaſu permisceatur, vt & ante diximus. Si autem pars aliqua occidere de ſummo circulo videtur, neceſſe eſt, omnia ſunt inferiora, exoriri & occidere. Igitur conuenit, vt omnia ſidera vertente mundo occidere & exoriri. Præterea hæc inclinatione cæli, cum vnus circulus ita ſit erectus vt nunquam occidat, alter ita ſit terra ſubiectus, vt nunquam exoritur, quicunque circuli fuerint in ſphæra, hoc eſt, ab Equinoctiali ad polum qui Boreus appellatur, nullus erit eorum qui non maiorem partem circunductionis habeat ſupra terram: qui autem ab Aquinoctiali fuerint circulo ad eum polum qui Notius appellatur, omnis inferiorem partem maiorem habeant quàm ſuperiorem: & quanto magis ad Polum Notium acceſſerint, hoc maiorem partem ſub terra habere perſpicientur: & quanto magis ad Boreum finem venerint, hoc maiorem partem circuli ſupra terram tenere videbuntur: quo enim erectior ipſe Polus fuerit, hoc magis & circuli eius erectiores videbuntur. Quod cum ita ſit, ſi duo ſidera ſimul fuerint, vnum ab Arctico, alterum ab Antartico circulo, ſerius occidet id ſidus quod ab Arctico circulo fuerit exortum: ideo quòd maiorem habet circunductionem ſphæra, quàm quod à Notio polo eſt ortum. Si autem ſimul occiderint, ſerius exorietur id ſignum, quod ab Antartico fuerit exortum, ideo quòd tota illa collocatio mundi maiorem partem habeat ſub terra, quàm illa pars qua in Boreo polo eſt finita. Et non modo ſigna qua ſunt ad Arcticum finem collocata, præſtantibus corporibus, aut ſerius occidunt & ante exoriuntur, quàm ea qua Notio polo depinximus: ſed ipſa quoque corpora inter ſe diſſentiunt, vt ſi quod inferius ſit ſignum, & id cum ſuperiore exoritur, tamen ſerius occidat. Econtrario itaque ſi qua ſunt ſigna ab Aquinoctiali circulo ad Notium polum figurata, horum ſi qua ſigna pariter exorta fuerint, citius occident quàm ea qua proxime Polum accedunt. Euenit etiam, vt non modo qua ſimul ſint exorta ſidera, ex his ſerius occidant, qua proxime Arcticum circulum ſunt collocata, ſed etiam ſi qua eorum ante exorta fuerint ſunt ad Notium polum finita, tamen ante occidant quàm ea corpora, qua in Boreo polo figurata eſſe demonſtrauimus, ideo quòd maiore circunductione ſphæra vtuntur ea corpora, qua ab Aquinoctiali

lo ad Arcticum finem sunt constituta. Igitur ostendimus, qua inclinatione mundi sphaera sit constituta. Nunc ad duodecim signa reuertemur, & quorum exortu qua de reliquis corporibus occidant aut oriantur, commemorabimus, & initium ab Ariete faciemus.

16 **ARIE TIS** exortu, sinistra pars Andromeda prouenire, Ara autem occidere videtur. Cum eodem fidere exoritur & Persei caput vsque ad vmbilicum, vt dubium fere videatur, zona eius, ytrum vsque extremo Ariete, in Tauro primum exoriente prodeat ad lucem.

Tauro autem exorto qua prius dubia fuerunt, omnia sunt certa. Nam & Ara omnino occidit, & Perseus totus est ortus, & Auriga caput cum reliquo corpore duntaxat ad sinistrum pedem videtur, & Pistrix a cauda exoriente perspicitur. Hoc signo primum occidere Bootes videtur: etsi cum quatuor signis occidit, neque tamen totus ad terram potest peruenire: nam manus eius sinistra circulo Arctico conclusa, neque oritur neque occidit.

Geminis exorientibus, tota iam Pistrix & fluminis Eridani prior pars apparet, & Orion exoriri videtur: occidit autem Ophiuchus a pedibus genuum sine.

Cancer exoriente obscurat dimidiam partem Coronae, Pistricisque caudam & Notium piscem, & caput cum reliquo corpore ad vmbilicum eius qui Engonasin vocatur. Ophiuchum a genibus ad humeros, & Anguem totum praeter caput & ceruicem, quae ex Aestiuo circulo tendit ad Coronam. Bootem prope totum terra tenet testum. Exoritur autem & Orionis corpus ad zonam, & Eridanus totus apparet.

Exortu Leonis reliqua pars occidit Corona, cum capite & ceruicibus Anguis & Ophiuchus. Engonasin autem qui vocatur, eius praeter sinistrum genu & pedem nihil apparet, & Bootes totus obscuratur. exoritur autem caput Hydra cum Lepore toto, & Procyon cum pedibus prioribus Canis, & Aquila tota.

Virgo autem exoriente non paucis sidera obscurat: nam statim Lyra occidit cum Sagitta & Delphino, & Oloris capite corpus ad caudam prope occidit, & Fluminis prior pars, & Equi caput cum ceruicibus: exoritur autem Hydra sine Crateris, & Canis totus, & nauis Argo sine totius veli.

Chelis exorientibus videtur, & Bootes exoriente totus, & tota nauis apparet Argo Hydraque, praeter cacumen extremum cauda, quod est sub terra. Exoritur etiam genu & sura eius dextra qui Engonasin vocatur. Hunc eadem nocte occidere & exoriri licet videre: reliquum autem corpus, cum Scorpionis & Sagittarii prouercuri. Praeterea itaq; helius exoritur cauda Centauri, occidit reliquum Pegasi corpus: & Oloris extrinseco dimidio: quo loco iter fit caput cum vmbilico Pegasi: & Pistrix reliquo corpore ad ceruices, vt caput ei transit enim ad aliud sicut Cephei pendens ad Pistricis occasum, cum manibus & humeris peruenit ad. Est Veneris stella.

Scorpione exoriente, tricesima die ad occidit, & reliquum corpus Andromeda cum capite Cephei. Occidit etiam Cephei humeros, quae pars est extra Arcticum circulum constituta. obscuratur etiam Castor & Pollux occidens: exoritur autem Corona, quae ante Centauri pedes iacere existimatur, & Hydra reliquum quod caudam esse supra diximus. Prouenit etiam & corpus Centauri, quod equina signa videtur, & ipsius hominis caput, & hostia quam tenere eum supra diximus: denique ad id corpus, quae pedes eius sunt, & Ophiuchi autem duntaxat caput, exoritur, & ipsius Anguis caput quod est contra Cancrum.

Sagittarium exorientem Ophiuchus totus exoriente insequitur, & Anguis qui ab eo tenetur, caput eius qui Engonasin vocatur, & sinistra manus eiusdem: deinde Lyra tota cum Cephei capite & humeris exit ad lucem. Occidit autem Canis maior, cum Orione toto, & Lepore, & Auriga superiore parte corporis: praeterea caput & pedes eius: occidit etiam totus Perseus praeter crur & pedem dextrum, Argo autem puppim solam relinquens, peruenit ad terram.

Capricornus exoriente, haec sidera ad terram premere videtur, reliquam figuram nauis, & signum quod Procyon vocatur. Eodem tempore & reliquum corpus occidit Persei. Exoritur autem Olor cum Aquila, & Sagitta, & Ara, quam proximam esse Notio polo diximus.

Aquarius exoriente ad dimidiam partem corporis Equi pedes secum terra ducit, & caput cum ceruice Pegasi. At contra Centaurus a cauda ad humeros virilis corporis occidit cum Hydra capite & ceruicibus.

Piscibus exorientibus occidit reliquum Hydra corpus & ipse Centaurus: exoritur autem Piscis qui Notius vocatur, & Andromeda dextra pars corporis.

17 **SIC IGITUR** exorientibus duodecim signis, reliqua corpora occidere & exoriri videntur. Sed, ut ante diximus, nunc protinus de Solis cursu dicemus. Neque enim Solem, aut ipsum per se moueri, cum mundo vti vno loco manentem, Quod si maneret, necesse erat eodem loco occidere & exoriri, a die fuerat exortus: quemadmodum signa eodem loco semper oriuntur & occidunt. Praeterea, si ita esse erat dies & noctes omnes aequales esse, vt quam longus hodiernus dies fuerit, tam longus semper

per se futurus: item nox simili ratione semper aequalis permaneat. Quod quoniam non est, illud quoque necesse est, cum videamus esse dies inaequales, & Solem alio loco hodie occisurum, & alio heri occidisse. Si igitur alijs locis oritur & occidit, necesse est eum moueri, non stare. Solem autem contra mundi motum currere, sic possumus intelligere: euenit enim, ut duabus ex causis sidera non posimus videre. Quarum una est, cum abierint infra terram, nostrum quoque effugere conspectum, ita ut inferiori hemisphaerio ostenditur. Altera autem est ratio, quod propter fulgorem Solis, & vim maximam luminis, sidera obscurantur: siue quod stellis obfistit, ne candor earum ad nostros perueniat aspectus: siue sui magnitudine luminis officit oculis nostris, ne praeter eius ignem aliam superiorem rem perspiciamus, quod magis verisimile videtur. Neque enim Solis ignem eiusmodi videmus, cuiusmodi reliquos ignes intelligimus: sed ita lumen auertit nostrum, ut ipse quoque nobis non igneus, sed albus videatur esse. Praeterea in vnaquaque nocte vndecim signa necesse est apparere, ideo quod vno signo Sol ipse nixus, iter conficere videtur, cuius figuram corporis ipse suo lumine obscurat, cum eo enim signo & occidere & exoriri videtur. Nonnulli dicunt nos duodecim signa duntaxat hac ratione perspicere posse, si in eius signi prima nouissimaque parte consistat. Habet enim duodecim signa partes eiusdem modi, ut vnumquodque eorum in longitudine habeat partes triginta, in latitudine autem partes duodecim. Itaque euenit, ut in longitudine signorum annus sit, in latitudine autem singuli dies sint. In prima parte signi nihilominus nos reliquum corpus eius signi videre posse nonnulli dicunt. Simili ratione, & si fuerit in extrema parte signi, quod fieri non potest. Nam cum Sol sit in qualibet parte signi, & exoritur, ita magnum videtur habere fulgorem: ut omnia sidera obscurat. Illud tamen potest euenire, ut cum Sol sit in prima parte signi & occidat, reliquum corpus eius signi appareat. Sed certius & verius est, vndecim signa quam duodecim apparere posse. Praeterea quaeritur, quare Sol contra mundi inclinationem currens, videatur cum ipsa sua sphaera occidere & verti. Nam si Sol contra siderum occasum curreret, de Ariete ad Virgem, non ad Taurum transiret. Exoriri etenim Pisces prius quam Aries, & occidere perspiciuntur: & ita mundus verti videtur, ut prius Pisces quam Aries occidant. Itaque diebus triginta Sol in Ariete currens, & eius corpus obscurans, sic duntaxat apparet Sol, ut ex eo loco quo Aries ante exoriri videatur: & post dies triginta, Sol videatur ab eodem loco surgere, ex quo loco Taurus ante exoriri videbatur. Igitur apparet solem ab Ariete ad Taurum transire. Quod si ita est, necesse est eum contra mundi inclinationem currere. Quare autem euenit, ut ante diximus, quod videtur cum mundo Sol verti: eius videatur, quomodosumquum in nauicula rostro sedens, inquirat ad puppim transire, & nihilominus ipsa nauis verti sphaeram. Quis quidem videbitur contra nauicula cursum ire, sed tamen eodem perueniet quo nata peruolant, necesse est, facilius intelligatur, si nauis diuisa in partes trecentas sexaginta, quodammodo. In eodem Tauri genere sexaginta simul mundum transigit. Eodem modo, ut ante diximus, si nauis sit diuisa in trecentas sexaginta constituat, quilibet eorum: nauis autem habet vnius diei cursum ille quidem contra nauim ire, sed cum ea ad locum definitum peruenire intelligitur. Non enim extra neque ex inferiori corpore ipsum transiit, sed ipsa nauis continetur: item Sol cum per ipsum mundum iter laetatur, & eundem adiungitur contra mundum ire, sed cum eo peruenit ad occasum. Cum enim milia trecenties sexaginta conuerterit, tunc Sol iter annum conficit.

18 QVONIAM de sole qua visa sunt nobis utilissima esse, literis mandauimus, nunc de Luna dicemus. Et si alta conati perscribere, velut natura voluminis ad hoc locum deuenimus, ne nonnulli incaute huius rationem transientes, aut propter magnum laborem desistant, aut inscientia superati non valuisse persequi videamur. Nos autem non illorum existimationis timenda causa persequi consuetudinis nostra rationem demonstrasse instituiamus, sed quod alterius quari volumus hoc perlecto nolimus nec tandem rem cogitatam scripto aliorum ad desiderium adducere. Praeterea cum reliqua omnia diligentissime persecuti fuerimus, alienum videtur esse, eos non eandem persequi causam. Quare, sicut ante diximus, ad inceptum reuertemur, & necessario totidem verbis de Luna ac sole dicemus, ita, Lunam per alios exortus & occasus necesse est moueri, non stare: idque facilius, quam de Sole licet intelligere: neque enim tam magnus ardor eius est, ut officiat oculis nostris, neque ut Sol dies triginta vno quoque signo velletur, ut difficile sit intellectu, quanta particula luminis aut ipsius signi superesse videatur, cum ad aliud transierit signum. Luna enim cum duodecim signa diebus triginta percurrat, licet intelligere, duobus diebus & sex horis Lunam in alio signo esse: hanc autem, cum a Sole lumen accipiat, & ita nobis lucere videatur non est verisimile de tam multis causis, potius vix constare quam moueri. Si enim suo lumine vteretur, illud quoque sequebatur, eum semper aequalis esse oportere, nec die tricesimo tam exilem aut omnino nullam videri, cum totum transierit cursum, iam autem ad aliud transire signum intelligatur: Praeterea si suo lumine vteretur, huius nunquam eclipsin fieri oportebat. Sed ne dubium fiat, quare solus eclipsis fieri possit, qui vtriusque lumen dare supra sit dictus: Luna autem non facile fiat, cum alieno lumine utatur: eius

POETICON ASTRON.

183

Ad Sole non longius abest signo vno. Qui semper eosdem cursus efficiens, modo nocte prima, modo utem ad Solis exortu incipit apparere, nonnunquam etiam perpetuo signis IIII. est cum Sole: rediens a semetipso Sole, non amplius est quam tertiam partem signi.

IOVIS autem stella, nomine $\Phi\alpha\iota\delta\omega\nu$ corpore magnus est, figura autem simili Lyra. Hic autem duodecim signa annis totidem transire existimatur, & vno quoque anno nusquam apparere dicitur: non minus dies triginta, non plus quadraginta, sed maxime obscuratur, cum occidit cum sole. Exoritur autem apparet antequam Sol.

SO. 18 stella, nomine $\Phi\alpha\iota\delta\omega\nu$: corpore est magno, colore autem igneo: similis eius stellae in humero Orionis dextro. Hic per duodecim signa assidue ferri videtur: nonnunquam etiam cum sole, & sideribus apparet, modo alijs partibus adiectis circuli. Hanc stellam nonnulli Saturni esse dixerunt. Redire autem ad signum annis triginta, & quotannis non apparere, non minus dies triginta, nec amplius quadraginta.

RELIOVVM est nobis de Martis stella dicere, qua nomine $\mu\rho\phi\omicron\epsilon\iota\varsigma$ appellatur. Hic autem non magno est corpore, sed figura similis est flamma. Nonnunquam autem in caelestibus sideribus concurrrens, omnia peruolat signa, sedens ad primum signum non longius biennio.

QVOD ad quinque stellas attinet, hucusque satis arbitratur dictum: nunc autem demonstrabimus, quibus de causis mense intercalentur: quoniam tempus omne metimur die & nocte, mense & anno. De quibus diem nobis diffinierunt, quandiu sol ab exortu ad occasum perueniat: menses autem constituerunt esse, quandiu sol ab occasu rursum ad exortum reuertatur: mensem autem, quandiu Luna Zodiacum circulum perducatur: annum voluerunt esse, cum sol ab Aestiuo circulo redit, & Zodiacum ad id signum unde incipiebat, peruenit.

CAETERA DESIDERANTVR.

COLONIAE A. RIPPINAE,

APVD THEOLOPUM

GRAMINAE

ANNO SALV.

M

